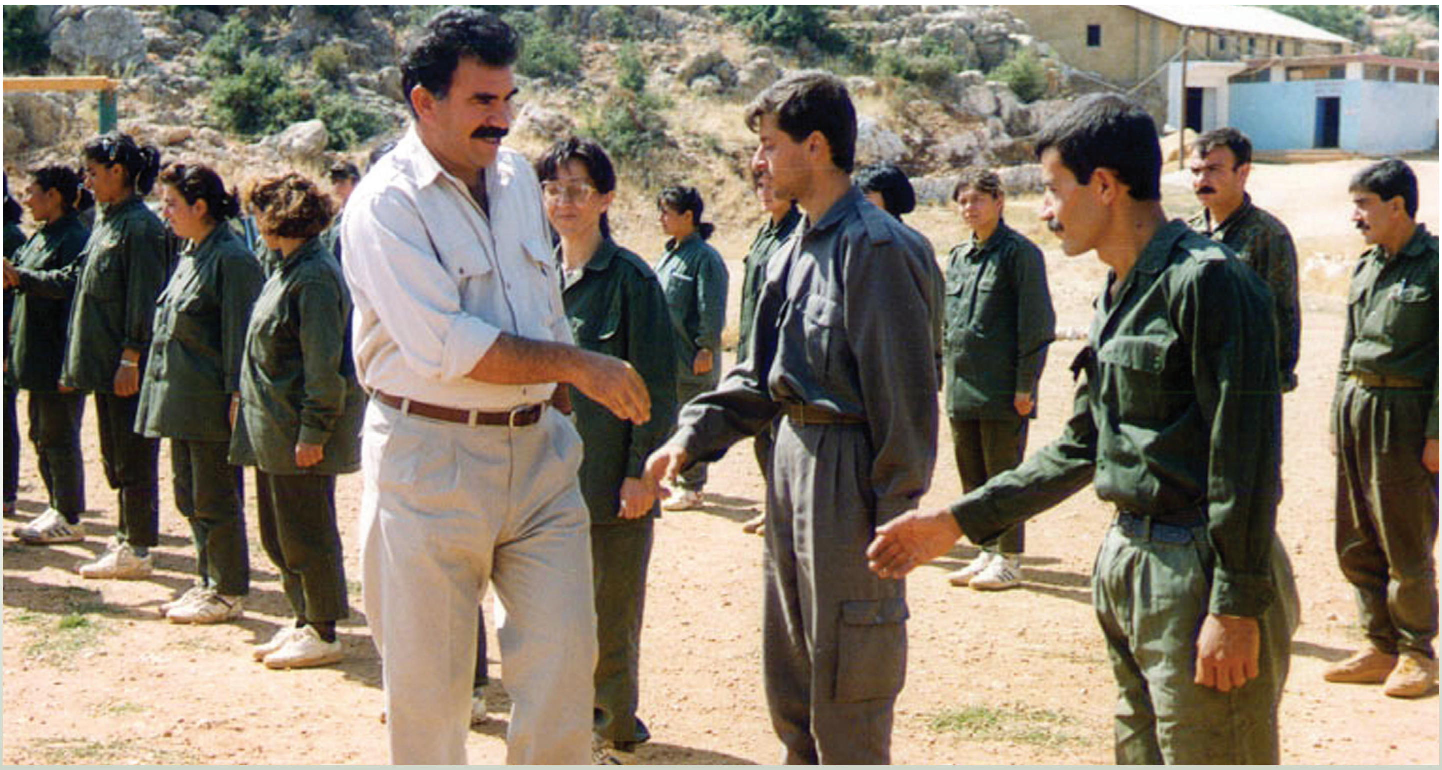
SERXWEBÛN

JI SERXWEBÛN Û AZADIYÊ BI RÛMETTIR TIŞTEK NÎNE

Sal: 28 / Hejmar: 335 / Mijdar 2009

32. yılında onurlu bir halk

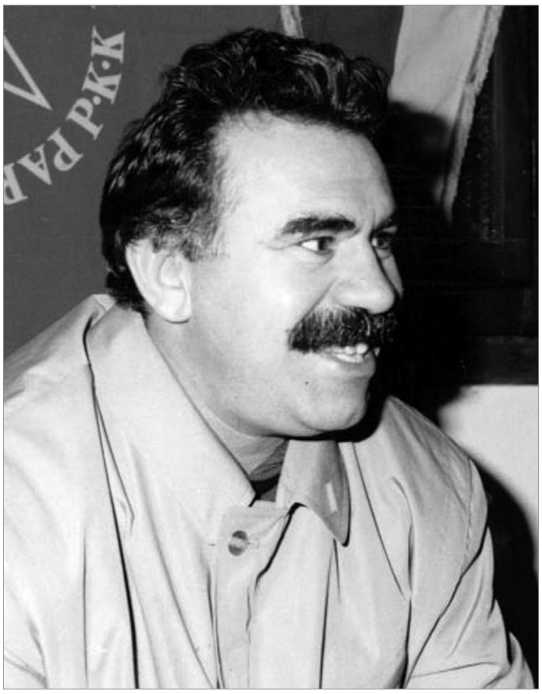
PKK ile özgürlüğe yürüyor

PKK'nin ortaya çıkışı ve Kürt sorununda yeni bir aşama

PKK, cumhuriyetin elli yıllık alt ve üst yapısının ortaya çıkardığı objektif temel üzerinde, dünyadaki fırtınalı devrim ve karşı-devrimin teorik-pratik incelemesini; ütopik ve teorik bir grubun, öncelikle 1970-80 arası ideolojik isyan hareketi, 1980-90 arasında da siyasi ve eylemsel hareketi olarak doğup gelişmiş, gerçekten de son büyük Kürt isyan hareketidir. Siyaset ve savaş sanatını birleştirmede ileri adımlar atmış, benzeri olmayan, şeklen Kürt olsa da özde bölgesel bir özgürlük hareketidir. Kürt sorununu klasik yaklaşımı aşarak ortaya koymuş; toplumsal taban, amaç ve taktikleri itibariyle de modern, demokratik yanı ağır basan bir Kürt sorunu hareketi. Yani sorunu olgunlaştırmak kadar, çözüme ilk defa emekçi toplum kesimlerinin demokratik tarzını yaratmış özellikleri ağır basan hareketidir. Sorunu olgunlaştırma ve çözümü de ileri düzeyde imkan dahiline sokmada, klasik hanedan önderliklerinin ya tam dış güçlere dayalı, ya da bu olmazsa hemen teslim olan tarzını aşmış, boşa çıkarmış; özgüce, kalıcılığa sahip esasta özgür birey ve topluma dayanan; bu yönleriyle hem oldukça modern, hem de gerçek bir toplumsal çözüm gücü olarak tarih sahnesinde yerini bulmuştur. '90'lara kadar sorunu Türkiye ve dünyaya kanıtlama ve çözümü isteme, '90'larda da çözümü gündeme sokmada da, olumlu ve ilerleme temelindedir. '90 başlarında çözümü yakalayamaması hazırlık yetersizliği, hata ve tecrübe yoksunluğundan ileri gelirken; '93'ler sonrası zorlanma, sancılı yıllarıdır. Aslında kendini dönüştürmesi gereken yıllar da gerçekten bu '90'lı yıllardır. Özellikle '93'ten sonra dönüşme, dünya çapındaki gelişmeleri görerek çözüm konusunda yaratıcılığını gösterememesi bir noksanlık olarak görülebilir. Kendini bu yıllarda aşırı tekrarlamıştır. Dolayısıyla çözüm gücünden tekrar problemin ağırlaşmasına da yol açmıştır. Burada şüphesiz yaşadığı savaş tarzının her iki taraftan çıkmasının da rolü çok önemlidir. Talihsizlikler de eklenince sorunda ağırlaşma oldu. 2000'e dayanırken PKK'nin hem kendini aşma, hem de sorunu tekrar çözüme yöneltme gibi içiçe yaşadığı çelişkili konumunu çözerse, tarihi rolünü oynamış olacaktır. Bir devrimci örgütten demokrat örgüte dönüşerek bunu gerçekleştirebilecektir.

Çıkış sürecinde bir yandan yılların dil yasağına kadar varan baskı ve inkâr; diğer yandan o dönem soluna hâkim olan sorunlara sloganvari, ütopik yaklaşım; yine Kürt milliyetçiliğindeki kuşku ve korkuya dayanan ayrılıkçılıkla birlikte, dünya çapındaki ulusal kurtuluş hareketlerinin tek çözüm yolunun ayrı devlet kurma biçiminde anlaşılması, PKK'nin programında ve propagandasında ayrılma yönüne ağırlık vermeye yol açıyordu, enternasyonal birliğe vurgu yapılıyordu. Fakat hakim yan mevcut zoraki birlikten kopuştu. Bunu sıkça zoraki bir evliliğin sürdürülemeyeceğine benzetiyorduk. Bu bir anlamda doğru bir yaklaşımdı. Ama nereye kadar ve nasılına ayrı cevaplar gerekiyordu. Bu dönem ağırlıklı olarak '90'lara kadar geldi. Kitlesel destekle beraber aslında bu dönemi bu yıllardan itibaren aşmak gereği de ortaya çıkıyordu. Yani özgür birliğin koşulları oluşuyordu.

Devletin '90 başlarında dil yasağını kaldırması, dil ve kültür alanına getirilen sınırlı özgürlük ve üst düzey yetkililerinin sorunu kabul edip çözüme yönelik çabaları, en son benim Mart '93 ateşkes yaklaşımım; aslında özgür birlikteliğe giderek vurgu yaptığımız dönemi açıkça ortaya koyuyordu. Bu yıllardan itibaren özgür birlik propagandası hakimdir. '96'dan itibaren bize gelen dolaylı mesajlara çözümü "ülkenin bütünlüğü ve devletin bağımsızlığı çerçevesinde demokratik birlik" biçiminde açıkça sözlü ve yazılı değerlendirmelerimizde esas alıyorduk. Bunda hem devletin yaklaşımlarının eski katılığı aşması, hem de pratikte ayrılıkçı yaklaşımın gerçekçi olmaması, pek yararlı bir yol olmamak kadar acı ve kaybının çok olmasının da payı büyüktür. Hayat neyin doğru ve birleşme zemini olabileceğini bize her geçen gün daha açık gösteriyordu.

Eğer Türkiye bu en önemli sorundan kurtulmak istiyorsa, tarihi ve sosyal yaklaşımın bilimsel ölçüleriyle gerçekleri ortaya çıkarmak ve bir uzlaşıcı çözümü bulmak zorundadır. PKK'yi tarihten, toplumsal gerçekliğinden ve yürürlükteki politik sistemden ayrı olarak, hele son zamanlarda çok subjektif değerlendirmelerle ne yoketmek mümkündür, ne de çözüme doğru çekmek mümkündür. İki tarafın aşırı propaganda dilini yumuşatmaları, daha objektif yaklaşım göstermeleriyle, ağırlaşan sorunun kördüğüm olmaktan yavaş yavaş çözüm noktalarına taşınması imkanına kavuşulur. Aşırı ideolojik ve katı siyasi yaklaşım, bu dönemin demokratik çözüm zorunluluğuna da terstir. Kürt sorunu cumhuriyetle birlikte ele alınıp çözüme kavuşturulmak istenildiğinde PKK olayının en olgun çözüm aracı olduğu da görülecektir.

** Bu yazı Rêber Apo'nun Demokrasi ve Barış Manifestosu kitabından alınmıştır*

İçindekiler

Değerli Serxwebun okuyucuları, derginiz Serxwebûn Ocak 2010 yılından itibaren tekrar eski gazete formatında ve eski logosuyla çıkacaktır.
Ayrıca okuyucularımız ***www.serxwebun.com*** *adresinden Serxwebûn'un arşiv çalışmalarından da yararlanabilirler.*

AKP'NİN GERÇEK YÜZÜ TEŞHİR EDİLİRSE KÜRT SORUNU ÇÖZÜLÜR

"AKP sürekli CHP ve MHP ile ağız dalaşı yaparak Kürtleri yanına çekmeye, böylelikle derin devletin hoşgörüsünü kazanmaya çalışıyor. CHP ile kavga ederek Kürtleri yanına çekmeyi, böylelikle ucuz zaferler kazanmayı umuyor. Tabii ki CHP eleştirilmeli ve teşhir edilmelidir. Zaten Kürtler şahsında önemli oranda teşhir olmuştur. Sadece bir kısım Alevi Kürtlerin desteğini alıyor. Onur Öymen'in Dersim'de işlenen büyük katliamı onaylamasıyla birlikte CHP bu Kürtleri de önemli oranda kaybedecektir. CHP'nin Kürtler içinde bitmesi için çalışmak ne kadar doğruysa AKP'nin CHP ile ağız dalaşına girerek gerçek yüzünü saklamasına fırsat vermek de o kadar yanlıştır"

Türkiye'de Kürt sorununun çözümü çerçevesinde son aylarda yaşanan gelişmeler ortaya çıkarmıştır ki AKP bir kez daha tahkiyeci geleneğine uygun davranış ortaya koymuştur. Birçok iç ve dış çevre AKP hükümetinin oluşan elverişli iç ve dış koşullara dayanarak Kürt sorununun demokratik çözümü ve Türkiye'nin demokratikleşmesi yönünde bazı açılımlar yapacağına güçlü bir biçimde inanmıştı. Ne var ki, özellikle Önderliğimizin çağrısı üzerine Mexmur ve Kandil'den giden barış grupları karşısında hükümetin gösterdiği tutum bu inanç ve beklentinin gerçek olmadığını ortaya koydu. Bir yerde PKK'nin gönderdiği barış grupları AKP'nin maskesini düşürdü, gerçek yüzünü açığa çıkardı. Bir süreden beri izlediği muğlâk, belirsiz siyaset gerçeğini netleştirdi. Türkiye siyasetinde önemli bir aydınlanma ortaya çıkarttı. Bu anlamda bütün beklentiler önemli ölçüde olumsuz bir biçimde sonuçlandı. Arkasından mecliste yapılan tartışmalarla AKP'nin bırakalım demokratik çözüm için adımlar atması, demokratik çözüm için bir niyetinin olmadığı da ortaya çıktı. Eski söylediklerinin dışında yeni hiçbir şey söylenmedi. Kürtlerin muhatap alınması ve herhangi bir siyasi statüye kavuşmaları konusuna tamamen kapalı olduklarını bir defa daha ifade ettiler. Kürtlerin bir toplum ve bir siyasi irade olarak kabul edilip demokratik siyasi haklarının tanınması konusunda tek bir kelime bile edilmedi. Yine

CHP ve MHP ile ağız dalaşı içine girerek kendi yüzünü gizleme yolunu seçti. Kürt Halk Önderinin tecrit koşullarının iyileştirilmesi ve koşullarının düzeltilmesi beklenirken, aksine sıradan bir tutuklu muamelesi yaparak koşullarını daha da ağırlaştırmaları bir çözüm niyeti olmadıklarının kanıtıdır. Kürt sorununun çözümünde niyeti olanlar Kürt sorununda en temel siyasi aktör olan Kürt Halk Önderine böyle yaklaşmazlardı. Tüm demokratik çevreler, halklar, kadınlar, gençler, barış ve demokrasi isteyen herkes gerçekten de AKP'nin çözümleyici davranmasını ve demokratik siyaset izlemesini bekliyordu ve buna yüksek oranda inanmışlardı da. Hepimiz de, ihtiyatlı olmakla birlikte, sonucun bu yönde ilerlemesini istiyorduk, bekliyorduk. Ne yazık ki gerçekler bunun tersi oldu. AKP bir kez daha aldatıcı ve hileci gerçeğini ortaya koydu. Demokratik açılım, Kürt açılımı söylemi adı altında, Genelkurmay ile yaptığı uzlaşmaya dayalı olarak, Kürt Özgürlük Hareketi'ne karşı sinsi bir tasfiye planı yürüttüğü açığa çıktı.

Elbette son olaylarla ortaya çıkan durumu bir yönüyle PKK'ye "kendi kendinizi tasfiye edin" dayatması olarak yorumlanabilir. Fakat dayatmanın çerçevesi bununla sınırlı da değildir. Sadece 'kendinizi tasfiye edin'den de öteye, birçok güçle anlaşma yaparak PKK'yi tasfiye ve imha etme amaçlı somut bir planın hazırlanıp uygulanmakta olduğu gerçeği söz konusudur. Zaten kendileri de dışarıda ve içerde kuşatma yaparak, toplumsal desteğini zayıflatarak tasfiye edeceklerini ya da marjinalleştireceklerini söylemektedirler. Açılım dedikleri politikanın bu olduğunu AKP kurmayları her fırsatta dile getiriyorlar. Bu konuda AKP geçmişte, hatta 12 Eylül 1980 darbe-

sinden bu yana devam eden özel savaşçı geleneğin son halkasını ifade ediyor. PKK'yi imha ve tasfiye saldırılarının son halkası olduğunu ortaya koymuş bulunuyor. Bu özel savaş gerçeğine de uygun davranış göstermeye çalışıyor; hile yapıyor, oyun yapıyor, işleri gizli yürütmeye çalışıyor, sinsi davranıyor, psikolojik savaşı had safhada yürütüyor. Diğer yandan, Türkiye'nin her türlü ekonomik, mali, siyasi, diplomatik ve askeri gücünü bu savaşa sevk ediyor. Her şeyi PKK'ye karşı tasfiye operasyonu için pazarlıyor. Bütün diplomatik imkânlarını bu yönde kullanıyor. Bu çerçevede de başta ABD ve AB olmak üzere Rusya'dan İran'a, Suriye'den Irak'a kadar tüm güçlerle işbirliği yapmaya çalışıyor.

AKP açılım ve barış adı altında sinsi bir özel savaş yürütüyor

Güney Kürdistan yönetimini 1990'lı yıllarda yaşanana benzer bir biçimde PKK'ye karşı tasfiye operasyonuna katılmaya zorluyor. Herkese çok değişik tavizler veriyor, imkânlar sunuyor; yeter ki PKK'ye terör örgütü desinler ve PKK'yi tasfiye operasyonuna destek versinler, katılım göstersinler. Bunun karşılığı olarak Türkiye'nin tüm imkânlarını pazarlıyor, peşkeş çekiyor. Bu gerçeklik son Güney Kürdistan gezisiyle de açığa çıkmıştır. Daha önce Suriye, Irak, İran, Ermenistan, Yunanistan, Avrupa, ABD, vs bütün devlet yönetimleriyle geliştirdikleri diplomatik ilişkilerde de aynı durum söz konusuydu. Hepsine Türkiye'nin bir şeyini peşkeş çekerek bu güçlerin PKK'ye yönelik tasfiye operasyonuna güç ve destek vermesini sağlamaya çalışıyor. Aslında böyle çok yönlü bir özel savaşı barış ve açılım söylemi adı altında sinsi ve bu biçimde gizleyerek yürütmeye çalışıyor. İşin vahim tarafı, sinsi yönü işte burasıdır. Planın aslında bütün alanlarda uygulandığını kesinlikle düşünmek lazım. Sadece diplomatik, ekonomik alanda değil, propagandadan askeri alana kadar hepsini içine alıyor. Zaten Türkiye siyasetinde ve ordusunda bir iş bölümü söz konusudur. Bu temelde herkes kendine

"Otuz yıldır savaş yürütüyorlar, PKK'yi ezmeye, imha etmeye çalışıyorlar. Fakat sonuçlar gösteriyor ki başarılı olamamışlardır. Onlarca hükümet gelip geçmiştir, onlarca Genelkurmay Başkanı değişmiş, sayısız imha ve tasfiye planı hazırlanıp uygulanmış, özel savaşın en kirli yöntemlerine başvurulmuş ama başarılı olunamamıştır. Sonuçta PKK ezilememiş ve Kürt halkı özgürlük istemlerinden vazgeçmemiştir"

verilmiş olan görevi yerine getirmeye çalışıyor. Belki AKP, CHP ve MHP bir masaya oturup iş bölümü yapmıyorlar, ama derin devlet herkese rolünü vererek onları öngördükleri tasfiye planı doğrultusunda yönlendiriyor. Zaten Genelkurmay Başkanlığı da, her fırsatta PKK'yi vururuz, demektedir. Onlar da askeri bakımdan bu imha ve tasfiye operasyonunu güçleri oranında yürütmeye çalışıyorlar. Böyle çok yönlü bir özel savaş planı söz konusu. Bu plan PKK'yi imha ve tasfiye etmeyi hedefliyor. Bu gerçek net bir biçimde açığa çıkmıştır. Artık hiç kimse bundan kuşku duymamalıdır. Mevcut devlet zihniyetinden ve onun bugünkü AKP iktidarından çözüm beklemek, tasfiye politikasına hizmet etmekten başka bir anlam ifade etmez. Ancak Türk devletinin ideolojik ve siyasi ufkundan kopamayanlar, Kürt sorununda demokratik ve özgürlükçü yaklaşım içinde olmayanlar AKP'nin açılım dediği politikayı olumlu görebilirler.

Biz Hareket ve halk olarak umut ediyorduk ki, Türkiye'yi yönetenler 29 Mart yerel seçim sonuçlarını ciddiye alırlar, bu sonuçlara saygılı yaklaşırlar, dolayısıyla Kürt halkının seçimlerde ortaya koyduğu iradeyi tanırlar. Çünkü otuz yıldır savaş yürütüyorlar, PKK'yi ezmeye, imha etmeye çalışıyorlar. Fakat sonuçlar gösteriyor ki başarılı olamamışlardır. Çok sayıda hükümet gelip geçmiştir, o kadar da Genelkurmay Başkanı değişmiş, sayısız imha ve tasfiye planı hazırlanıp uygulanmış, özel savaşın en kirli yöntemlerine başvurulmuş ama başarılı olunamamıştır. Sonuçta PKK ezilememiş ve Kürt halkı özgürlük ve demokrasi istemlerinden vazgeçirilememiştir; tersine, bütün saldırılara rağmen, halkın Önder Apo öncülüğündeki bilinçlenmesi, örgütlenmesi ve direnişi her geçen gün daha da büyümüş, yayılmış, günümüze kadar gelmiştir. Şimdi bu gerçeği içte ve dışta herkes görüyor. En son olarak 2007-2008 yılında ABD ve İran'la yapılan ittifak temelinde yürütülen askeri, ideolojik ve siyasi imha operasyonlarının sonuçsuz kaldığı tartışmasız bir gerçektir. İşte Zap operasyonuna kadar gelen, Kuzey, Güney ve Doğu Kürdistan'ı içine alan askeri saldırıların sonuçları ortadadır. Askeri bakımdan imha planı Zap'ta kırılmış, başarısız kılınmıştır.

İmralı Direnişiyle inkâr imha sisteminin ideolojik yenilgisi sağlanmıştır

İdeolojik açıdan Önder Apo'ya ve PKK'ye yöneltilen saldırılar büyük bir direnişle boşa çıkartılmıştır. Bir milim bile ideolojik-siyasi hattan ve direnişten geri adım atılmamış, asla taviz verilmemiştir. Sonuçta bir kere daha 1982 Amed Zindan Direnişine benzer bir biçimde İmralı Direnişiyle inkâr ve imha sisteminin ideolojik yenilgisi sağlanmıştır. Son olarak 29 Mart yerel seçimleri ise, siyasi alanda bir düelloyu, hesaplaşmayı ifade ediyordu. Zaten bunun için 29 Mart yerel seçimlerine referandum ismi takılmıştı. Referandumda da yüzde yetmiş üzerinde Önder Apo'nun sunduğu demokratik özerklik çözümüne onay verdi, bu çözümü savunan DTP'yi destekledi. Bu konuda seçim sonuçları hileler yapılarak karartılmaya çalışıldı. DTP'nin yüzde yetmişten daha fazla oy aldığı ise gizli belgelerde açıkça ifade edildi. Bu belgeler bizim elimizde vardır. Her türlü hile ile DTP'nin oy oranı azaltılmaya çalışılmış, ama yüzde altmışın altına düşürülememiştir. Oysaki yüzde yetmiş beşe ulaşan bir oran söz konusudur. Bu da inkâr ve imha sisteminin Kürt Özgürlük Hareketine yöneltti̇ği imha ve tasfiye

planının kesin yenilgisi, boşa çıkartılması anlamına gelmektedir.

Barış gruplarının Türkiye'ye gidişi AKP'nin siyasi oyunlarını boşa çıkardı

Şimdi Türk devletinin ABD ve İran desteğiyle yürüttüğü bu kapsamlı imha ve tasfiye operasyonunun etkileri 29 Mart yerel seçimiyle tümden kırılmıştır. Bu nedenle askeri, ideolojik ve siyasi alanda inkâr ve imha sisteminin yaşadığı başarısızlığa ve yenilgiye dayanarak, gerçekler görülür, kabul edilir, artık bundan vazgeçilir diye düşündük. Türkiye'nin imkânları böyle bir kirli savaşta tüketilmekten vazgeçilir umuduyla bu konuda gerçekten iyi niyetli ve tutarlı bir istekle biz de belki stratejik değişiklik Türkiye'de gelişir diye hesap ettik. Bunun için tek yanlı çatışmasızlık politikası izledik, bu yönlü iyi niyet gösterisinde bulunduk, siyasi açılımın gelişmesi için fırsat ve imkân sunmaya çalıştık. Gerçekten de herkes takdir eder ki, Hareketimizin ve halkımızın bu dönemde Türkiye'yi yönetenlere sunduğu fırsat ve imkân yapılabileceğin en azamisi olmuştur. Tek taraflı eylemsizlik kararı almamız başlı başına büyük bir imkân sunmaktadır. Dolayısıyla demokratik çözümü teşvik etmek açısından Hareketimiz gerçekten de herhangi bir eksiklik yaşamamıştır. Fakat bütün bu gerçeklere ve Hareketimizin sunduğu iyi niyetli politik yaklaşıma ve çözümleyici tutuma rağmen üzüntüyle gördük ki, Türkiye'yi yönetenler halen hile ve oyun peşindeler, özel savaşı derinleştirme arayışı içindeler. Halen Kürt'ü inkâr ve imha zihniyetinden vazgeçmemişler ve halen PKK'yi imha ve tasfiye planları hazırlayıp uygulamaya çalışıyorlar. Bunu bir de sahte açılım söylemleriyle, barış ve demokrasi laflarıyla gizlemeye, maskelemeye çalışıyorlar. Bu elbette ki kötü bir tutum, tehlikeli bir durumdur. Türkiye'de inkâr ve imha zihniyetinin ne kadar köklü, derin olduğunu ortaya koymaktadır. Bu konuda Kürt halkının, Kürt aydınlarının ve siyasetçilerinin çok duyarlı olmaları ve asla aldanmamaları gerekir.

Gerçeklik açığa çıkmıştır. Elbette biz böyle olmasını istemiyorduk. Hareket olarak da, Önderlik gerçeği olarak da, halk olarak da artık bu işin karşılıklı iradeleri kabulü temelinde demokratik siyasi yöntemlerle çözümünün gerçekleşmesini istiyorduk. Zaten bir süreden beri Hareketimizin temel sloganı 'Êdî Bese' yani 'Artık Yeter' olmuştu. Bu bir çözüm arayışı ve çözüm isteğiydi. Umut ediyor ve bekliyorduk ki, Türkiye'yi yönetenler de artık biraz akıllı davranırlar, sağduyulu yaklaşırlar, zihniyette ve politikada değişiklik yapabilirler. Şimdiye kadar kendileri üzerinde hâkim olan o ırkçı, faşist, şoven milliyetçi zihniyeti aşarak onun yerine demokratik bir zihniyeti geçirebilirler. Bu temelde de Kürt sorununun demokratik siyasi çözümü Türkiye'nin demokratikleşmesine dayalı olarak gelişir. Fakat gördük ki, gerçekler böyle değildir. Karşımızdaki güç hala bizi nasıl imha ve tasfiye edeceğiyle uğraşıyor. Hala özel savaşı derinleştirme, sinsi bir biçimde oyunlarını geliştirme çabası içindedir.

Önder Apo'nun, Özgürlük Hareketimizin, Kürt halkının barışta, demokratikleşmede, Kürt sorununun demokratik çözümünde ne denli ısrarlı, istekli, tutarlı, samimi olduğunu kanıtlayan barış gruplarının Türkiye'ye gidişi Türkiye yönetiminin nasıl sinsi ve hileli oyunlar peşinde olduğu gerçeğini açığa çıkardı. AKP'nin gerçek siyasetini ve hesaplarını netleştirdi, herkesin gerçek yüzünü açık bir biçimde gösterdi. Bu bakımdan artık muğlâklık kalmamıştır. AKP'nin politikasına hala net tavır koymamak ve muğlâk yaklaşmak çok yanlıştır: *Birincisi,* AKP'nin ve Türk devletinin Önder Apo'nun sunduğu yol haritası karşısındaki tutumu olumsuzdur. *İkincisi,* Önder Apo'nun çağırısı üzerine Türkiye'ye giden barış gruplarına yaklaşımları yine çözümleyici ve umut verici değildir. *Üçüncüsü* ise mecliste yaşanan içi boş açılım tartışmaları olmuştur. AKP'nin bu yaklaşımlarıyla tam bir aydınlanma ve netlik oluşmuştur. Önderliğe yaklaşım ise tümüyle Kürtlere ve Kürt sorununa nasıl bir yaklaşım içinde olduklarını, hiçbir muğlâklığa yer vermeyecek biçimde açıklığa kavuşmuştur. Ortaya çıkan gerçek, AKP ve Genelkurmay ittifakına dayalı mevcut Türkiye yönetiminin daha sinsi ve hilekâr bir özel savaş yönetimi olduğudur. Halen imha ve tasfiye peşinde koştuğudur. Biz bunu net bir biçimde gördük. Bu bakımdan kimse bizi aldatamaz, kandıramaz, Kürt halkını artık sahte açılım sözleriyle, demokrasi laflarıyla kimse kandıramaz. Bu net bir biçimde açığa çıkmıştır. Hareket ve halk olarak biz bu konuda tam bir netliği yaşıyoruz.

AKP Türkiye'nin imkânlarını pazarlayarak PKK'yi tasfiye etmek istiyor

Mevcut Türkiye yönetimi hazırlamış olduğu imha ve tasfiye planını hangi noktalarda yoğunlaştırıyor ve başarıya götürmek istiyor? Bu konuda şunları gördük: Öyle çok fazla kendi gücüne dayanamıyor; çünkü gücü kalmamıştır. O nedenle daha çok Türkiye'nin imkânlarını pazarlayarak bu işi yürütmek istiyor. Yani PKK'yi tasfiye planını birçok çevreye, iç ve dış güce ihale etmek istiyor. Türkiye'nin imkânlarını sunarak onları PKK'yi tasfiye planına katmaya çalışıyor. ABD'ye dönük politikası böyledir, Avrupa'ya dönük politikası böyledir, İran, Irak, Suriye ile ve Güney Kürdistan yönetimleriyle pazarlıkları bu çerçevededir. Bu bakımdan bir kere şunu görüyoruz: Yeniden bir imha ve tasfiye planı hazırlanırken, mevcut Türkiye yönetimi geçmişteki yönetimlere göre çok zayıf durumdadır. Eski politikaları iflas etmiştir, kalıcı bir çözüm ortaya koymadığı müddetçe de güçlü bir pozisyon kazanması mümkün değildir. Aslında kendisinin yapacak bir şeyinin kalmadığını görüyor, biliyor, dolayısıyla da bu tasfiye planını başka çevrelere ihale ederek başarmak istiyor. Dış güçleri özellikle de Güney Kürdistanlı güçleri Kürt Özgürlük Hareketinin üzerin sürmeyi tasfiye için önemli görüyorlar. Planın önemli bir yönü budur.

İkinci yönü de, bizim zayıflıklarımıza dayanmak istiyor. Yani bir yandan çeşitli diplomatik ilişkilerle başka güçleri harekete geçirip onlara daya-

narak bu imha ve tasfiye planını başarmak isterken, diğer yandan bu imha ve tasfiye planını bizim zayıflıklarımıza dayanarak başarmak istiyor. Kendi gücüyle değil de, dikkat edilirse başkalarının gücüyle ve bizim zayıflığımızla sonuç almak istiyor.

Bu anlamda bizden zayıflık görmek istediği de şu hususlardır: *Bir*, politik hata yapmamızı istiyor. *İki,* çeşitli hilelerle temel direnme gücümüz olan gerillayı zayıflatmak ve tasfiye etmek istiyor. *Üç,* Özgürlük Hareketimizi hem kadrosal, hem de kitlesel düzeyde bölüp parçalamaya, birbirine düşürmeye çalışıyor. *Dört,* Hareketimizin halkla ilişkilerini zayıflatmaya, halkla karşı karşıya getirmeye dönük çaba harcıyor. Bunun için de Kürt örgütlerini bölüp parçalayarak ve Kürt siyasetini kendi içinde çatıştırarak zayıflatmak ve sonuç almak istiyor. Aslında bu imha ve tasfiye planını hayata geçirmek için mevcut Türkiye yönetiminin dayanakları bunlar oluyor. Bu hususlar net bir biçimde açığa çıkmıştır. Bunlar bir varsayım değil, somut gerçekliği ifade ediyor. Bu da Kürt halkının, Kürt aydınlarının ve siyasetçilerinin, bir bütün olarak Kürt ulusal demokratik hareketinin içinde bulunduğumuz süreçte nasıl davranması gerektiğini, nelere dikkat etmesinin zorunlu oluğunu ve nasıl bir tutum ve mücadele içinde olması gerektiğini açıkça ortaya koyuyor.

Demek ki, imha ve tasfiye peşinde koşanlar bizim politik hata yapmamızı istiyorlarsa, o zaman biz de çok duyarlı davranarak asla politik yanlışlığa düşmemeliyiz. Kürt sorununun barışçıl ve demokratik siyasi çözümünde sonuna kadar ısrarlı olmalıyız. Demokratik siyasi mücadeleyi derinleştirmeliyiz. Bize karşı dayatılan imha ve tasfiye planına karşı, özel savaş sistemine karşı biz de demokratik siyasi mücadeleyi derinleştirerek yanıt vermeliyiz. Bu konuda hiçbir saldırı, tahrik bizi kendi siyasi çizgimizi uygulamaktan asla vazgeçirmemelidir. Yine, temel direnme gücümüz olan gerillayı büyütmeliyiz, korumalıyız, savunmalıyız, deyim yerindeyse gözbebeğimiz gibi sahip çıkmalıyız. Gerillaya dönük saldırılar, tehditler, oyunlar karşısında Hareket ve halk olarak, ideolojik yaklaşımı ne olursa olsun Kürt ulusal siyaseti içinde olan herkes gerillaya sahip çıkmalı, korumalı, gerillayı savunmalıdır. Çünkü gerillasız demokratik siyasi çözüm asla gerçekleşemez, gerillasız barışa hiçbir biçimde ulaşılamaz. Bu nedenle de gerillayı korumak, savunmak, büyütmek her yurtseverin, demokratın temel görevi konumundadır. Bu göreve sahip çıkmalıyız.

İnsanların bilinçleri karartılarak psikolojileri bozulmaya çalışılıyor

Diğer yandan, halkın birliğini, halkla ilişkilerimizi korumak, dolayısıyla da halkın demokratik örgütlülüğünü geliştirmek önemlidir. Demokratik konfederalizm çizgisinde başta kadınlar ve gençler olmak üzere tüm emekçi halkın demokratik örgütlenmesini şehirde, kasabada, köyde, her yerde geliştirmek, büyütmek hayati önem taşıyor. Halkın örgütlülüğü de en az gerillayı korumak ve birliği sağlamlaştırmak kadar, bize dönük özel savaş planını boşa çıkartmada rol oynayan temel bir direnme etkeni oluyor.

Yine özelde PKK Hareketinin, genelde de Kürt siyasetinin demokratik birliğini korumaya dikkat etmeliyiz. Hareketimizi bölüp parçalamaya dönük oyunlar, saldırılar, bir sürü yalana dayalı propaganda var. Bin bir türlü oyun sergileniyor. İnsanların bilinci karartılmaya, psikolojileri bozulmaya çalışılıyor. Bunlara aldanmamalıyız ve asla oyuna gelmemeliyiz. Tüm kadro ve halk gücümüz hiçbir biçimde oyuna gelmemeli, söylenen sözlere aldanmamalı. Çünkü ciddi bir psikolojik saldırı altındayız. Bin bir türlü yalan ve hileyle üzerimize saldırılıyor. Bu bakımdan sakin olmak, dikkatli davranmak, yalana, hileye karşı duyarlı olmak kesin gerekli. Bunun önemli bir parçası olarak da, tıpkı gerillayı sahiplenip korumak gibi, Hareketimizin birliğini, bütünlüğünü sahiplenip korumamız önemlidir.

Kürt ulusal demokratik hareketinin birliğini, ittifakını geliştirmek de tarihi önemdedir. Onun için bu döneme biz Kürt ulusal konferansı siyasetini dayatmaya çalıştık. Ulusal konferans etrafında bütün Kürt ulusal hareketini demokratik ilkelere dayalı bir biçimde birleştirmek, bir ittifaka kavuşturmak, içinde bulunduğumuz sürecin en temel görevlerinden birisi oluyor. Mevcut Türkiye yönetiminin dayatmaya çalıştığı imha ve tasfiye planını boşa çıkartmanın en önemli ayaklarından birisi budur. Çünkü o kendi başarısını bizi bölüp parçalamaya ve birbirimizle çatıştırmaya dayandırmak istiyor. Tüm gücünü böyle bir hileyi geliştirmek için harcıyor. Bu açık bir gerçektir. Bunun için de, bu oyunları bozabilmek açısından birlik ve dayanışma içinde olmak, Kürtleri bölüp parçalamaya dönük sinsi ve fitne içeren oyun ve saldırılara karşı duyarlı olmak hepimizin, tüm yurtseverlerin, ulusal güç-

lerin, demokratik kesimlerin oldukça dikkat edeceği bir husus olmalıdır.

AKP'nin tasfiye planına karşı herkes üzerine düşeni yapmalıdır

AKP, tasfiye politikasını büyütürken özel savaş gereği karalama ve psikolojik savaş propagandasına ağırlık veriyor. İnsanların yüreğini ve beynini basın yayın araçlarıyla teslim alıp kendi politikası doğrultusunda kullanmayı hedefliyor. Ortada ne bir açılım ne bir çözüm olduğu halde sanki böyle bir şey varmış gibi bir hava yaratıyor. Basın yayın araçlarıyla tam bir sanal durum yaratarak toplumu aldatmaya çalışıyor. Bu psikolojik savaşın boşa çıkarılması da önemli bir konu oluyor.

Mevcut Türkiye yönetiminin ve AKP hükümetinin dayatmaya çalıştığı imha ve tasfiye planına karşı, onu boşa çıkartmanın unsurları da bunlardır. PKK'nin de, DTP'nin de, kadınların da, gençlerin de, emekçilerin de, aydınların da, sanatçıların da, siyasetçilerin de, kısaca herkesin ve herkesimden Kürtlerin içinde bulunduğumuz süreçte dikkat etmesi gereken hususlar bunlar oluyor. Bu belirttiğimiz mücadele etkenleri çerçevesinde herkesin üzerine düşeni yerinde, zamanında başarıyla yerine getirmesini gerekli kılıyor. Elbette herkesin bu planı boşa çıkartmadaki konumu, rolü, görevi farklıdır. Herkesimin kendi görev ve sorumluluğunun derin bilincine ulaşarak onları başarıyla yerine getirip içinde bulunduğumuz süreçte Hareketimize ve halkımıza dayatılmaya çalışılan yeni özel savaş planını, yani imha ve tasfiye dayatmasını boşa çıkartmak için tüm gücüyle çalışması ve başarılı mücadelesini birleştirmesi gerekiyor. Böyle bir durum hayati önem taşıyor. Biz inanıyoruz ki, herkes kendi görev ve sorumluluğunun derin bilinciyle ve yüksek bir duyarlılıkla üzerine düşeni yerine getirirse mevcut imha ve tasfiye planı da geçmişteki planlar gibi başarısız kılınır, boşa çıkartılır. Zaten dikkat edilirse, bu plan daha şimdiden deşifre olmuştur. Kürt halkının tutumu karşısında daha baştan başarılı olamayacağı belli olmuştur. Gerisi, kalıntılarını da yerle bir ederek mevcut yönetimin bu sinsi özel savaş planını da etkisiz kılmaktır. Bunun da önümüzdeki haftalar ve aylar içinde gerçekleşeceğine inanıyoruz.

"Kürt sorununun çözümü en başta halkın demokratik siyasi iradesini ve demokratik kurumlarını kabul etmekten geçer. Bunun da ancak muhatabıyla demokratik müzakerelerle gerçekleşeceği açıktır. Ne var ki devlet şimdiye kadar ne bir siyasi muhatap tanımış ne de Kürtlerin demokratik siyasi iradesini ve demokratik kurumlaşmalarını kabul eden bir yaklaşım içinde olmuştur"

Önder Apo, Kürt Özgürlük Hareketinin başlattığı demokratik çözüm sürecinin Türk devletinin ve hükümetinin yaklaşımlarıyla tıkandığını görünce demokratik çözüm gruplarını göndererek bu tıkanıklığı aşmak istemişti. Demokratik çözüm grupları bu temelde Kuzey Kürdistan'a ayak basar basmaz on yıllardır gerçekleşen büyük toplumsal ve siyasal devrimin en önemli aşamalarından biri haline gelmiştir. Dünya tarihinde ender görülen halk hareketlerinden birisi yaşanmıştır. Kürt halkı köylerden, mezralardan, ovalardan, dağlardan bir sel gibi akarak kasabalara ve şehirlere inmiş, özgür ve demokratik yaşam iradesini göstermiş ve bu temelde demokratik çözümün gerçekleşmesine büyük bir destek vermiştir. Bu büyük devrimci yürüyüş her ne kadar Türk devleti ve hükümeti ve gerici çevreler tarafından büyük bir tepkiyle karşılanmış olsa da, amacına beklendiğinden daha fazla ulaşmıştır. Ayağa kalkan milyonlarca Kürt görülünce Kürt sorununun çözümsüz bırakılamayacağı, bu sorun çözümsüz bırakıldığı taktirde Türkiye'nin daha büyük tehlikelerle karşı karşıya geleceği görülmüştür. Halkın demokratik siyasal çözüme bu büyük sahiplenişi Türkiye toplumunda ve demokrasi güçlerinde demokratik çözümün acil hale geldiği düşüncesini daha da geliştirmiştir. Ancak zihniyette hala demokratik çözümü düşünmeyenler açısından ise Kürtleri yeni koşullarda egemenlik altında tutacak yeni Kürt politikasının inşasının bir an önce gerçekleştirilmesi kararına götürmüştür. Nitekim en son toplanan Milli Güvenlik Kurulu'nda bu yeni Kürt politikasının inşasına bir an önce girişme kararı çıkmıştır.

Kürtlerin üzerinde yeni bir inkâr sistemi ve egemenlik kurulmaktadır

Mecliste Kürt açılımı tartışmalarını bu çerçevede ele almak gerekmektedir. Mecliste yapılan tartışmalarda görüldüğü gibi hükümetin öngördüğü açılım kalıcı bir demokratik çözüm açılımı değildir. İflas eden eski politikayı inkârcılığı ve asimilasyonu durdurmayacak bazı sınırlı adımlarla tazelemek ve buna dayanan meşruiyetle Kürtler üzerinde yeni egemenlik kurmak istemektedir. Hükümetin öngördüklerinin bu çerçevede olduğu daha iyi anlaşılmıştır. Nitekim şimdiye kadar söylediklerine ek olarak sadece Kürtçe propaganda konusunda yumuşatma yapacaklarının eklenmesi söz konusudur. Kaldı ki Kürtçe propaganda yapılmaktadır. Buna da ceza veremediklerinden dolayı işlemez bir hale gelen bu maddeyi kaldırmak zorunda kalmışlardır.

Kürt sorununun çözümü en başta bir halkın demokratik siyasi iradesini ve demokratik kurumlarını kabul etmekten geçer. Bunun da ancak muhatabıyla, demokratik müzakerelerle gerçekleşeceği açıktır. Ne var ki devlet şimdiye kadar ne bir siyasi muhatap tanımış ne de Kürtlerin demokratik siyasi iradesini ve demokratik kurumlaşmalarını kabul eden bir yaklaşım içinde olmuştur. Dikkat edilirse bu konuda klasik inkâr ve imha zihniyetinin anlayışı sürdürülmektedir. Kürt, bir toplum olarak görülmeyecek, bu nedenle bu sorunda muhatap bir Kürt siyasi kişisi ve kurumu kabul

edilmeyecek, demokratik siyasi iradesi olacak meclisleri tanımayacak, dolayısıyla demokratik öz yönetim de gerçekleşmeyecektir. Bunların gerçekleşmediği bir yerde kuşkusuz Kürt sorununun çözümünden bahsedilemez. Bu temel siyasal hakların ve demokratik siyasi kurumların kabul edilmediği yerde ne söylenirse söylensin ne yapılırsa yapılsın amaç tasfiyedir ve Kürtlerin üzerinde yeni bir inkârcılık ve egemenlik kurulmaktadır.

Mecliste demokratik çözüme ilişkin yapılan tartışmalar tatmin edici değil

Kürtler bir toplum olarak tanınmadığı, meclis ve öz yönetimleri kabul edilmediği için dil ve kültür alanında kimi yumuşatmalar da Kürt sorununun çözümünde bir anlam ifade etmemektedir. Dolayısıyla şu anda yapılan yeni bir Kürt politikası inşa etmek ve buna dayanarak tasfiye konseptini pratikleştirmektir. AKP bu Meclis tartışmalarından sonra şunları şunları yapıyoruz diyerek iç ve dış kamuoyunun desteğini almaya çalışacak, bu temelde mücadeleyi ve silahı bırakmayı dayatacak, bu kabul edilmediğindeyse siyasi ve askeri saldırılarını arttıracaktır. Türk devletinin ve hükümetinin önümüzdeki dönem planlamasının bu çerçevede olduğunu görmek ve buna göre bir tutum ve mücadele içinde olmak gerekmektedir.

Kuşkusuz Türk devletinin yeni politika inşa etme ihtiyacı duyması ve bunu Meclise getirmesi kendi başına önemli bir durumdur. Nitekim AKP inandırıcı olmak için eski politikaları birçok bakımdan eleştirmiştir. Öte yandan DTP de eski politikaları eleştirmiş ve çözüm önerilerini ortaya koymuştur. Bu açıdan Meclis tartışmaları Kürtler üzerinde uygulanan eski politikaların mahkûm edilmesi ve teşhir edilmesi açısından önemli olmuştur. Böylece toplum Kürtler üzerinde uygulanan politikalar açısından daha doğru bir bilgilenmeye kavuşmuştur. Bunun devletin ve hükümetin politikalarından bağımsız, gelecek açısından demokratik bir çözüme zemin sunması bakımından önemli ve olumlu katkısının olacağı söylenebilir.

Ancak devlet ve hükümet açısından Mecliste yapılan tartışmalar bir demokratik çözümü ifade etmediği gibi, çok sınırlı adımlar atıp, ama propagandasını fazla yaparak demokratik güçleri ve Kürtleri aldatmaya yönelik olarak kullanılacaktır. Hükümet bir yandan da bu bir süreçtir diyerek ilerde daha başka şeyler de yapacağı beklentisi yaratarak oyalama politikası yürütmektedir. Bu yönüyle hile ve oyalamayla genel seçimlere ulaşmak istemektedir. Böylece çözüm politikası değil de tasfiye politikası izleme gerçeğini gizlemiş olarak seçimlerde gücünü arttırmayı, buna dayanarak Kürt özgürlük hareketini tasfiye etmede son darbeyi vurmayı hesaplamaktadır. Tabii ki seçimden önce darbe vurması da planlama içinde vardır. Yapabilirse bu konuda sonuçlar almaya çalışacaktır. Böyle olduğu taktirde seçimlerde daha fazla büyük başarı sağlamayı ummaktadır.

Açılımın öngördükleri budur. Bu açıdan devletin ve hükümetin Kürtleri ve Türkiye toplumunu oyalayan bu politikası boşa çıkarılmak durumundadır. Çünkü bu oyalama ve çözümsüzlük politikası gelecekte Kürtlere ve Türklere daha pahalıya mal olacak tehlikeler içermektedir. Bu açıdan Kürt halkının ve demokrasi güçlerinin mücadeleyle bir an önce kalıcı çözümü dayatması gerekmektedir. Devletin demokratik özerkliği kabul etmesini sağlamak bu mücadelenin hedefi olmalıdır. Bu da ancak Kürtleri muhatap almasıyla, meclis gibi demokratik siyasi iradesini ve bu meclise dayanan öz yönetimlerini kabul etmesiyle mümkündür. Bu nedenle Kürt sorununun çözümünün nasıl olacağının, Kürt sorununun çözümü için yapılması gereken asgari şeylerin neler olması gerektiğinin açık ve net ortaya konulması gerekmektedir.

Bu açılım sürecinde olumlu denilebilecek bir durum CHP'nin inkarcı ve asimilasyoncu zihniyetinin açığa çıkmasıdır. MHP için bir şey belirtmek istemiyoruz çünkü MHP bugün de yarın da aynı pozisyonda olacaktır. Ama kendisine sosyal demokrat diyen CHP'nin Aleviler ve emekçiler gözünde tümden teşhir olması, Türkiye'de demokrasi açısından da, Kürt sorununun demokratik çözümü açısından da hayırlı olmuştur. Böylece Türkiye'de demokrasi dinamikleri yerli yerine oturacaktır. Sahte dengeler ve ilişkiler bu meclis tartışmasında bir daha eskisi gibi suni ve sahte hale gelmeyecek kadar sarsılmıştır. Demokrasi güçleriyle şoven gerici güçlerin netleşmesi daha da hızlanacaktır. Böylece geçmişten beri Türk solunu zehirleyen ve olumsuz pozisyona sokan ulusalcı gen ve damarlar da sol ve sosyalist tarafta yaşam hakkı bulamayacak ya da kusulacaklardır. Bunun da Türkiye'deki özgürlük ve demokrasi mücadelesi açısından önemli bir gelişme olduğu kuşkusuzdur.

Kürtlere yaklaşım en başta da Kürt liderlere yaklaşımla açığa çıkmıştır

Devlet Kürt sorununda bir çözüm niyeti ortaya koysa bunun ilk belirtisi Önder Apo'nun koşullarının değişmesinde ortaya çıkar. Kürt gerçeğinde en büyük aktörün Kürt Halk Önderi olduğu tartışmasızdır. Kürt sorununun çözümünde de rolü herkes tarafından bilinmektedir. Dolayısıyla çözüm isteyen ilk önce bu aktöre olumlu yaklaşım gösterir. Onun çözüm konusunda rolünü oynamasına izin verir. Şimdi yapılan ise tersidir. Önder Apo'nun çözüm için hazırladığı makul yol haritası dışarı verilmediği gibi, İmralı koşulları daha da ağırlaştırılmıştır. Bırakalım Kürt sorununun çözümünde rol verilmesini, aksine sıradan bir mahkûm gibi yaklaşılarak gerçek anlamda bir hücre içine konulmuştur.

Cumhuriyet tarihi öncesi ve sonrasında Kürtlere yaklaşım en başta da Kürt liderlere yaklaşımla açığa çıkmıştır. Kürtler iradeli bir toplum olarak tanınmadığı için toplumun lideri olarak ortaya çıkan kişilikler en büyük suçlu olarak görülmüşlerdir. Kürt isyanlarında liderlerin asılması bunun ifadesidir. Sen nasıl Kürtleri karşımıza bir toplum olarak çıkarırsın diyerek idamla cezalandırmışlardır. Aynı politika Önder Apo üzerinde de

uygulanmaktadır. Sen nasıl Kürtleri iradeli bir toplum yaparsın, sen nasıl Kürtleri bir toplum olarak dayatırsın, sen nasıl Kürtler için topluluk hakları istersin diyerek idam tehdidiyle cezalandırmışlardır. Eğer Kürt halkının tepkilerinden ürkmeselerdi bu kararı uygularlardı. Ancak idam etmeyerek zaman içinde çürütüp amaçlarına ulaşmak istemişlerdir.

Kürt Halk Önderinin çözüm için sunduğu yol haritasını vermeyenler, buradaki düşünce ve önerilerden korkanlar ne demokrat olabilir ne de Kürt sorununu çözebilirler. Yol haritasının verilmemesinin nedeni de, "biz Kürtleri bir toplum olarak tanımayız, bu nedenle onların sunduğu yol haritasını da vermeyiz" diyerek tutumlarını ortaya koymuşlardır. Çünkü yol haritasını verseler bu Kürtlerin derli toplu bir önerisi olacaktı. Ancak Kürtleri bir toplum ve irade olarak tanımadıkları için böyle bir yol haritasının verilmesini bile kendi zihniyetlerine ve tasfiye politikalarına ters görerek el koymuşlardır. Şimdi bu yol haritasını vermeyenlerin Kürt sorunun çözümünde samimi olduğunu kim söyleyebilir? Bu yol haritasının verilmemesinin nedenini kim izah edebilir? Bir yol haritasını vermeyenin demokratik olduğuna ve bir çözüm politikası bulunduğuna çocuklar bile inanmaz.

Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan'ın koşulları daha da ağırlaştırılmıştır

Kürt Halk Önderinin içinde bulunduğu koşullar bırakalım düzeltilmeyi, daha da ağırlaştırılmıştır. Dörtbeş kişinin İmralı'ya gönderilmesi bu politikanın üstünü örtmek içindir. Zaten gönderilenlerin seçimi bile uygulanan tecrit politikasının sonucudur. Doğru dürüst ziyaretçisi gelmeyecek, gelse de hiçbir bilgi vermeyecek ziyaretçileri olan tutsaklar seçilmiştir. Zaten doğru dürüst gazete vermeyerek, televizyon vermeyerek, sadece tek dalgalı bir radyoyla bu tecrit politikasını uygulamaktadırlar. Sürekli verilen tecrit cezalarıyla radyosu ve kitapları bile elinden alınmaktadır. Tek kişilik bir hücrede 11 yıldır böyle ağır bir tecritte tutulan Önder Apo, şimdi koşulları daha da ağırlaştırılarak 'sizin hakkınız budur' denilmektedir. Sıradan bir mahkûm gibi burada çürüyeceksin yaklaşımı içindedirler. Bir halkın Önderliğine böyle sıradan bir yaklaşım çözüm politikası değil, yüzyıllık tasfiye etme, ezme ve iradesiz kılma politikasıdır. Bu uygulama da açılım denen tasfiye politikasının İmralı'daki uygulama biçimidir. Zaten Önder Apo'yu sen tasfiye politikamızı bozuyorsun ve boşa çıkarıyorsun diye suçlamaktadırlar. Nitekim bu nedenle yol haritasını vermemişlerdir. Son aylarda özellikle hükümete yakın basında Önderliğe yönelik olumsuz yaklaşımların artması bu nedenledir. Önder Apo'nun devletin ve hükümetin gerçek yüzünü açığa çıkarması karşısında büyük öfke duymaktadırlar. Bunun acısını koşullarını ağırlaştırarak çıkarmak istemektedirler.

DTP üzerinde son zamanlarda yürütülen baskının amacı da budur. Dikkat edilirse AKP yandaşı basın başta olmak üzere birçok kesim DTP'yi neden hükümetin tasfiye politikasını destek vermiyorsun diye suçlamaktadırlar. Bu çerçevede DTP üzerinde tam bir psikolojik savaş sürdürmektedirler. Önceleri Ergenekon denilen kesimler tarafından yürütülen bu psikolojik savaş, şimdi iktidardaki AKP yandaşı basın ve destekçileri tarafından sürdürülmektedir. Bakın eskiden hiçbir şey kabul edilmiyordu, AKP bir şeyler veriyor bunu kabul edin denilmektedir. Kürt halkı on yıllardır bu tür anlayışlara karşı ağır bedeller ödeyerek mücadele ettiği halde, önünüze ne atılırsa onu kabul edin denilerek Kürt halkı üzerinde sürdürülen inkâr ve imha politikasının farklı biçimi dayatılmaktadır. Aslında böylece DTP'nin, Kürt Özgürlük Hareketine, dolayısıyla PKK'ye dayatılan tasfiye politikasına sessiz kalması istenmektedir. DTP bu politikayı kabul etmediği ve AKP'nin politikasını teşhir ettiği için büyük öfkeyle karşılaşmaktadır. Çeşitli liberal yazarlar da AKP politikası doğrultusunda DTP üzerinde böyle bir psikolojik baskı kurarak devletin tasfiye politikasının parçası haline gelmişlerdir.

DTP üzerinde uygulanan bu psikolojik harekat kendisi olmayan ama havası yaratılan 'açılım' politikasını Kürt toplumuna dayatmak içindir. Bu çerçevede Kürt toplumunu parçalamak ve kendi politikalarını pratikleştirmek istemektedirler. Bu açıdan bu propaganda saldırısını ve sanal havayı ortadan kaldırmak ve AKP'nin gerçek yüzünü ortaya koymak bu tasfiye politikasına karşı mücadelenin önemli bir boyutu olmaktadır. Bu açıdan AKP'nin gerçek yüzünü açığa çıkarmak, tasfiye politikasını boşa çıkarmak açısından önemlidir. Bunun içinde en başta da AKP'nin hilelerini, oyalamalarını ve gerçek yüzünü saklamaya yönelik taktiklerini deşifre etmek gerekir.

AKP sürekli CHP ve MHP ile ağız dalaşı yaparak Kürtleri yanına çekmek istiyor

Dikkat edilirse AKP kendi yüzünü gizlemek için en fazla da CHP ve MHP ile ağız dalaşına girmektedir. CHP ve MHP'nin Kürtler içinde teşhir olduğunu, Kürtlerin bu iki partiye tavır aldığını bilerek bu ağız dalaşıyla Kürtlere sempatik gözükmeye çalışmaktadır. Olmayan çözüm politikasını böylece gizlemeye yönelmektedir. 'CHP ve MHP kötüdür, bakın onlara karşı mücadele ediyorum' diyerek kendisinin iyi olduğunu pazarlamaya çalışmaktadır. Şu anda AKP'nin en büyük destekçisi CHP'dir. 22 Temmuz 2007 seçimleri sonrası Deniz Baykal, 'ben politikamla hükümetin elini güçlendiriyorum', demişti. CHP, şimdi de benzer bir rol oynamaktadır. AKP sürekli CHP ve MHP ile ağız dalaşı yaparak Kürtleri yanına çekmeye, böylelikle derin devletin hoşgörüsünü kazanmaya çalışıyor. CHP ile kavga ederek Kürtleri yanına çekmeye, böylelikle ucuz zaferler kazanmayı umuyor. Tabii ki CHP eleştirilmeli ve teşhir edilmelidir. Zaten Kürtler şahsında önemli oranda teşhir olmuştur. Kürtler içinde sadece bir kısım Alevi Kürtlerin desteğini alıyor. Onur Öymen'in Dersim'de işlenen büyük katliamı onaylamasıyla birlikte CHP bu Kürtleri de önemli oranda kaybedecektir. CHP'nin Kürtler içinde bitmesi için çalışmak ne kadar doğruysa AKP'nin CHP ile ağız dalaşına girerek gerçek yüzünü saklamasına fırsat vermek de o kadar yanlıştır. Bu açıdan Kürt halkı AKP'nin CHP karşıtlığı temelinde gerçek yüzünü gizlemesini ve bir çözüm politikası olmadığı halde kendisini farklı göstermesini teşhir etmelidir.

Sorunun çözümü konusunda ise her şeyden önce köklü bir zihniyet değişimine ihtiyaç vardır. Türkiye'de zihniyet devriminin gerçekleşmesi gerekiyor. Mevcut ırkçı, şoven-milliyetçi zihniyetin, faşizan zihniyetin kesinlikle kırılması lazım. Bu devlet-ulusçu milliyetçi zihniyetin kesinlikle aşılması gerekiyor. Bunun yerine devlette ve toplumda demokratik bir zihniyetin inşa edilmesine ihtiyaç var. Özellikle devlet vatandaşlığına bağlanmış bir Türk ulusu tanımından vazgeçilmesi lazım. Devletle ulusu birlikte tanımlamak Türk'ü de inkâr etmeyi getiriyor. Türk tarihini ve toplumsal gerçeğini inkâra götürüyor. Aynı zamanda başta Kürt halkı olmak üzere çeşitli kültürleri, halk gruplarını inkâr etmeyi ifade ediyor. Zihniyet olarak bunlardan kesinlikle vazgeçilmesi lazım. Ulusal gerçekliği, devlet gerçekliğini kültürleri, halkları, bireyin demokratik haklarını doğru ve yeterince tanımlayan bir zihniyete, gerçek anlamda bir demokratik zihniyete ihtiyaç var. Bu da gerçek bir zihniyet devrimiyle ancak gerçekleşebilir. Son barış gruplarının Türkiye'ye girişi de gösterdi ki, gerçekten de Türkiye'de histeri düzeyinde bir ırkçı, şoven-milliyetçilik var. Tayyip Erdoğan'ın deyimiyle "faşizan yaklaşımlar" çok güçlü. Başbakan Tayyip Erdoğan, çeşitli etnik gruplar, kültürler karşısında zaman zaman faşizan tutum gösterildiğini söylüyordu. Benzer bir faşizan tutumu şimdi Kürt halkı karşısında da görüyoruz. Barış grupları karşısında gösterilen tutum tam da bir faşizan tutum örneği oldu. Ne yazık ki Başbakan Tayyip Erdoğan'da bu faşizan tutumun bir parçası haline kendini getirmekten kurtaramadı. Oysa başka zamanlarda olanlara faşizan tutum diyordu. Şimdi bu faşizan tutuma, zihniyete cesaretle karşı çıkacağına, onun bir parçası olarak demokratik tutumu, sevgiyi, barış sevincini, coşkusunu ifade eden Kürt halkının tutumuna, duruşuna karşı suçlayıcı bir tutum içinde olmayı yeğledi. Bu da Başbakan'da bile şoven-milliyetçi zihniyetin ne kadar köklü ve güçlü olduğunu gösteriyor. Türkiye'de zihniyet devrimi ihtiyacının ne kadar yakıcı ve önemli olduğunu ortaya koyuyor. Bu önemli bir husustur. Ancak böyle bir zihniyet devrimi mevcut devlet politikalarında ciddi, köklü, stratejik düzeyde değişiklikler getirebilir. Demek ki zihniyet devrimine ve değişimine dayalı olarak gerçekleştirilmesi gereken diğer bir husus, mevcut iç ve dış politikalarda köklü ve stratejik düzeyde değişiklikler yapmaktır. Gerçekten de toplum üzerinde bir diktatörlük ifade eden bu devlet duruşunu değiştirmek gerekiyor. Demokratik toplumun önünü açmak lazım. Değişik toplumsal kesimlerin demokratik örgütlülüğünün ve kendi kendini ifade etmesinin önü açılmalıdır. Demokratik sivil toplum bütün yönleriyle gelişebilmeli. Böylece hem toplumsal demokrasi gelişmeli, hem de çeşitli kültürlerin, grupların, halkların kendilerini demokratik bir biçimde örgütleyip birlik ve kardeşlik temelinde yaşattıkları bir ortam ortaya çıkmalı.

Dış politika değişikliği de köklü bir zihniyet değişimine dayanmıyor

Diğer yandan, dış politikada da böyle bir değişime kesinlikle ihtiyaç var. Herkesi düşman gören, Türkiye'yi üç tarafı denizlerle, dört tarafı düşmanlarla çevrilmiş bir ülke biçiminde tanımlayan stratejiyi köklü değiştiren bir yeni dış politika stratejisine ihtiyaç var. Gerçi Ahmet Davutoğlu şimdi bu dış politika stratejisini sözde geliştirmeye çalışıyor, ama tutarlı değildir. Dikkat edilirse, bu dış politika değişikliği; *bir,* köklü bir zihniyet değişimine dayanmıyor. *İki*, köklü bir iç politika değişikliği ile birlikte yürümüyor. Dolayısıyla da gerçekleşmesi mümkün olmayan bir değişiklik olarak kalıyor. Peki, bu durumda zihniyet ve iç politika değişikliği olmadan niye dış politika değişikliği öne alınıyor ve bu kadar önemseniyor? Çünkü var olan iç politikayı, yani despotik, baskıcı, diktatöryal iç politikayı uygulayabilmek için dıştan destek almak amacıyla bu yapılıyor. Artık eski dış politikayla bölgesel ve uluslararası dış güçlerden destek alınamıyor. Hiç kimse artık Türkiye'nin dış politikasına destek vermiyor. İçerde uyguladıklarını destekler konumda olmuyor.

Mevcut Türkiye'nin devlet politikaları Kürt halkının mücadelesiyle teşhir olmuştur. Şimdi yeniden mevcut zihniyetine ve iç politikasına destek alabilmek için dış politikasını değiştirmiş görünmeye çalışıyor. Bir aldatma var işin içerisinde. Değişiklik yaptık diye kendilerini göstermek istiyorlar. Hepsi mevcut inkâr ve imha

zihniyetine ve politikalarına dış destek bulabilmek için yapılan oyunlar oluyor. Bunların inandırıcılığı olmaz, bu politikalar uygulama imkânı bu bulamaz. Nitekim eklektik kalıyor. Pratikte köklü bir biçimde gelişmiyor. Hep sürece yayılıyor. Bir de birçok güç nezdinde bu politikalara karşı kuşku var. Hem çeşitli Türkiye aydınlarında, siyasetçilerinde bu politikadan duyulan kuşkular var ve eleştiri yapılıyor, hem de bölgesel ve dış güçlerde kuşkular var. Çünkü mevcut politik değişiklikler inandırıcı değildir. Çünkü herhangi bir zihniyet değişikliği görülmüyor. İç politikada bir değişiklik görülmüyor. Dış politikada ise, artık düşmanlığı attık, dost olacağız deniliyor ve hemen ardından sözde dostlardan Kürt katliamına destek isteniyor. Kimse buna destek vermez. Kürtleri reddederek, Kürt Özgürlük Hareketine karşı inkâr ve imha siyaseti yürüterek komşulardan ve dünyadan destek alınamaz, dostluk politikası yürütülemez. Eğer Türkiye devleti çeşitli uluslarla dostluk geliştirecekse, her şeyden önce, kardeş dediği Kürtlerle dostluk politikası geliştirmeli, dost olabilmeli, gerçekten kardeş olabilmeli! Fakat sen halen Kürt'ü inkâr etmeye çalış, Kürt'e düşmanlığını sürdür, ondan sonra da deki, ben Rum'la, Ermeni'yle, Arap'la, Fars'la dost olacağım. Bu mümkün değildir. Bunun gerçekleşmesi, böyle bir politikanın inandırıcı olması da imkânsızdır. Bu bakımdan Ahmet Davutoğlu'nun dış politikası eklektiktir, yama gibidir, inandırıcı değildir, gerçekleşmez de. Nitekim istediği kadar fır dönsün fazla sonuç alamayacaktır. Eğer gerçekten bir zihniyet değişimi ve iç politikada stratejik düzeyde değişiklikler birlikte yürütülürse bu çözüm bulabilir. Besbelli ki AKP böyle bir değişimi yaratabilecek güçte değil, dolayısıyla gerçek bir demokrasi gücü değil. İktidarı için her şeyi yapan, tam pragmatist bir güçtür. İktidarı neyi gerektiriyorsa öyle davranıyor. Yeter ki iktidarda kalabilsin. İktidarda kalması demokratik davranmasını gerektirirse öyle de yapabilir. Demokratik bir güç görünümü de verebilir. Ama bu bir tutarlılık değildir, özünde bir demokratikleşmeyi ifade etmez. Dolayısıyla gerçek anlamda demokratikleşmeyi Türkiye'de geliştirecek güçlere ihtiyaç var. Demokratik zihniyet devrimini yaptırtacak, iç ve dış politikada stratejik düzeyde değişiklikler yapacak, dolayısıyla Türkiye'yi demokratikleşmeye açacak, Türkiye'nin ağrılaşmış sorunlarını demokratik siyasetle çözecek yeni siyasi güçlerin gelişmesine ihtiyaç var. Yani demokratik siyasetin gelişmesi gerekiyor. Demokrasi hareketinin oluşması ve Türkiye'de etkinlik kurması lazım. Çünkü ancak köklü bir zihniyet devrimini demokratik güçler yapabilir, yaptırtabilir. Yine stratejik düzeyde politika değişikliklerini ancak demokrasi hareketi yaptırtabilir. Bu öyle kolay bir iş değildir. Zihniyet devrimi yapılabilmesi için çok yoğun ve inandırıcı bir eğitim ve propaganda çalışmasına ihtiyaç var. Basınıyla, siyasetiyle, aydınlarıyla, edebiyatıyla, kültürüyle böyle yoğun bir mücadele ve çalışma içerisinde olunmazsa demokratik zihniyet inşa edilemez. Bu köklü şoven-milliyetçi zihniyet kırılıp yerine demokratik zihniyet geliştirilemez. Bu yoğun bir çalışmayı ve mücadeleyi gerektiriyor.

Güçlü bir demokrasi hareketini ancak radikal demokratlar geliştirebilirler

Aynı biçimde yine stratejik düzeyde siyaset değişikliği de kararlı, halktan destek almış bir demokrasi hareketine ihtiyaç duyuyor. Bunun devlet iktidarını da yönlendiren, siyasi inisiyatifi ele geçiren bir hareket olması lazım. Demokratik güçlerin bu çözümde rol oynamaları bununla olur. Zaten Kürt sorununu çözen harekete Türkiye'de demokratik hareket denir. Kürt sorununun çözümü en büyük demokrasi hareketidir. Kürt sorununu kim çözerse demokrat odur. Çünkü Türkiye'yi demokratikleştirmeden Kürt sorununu çözülemez. İkisi birbirine etle tırnak gibi bağlı. Dolayısıyla Kürt sorununun demokratik çözümünü yapan hareket aynı zamanda Türkiye'yi demokratikleştiren harekettir de. Dolayısıyla Türkiye demokrasi hareketi o olur. Demokratik güçlerin oynayacağı rol budur. Gerçekte kimin demokratik güç olup olmadığı Kürt sorununun çözümünde ve Türkiye'nin demokratikleşmesinde oynayacağı başarılı role bağlıdır. Yoksa kendine demokratik gücüm sıfatı takmakla hiç kimse gerçek anlamda bir demokrasi gücü olamaz. Nitekim olamıyor da zaten. Birçok güç kendini solcu sayıyor, demokratik sayıyor, hem de en ileri demokrasiden yanaymış gibi gösteriyor, çeşitli etiketler, sıfatlar takarak yaşamaya çalışıyor, ama varlığıyla yokluğu belli bile değil. Demokratik gücüm derken, aslında demokratik güç olmanın gereğinden çok uzakta bulunuyor. Bunlar da yaşanan gerçeklerdir.

Bu noktada demokratik güçler şimdiye kadar iyi bir sınav verememişlerdir. Özellikle Türkiye'nin sol güçleri gerçekten de sınıfta kalmış da değil, çakmışlardır, hem de bir kere de değil, üç kere, beş kere çakmışlardır. Dikkat edilirse, PKK'nin Kürdistan'da yürüttüğü mücadelenin Türkiye'deki siyasi etkisinden herkes faydalandı. Özal faydalandı, Demirel faydalandı, İnönü faydalandı, Ecevit faydalandı, en son AKP faydalandı. MHP bile faydalandı. Geçen bu süreçte bütün bunların hepsi iktidara geldiler. Faydalanmayan kimdir? Sol güçler. Bırakalım büyümeyi, gelişmeyi, küçülmekten bile kendilerini kurtaramadılar. Kürt halkı PKK öncülüğünde Türkiye'deki gericiliğe karşı bu kadar fedakâr ve cesur bir demokrasi mücadelesi verirken, Türkiye'de sol güçler eriyip bittiler. Bu neyi gösterir? Gerçek anlamda demokrat olmadıklarını, solcu ve sosyalist olamadıklarını gösterir. Aslında siyaset yapmadıklarını gösteriyor. Bu bakımdan gerçekten de sol güçleri ciddi biçimde eleştirmek lazım. Çok köklü ve özeleştirel bir yaklaşım içinde olmaları gerekli. Çünkü güçlü bir demokrasi hareketini ancak sol demokratlar geliştirebilirler. Önder Apo buna radikal demokratlar dedi. Radikal demokrasi gelişmezse, genel demokrasi hareketinin gelişip büyümesi mümkün değildir. Türkiye'de eğer, PKK'nin ve Kürt halkının yürüttüğü bu kadar köklü bir demokratik direnişe rağmen, güçlü bir

demokrasi hareketi gelişmiyorsa, bundan sol demokrat öncülüğün, yani radikal demokrat öncülüğün olmaması, zayıf olması sorumludur. Sol demokrat öncülüğün olmamasından dolayı güçlü bir demokrasi hareketi gelişmiyor. Yoksa toplumsal, siyasal zemini olmadığı için değil, öncülüğü olmadığı içindir. Bu bakımdan sorumlu olanlar öncülük katından seyretmesi gereken güçler, yani sol demokratlardır. Solcular bu anlamda gerçekten ciddi bir eleştiri ve özeleştiri içinde olmak durumundalar. Eğer köklü bir eleştiri ve özeleştiriyle kendilerini yenileyerek yapamadıklarını yapabilir hale gelmezlerse tarih onları suçlayacaktır. Şimdiye kadar bu düzeye gelemediler. Umut ediyoruz ki mevcut gelişmeler onları da değiştirebilir, dönüştürebilir. Bu konuda Önder Apo'nun geliştirdiği teorik çözümlemeler gerçekten de ufuk açıcıdır. Düşünce bakımından yenileyicidir, geliştiricidir. Ondan yararlanabilirler. Mevcut gelişmeleri doğru okuyarak zihniyet duruşlarını düzeltebilir ve geliştirebilirler. Buna dayanarak da bir siyaset akımına dönüşebilirler. Şu haliyle sol demokratlar siyasette yoklar, siyasi hareket haline gelemiyorlar, siyaset yapmaktan korkuyorlar, siyaset alanına girmek istemiyorlar. Çünkü o durum sorumluluk gerektiriyor. Halkın yaşamının sorumluluğunu duymayı istiyor. Ondan kaçıyorlar. Çünkü halkın yaşamı karşısında sorumluluk duyacak bir zihniyete sahip değiller, dar ve dogmatik, kalıpçı bir zihniyete sahipler.

Sol demokratik güçlerin zayıflığı şoven-milliyetçi zihniyeti geliştiriyor

Demek ki, her şeyden öce, zihniyet devrimini solcuların, kendine demokratik diyen güçlerin yapması gerekiyor. Zihniyet devrimini kendileri yaparsa, kendileriyle birlikte topluma da zihniyet devrimi yaptırmayı gerçekleştirebilirler. Bu da devleti zorlar ve Türkiye'de demokratikleşmeye hizmet eden bir demokrasi hareketi gelişir. Gerçekten insan hayret ediyor; Kürt halkı bu kadar cesur ve fedakâr bir mücadele yürütüyor. Türkiye'de kırk yıldır demokrasi hareketini ezmek için saldıran orduyu dengeleyen bir direnişi binlerce şehit vererek ayakta tutuyor, sürdürüyor, Türkiye demokrasisini bu direniş temsil ediyor, ama buna rağmen Türkiye'de ben demokratım diyen insanlar bu direnişten yararlanamıyorlar, faydalanamıyorlar. Bu direnişle birleşerek bir zihniyet durumu, çalışma, örgütlülük ve mücadele Türkiye'de geliştiremiyorlar. Bu onların zayıf ve geri olmalarından kaynaklanıyor. Aynı zamanda Türkiye'deki şoven-milliyetçiliğin güçlülüğünden kaynaklanıyor. Sol demokratik güçlerin gelişmemesi, mücadeleyi yürütememeleri, Türkiye'deki şoven-milliyetçi zihniyeti daha çok geliştiriyor, köklü kılıyor. Bundan dolayı bazıları diyorlar ki, "PKK'nin direnişi Türkiye'de milliyetçiliği geliştiriyor". Bundan dolayı PKK suçlanıyor, Kürt halkı suçlanmaya çalışılıyor. Niye demokrasi istiyorsunuz, niye direniyorsunuz, niye devlete teslim olmuyorsunuz diye suçlamada bulunuluyor. Bundan daha anormal bir suçlama olamaz. Böyle düşünce olur mu hiç? Burada ciddi bir çarpıtma var. Türkiye'deki şoven-milliyetçiliği PKK'nin, Kürt halkının binlerce şehit vererek geliştirdiği demokrasi mücadelesi geliştirmiyor; tam tersine sol demokratik güçlerin, demokrasi hareketinin olmaması geliştiriyor. Zaten şoven-milliyetçi zihniyet güçlü olduğu için, demokratik güçler ona karşı da çıkamıyorlar. Onun için siyaset alanına girmiyorlar. Bir korku, çekinme var. Bireycilik var. Bunun arkasında da yine şoven-milliyetçi zihniyetten etkilenme, tam bir demokratik zihniyete ulaşamama durumu vardır.

Biz inanıyoruz ki, bu son gelişmeler Türkiye aydınlarını, siyasetçilerini, özellikle sol ve demokratik güçlerini daha çok uyarır. Öncelikle zihniyet değişimi olmak üzere güçlü bir özeleştiriyle kendilerini yeniler hale getirir, böylece Türkiye demokrasi hareketi geldiğimiz noktada artık olmazsa olmaz durumunda olan gelişme ve güçlenme süreci içerisine girer. Böyle bir durum elbette ki hem Türkiye'nin demokratikleşmesinin gelişmesinde, hem de başta Kürt sorunu olmak üzere sorunların demokratik yöntemle çözülmesinde önemli bir rol oynar. Bu yönlü gelişmeler gittikçe artıyor. Zorluklar da olsa, yavaş yavaş da olsa gelişme kaydediyor. Biz inanıyoruz, umut ediyoruz ki, önümüzdeki süreçte bu daha çok hızlanacak ve AKP hükümetinin alternatifi demokratik siyasi iktidar olacaktır. Sol demokratik güçler, demokrasi hareketi kendisini siyasi iktidara alternatif gören bir hareket olarak ele almalı, böyle yaklaşmalı ve bu temelde kendisini geliştirmelidir. Eğer doğru tutum izler, doğru bir zihniyete sahip olur ve büyük bir iddiayla, cesaretle, Kürt halkıyla birleşme temelinde Türkiye toplumunun karşısına çıkarsa, güçlü bir barış ve demokrasi savunucusu olursa, hızla gelişip başarı kazanacağı kesindir.

DEMOKRATİK MODERNİTENİN YENİDEN İNŞA SORUNLARI

"Klasik modernitenin en önemli boyutu olan katı merkeziyetçi ulus-devlet yapılarının üstten küresel sermaye, alttan kültürel hareketler tarafından sıkıştırılmasıyla yaşadığı çözülmeler en çok kent, yerel ve bölgesel özerklik yönetimleriyle ikame edilmeye çalışılmaktadır. Günümüzün gittikçe güçlenen bu eğilimi, demokratik-ulus hareketiyle de iç içe gelişmek durumundadır. Demokratik ulus, yönetim biçimi olarak konfederalizme çok yakındır. Konfederalizm bir nevi demokratik ulusların siyasal yönetim biçimidir. Güçlü kent ancak yerel ve bölgesel özerk yönetimlerle varoluş kazanabilir"

Bu yazı Rêber Apo'nun ***ÖZGÜRLÜK SOSYOLOJİSİ*** *kitabından alınmıştır*

A- Uygarlık modernite ve kriz sorunu

Uygarlık sistemleri yapısallığı gereği bunalım niteliği taşırlar. Bunalımlar zaman ve mekân boyunca iç ve dış etkenler sonucu ara sıra içine düşülen durumlar değildir. Sistemin kendisi sürekli bunalım (aşırı halinde kriz) üretir. Bunalım mantığı gayet basittir: Alıkonulan toplumsal değer ve artı-değerler üzerine iktidar ve daha resmi olarak devlet sınıfları kurulur. Toplumun bağrında kurulan bu sınıflar örgütlü silahlı yapıları gereği sürekli büyüme eğilimindedir. Toplumun emekçi kesimleri zar zor geçinir, çeşitli hastalıklar ve savaşlardan erken ölürken, nüfusları devlet sınıflarına oranla azalır. Devlet ve her tür iktidar aygıtlarının nüfusu ise, kendilerini daha iyi besleyip korumaları ve çok üremeleri (İlk iktidar ve devletlerin hanedan niteliği büyük ve nüfusu çok olan aileden yanadır. Güç politikası bunu gerektirir) nedeniyle daha çok artar. Sistemik olan bu karşılıklı dengesizlik hali bunalım demektir. Daha çok çoğalmış ve güçlenmiş devlet sınıfları, toplum üzerinde değer gasp ettikçe, sistemin sürdüremezliği devreye girer. Bunalım dönemleri denen durum budur.

Bunalımdan çıkış için iki yol gereklidir: *Birincisi,* kızışan hegemonik savaşlar sonucunda rakiplerini yok eden güç yeni hegemon olarak ortaya çıkar. Hegemonik güç doğal olarak daha önce pay sahibi olan rakiplerini ezdiğinden, paylarına el koyarak yeni rakipler çıkıncaya kadar bunalımı belli bir süre nispi olarak aşmış sayılır. *İkincisi* ve çoğunlukla birincisiyle iç içe, daha verimli üretimi, ticari ve sınai yöntemleri devreye sokarak üretim artışlarını gerçekleştirirler. Üretim artışlarını gerçekleştiren hegemonik sistem, bunalımın karşıtı olarak refah dönemini yakalamış demektir. İlkçağ uygarlıklarında bunalımlar daha uzun aralıklı ve uzun sürelidir. Bin yıldan iki yüz yıla kadar aralıklarla seyreden bunalımlar çokça yaşanmıştır. Her büyük bunalım dönemi genellikle hanedanlık ve merkez değişimi ile sonuçlanmıştır. Sümer ve Mısır uygarlığından itibaren bu süreçleri yaygın olarak izlemek mümkündür. Ortaçağ bunalımları da benzer olmakla birlikte, süreleri daha da kısalmıştır. Ortalama yüz, yüz elli yıllık süreler halinde yaygınca yaşanmışlardır.

Bu genel seyir üzerinde gerçekleşmekle birlikte, kapitalist sistem bunalımlarının kendine özgü yanları vardır. Sistemde parasallık ve ticaret tekelleri başlangıçta öncü rol oynarlar. Üretimle ilişkileri sınırlıdır. Buna mukabil ekonomide para yaygın kullanılır ve ticaret metalaşmasının gelişimi ve hâkim özellik kazanması nedeniyle çok artmıştır. Süreç içinde para ve ticaret tekeli az bir gücün elinde yoğunlaşır. Bu durumda toplumun parasızlıktan alım gücü düşer. Ortaya çıkan fazla üretim emilmeden kaldığından, bunalımın birinci hali olarak fazla üretim bunalımları yaşanır. Bir yandan fazla üretim satılamadığından tahrip edilirken, diğer yandan parasızlıktan alım güçleri düşmüş emekçiler yoksulluktan ve açlıktan kırılır. Kısa sürede tersi de yaşanır. Para etmeyen üretim iyice düşer. Eldeki paranın üretimle bağı kopar. Ortada çok para, az üretim vardır. Artan hayat pahalılığı (enflasyon) yeni bir bunalım durumudur. Her iki bunalımdan çıkış için bulunulan yol, geleneksel yol olan hegemonik savaşların yanında devlet harcamalarını arttırarak, belli bir ücretli kesim yaratıp fazla ve eksik üretimi telafi etmeye çalışmaktır. Kapitalizmin son dört yüz yıllık hegemonya çağında bu tip bunalımlar yaygın ve iç içe yaşanmışlardır. Süreleri biraz daha kısalıp ellişer, yüzer yıllara kadar düşmüştür.

Hegemonya savaşları hiçbir uygarlık dönemiyle kıyaslanamayacak kadar kapsamlı, yoğun ve uzun süreli olmuştur. Savaşa katılan tekeller de ulusal ve uluslararası çapta olmuştur. Dolayısıyla ilk defa dünya çapında savaşlarla tanışılmıştır. Yerel ve bölgesel savaşlar hiçbir zaman eksik olmamıştır. Daha vahimi, giderek toplum tümüyle ulus-devletçe militaristleştirilerek bir nevi savaş hali içine sokulmuştur. Günümüz toplumlarına savaş hali toplumları demek daha gerçekçidir. Dayatılan savaş hali iki kanaldan yürütülmektedir: *Birincisi,* gerçekçi yol kanalı olan iktidar ve devlet aygıtlarının toplumun tüm gözeneklerini bir ağ gibi sarıp gözetim, denetim ve baskı

altına almasıdır. *İkinci* yol, son elli yıl içinde niteliksel bir devrimle gelişen bilişim teknolojisi kanallarıyla (medya tekelleri) sanal toplumun gerçek toplum yerine ikame edilmesidir. Her iki savaş haline de toplumkırım demek mümkündür. Eskinin daha sınırlı uygulanan soykırımlarıyla birlikte, bu yeni toplumkırımlar daha yoğun ve sürekli halleriyle toplumsal doğanın sonunu hazırlamaktadırlar. Belki insan türüne benzeyen yaratıklar var olmaya devam eder: Ama sürü kitle, faşizm kitlesi olarak. Toplumkırımın bilançosu soykırımlardan daha ağır olarak tüm toplumun ahlaki ve politik niteliğini yitirmesinde kendini gösterir. En ağır toplumsal ve ekolojik felaketlerde bile sorumluluk duymayan insan yığınları bu gerçeği kanıtlar. Bunalım ve kriz ötesi bir durumun yaşandığı inkâr edilemez. Bu duruma nasıl gelindiğini tekraren de olsa özetlemek bütünselliği sağlamak açısından yararlı olabilir.

Uygarlık tarihi iktidar savaşlarıyla doludur

a- İlk iktidar hiyerarşilerinin ve devlet egemenliklerinin kuruluşundan günümüze kadar tarih bir anlamda iktidarın kümülâtif (kar topu gibi yuvarlandıkça kendini büyütme) büyümesidir. Hem mekân, hem zaman süreleri uygarlık tarihinin özü olan iktidar savaşlarıyla doludur. Yerel savaşlardan dünya savaşlarına, kabile savaşlarından ulusal savaşlara, sınıf savaşlarından din savaşlarına kadar hepsi iktidarın çoğaltımı ve kümülâtif büyümesiyle sonuçlanmıştır. İktidarın çoğaltımı demek, toplumsal değerler üzerinde parazit yaşayan sınıfsal gelişme demektir. Başlangıçta sınırlı bir hiyerarşi oluşturan ve topluma bazen de tecrübe ve uzmanlıklarıyla önemli katkılar sağlayan yönetim, devlet haline dönüşmesiyle kastlar haline geldi. Hanedanlık nitelikleriyle birlikte kast grupları kendilerini ayrıcalıklı sınıflar halinde örgütleyerek, tanrısallık idea edecek kadar ayrıcalık kazandılar. İlkçağlar iktidarın bu yönlü idealarla sürekli büyüdüğünü ve kendini yücelttiğini gösteren tanrı-krallar ve imparatorlarla doludur. Rahip + yönetici + komutan üçlüsü olarak kendini örgütleyen iktidar ve devlet sınıfları, bu halleriyle yine de sınırlı bir zümreydi. Toplumsal nüfusun çok az bir oranını teşkil ediyorlardı. Ama parazitlenmenin başlangıcı olarak toplumun sırtında ağır bir yük haline geldiklerini sayısız örneklerinden biliyoruz. Piramitler, tapınaklar, arenalar bu yükün niteliğini gayet iyi açıklamaktadır.

Ortaçağlarda iktidar artımı hızından hiçbir şey kaybetmedi. Tarih daha geniş mekânlara yayılarak artan iktidar savaşlarıyla doludur. Bunda şüphesiz toplumun artan üretkenliği de neden oluşturmaktadır. Kral hanedanlıklarına geniş bir aristokrasiler tabakası, sınıfı eklendi. Buna rağmen yönetici sınıfın henüz kanserleştiğinden bahsetmek mümkün değildir. Felaket krallık ve aristokratik yapıyı yıkarak, dönüştürerek yönetim olmaya başlayan orta sınıfın, burjuvazi ve bürokrasinin iktidar sınıfları haline gelmesiyle başladı. Şüphesiz önceki yönetimleri de felaket olarak adlandırmak mümkündür. Ama bunlar toplumu tümüyle yutacak durumda değillerdi. Nicel ve nitel konumları buna el vermiyordu. Burjuvazinin üst tekelci kesimleriyle birlikte orta burjuvazinin önemli bir kısmı, bürokrasinin iktidarlaşması ve devlet sınıfları haline gelişi, eskinin birkaç hanedanlık ve krallık gücü yerine binlerce, on binlerce yeni hanedanlık gücünün ikame edilmesi demektir. Bir kral yerine binlerce kralın geçişi anlamına gelir. Cinsiyetçi toplumda gelişen erkek egemen kişilikle bu yeni krallık güçlerinin birleşimi, toplumsal doğanın tümüyle yeni iktidar güçleri tarafından fethedilmesi ve sömürgeleştirilmesi demektir. Başta kadın olmak üzere, ahlaki ve politik toplumun tüm kesimleri bu iç sömürgeciliğin kurbanları durumundadır.

Orta sınıfın devletleşmesi sosyal bilimin biraz da bu sınıfla olan kökensel bağı nedeniyle henüz çözümlenememiştir. Devletin toplum açısından bir anlam ifade etmesi için, mutlaka gerekli olan bir uzmanlık ve tecrübe birikimi olarak iş görmesi gerekir. Uzmanlık ve tecrübenin yönetim açısından ancak çok sınırlı sayıda kişiyle temsil edildiğini kavramak zor değildir. Ama devleşmiş cüssesi ile burjuvazi ve bürokrasinin kendini devlet yönetim sınıfı olarak sunması, iktidarın toplumda bir kanserolojik vaka olarak büyümesini kaçınılmaz kılacaktır.

Ekonomik sömürü ve ideolojik hegemonya tekellerinin iktidar aygıtlarıyla bütünleşmesini ifade eden ulus-devletle iktidar her şeyleşti. Toplum ise hiçleşti. İktidar krizi dediğimiz olayın özü budur. Kapitalist sistem bu krizin doğurucu gücüdür. Azmanlaşmış orta sınıfıyla ve ekonomi üzerine büyümede sınır tanımayan sermaye tekelleriyle kapitalist şebeke, ancak iktidarın ulus-devlet olarak biçimlenmesiyle varlığını sürdürebilir. Sistemin tıkanması denen olay da budur. İktidarlaşma kriz ötesi durumu ifade ediyor.

Ahlaki ve politik toplumun yeniden inşası gerekir

b- Toplumsal doğanın normal hali olan ahlaki ve politik toplum, hiçbir tarihsel dönemle kıyaslanamayacak kadar çağımızda temel niteliklerinden yoksun kalmayla karşı karşıyadır. Tüm ilk ve ortaçağlarda devletin aleyhinde geliştiği ahlaki ve politik toplum, kapitalist modernite ile birlikte hızla yerini sınırsız çoğalmış pozitif hukuk maddeleri ve devlet idaresine terk etmek zorunda kalmıştır. Modernitede toplumun ahlaki ve politik nitelikleri yerini sürüleşmiş kitleye ve onun hiçbir anlam ifade etmeyen karıncalaşmış vatandaş üyesine bırakmıştır.

Hiçbir ahlaki ve politik kaygı taşımayan sözde modern vatandaş, söylenenin aksine, birey olmanın en zayıf dönemini temsil eder. Toplumla bağı, üzerinde imparatorluk yetkisi uyguladığı karısıyla sınırlıdır. Firavun dönemiyle kıyaslanmayacak denli iktidar ve devletin otoritesi içinde erimiş kişiliksiz bir varlıktır. Daha doğrusu fiziki ve ideolojik hegemonyayla, bunların bilişim ve teknik uygulamalarıyla vatandaş sadece tekelci düzene teslim olmamış, bu düzenin kayıtsız şartsız gönüllü bir faşist üyesi haline gelmiştir.

"Bir kez daha devlet ve toplumun iç içe bir krizi yaşadığı durumla karşı karşıyayız. Kapitalist bireyciliğin vardığı kişiliksiz kişilik durumu, hem toplumun hem devletin yaşadığı krizin izdüşümünden başka bir şey değildir. Açık ki, toplum ve birey bu hale düşürülmeden, ne sermaye ne de iktidar tekelleri ve birleşik devlet formu olan ulus-devlet yönetimi mümkün olabilir"

Kişilik krizi dediğim olay budur. Toplumsal doğa bu kişiliklerden oluşamaz. Çünkü esas dokusu ahlaki ve politik niteliktedir. Bu nitelikleri ise mumla arasanız bu kişilikte bulamazsınız. Devletler bu kişiliklerle yürüyebilirler. Ama hiçbir toplum bu kişilikle sürdürülemez. Daha doğrusu, bu kişilik toplumun yadsınmasını ifade eder.

Devlet de toplumsuz olamayacağına göre, bir kez daha devlet ve toplumun iç içe bir krizi yaşadığı durumla karşı karşıyayız. Kapitalist bireyciliğin vardığı kişiliksiz kişilik durumu, hem toplumun hem devletin yaşadığı krizin izdüşümünden başka bir şey değildir. Açık ki, toplum ve birey bu hale düşürülmeden, ne sermaye ne de iktidar tekelleri ve birleşik devlet formu olan ulus-devlet yönetimi mümkün olabilir. Toplumsal kriz yapısal krizin ötesinde bir durumu ifade ediyor. Bir yapının yerine yenisi inşa edilebilir. Toplum olmanın temel niteliklerinin yitirilişi ise, yeniden yapılanmayla kolayca aşılacak bir durum değildir. Ahlaki ve politik toplumun yeniden inşasını gerektirir. Zorluk buradadır.

Kanser gibi büyüyen kentler toplumun yıkım merkezleri olmuşlardır

c- Kentleşme modernitenin en krizli unsurlarından bir diğeridir. Köy-tarım toplumuyla diyalektik bütünlük içinde gelişen kent toplumu önemli toplumsal işlevler görmüştür. Rasyonalite (akıl) ve endüstrinin gelişiminde toplumsal rolü vardır. Çevreyle çelişkisi henüz gelişmemiştir. Devletleşme süreci kentin rolünü çarpıtmıştır. Yönetici sınıfın üssü konumuna dönüştürülerek, tarihi süreç içinde köy-tarım toplumu ve ekoloji aleyhine bir yapılanma ve zihniyet kazanmıştır. Üretici sınıfla birlikte tüccar sınıfın merkezi konumuyla toplum aleyhine işlevsellikler yüklenmiştir. İlk ve ortaçağlarda sınırlı olan bu olumsuz işlevler moderniteyle birlikte çığ gibi büyümüştür. Sanayi devrimiyle birlikte kanser gibi büyüyen kentler geleneksel toplumun yıkım merkezleri olmuşlardır. Sanayi kenti kent değil, kentin kentsizleşmesi, kent olmaktan çıkarılmasıdır. Değil milyonluk kentler, yüz binlik kentler bile kent mantığına terstir. Milyonluk kent olmaz, milyonluk kentler olur. Eğer bir yerde beş milyonluk bir kent varsa, orada gerçekten en az elli kent var demektir. Kentin toplum için yıkım özelliği bu gerçeğinde saklıdır. Böylesi kentleri normal toplumlar taşıyamaz, çevre ise hiç taşıyamaz.

Bu tür kentlerin sayısal büyümelerinin altındaki mantık, kapitalist olmayan toplumun sömürgeleştirilmesi, iktidarın çoğaltımı ve orta sınıfın yönetici konumuna yükselmesidir. Her üç etken de ahlaki ve politik toplumun tasfiyesiyle oluşur. Sadece köy-tarımı ve göçmen toplumları tasfiye etmez; kentin geleneksel olumlu işlev sahibi kesimleri olan sanatkâr, zanaatkâr, aydın ve diğer emekçilerini de hem maddi hem manevi kültür olarak tasfiye sürecine sokar. Şehir toplumundan şehir kitlesine geçiş yapar. Kırsal alan ise varoşlara taşınarak, daha çok kontrol altına alınmış bir sömürge konumu kazanır. Devlet ve sermaye tekeli kenti, kent kırı yutmuştur. Toplum olmayan toplum ise çevreyi yutmuştur. Kenti taşıyacak ne kırsal toplum, ne çevre, ne geleneksel kent emekçi ve aydınları kalmadığına göre, ortaya çıkan durum bir kez daha kriz ötesi durumdur.

Sadece çevre felaketleri değil, gerçek bir toplumkırım, bu kent kanserleşmesiyle birebir ilişkilidir. Değil bir bölge, bir ülkenin bile taşıyamayacağı çok sayıda kentlerle dünyanın ekolojik dengesinin ölümcül darbeler aldığı bilimlerin ortak bir tespitidir. Toplum tasfiyeciliği ise, ur gibi büyüyen yönetici orta sınıfın yıktığı ahlaki ve politik toplum dokularıdır; işsiz kitledir, sorumsuz vatandaş kalabalığıdır.

Bilimsel ve teknik gelişmeler insan ihtiyaçlarını rahatlıkla karşılayabilir

d- Ekonomi karşıtı tekellerin gittikçe büyüyen hegemonik gücü, ekonomik kaynakları kâr-sermaye birikimine tabi kılarak, toplumun temel ihtiyaçlarını giderme konumundan uzaklaştırmıştır. Sanılanın aksine, kapitalizmin en üretken ekonomik sistem değil, ekonomi karşıtı tekel olduğu sistemik bunalımlarıyla kendini kanıtlar. Ekonomi-politiğin tüm aksi tezlerine rağmen, kapitalist tekel şebekelerinin etkisi, ekonomiyi hiçbir dönemle kıyaslanmayacak ölçülerde temel insan ihtiyaçlarını üreten bir sistemden sürekli kâr-sermaye birikimini sağlayan bir sisteme dönüştürmüştür. Bilimsel ve teknik gelişmeler temel insan ihtiyaçlarını rahatlıkla karşılayabilecek ölçektedir. Doğru bir ekonomi yönetimi rahatlıkla bilim ve tekniği kullanarak bu ihtiyaçları karşılayabilir. Bu durumda kâr-sermaye birikimi tehlikeye gireceğinden, ekonomik gelişmeye imkân tanınmaz. Ekonomi karşıtlığı zorunluluk kazanır.

Sistemik ve yapısal bunalımı bu gerçeklikte aramalıyız. Başta tarihte örneği görülmeyen işsizlik (Tarih işsiz köle ve serflerden nadiren bahseder), yoksulluk ve açlıklar olmak üzere, üretim eksikliği ve fazlalığıyla kendini sürekli yansıtan (şiddetleri az ve çok olmak üzere) bunalım ve krizler, geleneksel çözüm araçları olan savaş ve çatışmaları daha da yoğunlaştırıp uzun süreli kılarak, bir nevi kriz yönetimi oluşturur. Ekonomi karşıtlığı kriz yönetimine mecburdur. Başka türlü yönetim olmaz. Ulus-devlet yönetiminin anormal bir kriz yönetimi

olduğunu iyi anlamak gerekir. Toplumun toplum olmaktan çıkarılıp bir sürü-faşist kitleye dönüştürülmesi sadece Hitler'e özgü bir yöntem değildir; ulus-devletin militarist karakteriyle bağlantılıdır. Başka türlü tekelci düzen sürdürülemeyeceğinden, iktidarın tüm toplumu azami kuşatan ve gözeneklerine kadar sızan formu olarak ulus-devlet yönetimi, kriz yönetimi olmak zorundadır. Ulus yaratma tali amacıdır. Milliyetçilik ise, diğer ideolojik unsurlarla birlikte bu yönetim tarzının olmazsa olmazıdır.

Kapitalist tekellere ilişkin ticari, sınai ve finans bunalımlarını ayırt etmek, başvurulan bir çözümleme tarzıdır. Ayrıca abartılan bunalım-refah evreleri sistemin özünü yansıtmaktan uzaktır. Ne merkez-çevre, ne hegemonya-rekabet, ne de bunalım-refah döngüleri sistemin gerçek özünü yansıtır. Şüphesiz tüm bu gerçekliklerin payı vardır. Özellikle finans tekellerinin hegemonik evresinin krizin en çok yansıdığı dönemi ifade ettiği doğru bir tespittir. Fakat sistemin ekonomi karşıtlığı kavranmadan tüm bu gerçekliklerin fazla anlam taşımayacağını bilerek çözümlemeleri geliştirmek büyük önem taşır.

Toplumsal kriz ile ekolojik kriz arasında çok sıkı bir bağ vardır

e- Ekolojik krizin modernite döneminde patlak vermesi tesadüf değildir. Bu kriz sistemin ekonomi karşıtlığıyla ilgilidir. Yapısallık taşır. Biyolojik denge esas olarak türlerin simbiotik (karşılıklı birbirini besleyerek sürdürme) ilişkileriyle sağlanır. Evrensel zekânın biyolojinin payına düşeni böylesi bir düzenlemeyi sağlamıştır. Yaşamı farklılıkların gerçekleşmesi ve gelişimi olarak tanımlamaya çalışmıştık. Biyolojik denge bu kurala bağlıdır. Farklılık oluşumunun özgürlük ve seçim kabiliyetiyle bağına da değinmiştim. Mikro alemle (en küçük enerji ve madde parçacıkları, paketleri) makro alem (astronomik büyüklükte madde ve enerji adaları) benzer sistemle çalışır. Farklılıkları gerçekleştiren ilişki tarzlarının nedenselliği soruşturulamamaktadır. Şimdilik "Öyle oldukları için öyledir" demekle yetiniyoruz. Belki de bilgi yetersizliğimiz ve yanlış bilim anlayışımız gerçeği kavramaktan acizdir.

İnsanın toplumsal doğası çevreyle ilişkilerinde bu evrensel kurala tabidir. Aynı zamanda en esnek zekâ yüklü doğası nedeniyle özgürlük ve seçim kabiliyeti en gelişkin türdür. Kapitalizmin anti-ekonomik tekelleri bu kuralla çelişir. Simbiotik ilişkiyi toplumun iç yapısında azami egemenlik, iktidar ve tahakküm ilişkisine dönüştürdüğü gibi, çevreyle ekolojik bağları da doğaya hükmetme, sömürgeleştirme ilişkisine dönüştürür. Tıpkı katil yosunlar veya herhangi başka benzer bir türde görüldüğü gibi, tüm çevreyi ve toplumu tek taraflı hâkimiyeti altına alarak azmanlaşır. Dev cüsseli bir varlık (Leviathan) haline gelir. Sadece kâr-sermaye birikimine dayalı bir sistem başka türlü davranamaz. Aksi yönde davranırsa, yani simbiotik ilişki tarzını esas alırsa, kâr kanunu çalışmaz. Sistem dönüşmek zorunda kalır.

Sanıldığının aksine doğa, çevre kendi öz mantık sistemleriyle dengededir. Kör kuvvetlerin esaretinden söz etmek yanlış bir değerlendirmedir. Bu hassasiyeti yıkan, uygarlık sistemi ve daha çok da günümüzün tekelci tahakkümcü modernitesidir. İktidar gücü haline gelen orta sınıfın kanser türü büyümesi, temel yaşam alanları olan kentlerin benzer tarzda kanserolojik büyümesi, dünyanın ulus-devlet zincirine bağlanması, çevre üzerindeki yıkımın gerçek toplumsal nedenleridir. Hem toplumsal doğanın en esnek zekâ yüklü yapılanmalarına karşı savaşarak, hem de çevreyle simbiotik ilişkilerini tahakküm ve sömürgeci ilişkilere dönüştürerek bu yıkımlara yol açar. Toplumsal krizle (daha doğrusu toplumkırımla) ekolojik kriz arasında bu nedenle çok sıkı bir bağ vardır. Her iki alandaki krizler birbirlerini sürekli besler. Tekel kârı, zorunlu olarak nüfus artışı, işsizlik, açlık ve yoksulluğa yol açarken, aynı nüfus patlaması işsizlik, yoksulluk ve açlığı gidermek için çevreyi tahribe yönelmek zorunda kalır. Ormanlar, bitkiler, hayvanlar dünyası büyük tehlike altına girer.

Şüphesiz bu durum tekellere daha fazla kâr olarak geri döner. Döngü devam ettikçe (örneğin nüfus on milyarı buldukça ve daha da çok büyüdükçe) Dünyanın kaldırma dengesi tamamen çözülür. Beklenen kıyamet böyle gerçekleşir. Büyümenin sağlıklı biçimiyle kanserli biçimi hücre düzeyinde nasıl şaşırarak kansere, ölüme yol açarsa, benzer tarzda tekel kârı büyümeleri de sağlıklı büyümeyi (toplumsal doğanın her düzeyinde) engelleyerek, toplumsal ve çevresel kanserolojik gelişmeyi tetiklemiş olur. Kaldı ki, insan türünde biyolojik kanser hastalıklarının da bu toplumsal kanserlerin bir sonucu olarak geliştiği tıbben izah edilebilmektedir. İnsan türü gibi esnek zekâ düzeyi en yüksek olan bir varoluşun özgürlük ve seçim kabiliyeti herhalde bir karıncadan az değildir. Karıncaların işsiz kaldığı görülmüş müdür ki, insanlar mevcut zekâ halleriyle işsiz kalsınlar? Kâr kanunu gözetilmezse, yalnızca ekolojik düzenlemeler bile tek başına tüm işsizliği ortadan kaldırabilecek istihdam olanaklarına sahiptir. Ekolojik amaçlı istihdamlar bir yandan çevreyi kurtarırken, diğer yandan işsizliğe de temelli son verebilir. Böylesi yüzlerce saha bulmak mümkündür. Fakat azami kâr kanununa göre kârlı olmadıklarından istihdamdan yoksun kılınırlar. Ekolojik kılma ve sistem arasındaki ilişki krizli ve sürdürülemez niteliktedir.

Liberalizm mutlak anlamda özgürlükçülük değildir

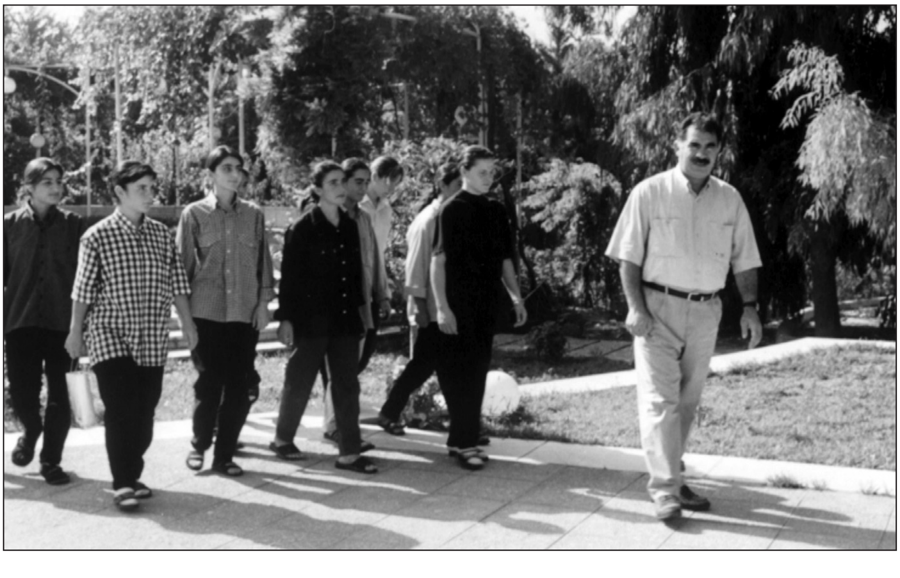
f– Sistemin hegemonik ideolojisi liberalizm, ne klasik ne de neo biçimleriyle çözüm üretememektedir. Kelime anlamı özgürcülük olan liberalizm, sıkı göreciliği olan bir kavramdır. Birine veya bir gruba özgürlük olan karşıtına kölelik olarak yansımış ya da ilkçağ tanrı-kralları için azami özgürlük, köleci sınıf olarak karşıtını yaratmıştır. Ortaçağ aristokrasisi için özgürlük, geniş köylü-serf yığınlarının köleliğiyle ancak mümkün olabilmiştir. Yeniçağın bur-

juvaları için liberalizm, yeni tarz köleler olan geniş proleter, yarı-proleter ve diğer emekçilerin asgari ücret köleliğiyle iç içe yürümüştür. Resmi anlamıyla liberalizm, tüm ulus-devlet sınıfları için özgürlük iken, modern kullar olan vatandaşlar için işsizlik, ücretsiz çalışma, yoksulluk, açlık, eşitsizlik, özgürlüksüzlük ve demokrasi yoksunluğu demektir. Liberalizmin mutlak anlamda özgürlükçülük olmadığını iyi görmek gerekir. Hegel, devleti en iyi özgürlük aracı saymıştı. Ama ortaya çıktı ki, bu özgürlük ancak devlet sınıfları ve bürokrasi için geçerlidir. Diğer deyişle ekonomik ve iktidar tekelleri (seçkinler) için azami özgürlük olan, tüm ötekiler-diğerleri için her soydan köleliktir.

Muhafazakârlar özgürlükçü gelişmeye karşıtlar

Liberalizmi ideoloji olarak tanımak büyük önem taşır. Sadece bireycilik, özgürlükçülük demek tanım için yetersizdir. Kavram olarak Fransız Devrimi'nde eşitlik ve kardeşlik kavramlarıyla birlikte öne çıktı: Meşhur Liberte, Egalite, Fraternite olarak. Merkezi bir kavram olarak sağında muhafazakârcılığı, solunda ise önce demokratçılığı sonra sosyalistleri buldu. Sistemi (kapitalist tekelcilik) devrimlere gereksinim duymadan, evrimle geliştirmek gibi mutedil bir görünüm takındı. Muhafazakârlar, ister evrimle ister devrimle olsun özgürlükçü gelişmeye tümden karşıtlardı. Krallığı, aileciliği ve kiliseyi bağnazca savunuyorlardı. Sosyalistler ve demokratlar ise, değişimin daha hızlı olması için devrimleri zorunlu görüyorlardı. Hepsinin ortak paydası ise moderniteydi. Bazı itirazları olsa da, herkes kendini modernleştirmede idea sahibi görüyordu. En genel hatlarıyla dönüşüm geçirerek yaşamak modernist olmaya yetiyordu. Avrupa merkezli, temelleri kentleşmeyle atılan ve Rönesans, Reform ve Aydınlanma'yla hızlanan modern yaşam, üç ana ideolojinin de ortak ufkunu temsil ediyordu. Sorun kimin, kimlerin, hangi ideoloji ve partilerin, yöntem ve uygulamaların, eylem ve savaşların bu ufku en iyi yakalayacağında düğümleniyordu.

Liberalizm bu durumu çok iyi tespit etti. Modernitenin kapitalist damgalı olarak geliştiğini, daha da geliştirilebileceğini fark ederek, sağı ve solundaki ideoloji ve yapılanmalarla ustaca oynamakta gecikmedi. Kendini sağ ve sol liberalizm olarak böldü. Sağ liberalizmle muhafazakârları etkisizleştirip kendi içinde bir kanada dönüştürürken, sol liberalizmle de demokrat ve sosyalistleri kısmen kendi yedeğine yerleştirdi. Merkezi konuma böyle oturdu. Her kriz yoğunlaşmasında birini yedeğine alarak güçlenme yoluna gidebiliyordu. Aristokratların burjuvalaşmasıyla bir kesim tavizci işçinin sosyal demokratlaşması kriz yönetimleri boyunca gelişim kaydetti. Tekel kârından cüzi bir pay bunun için yetiyordu. 19. ve 20. yüzyılların sistem karşıtı muhalifleri böylelikle sadece etkisizleştirilmiyor, krizli bünyenin tüm süreçlerde yönetilmesi için yedek güç konumuna düşürülmüş oluyordu. Liberalizmin ideolojik hegemonyası böyle kuruluyordu.

Liberalizmin dört önemli ideolojik varyantı

Liberalizm ideolojik hegemonyasını sürdürmek için dört önemli ideolojik varyanttan yararlandı.

1– Milliyetçiliği etkili bir biçimde kullandı. Gerek iç ve dış savaşların meşrulaştırılmasında, gerek devlet eliyle ulus oluşturmada milliyetçilik liberalizmin gözde müttefikiydi. İlk eklektik halkayı oluşturuyordu. En ağır krizleri milli duyguları alevlendirerek atlatmada epey deneyim kazandı. Milliyetçilik, din seviyesinde kutsal bir ideolojiye büründürüldü. Bu örtü altında sadece krizler kolayca atlatılıp sürdürülmüyor, diğer yandan tekeller en ağır sömürü ve bozuk sistemlerini aynı örtüyle gizleyebiliyorlardı.

2– Geleneksel dinsel ideolojiye milliyetçilik rolü atfedildi. Liberalizm, ahlaki ve politik özelliklerinden boşalttığı geleneksel dinleri hegemonyası altında milliyetleştirdi. Daha doğrusu, milli din haline getirdi. Toplumda kökleri derinlerde yatan dini duygular kolayca milliyetçi renge boyanıp milliyetçilikle aynı, hatta daha fazla kaynaştırıcı rol oynadı. Bazen her iki ideoloji iç içe geçerek, ulusun etnik-dini temelde inşasına çalışıldı. Özellikle Yahudi ve İslam ideolojisi milliyetçilikle kolayca özdeşleştiler. Diğer dinler de (Hıristiyanlık, Uzakdoğu dinleri, Afrika eski dinsel gelenekleri) benzer konumu üstlenmede geri kalmadılar. Liberalizm de uygarlığın maddi kültürel mirasını devralan kapitalist uygarlığa manevi kültürel mirası dinsel kanalla taşımış ve entegre etmiş oluyordu. Sürdürülemez boyutlardaki sistem krizlerinin aşılmasında liberalizme eklenen dinsel milliyetçi ideolojilerin rolü göz ardı edilemez.

3– Pozitivist bilimcilik ideolojisi özellikle felsefi varyant olarak libera-

lizme güçlü katkı sundu. Doğal bilimlerin güçlü itibarından yararlanan pozitivist ideoloji, hem sağ hem de sol ideolojileri etkilemede başat rol oynadı. İdeolojilere kolayca bilimsel etiket olarak takılıp muazzam saptırmalara yol açtı. Özellikle tüm sol ideolojik çıkışlara damgasını vurdu. Reel sosyalizm bu konuda başı çekiyordu. Kapitalist modernizmin tuzağına pozitivist bilimcilikle düşüldü. Sağda ise, faşizm gücünü pozitivist bilimcilikten alan en önde gelen akım konumundaydı. Böylelikle pozitivizm liberalizme en aşırı soldan en aşırı sağa kadar bir yelpazede ideolojik seçenekler sunuyordu. Gereken her mekân ve zaman koşullarında liberalizm bu seçenekleri kendisine eklemleyip kullanmakla sistemin yapısal krizlerini aşmada azami olarak yararlanmış oluyordu.

Görünüşte özgürlüğe açılan kadın en rezil istismar aracı konumuna düşürülmüştür

4- Cinsiyetçilik tarihte en çok liberalizm çağında ideolojik bir öğe olarak geliştirilip kullanıldı. Cinsiyetçi toplumu devralan liberalizm, kadını sadece evde ücretsiz işçiye dönüştürmekle yetinmedi. Daha fazlasını cinsiyet objesi olarak metalaştırıp piyasaya sunmakla elde etti. Erkekte sadece emek metalaştırılırken, kadın bütün bedeni ve ruhuyla metalaştırıldı. Aslında en tehlikeli kölelik biçimi inşa edilmiş oluyordu. 'Kocanın karısı' iyi bir sıfat olmasa da, sınırlı bir istismara konu teşkil eder. Fakat tüm kişiliğiyle metalaşma, firavun köleliğinden daha kötü köle olmak anlamına gelir. Herkesin köleliğine açılmak, bir devlet veya kişinin kölesi olmaktan katbekat daha tehlikelidir. Modernitenin kadına kurduğu tuzak budur. Görünüşte özgürlüğe açılan kadın, en rezil istismar aracı konumuna düşmüş oluyordu. Reklâm araçlığından tutalım seks, porno araçlığına kadar temel istismar aracı kadındır. Rahatlıkla diyebilirim ki, kapitalizmin taşınmasında kadın en ağır yük altına konulmuştur.

Devletin ailedeki temsilcisi olarak erkek, kadın üzerinde hem sömürü hem de iktidarın geliştirilmesinden kendini sorumlu yetki sahibi olarak değerlendirir. Kadın üzerindeki geleneksel baskıyı yaygınlaştırarak, her erkeği iktidarın bir parçasına dönüştürür. Toplum bu yolla azami iktidarlaşma sendromuna girer. Kadının statüsü erkek egemen topluma sınırsız iktidar duygusu ve düşüncesi verir. Öte yandan tavizci işçiliğin oluşumundan işsizliğe, ücretsiz işçilikten asgari ücretliye kadar her olumsuzlukta bedel ödetilen kadın emekçilerdir; kadının kendisidir. Liberalizmin eklektik cinsiyetçi ideolojisi bu durumu saptırıp farklı göstermekle kalmaz; bir de kadınlar için özenle geliştirilen ideolojik variyetlere dönüştürülür. Kendi eliyle kendi köleliğini benimsetmek gibi bir şey. Denilebilir ki, sistem ideolojik ve maddi olarak kadını istismar etmekle sadece en ağır krizlerini aşmıyor, kendi varoluşunu da sağlıyor ve güvence altına alıyor. Kadın genelde uygarlık tarihinin, özelde kapitalist modernitenin en eski ve en yeni sömürge ulusu konumundadır. Eğer her bakımdan sürdürülemez bir kriz durumu yaşanabiliyorsa, bunda kadın sömürgeleşmesinin payı başta gelmektedir.

Dünya kapitalist sistemi günümüzde küresel finans tekellerinin hegemonyasında sistemik genel bunalımı kadar finansa özgü krizleri de ortaklaşa yaşamaktadır. Sistemsel genel bunalımlar (Ekonomi karşıtlığından kaynaklanıyor), finansa özgü krizlerle (paranın üretiminden, altından, hatta Dolar'dan sıkça kopan çeşitli sanal kâğıt vb. argümanlarla temsil edilen) iç içe ve tarihinin en dip sürecini yaşamaktadır. Sistem şimdiye kadar esas olarak iki yolla bunalımlarını aşmıştı: *Birincisi,* sürekli çoğaltılan iktidar ve ulus-devletin maddi zor aygıtlarıyla. Bunlar her tür savaşlar, hapishaneler, tımarhaneler, hastaneler, işkenceler, gettolar ve en tehlikeli soykırımlar ve toplumkırımlardır. *İkincisi,* sürekli eklemlenerek geliştirilen liberal ideolojik hegemonya aygıtlarıyla. İdeoloji olarak merkezde kendisi ve eklentileri milliyetçilik, dincilik, bilimcilik ve cinsiyetçiliklerdir. Arada olarak okul, kışla, ibadetgâhlar, medya organları, üniversiteler ve en son internet ağları. Buna sanatın kültür endüstrisi haline getirilmesini de eklemek gerekir.

Fakat iki yolun da çözüm üretmek yerine kriz yönetimini geliştirmek gibi bir anlam içerdiğini sıradan bilim insanları bile kabul etmektedir. Eskisi kadar bile olsa, bunalım ve krizler aşılmıyor. Tersine, istisnai olan bunalım ve krizler genel, sürekli bir hal alırken, normal dönemler istisnai hal olarak birbirleriyle yer değiştiriyor. Uygarlık sistemlerinin temelinde bunalım öğeleri yatmakla birlikte, insan toplumu hiç bu kadar ağırına tanık olmamıştı. Toplumlar, eğer süreceklerse, kriz yönetimlerine uzun süre dayanamazlar. Ya çözülür ya dağılırlar; ya da direnir, yeni sistemler geliştirip aşarlar. Şimdi böylesi bir dönemden geçiyoruz.

B- Sistem karşıtı güçlerin durumu

Sistem karşıtlığı kavram olarak çok problemlidir. Öncelikle uygarlığı da içermekte midir? Hangi yönleriyle içermekte veya dışlamaktadır? Sistemin moderniteyle ilişkisini nasıl görmektedir? Sistem modernitesine karşıt konum almadan, sistem dışında yeni bir sistem inşa edilebilir mi? Moderniteyi nasıl kavramaktadır, ikili karakterini tespit edebilmiş midir? Alternatif modernite kavrayışı var mıdır? Bu tür sorular yanıtlanmadan, sistem karşıtı güçler kavramı havada kalmış olur. Sadece geleceğe ilişkin projeleriyle değil, geçmişe ilişkin tarihleri de doğru çözümlenmeden, anlamlı bir sistem karşıtlığı geliştirmek zordur. Çözümlememde bu zorlukları aşmak ve sorulara potansiyel yanıtlar oluşturmak için demokratik uygarlık ve modernite kavramını esas aldım. Geçmişteki kısır döngülere düşmemek için bunun doğru bir yöntem ve alternatif arayışı olduğu kanısındayım.

Tüm sorunlu yapısına karşılık sistem karşıtı güçler bir gerçektir. En az sistem kadar çağımızı etkilemişlerdir. Belki kendi sistemlerini teorik ve pratik olarak realize edememişlerdir, ama büyük tecrübe birikimine sahip oldukları tartışmasızdır. Geniş bir yel-

pazeye sahip olan sistem karşıtı güçlerin aralarında önemli farklılıklar olmakla birlikte, birçok ortak değeri de paylaştıkları açıkça belirtilebilir.

Sistemle kapitalizm kastedilmektedir. Moderniteyi tümüyle kastettikleri söylenemez. Modernitenin diğer iki boyutu olan endüstriyalizm ve ulus-devlet konusunda daha çok farklılaşmaktadırlar. Uygarlık konusunda bulanıktırlar. Karmaşık görüşleri ile çoğu kez karşıt kutuplarda yer alabiliyorlar. Gelecek ütopyalarının moderniteyi aştığı pek görülmez. Aşmayı değil, düzeltmeyi esas aldıkları belirtilebilir. Kapitalizmsiz bir modernite çoğunun programını karşılayabilir. Fakat bunun ancak bir ütopya olduğunu pek fark etmezler.

Temel dönüşümleri devrimler değil sistem farklılıkları gerçekleştirir

Sistem konusunda ve sistemin krizde olduğuna ilişkin genellikle ortak kanıya sahipler. Çıkış için ise aralarındaki farklar büyür. Evrimci değişimden devrimci değişime, barışçıl yöntemlerden savaşçıl yöntemlere kadar çok farklı yollar önerilir. Devlet ve iktidar değiştirmeyi devrim sananlar olduğu gibi, devletsiz ve iktidarsız toplumu önerenler de vardır. Hepsinin kökleri esas itibariyle Fransız Devrimi'ne dayanır. Düşünce yapıları milliyetçilikten komünizme, dincilikten pozitivizme, feminizmden ekolojiye kadar geniş bir perspektif sunar. Oldukça iç içe oldukları halde bunu fark etmezler. Sosyal konumları hakkında yapılabilecek temel bir genellemeyle, orta sınıfın iktidar ve sermaye tekelleri dışında kalan ana kesimine dayandıkları söylenebilir. Kapitalizm karşısında durumları gittikçe güçleşen, belli bir modern eğitimden geçmiş aydınların öncülüğünü yaptığı bu hareketler, toplumun ezici çoğunluğunu kapsamaktan uzaktır. Çıkarı kapitalizmde olanlar kabaca yüzde on ise, muhaliflerinin de oranı bu seviyededir. Toplumun yüzde sekseni her iki kesim açısından kapitalist olmayan toplum olarak, çözümleme ve çözümlerde özne değil, nesne konumundadır. Kapitalizm onlar üzerinde kârı hesaplarken, muhalifler ancak dışarıdan sürüklenilebilecek bir yığın gözüyle değerlendirirler. Kapitalist moderniteyi aşamamalarının temelinde bu gerçeklik yatar.

> "Temel dönüşümleri devrimler değil, sistem farklılıkları gerçekleştirir. Devrimler ancak dahil oldukları sistem içinde anlamlı değişikliklere yol açabilir. Şüphesiz sistem karşıtı güçlerin bunalım ve krizlerden şiddetle etkilendikleri doğrudur. Fakat tüm umutları bunalımlardan çıkacak sonuçlara bağlamak yanlıştır. Geçmişte bu yönlü yanlışlıklara çokça düşüldü. Derin hayal kırıklıkları yaşandı"

Sistemin (kapitalist modernite olarak) sürdürülemez bir kriz yönetiminde yaşandığını belirtirken, yeni bir 'devrimci durumdan' bahsetmiyoruz. Devrimin objektif şartları olarak da değerlendirilen bu tip durumlar geçmiş tartışmalarda çok istismar edildi. Pek başarılı sonuçlar çıkarıldığı söylenemez. Krizlerden bol bol kriz yönetimleri çıkarken, daha sert karşıdevrimler de çıkabiliyor. Belki de şansı en yaver giden devrimdir. Kaldı ki, devrimlerin dönüşümlerdeki rolü genellikle abartılmış, çoğunlukla da yanlış çözümlenmiştir. Temel dönüşümleri devrimler değil, sistem farklılıkları gerçekleştirir. Devrimler ancak dahil oldukları sistem içinde anlamlı değişikliklere yol açabilir. Şüphesiz sistem karşıtı güçlerin bunalım ve krizlerden şiddetle etkilendikleri doğrudur. Fakat tüm umutları bunalımlardan çıkacak sonuçlara bağlamak yanlıştır. Geçmişte bu yönlü yanlışlıklara çokça düşüldü. Derin hayal kırıklıkları yaşandı.

Reel sosyalizmin, sosyal demokrasinin ve ulusal kurtuluş akımlarının bir yüzyılı bile pek aşamadan kapitalizme eklemlenmesi, sistem karşıtları üzerinde derin olumsuzluklara yol açtı. Hareketler güç kaybına uğradı. Bu durum aslında bünyelerindeki yetersizlikler, yanlış ideoloji ve programatik görüşlerinden kaynaklanmaktadır. Zihniyet ve yapılanmaları incelendiğinde, liberalizm ve moderniteyi pek aşamadıkları görülecektir. Liberalizmin en sağ reel solu olmaları er geç liberalizmle sonuçlanmalarının önünde engel değildir. Kapitalist tekellere eklemlenmeleri ise, modernite anlayışlarıyla bağlantılıdır. Postmodernizm, radikal dincilik, feminist ve ekolojik hareketler daha çok bu gelişmelere duyulan tepkinin sonucu olarak ortaya çıkan yeni hareketlerdir. Fakat mevcut ideolojik ve pratik konumları daha eski olan sistem karşıtları kadar etkili olabileceklerini kuşkulu kılmaktadır. Neoliberalizm ve radikal dincilikler bu nedenle biraz etkili olabiliyorlar. Sistem karşıtlığının bu nedenlerle radikal entelektüel, ahlaki ve politik yenilenmeye ihtiyacı vardır. Bu ana çerçeve içinde sistem karşıtı güçleri daha yakından tanımak önemlidir, gereklidir ve yararlıdır.

a- Reel Sosyalizmin mirası

Kapitalist sisteme ilk bilinçli tepki veren hareketlerin başında gelmektedir. Kurucuları K. Marks ve F. Engels'in deyişiyle, üç ana kaynaktan beslenerek karşı-sistemlerini geliştirmeye çalışmışlardır. Bunlar Alman ideolojisi, İngiliz ekonomi-politiği ve Fransız ütopik sosyalizmidir. Öyle anlaşılıyor ki, Alman ideolojisinden diyalektik materyalizmi, İngiliz ekonomi-politiğinden değer teorilerini, Fransız ütopik sosyalizminden sınıf mücadelesi teorilerini almışlardır. Üçünden oluşturdukları sentezle kendi yorumlarını geliştirmişlerdir. Yaşadıkları ve ilk muhalefet yaptıkları dönemin 1840-1850'ler kapitalizminin ciddi bunalımına rastlaması üzerlerinde etkileyici olmuştur. Sistemin hemen yıkılabileceğine dair umutlar belirmiştir. Almanya'nın ulusal birlik, Fransa'nın ise cumhuriyet sorunları gündemdedir. İngiltere sistemin hegemon gücü olarak zirve yapmaktadır. 1848 Avrupa halk devrimleri, umutlarının gerçekleşebi-

leceğine dair işaret sayılmıştır. **Komünist Manifesto** bu devrimlerin genel programı olarak düşünülmüştür. Komünistler Ligi ise, ilk genel enternasyonal parti veya örgüt olarak kurulmuştur. Bu iki çalışma kapitalizmin bunalımından ve halkçı devrimci hareketlerden başarı ve zafer beklediklerini açıkça göstermektedir.

Devrimler bastırılınca, kapitalizmi daha derinliğine inceleme gereği duymuşlardır. K. Marks sürgün olarak Londra'ya, kapitalizmin Kâbe'sine yerleşmiştir. F. Engels'le sıkça görüşmektedir. 1864 Birinci Enternasyonal çalışmaları bu dönemin ürünüdür. Devrimin gecikebileceği, dolayısıyla evrimci çalışmanın uzun süre gerekebileceği bu dönemin diğer önemli bir gelişmesidir. Sendika ve parlamenter çalışma uygun görülmüştür. 1871 Fransız Paris Komünü ayaklanmaları umutlarını tazelemişse de, erken bastırılması diktatörlük, iktidar ve devlet konularında daha çok düşünmelerini beraberinde getirmiştir. Merkezi ulus-devletten yana çıkmaları, anarşistlerin muhalefetine yol açtığı gibi, ilk revizyon tartışmalarını da beraberinde getirmiştir.

Ekim Devrimi dünya çapında gelişmelere yol açmıştır

İkinci Enternasyonal'in 1880'lerde yeniden ilanı ulusal şovenizmin gölgesi altında yapılmıştır. V. İ. Lenin, **Proletarya Enternasyonalizmi ve Dönek Kautsky** adlı çalışmasıyla bu süreci revizyonistlikle suçlayacaktır. Alman Sosyal Demokrat Partisi (Birinci Parti) daha bu dönemde revizyonizmin (Bernstein) başını çekmekle suçlanacaktır. Rus Ekim Devrimi, komünist ütopyanın gerçekleşebileceğine dair (Paris Komünü'nün başaramadığını başarma) umutları daha da güçlendirmiştir. Bu devrim dünya çapında gelişmelere yol açmıştır. Anadolu Türk-Kürt ulusal kurtuluş hareketini destekleyerek, ulusal hareketler çağının daha üst düzeyde ve başarıyla gelişmelerine katkı sunmak bu doğrultudaki ilk adımlardandır. Lenin'in erken ölümü, tasfiyecilikle mücadele denen dönem, sosyalist inşa, İkinci Dünya Savaşında anti-faşist mücadele, soğuk savaş döneminde NATO'ya karşı Varşova Paktı, uzay çalışmaları, kapitalizmle ekonomik yarış ve ulusal kurtuluş hareketlerinin yaygın desteği ana bilânçoyu oluşturur. Bu dönemlerde1920'lerde Üçüncü Enternasyonal yenilenmiş, ama tıpkı İkinci Enternasyonal gibi ulus-devlet çözümsüzlüğü nedeniyle içten tasfiyeyi yaşamıştır. Sovyet Rusya yeni bir hegemonik aday olarak dünyanın üçte birinde etkili olabilmiştir. Ulus-devlet içindeki sosyalist hareketleri kaderine terk ederek, aynı revizyonist yola (Birinci Alman Sosyal Demokrat Partisi) sapmıştır. Sovyetler Birliği Komünist Partisi artık kapitalizmin yolcusudur. Kısa süreli Çin (1960-76 Mao dönemi) ve Arnavutluk direnişi sonuç getirmemiştir. Ulusal kurtuluş hareketleri ve sendikalist işçi hareketinin daha erkenden kapitalist sisteme entegre olmaları, 1980'lerde Çin'in, 1990'da Rusya ve müttefiklerinin reel sosyalizmden vazgeçişlerini resmen ilan etmeleriyle de bir dönem kapanmıştır.

Reel-sosyalistler olarak adlandırılmalarına yol açan yaklaşık iki yüz yıllık (Fransız İhtilâli'ni esas alırsak) deneyim, bu hareketleri değerlendirmemize imkân vermektedir.

1- Daha çok, özel tekelcilere karşı çıktıkları, devlet kapitalizmini hem iktidar hem de sermaye tekeli olarak eleştiri dışı bıraktıkları anlaşılmaktadır. İktidar ve devlet tahlillerini çok yüzeysel geçiştirmeleri bu ana temayülleri nedeniyledir. Kendileri devlet ve iktidar gücü olarak sosyalizmin inşa edileceğine derinden inanmışlardır. Başka yol düşünmemektedirler. Demokrasiyi bile her iki sınıf (burjuva-proletarya) açısından bir nevi diktatörlük olarak yorumlamaktadırlar. Dayandıkları İngiliz ekonomi-politiği nedeniyle çok dar bir kapitalizm çözümlemesi geliştirmişlerdir.

2- Modernitenin sınıf temelinden habersiz görünmektedirler veya çözümleme konusu yapmayı pek gerekli görmemişlerdir. Yaptıklarında ise tam bir sağ sapma örneği sergilemişlerdir. Modernitenin ilk ayağı kapitalizmi bile patron-işçi, kâr-ücret, değer-artı değer temelinin ötesine taşıramamışlardır. Kapitalizmin daha Sümerlerden beri varlığına rastlanan bir birikim tarzı olduğunu görememişlerdir. Üç yüz yıllık İtalyan şehir kapitalizmini sistemin başlangıcı saymamışlardır. 16. yüzyıl İngiliz-Hollanda kapitalist çıkışı bir nevi tarihin başlangıcı sayılmıştır. Modernitenin ikinci önemli ayağı olan endüstriyalizm övülmüştür. Kapitalizmle niteliksel bağı ve sonraki sakıncaları eleştiri konusu yapılmamış, tersine kurtarıcı rol atfedilmiştir. Ulus-devlet ayağı da ileri sayılarak daha sonra ulusal ve sosyal şovenizme kapıyı aralamışlardır. Konfederalizm yerine merkezi ulus-devleti yeğlemişlerdir. Geleneksel uygarlık tarihçileri gibi, modernitenin diğer yüzünü gerilik, uykuda olma, barbarlık, gerici hareketler, tarihin çarkını tersine çevirme olarak değerlendirmekten kendilerini alıkoyamamışlardır.

Reel sosyalistler özelde ulus-devlet tahlili yapmamışlardır

3- İdeolojik olarak pozitivizmin en kaba materyalist biçimini bilimsellik olarak kabul etmekle bu alanda da tarihi bir yanlışlığa düşmüşlerdir. İnşa ettikleri sosyalizmi, Darwin ve Newton'un biyoloji ve fizik alanında gerçekleştirdikleri ile eş düzeyde bilimsel saymışlardır. Sosyolojik yaklaşımları kaba bir Darwincilik olmaktan öteye gidememiştir. Toplumsal doğanın niteliksel farkını belirleme gereği duymayıp, Birinci Doğayla aynı nitelikte kanunlara tabi olduklarına inanarak, katı bir determinizme kapıyı açık bırakmışlardır. Sonraki gelişmeler bu açık kapıdan yararlanarak en vulger yorumları bile katı bilimsel gerçeklerle eş saymışlardır.

4- Genelde iktidar, özelde ulus-devlet tahliline girişmemişler, sadece burjuvazinin işlevini çeviren komisyonlardan ibaret saymışlardır. İktidarın, özellikle ulus-devletin yoğunlaşmış tekelci kapitalizm olduğunu çözememeleri teorilerinin en eksik yanıdır. Yaptıkları çözümlemeler ise, ulus-devletin olumlanmasından öte bir şey de-

ğildir. Sosyalizmin en iyi ulus-devletle inşa edilebileceğinden emindirler. Hegel'in devlet çözümlemesini aşamadıkları gibi, ele geçirilmesi halinde devleti istedikleri her tür düzenleme ve özgürlük-eşitlik geliştirme aracı olarak kullanabileceklerinden dahi kuşkuları yoktur. Sosyalizm-demokrasi ilişkisi en yüzeysel ve yanlış değindikleri konuların başında gelmektedir. Çin ve Rus Devrimleri bu yaklaşımlar doğrultusunda gelişmiştir. Diğer ulusal kurtuluş ve sosyal demokrat iktidar uygulamaları da pek farklı olmamıştır. Özel kapitalizmden farkları, devlet kapitalizmini yeğlemiş olmalarıdır. İktidar uygulamaları bu gerçeği net olarak ortaya koymuştur.

İktidarın çirkinliklerini görememişlerdir

5- Uygarlık eleştirileri çok daha sığ ve azdır. Kapitalist uygarlık aşamasının tarihsel uygarlıkların bir parçası, ana zincirin son halkası olduğundan pek bahsetmemişlerdir. İktidarın tarihsel kümülâtif birikim karakterini belirleme gereği duymamışlardır. Rahatlıkla kendi sistemlerinin de benzer bir iktidar ve uygarlık olabileceğini mesele yapmamışlardır. İktidarın birikmiş sermaye, kir, savaş, yalan, çirkinlik, işkence olduğunu anlamak yerine, tarihte nasıl bir ilerleme aracı olabileceğine dair teori üretmeye çalışmışlardır. Tarih bu görüşlerinde haksız ve yanlış olduklarını kanıtlamıştır.

6- Tarihin ikinci yüzü, bağlı göründükleri tarihsel diyalektiğin ikinci kutbu olarak anti-uygarlık güçlerini çözümleme gereği duymamışlardır. Bu güçlere ilişkin yaptıkları yorumlar ise çoğunlukla olumsuzdur. Kapitalist sömürgeciliğin bile Amerika, Asya ve Afrika'daki ilerlemeciliğinden bahsetmekten geri kalmamışlardır. Karşıtlarını eski toplumu savunmakla eleştirmişlerdir.

Uygarlığın karşıt kutbunun muazzam bir ağırlığa, demokratik geleneğe, direniş ve özgürlüğe, eşitlik ve adalet arayışlarına, komünalite deneyimlerine sahip olduklarını görememeleri, burjuva ve küçük burjuva sınıf gerçeklikleriyle yakından bağlantılıdır. Göremezler, çünkü bu sınıflardan gelenlerin bu gerçekleri görecek gözleri yoktur.

7- Toplumsal doğaya ilişkin pozitivist evrenselci, çizgisel-ilerlemeci yaklaşım kendilerini er geç gerçekleşecek bir sosyalizm anlayışına götürmüştür. Kutsal Kitaplardaki eskataloji (ahret inancı) bir nevi sosyalizm olarak yansıma bulmuştur. Toplumlar ilkel, köleci, feodal, kapitalist ve sosyalist olarak, düz bir çizgide gelişen modeller olarak tasvir edilmiştir. Burada bir nevi kader anlayışı söz konusudur. Derinden etkilendiğimiz bu dogmatik anlayışların kökeninde dinsel kader ve ahret inancının yattığını fark etmek acı ve geç olmuştur. Toplumsal doğanın esas olarak ahlaki ve politik nitelikte olduğu, uygarlık sistemlerinin bu nitelikleri aşındırdığı, yerine kaba hukuk kuralları ve devlet idaresini yerleştirdiği, kapitalist modernitenin bu süreci sınırsız, derinliğine ve genişliğine geliştirdiği, bunun ekonomik, toplumsal, iktidarsal ve devletsel kriz olduğu çözümlenememiştir. Doğru, iyi ve güzel olanın toplumun ancak ahlaki ve politik niteliğini tam sağlayarak, bunun için demokratik siyasetle yürüyen bir demokratik konfederal sistem olduğu gerçeği öngörülmemiştir. Bu yönlü çözümleme ve çözümler gelişmemiştir. Özgür, eşit ve demokratik toplumun iktidar ve devlet aygıtlarıyla oluşturulamayacağını, tersine bu aygıtlarla çeliştiğini görememişler; her ikisinin ancak birbirlerinin varlığını kabul temeline dayanan ilkeli bir barışla bir arada yaşayabileceklerinin teori ve pratiğini geliştirememişlerdir. Temel paradigma devrim-iktidar-sosyalizm olarak öngörülünce, sonuçta devlet kapitalizminden başka bir şeyin oluşmayacağına şaşırmamak gerekir.

Reel sosyalist hareketin devlet kapitalizmiyle sonuçlanmasının diğer bir anlamı sınıf temelleriyle ilgilidir. Tekrar belirtmek gerekir ki, özel tekellerden umduğunu bulamayan, sermaye biriktiremeyen, hatta eldekini de eriten burjuva ve küçük burjuvalarla çoğu bu sınıflardan gelme bürokrasinin tek seçeneği, devlet eliyle kolektif sermayedar olmaktır. Milli burjuvazi, milli kapitalizm denilen olgu da bundan başka bir şey değildir. Devlet kapitalizmiyle kolektif bir tekel, diğer bir söylemle ulus-devlet olarak çok güçlü bir konum kazanmış oluyorlar. Reel sosyalizmin ulus-devletçiliği bu nedenle daha güçlüdür. Bu maddi temel, moderniteyle kolayca uzlaşma ve bütünleşmelerini de açıklıyor.

Burjuva hukukunun eşitlik ölçüleri aşılmamıştır

8- Feminizm, ekoloji ve kültürel hareketler sınıf mücadelesine engel olarak görülmüştür. Kadının sadece emeği ile değil, tüm beden ve ruhuyla yaşadığı ağır sömürgecilik kapsamlı çözümlemelere tabi tutulmamıştır. Burjuva hukukunun eşitlik ölçüleri aşılmamıştır. Tarihin en eski ve en yeni, çoğunlukla ücretsiz ve çok az ücretli olan bu emekçisi, erkek egemen tarih gereği nesne olmaktan öteye anlam ifade etmemiştir. Çözümlenen sınıfın erkek olduğu açıktır. Ekolojiye de benzer yaklaşılmıştır. Böylesi sorunlar öngörülemediği gibi, sınıf mücadelesinin bütünselliğine olumsuz yansıyabileceği ileri sürülmüştür. Kültürel hareketler ise eskinin canlandırılması, sınıf mücadelesinin diğer bozucu bir unsuru olarak değerlendirilmekten kurtulamamıştır. Sonuç tüm olası müttefiklerinden kopuk, ekonomizme boğulmuş soyut bir sınıfçılık olarak yansımıştır.

9- Sınıfsallaşma ahlaki ve politik anlamda olumsuz bir gelişme olarak görülmemiş; iyi, ilerici, özgürlüğün gereği, zorunlu bir aşama olarak değerlendirilmiştir. Objektif olarak sınıfsal oluşumu meşru görmenin iktidar ve devlet sınıflarına hizmet olduğu kavranamamıştır. Kölelik, serflik ve proleterlik tarihsel ilerleme ve doğaya karşı özgürlük için ödenmesi gereken bedeller olarak yorumlanmıştır. Tersine, her üç sınıflaşma biçiminin aynı özde olduğu, ilerleme ve özgürlükle alakalı olamayacağı, ahlaki ve politik toplumun bu oluşumlarla birlikte ya-

şayamayacağı, ancak bu yönlü sınıflaşmaya karşı ahlaki, politik ve entelektüel mücadele gerektiği karşı bir yorum olarak rahatlıkla belirtilebilir.

İki yüz yıllık reel-sosyalist hareketin bugünkü mirasçıları sınırlı da olsa özeleştirel bir konum almış olmakla birlikte, köklü bir dönüşüm yaşadıkları söylenemez. Büyük bir güven bunalımı ve zayıflama döneminden geçmektedirler. Yine de tarihte yeri olan bir harekettir. Kapitalist sistemi aşmamış da olsalar, oldukça uğraştırmışlardır. Bugüne gelmenin olumlu ve olumsuz pay sahiplerindendir. Yaşadıkları bunalım sistemin yapısal bunalımının bir parçasıdır. Yine de tüm sistem karşıtlarını en çok etkilemiş bir hareket olan reel sosyalizmi bir aşama kabul edip, mirasından çıkarılacak derslerle demokratik modernite inşasının bir parçası olarak değerlendirerek tavır ve ittifak geliştirmek en doğru yaklaşım olacaktır.

b- Anarşizmi yeniden değerlendirmek

Reel sosyalizmle yaşıt olan ve Fransız Devrimi'nde kök bulan anarşist hareketler reel sosyalizmin çözülüşü, daha doğrusu sistemle bütünleşmesi sonrasında yeniden değerlendirmeyi hak etmektedir. Ünlü temsilcileri Proudhon, Bakunin ve Kropotkin'in eleştirilerinde tümüyle haksız olmadıkları (sisteme ve reel sosyalizme ilişkin) bugün daha iyi anlaşılmaktadır. Kapitalizmi yalnız özel ve devlet tekeli olarak değil, modernite olarak da eleştirmekten geri kalmayan bir hareket olarak, sistemin en karşıt ucunda yer almayla dikkat çekerler. İktidara hem moralist, hem politik açıdan yönelttikleri eleştiriler önemli gerçeklik payı taşımaktadır. Geldikleri sosyal yapıların hareket üzerinde etkileri belirgindir. Kapitalizmin iktidardan düşürdüğü aristokrat kesimlerle eskiye göre göreceli olarak durumlarını daha da kötüleştirdiği şehir zanaatkârlarının sınıfsal tepkileri bu gerçeği yansıtır. Bireysel kalmaları, güçlü taban bulamamaları, karşıt sistem geliştirememeleri sosyal yapılarıyla yakından bağlantılıdır. Kapitalizmin ne yaptığını iyi biliyorlar, fakat neyi yapmaları gerektiğini iyi bilmiyorlar. Görüşlerini kısaca toparlarsak;

1- Kapitalist sistemi en soldan eleştirmektedirler. Ahlaki ve politik toplumu dağıttığını daha iyi kavrıyorlar. Marksistler gibi ilerici rol atfetmiyorlar. Dağıttığı toplumlara yaklaşımları daha olumludur. Gerici ve çürümeye mahkûm görmüyorlar. Ayakta kalmalarını daha ahlaki ve politik buluyorlar.

2- İktidar ve devlet yaklaşımları Marksistlere göre daha kapsamlı ve gerçekçidir. İktidarın mutlak kötülük olduğunu söyleyen Bakunin'dir. Fakat her ne pahasına olursa olsun iktidar ve devletin hemen kaldırılmasını talep etmeleri ütopik olup, pratikte fazla gerçekleşme şansı olmayan yaklaşımlardır. Devlet ve iktidara dayalı sosyalizmin inşa edilemeyeceğini, belki de daha tehlikeli bürokratik bir kapitalizmle sonuçlanacağını öngörebilmişlerdir.

3- Merkezi ulus-devlet inşasının tüm işçi sınıfı ve halk hareketleri için felaket olacağını ve umutlarına büyük darbe indireceğini öngörmeleri gerçekçidir. Almanya ve İtalya'nın birliği konusunda Marksistlerle giriştikleri eleştirilerde de haklı çıkmışlardır. Tarihin ulus-devlet lehinde gelişim göstermesinin eşitlik ve özgürlük ütopyaları için büyük kayıp anlamına geldiğini söylemeleri ve Marksistlerin ulus-devletten yana tavır almalarını şiddetle eleştirip ihanetle suçlamaları belirtilmesi gereken önemli hususlardır. Kendileri konfederalizmi savunmuştur.

4- Bürokratizme, endüstriyalizme, kentleşmeye yönelik görüş ve eleştirileri de önemli oranda doğrulanmıştır. Erkenden anti-faşist ve ekolojik tavır geliştirmelerinde bu görüş ve eleştirilerinin önemli payı bulunmaktadır.

5- Reel sosyalizme yönelttikleri eleştiriler de sistemin çözülmesiyle doğrulanmıştır. Kurulanın sosyalizm değil, bürokratik devlet kapitalizmi olduğunu en iyi teşhis eden kesimdir.

Oldukça önemli ve doğrulanmış bu görüş ve eleştirilerine rağmen, anarşist hareketin reel sosyalizme göre kitleselleşip pratik uygulama şansı bulamaması düşündürücüdür. Bu sanıyorum teorilerindeki ciddi bir eksiklik ve sakatlıktan kaynaklanmaktadır. Uygarlık çözümlemelerinin eksikliği ve uygulanabilir bir sistem geliştirememeleri bunda önemli rol oynamıştır. Tarihsel-toplum çözümlemeleri ve çözüm önerileri de pek geliştirilmemiştir. Ayrıca kendileri de pozitivist felsefenin etkisini taşımaktadır. Avrupa merkezli sosyal bilimin pek dışına çıktıkları söylenemez. En önemli eksiklikleri, bence demokratik siyaset ve modernite konusunda sistematik düşünce ve yapılanma içine girememeleridir. Görüş ve eleştirilerinin doğruluğuna ilişkin gösterdikleri titiz çabayı sistemleştirme ve uygulama konusunda sergileyememişlerdir. Belki de sınıfsal konumları buna engeldir. Diğer önemli bir engel, teorik görüşlerinde ve pratik yaşamlarında her türlü otoriteye duydukları tepkidir. İktidar ve devletin otoritesine duydukları haklı tepkiyi tüm otorite ve düzen biçimlenişine yansıtmaları, demokratik moderniteyi teorik ve pratik olarak gündemleştirmelerini etkilemiştir. En önemli özeleştiri konusunun demokratik otoritenin meşruiyetini ve demokratik modernitenin gerekliliğini görememeleri olduğu kanısındayım. Ayrıca ulus-devlet yerine demokratik ulus seçeneğini geliştirmeyişleri de önemli bir eksiklik ve özeleştiri konusudur.

Sivil toplumculuğun gelişimi anarşistler üzerinde olumlu etki bırakmıştır

Günümüzde reel sosyalizmin çözülüşü, ekolojik ve feminist hareketlerin gelişmesi, sivil toplumculuğun genel bir kabarma sergilemesi şüphesiz anarşistler üzerinde olumlu etki bırakmıştır. Fakat haklı çıktıklarını tekrarlamaları fazla anlam ifade etmiyor. Yanıtlamaları gereken soru, neden iddialı bir sistem eylemliliğini, inşasını geliştirmedikleridir. Bu da akla teori ile yaşamları arasındaki derin uçurumu getirmektedir. Çokça eleştirdikleri modern yaşamı acaba kendileri aşabilmiş midirler? Daha doğrusu,

bu konuda ne kadar tutarlıdırlar? Avrupa merkezli yaşam tarzını bırakıp, gerçek bir küresel demokratik modernliğe adım atabilecekler mi?

Benzer soru ve eleştirileri çoğaltmak mümkündür. Önemli olan tarihte büyük fedakârlıklar göstermiş olan, önemli düşünürleri bağrında taşıyan, görüş ve eleştirileriyle entelektüel camiada önemli yer tutan bu hareketin ve mirasının tutarlı, gelişebilir bir sistem karşıtı sistem içinde toparlanabilmesidir. Anarşistlerin reel sosyalistlere göre daha rahat bir özeleştiri ile güncel pratiğe yönelmeleri beklenebilir. Ekonomik, sosyal, siyasal, entelektüel ve etik mücadelelerinde hak ettikleri yeri almaları önemini korumaktadır. Ortadoğu zemininde hızlanan uygarlık ve kültür boyutları da öne çıkmış bulunan mücadelelerde anarşistlerin hem kendilerini yenilemeleri, hem de güçlü katkılarda bulunmaları mümkündür. Demokratik modernite sisteminin yeniden inşa çalışmalarında ittifak geliştirilmesi gereken önemli güçlerden birisidir.

c- Feminizm: En eski sömürgenin başkaldırısı

Feminizm kavramı Türkçesiyle kadıncılık hareketi anlamında kadın sorununu tam nitelemekten uzak olup, karşıtı erkekçilik olarak tasarlandığından daha da kısırlığa götürebilir. Sanki sadece egemen erkeğin ezilen kadınıymış gibi bir anlamı yansıtmaktadır. Hâlbuki kadın gerçekliği daha kapsamlıdır. Cinsiyetin ötesinde kapsamlı ekonomik, sosyal ve siyasal boyutları olan anlamlar içermektedir. Eğer sömürgecilik kavramını ülke ve ulus bazından çıkarıp insan gruplarına indirgersek, kadının konumunu rahatlıkla en eski sömürge olarak tanımlayabiliriz. Gerçekten ruh ve beden olarak hiçbir toplumsal olgu kadın kadar sömürgeciliği tanımamıştır. Kadının sınırları kolay belirlenemeyen bir sömürge statüsünde tutulduğu anlaşılmak durumundadır.

Tüm bilimlere olduğu gibi sosyal bilimlere de damgasını vurmuş erkeklik söyleminde kadından bahseden satırlar, gerçekliğe hiç dokunmayan propagandatif yaklaşımlarla yüklüdür. Kadının gerçek statüsü bu söylemlerle tıpkı uygarlık tarihlerinin sınıf, sömürü, baskı ve işkenceyi örtbas etmesi gibi belki de kırk kez örtülmektedir. Feminizm yerine jineoloji (kadın bilimi) kavramı amacı daha iyi karşılayabilir. Jineoloji'nin ortaya çıkaracağı gerçekler herhalde teolojinin, eskatalojinin, politikolojinin, pedagojinin, velhasıl sosyolojinin birçok bölümlerine ilişkin loji'lerden daha az gerçeklik payı taşımayacaktır. Kadının toplumsal doğanın hem fizik hem de anlam olarak en geniş bölümünü teşkil ettiği tartışma götürmez. O zaman neden çok önemli olan bu toplumsal doğa parçası bilime konu edilmesin? Pedagoji gibi çocuk eğitim ve terbiyesine kadar bölümlenmiş sosyolojinin jineolojiyi oluşturmaması, egemen erkek söylemli olmasından başka bir hususla izah edilemez.

Kadın doğası karanlıkta kaldıkça, tüm toplum doğası aydınlanmamış olarak kalacaktır. Toplumsal doğanın gerçek ve kapsamlı aydınlanması, ancak kadın doğasının kapsamlı ve gerçekçi aydınlanmasıyla mümkündür. Kadının sömürgeleşme tarihinden ekonomik, sosyal, siyasal ve zihinsel sömürgeleştirilmesine kadar konumunun açıklığa kavuşturulması, tarihin diğer tüm konularının ve güncel toplumun her yönüyle açıklığa kavuşmasında büyük katkıda bulunacaktır.

Şüphesiz kadının statüsünün açıklığa kavuşması meselenin bir boyutudur. En önemli boyut kurtuluş sorunuyla ilgilidir. Diğer deyişle sorunun çözümü daha büyük önem taşımaktadır. Toplumun genel özgürlük düzeyinin kadının özgürlük düzeyiyle orantılı olduğu çokça söylenir. Doğru olan bu deyimin içinin nasıl doldurulacağıdır. Kadının özgürlüğü, eşitliği sadece toplumsal özgürlük ve eşitliği belirlemiyor. Bunun için gerekli teori, program, örgüt ve eylem düzenekleri gerektiriyor. En önemlisi de kadınsız demokratik siyasetin olamayacağını, hatta sınıf politikacılığının bile eksik kalacağını, barışın ve çevrenin geliştirilip korunamayacağını da gösteriyor.

Kapitalizm kadına ilişkin korkunç bir sömürü düzeneği geliştirmiştir

Kadını kutsal ana, temel namus, vazgeçilmez, onsuz olunmaz eş statüsünden çıkarıp bir özne-nesne toplamı olarak araştırmaya almak gerekir. Tabii bu araştırmaları aşk soytarılıklarından öncelikle korumak gerekir. Hatta araştırmanın en önemli bir boyutunu aşk adı altında örtbas edilen büyük alçaklıkları (başta tecavüz, cinayet, dayak, bini bir para eden küfürler) sergilemesi gerekir. Heredot'un deyişiyle "Tüm Doğu-Batı savaşları kadın yüzünden olmuştur" sözü ancak bir gerçeği açıklayabilir. O da sömürge olarak değer kazandığı, bu nedenle önemli savaşlara konu edildiğidir. Uygarlık tarihi böyle olduğu gibi, kapitalist modernite bin kat daha ağır ve çok yönlülük kazanmış bir kadın sömürgeleştirilmesini temsil ediyor. Kimliğine kazımış oluyor. Tüm emeklerin anası, ücretsiz emeğin sahibi, en düşük ücretli işçi, en çok işsiz, erkeğinin sınırsız iştah ve baskı kaynağı, düzenin çocuk doğurma makinesi, yetiştirme ebesi, reklam aracı, seks-porno aracı vb. olarak sömürgeleştirilmesi uzayıp gider. Kapitalizm, hiçbir sömürü düzeneğinde olmadığı kadar kadına ilişkin sömürü düzeneği geliştirmiştir. İstemesek de tekrar tekrar kadın statüsüne dönmek acı oluyor. Ama gerçeklerin dili sömürülenler için başka türlü de olmuyor.

Feminist hareket bu gerçeklerin ışığında şüphesiz en radikal sistem karşıtı hareket olmak durumundadır. Modern haliyle yine kökenlerini Fransız Devrimi'ne dayandırabileceğimiz kadın hareketi birkaç aşamadan sonra günümüze kadar gelebilmiştir. İlk aşamada hukuki eşitlik peşinde koşulmuştur. Fazla anlam ifade etmeyen bu eşitlik günümüzde yaygınca sağlanmış gibidir. Ama içeriğinin boş olduğunu iyi bilmek gerekir. İnsan hakları, ekonomik, sosyal, siyasal haklar gibi diğer haklarda da biçimsel gelişmeler vardır. Görünüşte kadın, erkek kadar eşit ve özgürdür. Halbuki en önemli kandırmaca bu eşitlik ve özgürlük tarzında gizlidir. Sadece resmi modernitenin değil, tüm hiyerarşik ve

uygarlık dönemlerinin tüm toplumsal dokularında zihnen ve bedenen tutsaklaştırdığı, en derin kölece çalıştırdığı kadının özgürlüğü, eşitliği, demokrasisi çok kapsamlı teorik çalışmalar, ideolojik mücadeleler, programatik ve örgütsel faaliyetler, en önemlisi de güçlü eylemler gerektirir. Bunlar olmaksızın feminizm ve kadın çalışmaları sistemi rahatlatmaya çalışan liberal kadın faaliyetlerinden öte bir anlam taşımaz.

Sorunun çözümünde temel sorumluluk kadında olmalıdır

Kadın biliminin gelişmesi halinde sorunlarının çözümünü bir örnekle açıklamak hayli öğretici olacaktır: Cinsellik içgüdüsünün yaşamın en eski öğrenim biçimlerinin başında geldiğini anlamak gerekir. Yaşamın kendini sürdürme ihtiyacına cevaptır. Bireyin sonsuz yaşama olanaksızlığı, çözümü bir'i kendini tekrar üretme potansiyelini geliştirmeye zorlamıştır. Cinsel güdü denen şey, bu potansiyelin uygun koşullarda üreyerek yaşamı sürdürmesidir. Bir nevi soyun tükenmesi tehlikesine ve ölüme çare oluyor. Hücrenin ilk bölünmesi, bir olan hücrenin çoklaşarak kendini ölümsüz kılmasıdır. Daha da genelleştirirsek, evrenin kendini yutmak isteyen boşluğa, yokluğa karşı kendini sürekli çeşitlendirip çoğaltarak sonsuzlaşma eğiliminin canlı yaşamında devam etme olayıdır.

Bu evrensel olayın insan türünde devam ettiği bir veya birey daha çok kadındır. Çoğalma kadının bedeninde gerçekleşmektedir. Erkeğin rolü bu olayda son derece talidir. Dolayısıyla soy sürdürme olayında tüm sorumluluğun kadında olması bilimsel olarak anlaşılır bir husustur. Kaldı ki, kadın sadece cenini karnında taşımak, büyütmek ve doğurmakla kalmaz. Neredeyse ölümüne kadar bakım sorumluluğunu da doğal olarak taşır. O halde bu olaydan çıkarmamız gereken ilk sonuç, tüm cinsel ilişkiler konusunda kadının mutlak söz sahibi olmasıdır. Çünkü her cinsel ilişki kadın için potansiyel olarak altından kalkılması çok güç sorunları beraberinde getiriyor. On çocuk doğuracak kadının fiziksel olarak ve hatta ruhen ölümden beter hallere düştüğünü anlamak gerekir.

Erkeğin cinselliğe bakışı daha çarpık ve sorumsuzcadır. Bunda cehalet ve iktidarın körleştirmesi birinci derecede rol oynar. Ayrıca hiyerarşiyle ve hanedanlık devletiyle birlikte çok çocuklu olmak erkek için vazgeçilmez bir güç olma anlamına gelir. Çok çocukluluk sadece soyun sürmesini değil, iktidar ve devlet olarak kalmasının da garantisini oluşturur. Bir nevi mülk tekeli anlamına gelen devletin elden gitmemesi, hanedanlığın büyüklüğüne bağlıdır. Kadın böylelikle hem biyolojik varoluş, hem iktidar ve devletsel varoluş için çok çocuk doğurmanın aracına dönüştürülür. Kadın için korkunç sömürgeleşmenin birinci ve ikinci doğayla bağlantılı temeli böyle hazırlanmış olur. Kadının çöküşünü bu iki doğayla bağlantılı olarak çözümlemek büyük önem taşır. Fazla açmaya gerek yok ki, bu ikili doğa statüsü altında kadının ruhen ve bedenen uzun süreli dinç ve yıpranmamış olarak ayakta kalması mümkün değildir. Fiziksel ve ruhsal çöküş iç içe erken gelişir ve kadını başkalarının yaşamını sürdürme ve sağlama alma karşılığında acımalı, kısa ve kahırlı bir yaşamla sonlandırmaya götürür. Uygarlık ve modernitenin tarihini bu gerçeklik temelinde çözümlemek ve okumak büyük önem taşır.

Sorunun kadın açısından vahametini bir tarafta tutalım. Daha ağır etkilerini tüm toplumsal doğa ve ekolojik çevre üzerinde hissettiren aşırı insan nüfusu, yani demografik sorun boyutudur. Gerek kadın bilimi, gerek tüm sosyal bilimler açısından çıkarılması gereken en temel derslerden biri, insan nüfusunun 'içgüdüsel öğrenme' yöntemiyle sürdürülememesi, büyütülememesi, ender bazı durumlarda da küçültülmemesi durumu ve gerçeğidir. İçgüdüsellik gibi en ilkel bir yöntemle soy sürdürmeyi uygarlık ve modernite tarihi boyunca geliştirilmiş bilimsel yöntemlerle desteklemek aşırı nüfus artışının temel nedenidir. İnsan türünün toplumsal doğa olarak sadece içgüdüsel yollarla, özellikle cinsel güdü itmesiyle varoluşunu sürdürmesi çok geri bir durumu ifade eder. Zekâ ve kültür düzeyi toplumsal varoluşları daha gelişkin nitelikte sürdürebilecek öğrenme potansiyelleri sunarlar. Birey ve topluluklar zekâ ve kültürleriyle, felsefi ve politik kurumlarla kendilerini en uzun sürelerde yaşatma olanağını kullanabilecek durumdadır. Dolayısıyla soyun cinsel içgüdü yoluyla çoğalarak sürdürülmesinin gereği kalmaz. İnsanın kültür ve zekâsı bu yöntemi çoktan aşmış durumdadır. Dolayısıyla bu ilkellikten esas olarak uygarlık ve modernitenin kâr ilkesi sorumludur. Hiç şüphesiz aşırı nüfus artışı, **aşırı tekel ve iktidardır;** o da eşittir aşırı, azami **kâr** demektir. Tarih boyunca insan türünün aşırı çoğalarak sadece toplumu değil, çevre ve doğasını da imhanın eşiğine getirmesi kesinlikle **kümülâtif sermaye ve iktidar birikimi** ve dolayısıyla **azami kâr kanunu'nun** sonucudur. Diğer tüm etkenler ve nedenler tali, ikincil planda rol oynar.

O halde daha şimdiden devasa boyutlar kazanan kadın sorununu çözme ve ekolojik yıkımı önlemenin başta gelen yolu olan demografik sorunun çözümünde temel sorumluluk kadında olmalıdır. Bunun da ilk koşulu kadının tam özgürlüğü ve eşitliğidir, tam demokratik siyaset yapma hakkıdır; cinsiyetle ilgili tüm ilişkilerde tam söz ve irade hakkıdır. Bu gerçeklerin dışında kadının, toplumun ve çevrenin tam anlamıyla kurtuluşu, özgürlüğü ve eşitliği mümkün değildir. Tabii demokratik siyaset ve konfederatif siyaset biçimlenmesi de olası değildir.

Etik ve estetik bilimi kadın biliminin ayrılmaz parçasıdır

Kadın ayrıca ahlaki ve politik toplumun asal öğesi olarak özgürlük, eşitlik ve demokratikleşme ışığında yaşamın etiği ve estetiği açısından da hayati rol oynar. Etik ve estetik bilimi kadın biliminin ayrılmaz parçasıdır. Yaşamdaki ağır sorumluluğu nedeniyle kadının tüm etik ve estetik konularda hem düşünce hem uygulama gücü olarak büyük açılım ve gelişmeler sağlayacağı tartışmasızdır. Kadının yaşamla bağı erkeğe göre

çok kapsamlıdır. Duygusal zekâ boyutunun gelişkinliği bununla ilgilidir. Dolayısıyla yaşamın güzelleştirilmesi olarak estetik, kadın açısından varoluşsal bir konudur. Etik (Ahlak teorisi, estetik = güzellik teorisi) açıdan da kadının sorumluluğu daha kapsamlıdır. İnsan eğitiminin iyi ve kötü yönlerini, yaşam ve barışın önemini, savaşın kötülüğü ve dehşetini, haklılık ve adalet ölçülerini değerlendirme, belirleme ve kararlaştırmada kadının ahlaki ve politik toplum açısından daha gerçekçi ve sorumlu davranması doğası gereğidir. Tabii erkeğin kuklası ve gölgesi kadından bahsetmiyorum. Söz konusu olan özgür, eşit ve demokratikleşmeyi özümsemiş kadındır.

Ekonomi kadının asal rol oynadığı bir toplumsal faaliyet biçimidir

Ekonomi biliminin de kadın biliminin bir parçası olarak geliştirilmesi daha doğru olacaktır. Ekonomi baştan beri kadının asal rol oynadığı bir toplumsal faaliyet biçimidir. Çocukların beslenme sorunu kadının sırtında olduğu için, ekonomi kadın için hayati anlam ifade eder. Kaldı ki, ekonominin kelime anlamı "Ev yasası, evi geçindirme kuralları" demektir. Bunun da kadının temel işi olduğu açıktır. Ekonominin kadının elinden alınıp tefeci, tüccar, para, sermayedar ve iktidar-devlet, bir ağa gibi yetkililerin eline verilmesi, ekonomik yaşama en büyük darbe olmuştur. Ekonomi-karşıtı güçlerin eline verilen ekonomi, hâlâ iktidar ve militarizmin temel hedefi haline getirilerek, tüm uygarlık ve modernite tarihi boyunca sınırsız savaş, çatışma, bunalım ve kavgaların baş etkenine dönüştürülmüştür. Günümüzde ekonomi, ekonomiyle ilgisi olmayanların, kâğıt parçalarıyla oynayarak kumardan beter yöntemlerle sınırsız toplumsal değer gasp ettikleri bir oyun alanı haline getirilmiştir. Kadının kutsal mesleği, tamamen kendisinin dışlandığı, savaş makinelerini, çevreyi yaşanmaz hale getiren trafik araçlarını ve temel insan ihtiyaçlarıyla pek fazla alakası olmayan kâr getiren fuzuli ürünleri üreten imalathanelere, borsalara, fiyat ve faiz oyunlarına çevrilmiştir.

Feminizmi de kapsayan kadın bilimine dayalı kadının özgürlük, eşitlik ve demokratik hareketi, açık ki toplumsal sorunların çözümünde başat rol oynayacaktır. Yakın geçmişteki kadın hareketlerinin eleştirisiyle yetinmeden, daha çok kadını yitik kılan uygarlık ve modernite tarihine yüklenmek gerekir. Eğer sosyal bilimlerde kadın konusu, sorunu ve hareketleri neredeyse yok derecesindeyse, bunun esas sorumlusu uygarlık ve modernitenin hegemonik zihniyeti ve maddi kültür yapılanmalarıdır. Dar hukuki ve siyasi eşitlik yaklaşımlarıyla belki liberalizme katkı sunulabilir. Fakat sorunun çözümü şurada kalsın, olgu olarak çözümlenmesi bile sağlanamaz. Mevcut feminist hareketlerin liberalizmden kopuk, sistem karşıtı güçler haline geldiklerini iddia etmek kendini yanıltmak olacaktır. Feminizmin baş sorunlarından birisi söylendiği gibi radikalizmse, o zaman öncelikle köklü liberal alışkanlıklarla, düşünce ve duygu tarzları ve yaşamlarıyla ilgisini koparıp, arkasındaki kadın düşmanı uygarlığı ve moderniteyi çözümlemesi gerekir. Bu temelde anlamlı çözüm yollarına yüklenmesi gerekir.

Demokratik modernite kadın doğası ve özgürlük hareketini temel güçlerinden birisi olarak bilip hem geliştirilmesini, hem de ittifak yapılmasını başta gelen görevlerinden sayarak, yeniden inşa çalışmalarında değerlendirmek durumundadır.

d- Ekoloji: Çevrenin başkaldırısı

Uygarlık sisteminin yol açtığı temel sorunlardan biri, toplum-çevre ilişkisindeki kritik dengenin bozulmasıdır. Toplumsal doğa, yaşamı ve gelişiminin uzun evresinde, çevre ile uyumunda kritik dengeye hep bağlı kaldı. Kendinden gelişimde dengeyi köklü değiştirecek sapmaların görülmemesi doğal gelişmenin de bir gereğidir. Sistemler esas olarak birbirini yıkarak değil, besleyerek gelişirler. Sapmalar oluştuğunda sistem mantıkları tarafından aşılmak durumundadır. Uygarlık bu anlamda toplumsal doğa sisteminde bir sapma olarak karşımıza çıkar. Her ne kadar uygarlık sistemi diyorsak da, bu deyimin ancak propagantadif bir değeri vardır. Kendini gerçek toplumsal doğa sisteminin yerine ikame etmek için uydurulmuştur. Sistem olana barbarlık, göçerler, marjinal gruplar denilirken, toplumsal değerlerin sırtından asalakça beslenen şebekelere de uygarlık sistemi adı yakıştırılmıştır. Nereden bakılırsa bakılsın, savaşlar, talanlar, yıkımlar, kırımlar, tekeller, haraç ve vergiler uygarlıksal gelişmenin ana belirtileri olup, gerçek barbarlık olarak değerlendirilmeyi hak ederler. Sürekli köy ve şehir yıkımları, milyonlarca insanın katledilmesi, toplumun büyük çoğunluğunun sömürü sistemi altına alınması toplumsal doğa sisteminin doğal bir gereği olmayıp, ancak sapması olarak değerlendirilebilir.

Toplumsal çöküş çevresel çöküşleri beraberinde getirdi

Beş bin yıllık uygarlık tarihi aynı zamanda bu sapmanın gelişme ve büyümesinin tarihidir. Ekolojik felaketlerin en çok uygarlığın geliştiği iddia edilen kapitalizm çağındaki patlamaları bu sapma gerçeğinin reddedilemez kanıtıdır. Toplumsal doğa yaklaşık üç milyon yıldır devam edegelen yaşam sürecinde bu tip felaketlere yol açmadı. Toplumla çevre sistemleri birbirini besliyordu. Uygarlığın kısa olan tarihinde patlak veren ekolojik krizler onun kâr amaçlı yıkımsal özüyle ilgilidir. Sadece kapitalist kâr değil, tüm uygarlık süreçlerindeki aşırı değer birikimleri her iki doğanın yıkımıyla el ele yürümüştür. Piramitler de bir birikimdir. Ama ne tür toplumsal yıkımlar pahasına gerçekleştiği az çok tahayyül edilebilir. Buna benzer sayısız birikim çevre üzerine sürekli ilave yükler bindirdi. Toplumsal çöküş çevresel çöküşleri beraberinde getirdi. Kapitalist modernitenin sınırsız tekelci kâr yapılanmaları toplumun ve çevre ile dengesinin kaldıramayacağı ağırlıkları biriktire biriktire, sonunda ekolojik kriz çağına girmiş olduk.

Bunda endüstriyalizmin stratejik rolü belirleyici olmuştur. Fosil yakıtlara dayalı endüstrileşme ve modernizm bu belirleyicilikte esas etkendir. Ayrıca fosil yakıtların otomobildeki kullanımı dolaylı olarak trafik felaketlerine, o da beraberinde zincirleme yıkımlara götürebilmektedir. Böylece çevre felaketleri toplumsal felaketlere, o da tekrar çevre felaketlerine dönüşerek zincirleme reaksiyon oluşmaktadır. Kapitalizm çağına rasyonalizm çağı denilmesi bu nedenle yanlıştır. Birikimin gözü kördür. Tüm birikimin, tarih boyunca çevre-toplum rasyonalitesiyle değil, bilakis körlükle hareket ettiği sonuçlarıyla ortadadır. Belki analitik olarak rasyonel olabilir. Ama çevrenin biricik zekâsı olan duygusal zekâ açısından da analitik zekânın tam bir körlük ve yıkım zekâsı olduğu yeterince açığa çıkmış durumdadır.

Daha önceki açılımlarımıza dayanarak, kent ve orta sınıfın iktidar odağı olmalarıyla ivme kazanan aşırı nüfus artışı ve kent büyümeleri çevrenin kaldıracağı olgular değildir. Toplum doğası da bu olgulara dayanamaz. İktidar ve devletin sermaye biriktirme süreciyle iç içe büyümeleri hiçbir toplum ve çevre dengesinin kaldırabileceği hacimler, ağırlıklar değildir. Çevre ve toplumsal krizlerinin de iç içe ve süreklilik kazanması her iki alandaki tekelci büyümeyle ilgilidir. İki kriz sistemi olarak birbirini beslemektedir. Tüm bilimsel tespitler bu sarmalın elli yıl daha devamı halinde çöküşün sürdürülemez boyutlarda seyredeceği konusunda hemfikirdir; görülüyor. Fakat sermaye iktidar tekellerinin kör ve yıkıma yol açan karakteri bunu görmüyor, duymuyor, özü gereği böyle oluyor.

Çevrebilimciliğin ve hareketinin nispeten yeni olan tarihi gün geçtikçe gelişiyor. Kadın gerçeğinde olduğu gibi olguya ilişkin bilim geliştikçe bilinç, bilinç geliştikçe hareket gelişiyor. Sivil toplumun en yaygın hareket alanıdır. Reel-sosyalistleri ve anarşistleri de gittikçe daha çok çekiyor. Sistem karşıtlığını en çok hissettiren hareket konumundadır. Tüm toplumu ilgilendirdiği için katılımlar sınıflar ve uluslar-üstü bir nitelik kazanmış durumdadır. Burada da hareket üzerindeki liberalist ideolojik hegemonyanın izlerini yoğunca görmek mümkündür. Liberalizm her toplumsal konuda olduğu gibi, ekolojik sorunda da yapısal özüyle ilgili yanı bastırıp teknolojiyi, fosil yakıtlarını, tüketim toplumunu sorumlu göstermeye çalışıyor. Halbuki tüm bu yan olgular kendi modernite sisteminin (sistemsizliğinin) ürünüdür. Dolayısıyla ekolojik hareketin feminist harekette olduğu gibi ideolojik netliğe büyük ihtiyacı vardır. Örgüt ve eylemliliğini dar kent sokaklarından tüm topluma, özellikle kırsal köy-tarım toplumuna kaydırması gerekir. Ekoloji esas olarak kırın, köy-tarım toplumunun, tüm konup göç edenlerin, işsizlerin, kadınların eylem kılavuzudur.

Demokratik modernitenin de temelini oluşturan bu gerçeklikler, yeni inşa çalışmalarında ekolojinin ne denli önemli rol oynayacağını bütün açıklığıyla göstermektedir.

e- Kültürel hareketler: Geleneğin ulus-devletten intikamı

Kültürel hareketler tüm uygarlık çağları boyunca hiç eksik olmadı. Postmodernite döneminde kendisinden yaygın bahsedilmesinin nedeni, ulus-devlet sınırlarının çözülmesiyle ilgilidir. Kültürel hareketleri başka bir söylemle geleneğin başkaldırısı olarak nitelemek yerinde olur. Ulus-devletin hâkim bir etnisite, din, mezhep veya başka bir grupsal olguya dayanarak toplumu, ulusu homojenleştirme sürecinde, çok sayıda gelenek veya kültür ya soykırımla ya da asimilasyon yöntemiyle yok edilmeye çalışıldı. Binlerce dil, lehçe, kabile ve aşiret-kavim, kültürleriyle birlikte yok edilmenin eşiğine getirildi. Birçok din, mezhep ve tarikat yasaklandı. Folklor ve gelenekleri asimile edildi. Asimile edilemeyenler göçe zorlandı. Marjinalize edildi, bütünlükleri parçalandı. Tüm tarihsel varlıkların, kültür ve geleneklerin ciddi bir tarihsel-toplum anlamı olmayan, son tahlilde modernitenin ticari, endüstriyel ve finansal tekellerin iktidar tekelleriyle ulus-devlet olarak yoğunlaşmasının örtüsü olarak kullanılan 'tek dil, tek bayrak, tek ulus, tek vatan, tek devlet, tek marş, tek kültür' milliyetçiliğine kurban edilmesi demek olan bu süreç, yaklaşık iki yüz yıl bütün hızıyla sürdü. Tarihin belki de en uzun süreli, en şiddetli savaş dönemi olan bu süreç, en büyük tahribatını binlerce yıllık kültür ve gelenekler üzerinde gösterdi. Azami örgütlenmiş tekelciliğin kâr hırsı hiçbir kutsal gelenek ve kültüre acımadı.

Postmodernite denilen sistemsiz bazı hareketler modernitenin 'ulus-devlet zırhını' delince veya 'demirden kafesi'ni parçalayınca, bu yok edilmenin eşiğinde çoğunlukla marjinal düzeyde yaşama mahkûm edilmiş kültür ve gelenekler, çölde yağan yağmur sonrası çiçek açılması gibi yeniden çiçek açıp çoğalmaya başladılar. Bunda reel sosyalizmin çözülüşünün de önemli etkisi oldu. 1968 gençlik hareketi ise bu gelişmeyi ateşleyen fitil oldu. Ayrıca kapitalist sömürgeciliğe karşı direnen tüm ulusal kurtuluş hareketlerinin ulus-devletleşmemiş eğilim ve aşa-

malarının da bunda etkisi olmuştur. Zaten gelenek ve kültürün kendisi direniş demektir. Ya yok edilirler ya da yaşarlar, teslim olmayı bilmezler. Böyle bir özellikleri vardır. Fırsat buldular mı, daha yoğun direniş sergilemeleri özleri gereğidir. Ulus-devlet faşizminin hesaplayamadığı gerçeklik budur. Bastırmak, hatta asimile etmek bitmeleri anlamına gelmez. Kültürlerin direnişi kayaları delerek varlıklarını kanıtlayan çiçekler misalini andırır. Kendilerinin üzerine geçirilen modernite betonlarını parçalayarak tekrar gün ışığına çıkmaları bu gerçekliği kanıtlar. Çeşitli gruplara ayrıştırabileceğimiz bu hareketleri kısaca sıralarsak:

1- Etnisite ve demokratik ulus hareketleri

Ulus-devletin bastırıp tam eritemediği kültürel hareketlerin başında etnik olguların mikro milliyetçiliği gelmektedir. Ulus-devlet milliyetçiliğinden farklıdır. Demokratik muhtevası ağır basmaktadır. Yeni bir devlet arayışından ziyade, kendi kültürleri etrafında demokratik bir siyasi oluşum haline gelebilmek en önemli amaçlarıdır. Bölgesel veya yerel özerklikten farklıdır. Mekân sınırlarına bağlı olmayan, aynı kültürel varlığı paylaşanların sınır ötesinde de olsa birlik ve dayanışmalarını ifade eder. Hâkim etnisiteye karşı varoluşlarını korumak da önemli amaçlarındandır.

Farklı ezilen etnisitelerin, diğer deyişle baskı altındaki halkların bir adım ötesi hareketine Demokratik Ulus Hareketi demek, sosyolojik açıdan oldukça doğru ve anlamlıdır. Tek ezilen etnisite halinde ayakta kalmak, varoluşunu sürdürmek oldukça zordur. Benzer kültürlerin dil ve lehçeleri, coğrafi ve siyasi sınırı paylaşanların hareketi birkaç nedenden ötürü Demokratik Ulus Hareketi olarak nitelendirilmek durumundadır. *Birincisi,* ayrı bir devlet hedefinden ziyade, demokratik bir siyasi oluşum ve yönetim arayışındadırlar. Aynı devletin çatısı altında demokratik bir siyasi oluşum tarihin de en çok tanıdığı siyasi varlık biçimidir. Tarih neredeyse ezici olarak farklı kültürel varlıkların siyasal oluşumlarıyla doludur. Her devlet veya imparatorluğun sınırlarında istenildiği kadar siyasi oluşum halinde yaşamak normal yönetim biçimidir. Anormal olan, bu siyasi oluşumları yok saymak veya bastırmaktır. Asimilasyon ise, pek başvurulan bir yöntem değildi. Roma, Bizans, Osmanlı, Pers-Sasani, Arap-Abbasi İmparatorlukları yüzlerce farklı siyasi-idari birimleri varlık gerekçesi saymışlardı. Yeter ki imparator veya sultanın meşruiyetini tanısınlar. Dil, din, folklor ve öz yönetimlerini koruyarak yaşamak asıldı. Ulus-devlet canavarı (Leviathan) bu düzeni yok etti. Faşizme de bu temelde gidildi. Sonuç birçok kültürel ve fiziksel soykırım oldu.

Ezilen etnisite veya halkların ulus olma haklarını sadece ulus-devlet olarak yorumlamak hem liberalizmin, hem reel sosyalizmin büyük çarpıtması ve faciasıydı. Faşist milliyetçilikle totalitaryanizmin sonucuydu. Normal uluslaşmayı sınırlara mahkûm etmeden, kültürel temelli ve demokratik yönetim esasları üzerinde inşa etmek en doğru, insani ve toplumsal doğaya uygun olan yoldu. Tarihin gerçekleri de daha çok bu yolu açıklıyordu. Azami kâr peşindeki tekelci sermayenin hızlı sermaye biriktirme hırsı bu yolun kapatılmasında en önemli etken oldu. Normal olmayan yol olan ulus-devlet, uluslaşmanın normal yolu haline gelirken, normal olan demokratik uluslaşma yolu ise normal olmayan, hatta yok sayılan yol halinde algılandı. Büyük çarpıtma buydu.

Ulus-devletin çok yönlü çözümsüzlüğü ortaya çıkınca (dünya ve bölge savaşları, ulusal boğazlaşma, sermayenin ulusal duvarlara çarpması), normal yol olan demokratik uluslaşmalar yoğunca yaşanmaya başladı. Tüm Avrupa'nın İkinci Dünya Savaşı sonrasında yaşadığı, aslında ulus-devletçilikten demokratik-ulusçuluğa dönüşümdür. ABD zaten her zaman demokratik ulusların ulusu olarak kalmayı başardı. Tekelciliğin birçok ulus-devletçi çarpıtmasına rağmen, SSCB'de ulus-devletçilik ve demokratik ulusçuluk iç içe yaşandı. Hindistan'da da demokratik ulusal eğilimler güçlüdür. Afrika ve Latin Amerika'da demokratik ulusal eğilimler her zaman ağır basmıştır. Katı ulus-devletçilik çok az sayıda, Ortadoğu başta olmak üzere bazı mekânlarla sınırlı kaldı. Bunlar da hızla çözülüş sürecindedir.

İdeal olan farklılık içinde birliktir

İkincisi, iktidarcı ve devletçi uluslaşma esas alınmayınca, geriye ya ortaçağdan kalma bazı kurumlarla (ağalık, şeyhlik, tarikat, aşiret reisliği) çoğunlukla aile menfaatlerine dayalı işbirlikçi taşeron yönetimler esas alınıp modernleştirilerek devam edecek, ya da demokratik yönetimler geliştirilecekti. Birinci yol, tarihin de çok tanıdığı klasik işbirlikçiliğin modernleşmiş haliydi. İkinci yol ise, demokratik modernitenin esas hedefi olan yoldu. Ancak ulus-devlet ve işbirlikçilerine karşı direnişin yönetimi demokratik olabilir. Bu da demokratik uluslaşmaya götüren en sağlıklı özgürlükçü ve eşitçi yoldu.

Üçüncüsü, kültürlerin, dil ve lehçelerin çoğul karakteri de demokratik uluslaşmaya zorluyordu. Ulus-devlet gibi hâkim etnisitenin dil, lehçe ve kültürel tahakkümünü esas alması özüne aykırıydı. Tek seçenek çok dilli-kültürlü-siyasi oluşumlu ulus olabilmekti. Bunun da demokratik-ulus anlamına geldiği açıktı. Hatta birkaç demokratik-ulustan tek bir demokratik ulus haline gelebilmenin yolu da açıktı. İspanya'da, Hindistan'da, beğenmediğimiz Güney Afrika Cumhuriyeti'nde, hatta Endonezya ve birçok Afrika ülkesinde yaşanan buna benzer gelişmelerdir. ABD ve AB bile bir nevi demokratik ulusların ulusu olarak tanımlanabilir. Rusya Federasyonu benzer diğer önemli bir örnektir.

Dördüncüsü, ekonomik, sosyal, siyasal, zihinsel, dil, din ve kültürel farklılıklar daha çok korunmak istendiklerinden, bunun yolunun demokratik ulustan geçtiği hemen anlaşılır. Her farklılık ayrılığa dönüştürülürse, bu hepsinin kaybı olur. Hâlbuki hepsi için ideal olan 'farklılık içinde birlik' halinin en uygun biçimi demokratik-ulus olabilmedir. Yalnız başına bu çözüm potansiyeli bile de-

mokratik-ulus hareketinin muazzam çözüm gücünü ve ulus-devlete alternatif yapısallığını açıklamaya yeter.

Ulus-devlet çözümsüzlüğünün bir yandan küresel sermaye hareketleri tarafından üstten, diğer yandan kentsel, yerel ve bölgesel özerklik hareketleriyle demokratik-ulus ve dinsel hareketler tarafından alttan sıkıştırılmasıyla yaşanan kaos yeni sistemler doğurmaya adaydır. Bunun birçok işaret ve kanıtları ortaya çıkmış bulunmaktadır.

Liberalizm bir yandan klasik ulus-devletçiliği aşıp yeniden inşa etmeye çalışırken, öte yandan bu eylemini demokrasinin geliştirilmesi maskesi altında yürütmeye önem ve özen göstermektedir. Katı ulus-devletçiler ise, eskinin muhafazakârlarını aratmayan bir tutuculuk ve gericilik içinde debelenip durmaktadırlar. Bir nevi günümüzün gerçek muhafazakârları pozisyonunu takınmış durumdadırlar. Dinciler ise, geleneksel ümmet arayışı içindedir. Modernizmi din kisvesi altında yaşamsallaştırmaları ve din temelli bir ulus-devletçiliği inşa etmeleri güçlü olasılıktır. İran bu konuda öğretici bir örnektir.

Demokratik-uluslaşma seçeneği günümüzün çok karmaşık ideolojik ve yapısal sorunları konusunda sunduğu yüksek çözüm potansiyeliyle gelecek vaat etmektedir. Özellikle AB'nin aldığı yol etkileyicidir. Demokratik modernitenin hem ideolojik hem de yapısallık bakımından demokratik-ulus seçeneğini temel boyutlarından biri olarak ele alması çok önemlidir. Uygarlığa hem katkı hem kurtuluş şansı tanımaktadır. Demokratik modernitenin demokratik-ulus üzerinden sağlayacağı yeniden inşa çalışmaları, toplumsal ve çevresel temel sorunların çözümü konusunda en umutlu projeler durumundadır.

2- Dinsel geleneğin canlanışı: Dinsel kültür hareketleri

Modernitenin, özellikle ulus-devletçiliğin laikçilik kavramıyla sömürgeleştirmeye çalıştığı dinsel gelenekte etnisitenin hayata tekrar dönüşü gibi bir canlanmayı yaşadığı gözlemlenmektedir. Şüphesiz bu eski toplumsal işleviyle aynı seviyede bir canlanış değildir. Bu gerek radikal unsurlarıyla gerek ılımlı kanatlarıyla resmi modernitenin damgası altında bir geri dönüştür. Modernitenin birçok özelliğini özümsemiş olarak dönüş yapmaktadır. Aslında konu biraz daha karmaşıktır. Laiklik, her ne kadar dinin dünyevi yaşamdan, özellikle devlet işlerinden tam elini çekmesi olarak tanımlanırsa da, muğlak bir kavramdır. Söylendiği gibi laiklik ne tam dünyevidir ne de devlet dinden tam soyutlanabilir. Daha da önemlisi, dinler hiçbir zaman ahret yaşamını düzenlemezler. Asıl düzenledikleri dünyevi, toplumsal, özellikle de devletsel, iktidarsal işlevlerdir.

Laiklik ortaçağda Yahudi yapı ustalarının Katolik dünyanın hegemonyasını kırmak için geliştirdikleri bir (Masonik) mezheptir. Her ne kadar pozitif bilimlerle iç içe geliştiği gözlemlense de, Yahudi ideolojisinin Rabbanik unsurunun bir türevi olduğu kuşkusuzdur. Bu husus iyi anlaşılmadan, gerek laiklik gerek yol açtığı sorunlar anlaşılamaz. En az diğer dinsel gelenekler kadar Rabbanik (Tanrısal; Yahudice 'efendi' anlamına gelir) unsur taşımaktadır. Fakat bu gerçeğini çok gizli ve çok ambalajlarla inşa etmek durumundadır. Ortaçağ Katolikliğinin amansız baskıları bu tür yöntemler kullanmalarını zorunlu kılmıştır. Hollanda-İngiliz burjuva devrimiyle hamle yapan laikler, Fransız Devrimi'nden çok daha büyük kazançlar sağlamışlardır. Ulus-devlet inşası ile devlet çekirdeğinin ulaşılması, tanınması ve iktidardan düşürülmesi en zor olan kesimi olarak örgütlenmişlerdir. Bu dönemden günümüze kadar bu hâkimiyetlerini sürdürmektedirler. Derin devlet olgusu biraz da bu gerçeği ifade eder. Dünyada bugün sayıları iki yüzü geçen her ulus-devlet laik olduğu kadar Masoniktir. Kapitalist modernitenin ideolojik hegemonyasının temel gücüdür. Etkileri küreseldir. Bu konumlarını halen pekiştirerek sürdürmektedirler. Diğer etkili oldukları odaklar medya tekelleri, üniversite hocaları başta olmak üzere dünyanın stratejik gidişatında pay sahibi olan birçok sivil toplum kuruluşlarıdır. Laik dünya dedikleri modernitenin akıl hocaları ve denetmenleri konumundadırlar. Dünyevi, seküler dedikleri işlevleri bu kapsamdadır.

İslam'ın etkisini güçlü yaşayan toplumlarda laiklik-din tartışması

Başta Katoliklik olmak üzere, Sünni İslam ve diğer katı dinî gelenekler modernitenin etkisiyle aşındıkça, laiklik bir ideoloji ve siyasi program olarak önemini yitirir. Geleneksel dinin yeniden canlanışı, özellikle İslamî geleneğin etkisini halen güçlü yaşayan toplumlarda laiklik-din tartışması alevlenmektedir. Özünde ulus-devletle ümmetçilik anlayışı arasındaki ideolojik ve politik iktidar savaşıyla bağlantılı olan bu gelişmelerin sanki sadece modern yaşam tarzıyla ilgiliymiş gibi yansıtılması doğru değildir. Hıristiyanlık'la Musevilik arasındaki mücadelenin bir benzeri artık İslam dünyasıyla Musevilik arasında yaşanmaktadır. Ortadoğu'daki büyük çatışmaların altında bu gerçeklik yatmaktadır. Avrupa ve ABD türü bir Musevi-İslam uzlaşması gerçekleştirilmek istenmektedir. Radikal unsurlar uzlaşma karşıtı ve çatışmacı unsurları oluştururken, ılımlı unsurlar uzlaşmaya daha yakın görünmektedirler.

Yine de geleneksel din kültürünün canlanışını tümüyle gericiliğin hortlaması olarak görmemek önem taşır. Modernite ve ulus-devletçiliğe başkaldırdıkları oranda demokratik muhteva taşırlar. Ayrıca güçlü ahlaki damarları da temsil ettikleri göz ardı edilemez. Modernitenin üzerinde çok oynadığı ve sömürgeleştirdiği kültürlerden biri olarak bu gelişmelerle yakından ilgilenmek demokratik modernite açısından önem taşımaktadır. Benzeri canlanma her bastırılmış kültürde ve dinsel geleneklerde görünmektedir. Konu küreseldir. Dolayısıyla sadece İslam-Yahudi çekişmesi olmayıp, küresel boyutta cereyan eden olaylarla ilgilidir.

Tıpkı farklı etnik kültürleri demokratik-ulus kapsamında çözmek mümkün olduğu gibi, dinsel kültürün demokratik muhtevasını da demokratik-ulus içinde eşit, özgür ve demo-

kratik bir unsur olarak değerlendirmek ve çözümde yer vermek oldukça önemlidir. Demokratik modernitenin tüm sistem karşıtı hareketlere karşı geliştirdiği uzlaşmacı ittifak anlayışını demokratik muhtevalı dini kültür için de geliştirmesi, yeniden inşa çalışmaları açısından hayati önem taşıyan diğer önemli bir görev kapsamındadır.

3- Kentsel yerel ve bölgesel özerklik hareketleri

Tarihte her zaman büyük ağırlığı olan kent, yer ve bölge çaplı özerk yönetimler, ulus-devletçiliğin kurban ettiği diğer çok önemli kültürel gelenekler arasındadır. Uygulanan tüm toplumsal ve devletsel yönetimlerde kentin, yerelin ve bölgelerin kendine has yönetimleri, özerklikleri hep olagelmiştir. Zaten başka türlü özellikle büyük çaplı devlet ve imparatorlukları yönetmek mümkün olamaz. Katı merkeziyetçilik esas olarak modernitenin tekelci karakteri olarak bir ulus-devlet hastalığıdır. Azami kâr kanununun bir gereği olarak dayatılmıştır. Ur gibi büyüyen orta sınıf burjuva bürokratlarının iktidar olmaları için düzenlenmiştir. Bir değil, bin kral düzenleri tesis etmek için, ancak faşizmle yürüyen bir model olarak geliştirilmiştir.

Klasik modernitenin çözülüşü hızlandıkça ve postmodernite türü çoğu liberal nitelikli de olsa bazıları da radikal kopuş anlamına gelen kültürel hareketler geliştikçe, bunda en büyük payı kentin, yerelin ve bölgelerin özerklik hareketleri omuzlamıştır. Aslında tüm çağlar boyu güçlü yaşadıkları siyasi, ekonomik, sosyal boyutlar da taşıyan kültürlerine dönüş, yeniden canlandırma söz konusudur. Çok önemli tarihsel-toplum anlamı olan ve olması gereken hareketlerin başında gelmektedirler. Kentin, yerelin, bölgenin kurtuluşu olmadan, ulus-devlet hastalığından kurtuluş mümkün değildir. Bunu en iyi anlayan ve uygulamaya geçiren oluşum AB üyeleridir. Gerek modernite adı altında yaşadıkları dört yüz yıllık barbarlıklar, gerek Birinci ve İkinci Dünya Savaşları Avrupa kültürüne yeterli dersi vermiştir. İlk uygulamaya koydukları adımların kent, yerel ve bölgesel özerklik yasaları olması tesadüf değildir. Ulus-devletçiliğin soykırım başta olmak üzere tüm kültürel varlıklar için ne menem bir soykırım olduğunu kavramalarıyla ilgilidir.

Bugün Avrupa Birliği'nde en gözde çalışmaların kent, yerel ve bölgesel kültürler kapsamında gerçekleştirilmesi, tüm küresel sorunların çözümünde en önemli unsurların başında gelmektedir. Fazla radikal olmasa da önemli, gerekli bir kültür hareketidir. Zaten dünyanın tüm kıtalarında merkezi yönetim homojenliği tam dayatılıp geliştirilemediğinden, birçok kentin, yerelin ve bölgenin özerkliği canlılığını korumaktaydı. Rusya Federasyonu'ndan Çin ve Hindistan'a, tüm Amerika kıtasından (ABD federaldir, Kanada'da özerklik yaygındır, Latin Amerika zaten bölgesel özerklik konumundadır) Afrika'ya (Afrika'da geleneksel aşiret ve bölge yönetimi olmadan devletler oluşup yönetemez) kadar özerk konumlar ve özerklik çalışmaları en aktif ve aktüel konulardır. Ulus-devletçiğin katı merkeziyetçi hastalığı, sayıları sınırlı bazı Ortadoğu devletlerinde ve diğer diktatörlüklerde uygulanmaktadır.

Konfederalizm bir nevi demokratik ulusların siyasal yönetim biçimidir

Klasik modernitenin en önemli boyutu olan katı merkeziyetçi ulus-devlet yapılarının üstten küresel sermaye, alttan kültürel hareketler tarafından sıkıştırılmasıyla yaşadığı çözülmeler en çok kent, yerel ve bölgesel özerklik yönetimleriyle ikame edilmeye çalışılmaktadır. Günümüzün gittikçe güçlenen bu eğilimi, demokratik-ulus hareketiyle de iç içe gelişmek durumundadır. Demokratik ulus, yönetim biçimi olarak konfederalizme çok yakındır. Konfederalizm bir nevi demokratik ulusların siyasal yönetim biçimidir. Güçlü kent ancak yerel ve bölgesel özerk yönetimlerle varoluş kazanabilir. Yönetim biçimi itibariyle her iki hareket de özdeş ve çakışma durumundadır. Demokratik uluslaşma ve uluslar kent, yerel ve bölgesel özerklikler olmadan yönetim gücü kazanamaz. Ya kaosa düşüp dağılır ya da ulus-devletçiliğin yeni bir modeliyle aşılır. Her iki duruma düşmemek için, demokratik ulus hareketi mutlaka kent, yerel ve bölgesel demokratik özerklikleri geliştirmek zorundadır. Buna karşılık kent, yerel ve bölgesel özerk yönetimler hepten yutulmamak, ekonomik, sosyal ve siyasal güçlerini tam kullanabilmek için demokratik ulusal hareketle demokratik ulus olarak bütünleşmek ihtiyacındadır. Ulus-devletçiliğin her iki hareket için sürekli kapıda tuttuğu ve dayattığı aşırı merkeziyetçi güç tekellerini ancak aralarındaki sağlam ittifakla aşabilirler. Aksi halde her iki hareket ve hatta olgu olarak, geçmişte çokça yaşadıkları gibi yeniden homojenleştirme tehdidi altında tasfiye olmaktan ve erimekten kurtulamazlar. Tarihsel koşullar nasıl 19. yüzyılda daha çok ulus-devletçilikten yana idiyse, günümüz koşulları da -yani 21. yüzyıl gerçeklikleri dedemokratik uluslardan ve her düzeyde güç kazanmış kent, yerel ve bölgesel özerk yönetimlerden yanadır.

Liberalizmin tarihinde sıkça yaptığı gibi yeniden bu olumlu demokratikleşme eğilimlerini ideolojik ve maddi hegemonyası altında yozlaştırmaması ve eritmemesi için çok dikkatli olunması gerektiği açıktır. Demokratik modernitenin tüm sistem karşıtlarını olduğu kadar tarihsel-toplumun kentçi, yerel ve bölgesel siyasal oluşumlu akışını yeni bir ideolojik ve siyasal yapılanmayla bütünleştirmesi en önemli stratejik görevidir. Bu temelde kapsamlı teorik çalışmalarla iç içe program, örgüt ve eylem yapılanmalarını geliştirmek durumundadır. 19. yüzyılın ortalarında ulus-devletçilik tarafından tasfiye edilen konfederal yapıların akıbetini 21. yüzyılda bir kez daha tekrarlamamak, tersine demokratik konfederalizmin zaferine dönüştürmek için koşullar oldukça elverişlidir. Modernitenin finans kapital dönemindeki en derin ve süreklilik kazanan ve ancak kriz yönetimiyle ayakta tutulan, sürdürülen bunalımından demokratik moderniteyi zaferle çıkarmak için yeniden inşa çalışmalarında entelektüel, politik ve ahlaki görevlerin başarıyla gerçekleştirilmesi hayati önem kazanmıştır.

PKK ve Önderliği sistemdışılığı gerçek anlamda başarmıştır

"Bugün kaynağını merkezi uygarlıktan alan pek çok toplumsal sorun yaşanmaktadır. Devletli sistem bir gerçeklik olduğuna göre sorun her yerde var demektir. O nedenle de özgürlük, demokrasi, eşitlik ve kurtuluş ihtiyacı herkese ve her yere lazımdır. Bu da sorun üreten sistemin dışında olmak anlamına gelen demokratik konfederalizmi evrensel bir ihtiyaç haline getiriyor. 31. yılında PKK ve Önderliği merkezi uygarlığın karşıt kutbunu oluşturan demokratik uygarlığı bir sistem ve sosyal bilim ekolü halinde örgütleyerek hâkim sistemle çok büyük bir hesaplaşmayı sürdürmenin iradesini göstermeye devam ediyorlar"

PKK'nin sınıf, kent ve devlet temellerine oturan egemenlikli merkezi uygarlığın karşıt kutbunda yer aldığı açıktır. Kuruluşunun 31. yılında PKK'nin geçmişten çok daha güçlü ve bu karşıtlık misyonunun gereklerini yerine getirmede çok daha iddialı olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Sistem karşıtlığı "ben sisteme karşıyım" demekle gerçekleşmiyor. Sistem karşıtlığı mücadele etmeyi gerektirir. Mücadele etmek yetmez, yürütülen mücadelenin başarıya götürülmesini gerektirir. Hatta başarının da amaca uygun olup olmadığına bakılarak değerlendirilmesini gerektirir. Sistem karşıtlığı hem mücadele yöntemlerinde hem yaşamda hem de alternatif yaratmada bir karşıtlığı gerektirir. Peki, bu neden gerekli?

Bu sorunun cevabını bize tarihteki gelişmeler veriyor. Tarih, merkezi uygarlığın karşıt kutbunda yer alan pek çok direnişin, toplumsal mücadelenin merkezi uygarlığın içine çekilerek eritildiğini, karşıtına benzeştiğini, hatta karşıtına hizmet etmekten kendini kurtaramadığını göstermektedir.

Toplumsal doğanın komünal olan ve dayanışmaya dayanan özünden sapma sonucu gerçekleşen hiyerarşik devletçi sistemin, tüm toplumsal sorunların kaynağı olduğu açıktır. Toplumun ekosistemini bozan, dolayısıyla da insan türünün var oluş şartıyla oynayan bu sistem, bir köleleştirme ideolojisi olarak karşıtı olduğu ahlaki ve politik (doğal) toplumu bastırdığı ve gerilettiği oranda varlık bulmuştur ve bulmaktadır. Ortaya çıkmasından sonra tarihin karakteri ahlaki ve politik toplum ile hiyerarşik devletçi sistem şeklinde ikili bir karakter niteliğinde olmuştur. Toplum ve onun iktidar dışı kesimleri, egemenlikçi sisteme karşı demokratik komünal değerlerin savunuculuğunu yaparken, devletçi sistem hep bir saldırı halinde olmuş, toplumu sürüleştirmeyi temel toplum yaklaşımı haline getirmiştir. Başarısını toplumu güçsüzleştirmeye, iradesizleştirmeye, ahlaktan koparmaya ve politika dışı bırakmaya endekslemiştir. Bu nedenle de çok sistematik bir şekilde yürüttüğü toplum karşıtı faaliyetlerini bir an için bile olsa elden bırakmamıştır. Bu çabasında çok büyük mesafeler de katetmiştir.

Egemenlikli sistem kadın karşıtlığı üzerinden kurulmuştur

Hiyerarşik devletçi sistem, esasında bir değerler sistemi ve devletleşmeye kapalı bir yaşam tarzı olan kadın gerçekliğini önemli ölçüde kendi sınırları içine çekmeyi başarmıştır. 'Güçlü kurnaz adam'a dayanan ve erkek egemenlikli bir sistem yaratan merkezi uygarlık, toplumu kadın şahsında düşürebilmiştir. Karşısındaki ilk direnişçi olan kadından köleliğin kaynağı olarak 'ilk ev kölesi' olan kadını yaratabilmiştir. İlk direnişçi olan kadını tapınak fahişesi haline getirerek esasında doğal toplum insanı olan Enkidu'yu sisteme çekmenin en etkili aracı haline getirmeyi başarmıştır. Bir kadın olan Athena'yı, kadın karşıtlığı üzerine kurulu olan egemenlikli sistemin temel tanrısı Zeus'un kafasından yaratabilmiş ve onun eliyle ana kadının eşitlikçi ve özgürlükçü sisteminin sonunu getiren kararı aldırabilmiştir. Havva şahsında ilk kadını erkeğin egemenliğini tanrısal bir buyrukla kabule ve teslim olmaya razı etmiştir. Bu yönüyle de köleliği adeta içirmeyi becermiştir. Mevcut sistem, kendisiyle yapısal olarak çelişik olan kadını 'metaların kraliçesi' haline getirerek, hem en büyük kazancını buradan elde etmekte hem de insanları daha çok da kaynaktan vurarak düşürmektedir.

Hiyerarşik devletçi sistem, tarihte demokratik komünal değerlerin en büyük temsilcilerinden olan etnisite hareketlerini önemli ölçüde kendi içine çekerek kendine benzetmeyi başarmıştır. Bencillik üzerine kurulu olan devletçi sistemin kurulduğu andan itibaren hep dışarıya doğru yayılmak isteği bu sapkın kurumun yapısı gereğidir. Devletin emperyalist amaçlı yayılma kalkışmalarında ilk karşılaştığı direnişçi gücün etnisite hareketleri olduğu bilinmektedir. Etnisitenin hiyerarşik aşamayı geçmeyen komünal ve belli ölçüde özgürlükçü-eşitlikçi yaşamlarını korumanın yanı sıra devletin köleliği yaygınlaştırmasını engellediklerini söylemek mümkündür. Etnisitenin bu özgürlükçü mücadelesinin tarihte, ilk merkezi uygarlık olan

Akad'ı, ilk imparatorluk olan Babil'i, zulümde sınır tanımaz bir karakterde olan Asur'u ve en genel anlamda da klasik köleciliğin zirvesi olan Roma'yı yıktığı bilinmektedir. Etnisitenin bu büyük anlam taşıyan direnişine rağmen devletçi sistemin yer yer etnisitenin önde gelenlerini içine çekerek iktidarlarına ortak etmek suretiyle etnisiteyi darbelediği, devletin ihtiyaç duyduğu taze kanı onlardan sağladığı da sıkça görülmektedir. Bu yönüyle devletçi gelenek, karşıtlarını önemli ölçüde kendi içinde eritmenin yanında onlardan beslenmeyi de başarmıştır. Onları sistemiçileştirmiştir.

Devletçi sistem peygamber geleneğini özünden uzaklaştırarak kendi iktidarı için kullanmayı başarmıştır

Hiyerarşik devletçi sistemin, sınıfsal karakterli olan ve sistemin merkezlerinde bir karşıt duruş anlamına gelen peygamberlik geleneğini de önemli ölçüde kendi sisteminin güçlendirilmesinde kullandığı bilinmektedir. Esasında demokratik komünal değerlerin temsili olma ve kölelik karşıtlığı temeline oturtulabilecek peygamberlik geleneğinden yararlanarak insanlığa köleliğin olgunlaşmış dönemi yaşatılacaktır. Temiz ahlaklı, eşitlikçi, adil bir toplumsal düzen düşüyle mücadele yürüten ve bu uğurda çok büyük acılar çeken peygamberlik geleneği, amaçları demokratik komünal olan ama araçları bunları getirecek denli temiz olmayan bir gelenek olarak, bir taraftan halkın temel istemlerinin sesi olurken, diğer yandan egemen sınıfların kullandıkları araçları kullanmaktan kendilerini alıkoyamamışlardır. İktidarlaşarak özgürleşmek, iktidarlaşarak eşitlik ve adalet getirmek temel perspektifleri olmuştur. Zihniyette hiyerarşik devletçi sistemin çeperlerini aşamadıklarından, o sistem içinde erimekten kurtulamamışlardır. Hiyerarşik devletçi gelenek, amansızca mücadele yürüttüğü, öncülerini-peygamberlerini öldürdüğü bu kutsal geleneği de kendi içine çekerek, özünden uzaklaştırarak kendi iktidarı temelinde kullanmayı başarmıştır.

Hiyerarşik devletçi sistem yarattığı toplumsal sorunların çözümünü amaçlayan ve esasında yeni bir toplum-birey arayışı olan Rönesans'tan da beslenmesini bilmiş bir sistemdir. Rönesans'ın bireye, topluma ve doğaya olan dogmatik bakışı kırmasını, kendisi açısından kullanarak adeta zincirlerinden boşalmışçasına bir bencillik yaratmayı becerebilmiştir. Rönesans'ın komünal ve toplumsal olan amaçlarına uygun bir politik organ oluşturamayışı sonucu, ortaya çıkan tüm toplumsal değerler kapitalizmin ve pozitivist bilimin sıçrama tahtası haline getirilmiştir. Güçlenen, devletçi geleneğin yeni versiyonu olan ve Önderliğimizin 'genelleşmiş ve derinleşmiş kölelik' olarak tanımladığı kapitalizm olacaktır.

Kapitalist sistem Marksist gelenekten kendisi için üç mezhep yaratabilmiştir

Hiyerarşik devletçi sistem, kendisine karşı büyük bir mücadele yürütmüş olan Marksist geleneği de kendi içinde neredeyse tamamen eritmeyi, hatta ondan beslenerek ömrünü uzatmayı bilmiştir. Merkezi uygarlık, liberalizmin yumuşatan ama kendisine de benzeten yeteneğiyle Marksist gelenekten kendisi için üç mezhep yaratabilmiştir. Bir 'sol kapitalizm' olan reel sosyalizm, bir 'sağ kapitalizm' olan ulusal kurtuluşçuluk, bir 'orta sınıf kapitalizm'i olan sosyal demokratlıkla hâkim sistem, toplumda oluşan iç dinamikleri kendi içinde özümlemeyi başarmıştır. Büyük bir mücadele verilse de büyük bedeller ödense de hatta reel sosyalizmde olduğu gibi dünyanın üçte birine hâkim olacak denli büyük bir sistem haline gelinse de sistemiçileşmekten kurtuluş gerçekleşmiyor. Sistem tüm bu çıkışları, mücadeleleri kendi içine çekerek bir yandan toplumsal dinamikleri yok ediyor, diğer yandan da kendine ortak yaratıyor. Yani kendisi gibilerin sayısını arttırıyor. Bugün başta Çin olmak üzere bir dönemler kapitalizme karşı mücadele yürütmüş ve hatta başarı da elde etmiş pek çok devletin haline bakıldığında, sistemin bu fetihçi ve başkalaşıma uğratan karakteri çok daha net bir şekilde anlaşılır. Sistemle antagonist (uzlaşmaz) çelişkisi vardır, denilen ve öngörülen teori gereği gelecek yeni toplumun yaratıcısı olan proleteryanın bugünkü haline bakıldığında, emperyalist devletleri yönetenlerin, sistemi ayakta tutanların önemli bir kısmının bu gelenekten geldiği dikkate alındığında, kapitalizmin eritici özelliği daha net olarak görülebilir. Devrim yapacak ya da devrim yapması öngörülen güçler düşmanlarına çalışır hale gelmişlerdir. Sistem bugün, tüm yaşamını kapitalist sistemin yerine geçecek olan sosyalist sistemi inşa etmek için mücadele veren Marks'ın mezarından bile para kazanır haldedir. Hem de en fazla para tahlili yapan, para düşmanı olan Marks'ın mezarından.

Tüm bu gerçekler merkezi uygarlığın gücünü vermenin yanı sıra ona

karşı mücadele yürütenlerin nerede yanlış yaptıklarını, neden amaçlarına ulaşamadıklarını, alternatif olamadıklarını ve bu nedenle de sistem içinde erimekten kurtulamadıklarını verir bize. Ortak nokta olarak şu özetlenebilir: Tüm sistem karşıtı çıkışlar, devletçi sistemin hâkim paradigmasından kurtulamadıklarından, özlem ve amaçları demokratik ve komünal olsa da araçları, yol ve yöntemleri bunu sağlayacak denli özgürlükçü olmadığından ve yaşamda kendileri yeterince sistem dışı olamadıklarından, sistem dışı bir sistem oluşturamamışlardır.

İnsanın yaşam tarzı onun zihniyetinden ve düşünüş tarzından kaynağını alır

Özcesi sistem içi bir kişilik şekillenmesiyle sistem dışına çıkmanın gerçekleşemeyeceğini göstermişlerdir. İspatlanan şey şudur: Sistemin düşünüşüyle, zihni yapılanması ve paradigmasıyla sistemin neden olduğu ve çözüm bekleyen sorunların çözülemeyeceğidir. Yani sorun üreten bir kafa yapısının aynı sorunlara çözüm üretmesi mümkün olmuyor. İnsan ve toplumsal gerçekliklerin de inşa edilmiş gerçeklikler olduğu gerçeğinden hareket ettiğimizde, insanların yaşam tarzlarının onların zihniyetlerinden ve düşünüş tarzlarından kaynaklandığını görürüz. Bu da zihniyetin önemini ortaya koyuyor. Bu durumda zihniyet ile yaşam arasında bir uyumun olmasının zorunluluğu yanı sıra, bu ikilinin sistem dışı olması da gerçekleri örten egemenlikçi sistemin tuzaklarına düşmemek ve hakikate ulaşmak adına bir zorunluluk oluyor. Önderliğimiz bu çelişik gerçekliği *"düşüncesi komünal, kendisi özel"* şeklinde tanımladı. Demek ki komünal düşüncelere sahip olmak, demokrasi, eşitlik ve özgürlük gibi komünal değerleri istemek yetmiyor. Hatta bunlar için mücadele etmek de yetmiyor. Önemli olan, bunları kişiliğinde somutlaştırmanın yanında komünal demokratik sistemi kurmak oluyor ki bunun da mevcut hiyerarşik devletçi sistemin her yönüyle dışına çıkmak anlamına geldiği açıktır. Bu açıdan sistem dışına çıkabilmek oldukça önemlidir. Zira ne adına olursa olsun sistem içinde kalarak yürütülen her türden mücadelenin eninde sonunda sistemin yedeği haline gelmekten kurtulamadığı sıklıkla görülmüştür.

İşte tam da böylesi bir noktada 32. yılına giren PKK, hiyerarşinin çıkışından beri karşıt kutbu temsil eden demokratik uygarlığın devlet dışı sistemini, her açıdan temsil eden bir hareket olma özelliği taşıyor. PKK'nin bugün hem dünya insanlığı açısından hem de devletçi sistem açısından önemi buradan kaynaklanıyor. Bir hareket olmasına karşın dünyanın gündemini bu kadar meşgul etmesinin, birbirine düşman olan devletlerin bile PKK konusunda birleşmelerinin altındaki temel neden, bu olmaktadır. Hiyerarşik devletçi güçler, kime ve nasıl bir güce karşı mücadele yürüttüklerinin gayet farkındadırlar. O nedenle de parçalı devletler olarak değil bir sistem halinde yaklaşım sergiliyorlar. Bunu da bu güçlerin PKK'ye karşı her davranışında görmek mümkün oluyor. PKK'nin daha oluşum sürecinde NATO tarafından özel incelemeye alındığı, bu amaçla bir masanın oluşturulduğu ABD'nin Tahran Büyükelçiliği'nin İran İslam Devrimi sürecinde işgal edilmesiyle açığa çıkan belgelerden anlaşılmıştı. Gittikçe gelişen PKK'ye karşı 12 Eylül askeri faşist cuntanın ABD desteği ve yönlendirmesi sonucu gerçekleştiği ve cuntanın ardından en büyük baskıların PKK üzerine yöneltildiği, özellikle de PKK'nin zindanlarda teslim alınmak ve mücadele edemez hale getirilmek istendiği bilinmektedir.

> **"32. yılına giren PKK, hiyerarşinin çıkışından beri karşıt kutbu temsil eden demokratik uygarlığın devlet dışı sistemini, her açıdan temsil eden bir hareket olma özelliği taşıyor. PKK'nin bugün hem dünya insanlığı hem de devletçi sistem açısından önemi buradan kaynaklanıyor. Bir hareket olmasına karşın birbirine düşman olan devletlerin bile PKK konusunda birleşmelerinin altındaki temel neden bu olmaktadır"**

PKK'nin en özgün yanı Önderliksel hareket olmasıdır

Yine Almanya'nın özel olarak PKK karşıtlığını örgütlemek üzere kapitalist sistem tarafından görevlendirildiği bilinmektedir. 1990'lardan sonra PKK'nin tasfiyesi için dış güçlerin bir dediğini iki etmeyen işbirlikçi ve devletçi Kürt egemenlerinin PKK'ye karşı çok yoğunca kullanıldığı, hareketin onlar üzerinden dış kamuoyuna terörist olarak lanse edildiği de bilinmektedir. Bununla da yetinilmeyerek hareketin üzerine imha amaçlı TC işbirliğinde çok yoğun ve kapsamlı operasyonlara girişildiği de hafızalarda hala canlıdır. Son olarak da İsrail, İngiltere ve ABD'nin bir planlaması şeklinde gelişen ve otuzun üzerinde devleti kapsamına alan 15 Şubat Komplosu'yla hareketin tümden etkisiz kılınarak tasfiye edilmek istendiği de bilinmektedir. Bunun için de Önderliğimizin 'İmralı Sistemi' denilen bir uluslararası sistemde tutularak teslim alınmaya çalışıldığı yaşanan her anda gözlemlenmektedir. Bu yönüyle İmralı'da yürütülen sistemik mücadele, bir an için bile olsa boşluk tanımayan cinsten olmanın yanı sıra amansızdır. Ancak tüm bunlara karşı büyük güç dengesizliğine rağmen insanlık açısından çok önemli bir mesafe kattedildiği görülmektedir. Peki, bu kadar görkemli ve büyük direnişler, öğreti ve geleneklerin sistem içine çekilmesine karşın acaba PKK neden sistem içine çekilemiyor? PKK bu kadar güç dengesizliğinin üstesinden nasıl geliyor? Peki, PKK'nin bu dinamizmi, gücü ve iradesi nereden geliyor?

Soruları daha da arttırmak mümkün, ancak konumuz açısından yeterlidir. Açık ki sorulan ve sorulacak benzeri soruların en temel cevabı hareketin kendini dayandırdığı soy değerlerinde ve yaşam felsefesinde gizlidir. Yani özü oluşturan ve temsil eden değerler karşısındaki duruştur

önemli olan. PKK de her eşitlik ve özgürlük, demokrasi talebinde bulunan toplumsal duruşlar gibi ahlaki ve politik toplumun değerlerine, yani devlet dışı kalmış toplumsal geleneğe dayanır. Ancak PKK'yi benzerlerinden ayıran en temel özellik ise bir Önderliksel hareket oluşu ve -tüm önderlerin sıradan insanlardan farklı oldukları gerçeğine rağmen- Önderliğinin özgünlüğüdür. Bu nedenle de 'PKK'nin bir Önderlik hareketi olduğu' tespiti daha da anlam kazanıyor.

PKK Önderliğinin en temel özelliği verili yaşamı kabul etmemesidir

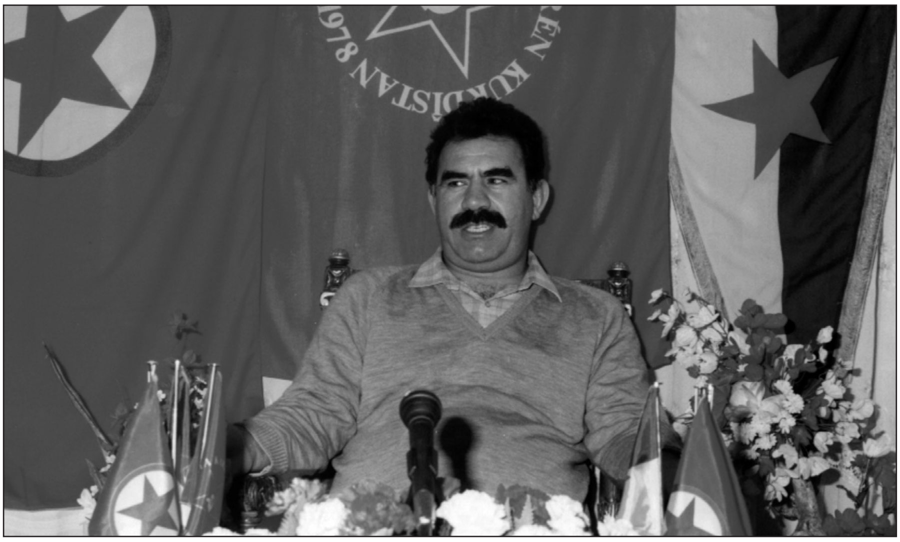
PKK temel karakteristik özelliklerini kendisini yaratandan almıştır. PKK, Önderliğindeki tüm değişim ve dönüşümleri takip ederek mücadelesini sürdürmüş ve sistem karşıtlığında çok önemli bir yere gelmiş bulunmaktadır. Bu açıdan PKK Önderliğindeki her değişimi ele alma, aynı zamanda PKK'deki değişimi de ele alma anlamına gelecektir.

Önderliğimiz geçirdiği değişim ve dönüşümleri kendi yaşamını üç temel doğuş şeklinde ele alarak değerlendirdi. Bunlardan ilki doğal olan doğuşla başlayan ve toplumsal gerçeklikle çelişmenin başladığı zaman dilimini kapsar. Bu zaman zarfının en temel özelliği verili yaşamı olduğu gibi kabul etmemektir. Bunun da verili uygarlığı kabul etmemek anlamına geldiği açıktır. Çünkü verili ihanete uğramış yaşamın gerçek yaratıcısı merkezi uygarlıktır. Bu nedenle de çelişki ve çatışma esasında uygarlıkladır. Kabul edilmeyen odur. Bu yönüyle Hz İbrahim'in put kırıcılığında sembolize edilen Nemrut tanrı-krallık sistemine karşı eyleminin benzerini yine aynı diyardan gerçekleştirmesi benzerdir. Her iki durumda da gerçekleşen hâkim sistemin kabul edilmemesidir. Kendisine dayatılana kuşku ile yaklaşabilmek ve kendi alternatif toplumsallığını kurmaya çalışmaktır. Bu nedenle de mevcut toplumsal gerçeklikle çok yoğun bir mücadele içine girildiği görülmektedir.

İkinci doğuş dönemi, Kürt toplumsal gerçekliğinin temel noktalarda tespitinin yapıldığı ve bu gerçekliğin nasıl özgürleştirileceğine dair arayışların PKK örgütünü doğurduğu süreçtir. Bu şu anlama gelmektedir: *"Kendine ihanet ettirilmemiş tek bir Kürt yoktur"* temel tespitinden sonra, kendisiyle beraber kendi Kürt'ünü yaratma uğraşı içine giriyor. Bu uğraş, somutta PKK adlı örgütün ortaya çıkmasıyla sonuçlanıyor. Bu dönemde çok yoğun bir şekilde düşmana karşı mücadele yürütülüyor. Düşmanın 'bitirdim' dediği bir halk gerçekliğinden, direnen ve varlığını kabul ettiren bir halk gerçekliği ortaya çıkarmayı başarıyor. Kendini, halkı yaratarak var ediyor. Prometheus'un tanrılardan ateşi (bilgeliği, bilinçlenmeyi, aydınlanmayı bu nedenle de kendi olmayı) çalıp insanlara getirmesi gibi, O da lime lime edilerek başkasının kılınmış halk gerçekliğini kendisi olması yönünde aydınlatıyor. Halkı başkalarının olmaktan çıkarıp kendisi haline getiriyor. Ona kimlik, kişilik ve irade kazandırıyor. Aslında gerçek insan olmayla buluşturuyor. Onlara evrenin en yetkin bir varlığı, dolayısıyla da mikro kozmos oldukları bilincini vererek, onları güç haline getiriyor. Ağlamanın, sızlanmanın, güçsüzlüğün devletçi sistemin karılaştırma politikalarının bir ürünü olduğunu kavratarak özgür iradeli ve kendine güvenen bir toplum olmanın azmini yaratıyor. Hitap ettiği halkı, insanlık için çok önemli şeyler yaptığı, devlet öncesi dönemle yani özüyle buluşturuyor. Bunlara dayanarak da insanlık içinde yeniden evrensel çapta etkide bulunacak, umut olacak bir duruş oluşturmaya çalışıyor. Tüm bu çabalara rağmen istediği ve amaçladığı özgürlük ve eşitliğe tam ulaşamıyor. Çünkü kendi sistemini kuramamıştır henüz. Arayışları kendisini benzerlerinin düştüğü hatalara düşmekten alıkoyacak bir düzeye getirmiş ve merkezi uygarlıkla bu uygarlığın en güçlü olduğunu her an hissettirdiği bir mekânda –tek kişilik bir zindanda- tarihi bir hesaplaşmaya girişmiştir.

Genelde devlet odaklı özelde kapitalist modern yaşamdan kopuş

Tarihsel mirasta olduğu gibi mücadele araçları, amaçlarına denk olmayınca bu bir gerginliğe neden oluyor. Demokratik değerlerle, devletçi etkilerin bir arada olamayacağı temel tespitinden hareketle başta kendisi olmak üzere önderi olduğu hareket ve halkı her türden hiyerarşik devletçi etkilerden kurtarmanın arayışı içine giriyor. Bu dönem, tamamen kendi kendinin yaratanı olunan dönemdir. Toplumsal doğanın temel özellikleri çerçevesinde insanın kendi doğuranı haline geldiği dönem oluyor, bu dönem. *"Genelde devlet odaklı, özelde kapitalist modern yaşamdan kopuş"* olarak tanımlanan bu dönem, *Üçüncü Doğuş* dönemi olarak adlandırılıyor ve yepyeni bir dönemdir. Bu dönemin önceki dönemlerden temel karakteristik farkı, hiyerarşik devletçi sistemden her yönüyle

bir kopuşun sergilenmiş olmasıdır. Sisteme karşı mücadele yürütmenin kendi halkçı alternatif sistemini kurmayla taçlandırıldığı dönemdir. Merkezi uygarlığın devlet formülasyonuna karşı demokratik konfederalizmin ilanının gerçekleştirildiği dönemdir. Bu da şu demektir: Halklar devlet dışıdır. Zaten 'halk'ın tanımı, 'devlet dışı toplumsallık' şeklinde yapılır. Madem halk devlet dışılığı temsil ediyor, peki, halkların politik organları, sistemleri var mıdır, varsa da devlet dışı mıdır?

Devlet toplum dışıdır toplumun çözümü de devlet dışı olmalıdır

Halklar kolektif yaşar, toplumsaldır, dayanışmayı esas alır. Devlet bu toplumsallaşmaya karşıtlık temelinde ortaya çıkar ve toplumsallığı hep zayıflatmak ister. Bunu sağlamak için de toplumda çok sistematik bir şekilde parçalama faaliyeti yürütür. Çünkü toplumsallaşmanın güç demek olduğunu bilir, parçalayarak esasında toplumu güçsüzleştirdiğinin çok iyi bilincindedir. Devletler bu nedenle hiçbir zaman örgütlü toplum istemezler. Kendilerini toplumun çobanı olarak gördüklerinden toplumdan sürülük beklerler. Toplumu parçalama ve dağıtma faaliyetinde gelinen aşama, kapitalist sistemdeki hiçbir toplumsal değer yargısı tanımayan, ama kendini de en özgür sanan sapkın bireyciliktir. Mademki devlet toplum dışıdır, toplum karşıtlığı onun mayasını oluşturur, o halde toplum da devlet dışılığına uygun bir sistem yaratmak zorundadır. O nedenle de halkların çözümü devlet dışı olmalıdır. Yoksa düşmanına benzeşme, ona hizmet etme kaçınılmaz olur. Tıpkı kendinden öncekilerde olduğu gibi.

İşte Üçüncü Doğuş döneminde sistem kazanan, halkların devlet dışı toplumsal örgütlenmesi olarak demokratik konfederalizmin önemi buradan kaynaklanıyor. PKK bu sistemle kendisi gibi mücadele yürütüp de nihai anlamda başarıya ulaşamamış toplumsal kalkışmaların özlemlerini gerçekleştirecek bir sistemi dünya insanlığına

> **"Bu sistem dışı örgütlemenin arkasında çok derin bir tarihi bilincin olduğu açıktır. İnsanı doğanın en yetkin bir gerçekleşmesi olarak kabul etmeye dayanan, doğanın tüm bileşenleri karşısında insanı sorumlu kılan derin bir hissiyata dayanır. Doğayı canlı bir organizma görmenin yanı sıra onun tüm bileşenlerini de özne olarak gören derin bir ekolojik anlayışa dayanır"**

sunuyor. İnsanlığa toplumsal sorunlarının çözüm yolunu gösteriyor. Bugün kaynağını merkezi uygarlıktan alan pek çok toplumsal sorun yaşanmaktadır. Devletli sistem bir gerçeklik olduğuna göre sorun her yerde var demektir. O nedenle de özgürlük, demokrasi, eşitlik ve kurtuluş ihtiyacı herkese ve her yere lazımdır. Bu da sorun üreten sistemin dışında olmak anlamına gelen demokratik konfederalizmi evrensel bir ihtiyaç haline getiriyor. 32. yılında PKK ve Önderliği merkezi uygarlığın karşıt kutbunu oluşturan demokratik uygarlığı bir sistem ve sosyal bilim ekolü halinde örgütleyerek hâkim sistemle çok büyük bir hesaplaşmayı sürdürmenin iradesini göstermeye devam ediyorlar.

Devlet dışı sistem arayışları PKK ve Önderliği şahsında en güçlü gerçekleşmeyi yaşamaktadır

Bu sistem dışı örgütlemenin arkasında çok derin bir tarihi bilincin olduğu açıktır. İnsanı doğanın en yetkin bir gerçekleşmesi olarak kabul etmeye dayanan, doğanın tüm bileşenleri karşısında insanı sorumlu kılan derin bir hissiyata dayanır. Doğayı canlı bir organizma görmenin yanı sıra onun tüm bileşenlerini de özne olarak gören derin bir ekolojik anlayışa dayanır. Dayanışmayı, bir birini tamamlamayı doğanın özünde bulan, toplumun da buna göre olmasının var oluş için gerekli olduğunu temel bir evrensel ilke olarak belirler. Toplumsallaşmayı bu nedenle insan türünün var oluş koşulu olarak değerlendirir. Doğanın insan da dahil tüm bileşenleriyle birlikte merkezi uygarlık sürecinden beri yaşadığı temel toplumsal sorunları çözmenin anahtarı haline getirdiği demokratik konfederalizmi bir tercihten ziyade toplumsal doğanın çoklu ve çeşitli yapısına en uygun sistem olarak benimser. Toplumun çoklu, çeşitli ve zengin yapısına en uygun politik örgütlenmenin demokratik konfederalizm olduğunu, yaşamın öğrettiği en temel ders olarak benimser. Bu sistemi herkesin kendini politik ve ahlaki olmak kaydıyla - Çünkü bunlar toplumun var oluş koşullarıdır- özgürce ifade ettiği bir sistem halinde ele alır. Böylelikle de herkesin özne yani canlı olmasının bir gereği olarak yaşama en aktif bir halde katılımın önünü açar. Yaşamın bu zenginliğinin ve canlılığının karşıt ucunda yer alan devletçi sistemin de ne kadar gerçek dışı olduğunu ortaya koyar. Devletçi sistemin toplumun çoklu yapısına hiç uymayan, tekleştiren sistem olduğunu temel bir hakikat olarak değerlendirir. Hangi maskeyi takarsa taksın tüm devletleri totaliter olarak ele alır. Devletten uzak durmayı halklar açısından bu nedenle önemli ve gerekli görür. Devletçi sistemin doğanın özüne uymayan özneleştiren-nesneleştiren zihni yapılanmasını bir sapkınlık ve gerçekten kopma olarak değerlendirir. Gerçek insan olma yolunda mutlaka bu zihniyetten sıyrılmak gerektiğini temel yaşam felsefesi halinde belirler.

Daha da uzatılabilecek ve özü itibariyle yaşamın ne olduğuna ve nasıl olması gerektiğine dair sergilenen arayışlar sonucunda, bugün demokratik uygarlık sistemi içinde yer alan tüm devlet dışı toplumsal kesimlerin gelecek arayışlarının daha da sistemli hale geldiğini, doğanın PKK ve Önderliği şahsında en güçlü bir gerçekleşmeyi yaşadığını rahatlıkla söyleyebiliriz. Bu yönüyle de geleceğin daha fazla halkların kılındığını söylemek mümkün. PKK'nin 31. kuruluş yıldönümü tüm insanlığa kutlu olsun…

32. yılında Özgürlük Hareketimiz mutlak zaferin yaratıcısı olacaktır

"Her türlü başarının elde edilmesi, özgür ve demokratik yaşamın kazanılması ancak partileşmekten geçer. Bütün doğrulukların, iyiliklerin, güzelliklerin, örgütlülüğün, cesaretin, fedakârlığın, uyumun, birlikte yaşamanın yaratılması partileşmekle olur. İşte bunun için Önder Apo 'Partileşelim, zaferi kazanalım' dedi. Partileşelim mücadeleyi kazanalım, direnişi kazanalım, zaferi kazanalım. Partileştiğimiz ölçüde her türlü çalışmada ve mücadelede üstün başarı kazanacağımız, her yerde ve her zaman başarıyı elde edeceğimiz kesindir"

Halk Savunma Merkezi

Değerli yoldaşlar

PKK ile 32. Kasım ayını yaşıyoruz. 32. Parti mücadelesi yılını akademik eğitimlerimizi tamamlayarak, eğitim görmüş arkadaşları pratik mücadele sahalarına göndererek karşılıyoruz. Bu temelde 2009 yaz devresinde askeri akademilerimizde eğitim görüp, mezun olarak görev sahalarına gitmeye hazırlanmış olan tüm yoldaşlara üstün başarılar diliyoruz. Önder Apo'nun, halkımızın, tüm yoldaşların parti bayramını böyle karşılıyor ve selamlıyoruz. Şehitlerimizi, onların izinden tam bir kararlılık ve iradeyle yürüme temelinde saygıyla anıyoruz.

Önder Apo her türlü çalışmada başarının anahtarının partileşme olduğunu her zaman ifade etti. Yaşamdan mücadeleye, duruştan davranışa kadar her şeyde doğrunun, iyinin, güzelin partiyle kazanıldığını belirtti. ***"PKK'lileşelim, savaşı kazanalım!"*** dedi. Şimdi eğitimi tamamlayarak PKK'nin 32. yıl mücadelesine büyük değerler katmak üzere, göreve giden, savaş sahalarımıza giden yoldaşların Önder Apo'nun bu ilkesi temelinde hareket edeceklerine, partileşerek savaşı kazanacaklarına, partileşerek örgütleneceklerine, partileşerek gerillayı büyüteceklerine, partileşerek karşılaşacakları tüm sorunları çözerek direniş mücadelemizde zaferin yaratıcısı olacaklarına yürekten inanıyoruz. Partileşmenin Önder Apo'nun ifade ettiği gibi her şeyin anahtarı olduğu, her türlü başarının, zaferin yaratıcısı olduğu gerçeğini her zaman derinden hissederek arkadaşlarımız azimle mücadele edecekler.

Partileşmenin birlik demek olduğunu, partileşmenin disiplin demek olduğunu partileşerek ciddiyet kazandığımızı, partinin bizi örgütlediğini, parti ruhuyla bir arada olduğumuzu, bütünleştiğimizi, parti ruhu ve ölçüleriyle her türlü zorluğu yendiğimizi derinden hissedecek ve sürekli bu temelde çalışmaları yürütecekler. Partileştikleri, parti ruhunu, bilincini kazandıkları ölçüde Önder Apo'nun ve kahraman şehitlerimizin, Agitlerin, Beritanların, Zilanların, Hakilerin, Mazlumların ölçü ve özelliklerini edindikçe her türlü zorluğu yenecek, her türlü engeli aşacak ve her yerde başarı kazanacaklarına derinden inanacaklar. 32. PKK mücadele yılını da, üçüncü partileşme hamlemizi parti kongrelerimizin ortaya koyduğu ölçü ve çizgiler temelinde, Önder Apo'nun savunmalarını özümseme temelinde geliştirerek, başarı kazanacaklar. Bütün arkadaşlarımızın 32. Parti yılını daha büyük iradeyle ve iddiayla karşılayacakları, Önderlik ve şehitlerimizin ölçü ve özellikleri temelinde daha çok kendilerini donatacakları ve partileşerek kazanma ilkesini daha yoğun uygulayacakları kesindir. Biz eğitim görüp, mücadele sahalarına giden yoldaşları böyle bir ruhla, anlayışla görevlendiriyoruz, sevk ediyoruz. Arkadaşlarımızın da derinden bu gerçekleri hissederek, Önderlik ve şehitler gerçeğinde ortaya çıkmış olan parti militan ölçülerini her yerde, her zaman en güçlü bir biçimde geliştirip, temsil edeceklerine ve bu temelde parti militanlığının en seçkin örnekleri haline geleceklerine inanıyoruz. PKK'yle 32. Kasım ayını böyle bir ruhla yaşıyoruz.

Bu temelde PKK'nin 31. yıl dönümünü kutluyoruz. Hareket olarak, halk olarak bu yıldönümünde yeni mücadele yılına girişte iddiamız her zamankinden daha güçlü, ufkumuz daha çok açık, bilincimiz daha fazla aydınlıktır. Bu gücü her şeyden önce Önder Apo'dan alıyoruz. Önder Apo'nun geliştirdiği son savunmalarla kendimizi aydınlatıyoruz. Daha güçlü bir mücadele yılına girme iddia ve iradesini her gün vermeye devam ettiğimiz kahraman şehitlerimizden alıyoruz. Onlar ki, gerçekten de insan olmanın bütün güzelliklerini, iyiliklerini, doğrularını özünü temsil ediyorlar. Böylece Partimizi insanlığın özü, ruhu, yaşam gerçeği haline getiriyorlar. 32. mücadele yılına daha iddialı girme gücünü büyük bir cesaret ve fedakârlıkla direnen halkımızdan alıyoruz. Gerçekten de özgür ve demokratik yaşamda dünyaya öncülük eden, ruh-heyecan veren bir cesaret ve fedakârlığa ulaşmış halk gerçekliğimiz var. Halkımız özgür ve demokratik yaşamda sonuna kadar netleşmiş ve kararlaşmış bir gerçeği yaşıyor. Eşi bulunmayacak bir cesaret ve fedakârlıkla kendini bu en zorlu mücadeleye milyonlar halinde katıyor. Genç, yaşlı, çocuk, kadın, erkek tüm toplum bütünleşmiş olarak özgür ve demokratik yaşamı yaratmaya çalışı-

yor. Böyle bilinçlenmiş, örgütlenmiş, bu kadar cesaret ve fedakârlık kazanmış bir halkın yenilemeyeceği, mücadelede her zaman başarı ve zafer kazanacağı kesindir.

Gücümüzü bir de kendi çabalarımızdan alıyoruz tabii. Binlerce, on binlerce fedai militan dağda, taşta, Kürdistan'ın dört parçasında, yurtdışında en zor koşullara karşı mücadele etmekten tutalım da, her türlü mücadele alanında büyük bir cesaret ve istekle çalışma yürütüyorlar. Fedai Apocu militanlığın sürdürücüleri, temsilcileri oluyorlar. Kürt halkının özgürlük ve demokrasi bilincini, örgütlülüğünü ve mücadelesini geliştirebilmek, zafere taşıyabilmek için her türlü çabanın, cesur ve fedakâr çabanın sahibi oluyorlar. Böylece insanlığa, onun özgürlük ve demokrasi mücadelesine nasıl öncülük edileceğini, bu mücadelenin öncü militanlığının, demokratik sosyalizmin yaşayan ve yaşatan militanlığının nasıl olacağını herkese gösteriyorlar. Çalışkandırlar, cesurdurlar, yiğittirler, fedakârdırlar, uyumludurlar, örgütlü-disiplinlidirler. İnsan soyunda her türlü doğruluğu, iyiliği, güzelliği temsil eden düzeydedirler. Dolayısıyla da her türlü zorluğu yenecek, her türlü engeli aşacak bir bilince ve iradeye sahiptirler.

İşte bu güç kaynaklarımızı her zamankinden daha çok geliştirmiş ve idrak etmiş olarak yeni bir parti yılı mücadelesine yürüyoruz. 32. Kasım'ı kesinlikle böyle bir ruhla, bilinçle, iradeyle, azim ve kararlılıkla karşılıyoruz. Dolayısıyla yeni parti yılında mücadele etmekte ve kazanmakta her zamankinden daha fazla kararlı, umutlu ve iddialıyız. Kim ne derse desin, gericilik ne kadar saldırırsa saldırsın, içte-dışta, uluslararası alanda, bölgede, Kürdistan'da-Ortadoğu'da nerede olursa olsun ve ne kadar gericilik birleşir ve hangi yöntemlerle üzerimize gelirse gelsin, hepsine karşı Apocu zafer çizgisinde direnmek ve kazanmakta kesinlikle kararlıyız. Bu konuda hiçbir gerici gücün saldırıları, oyunları bizi başarılı zafer içeren bir mücadele etmekten ne alıkoyacak, ne de yanıltabilecektir. Bu bilinç ve kararlılıkla Önderlik savunmaları ve yürüttüğümüz mücadelenin dersleri temelinde, kendimizi eğitme temelinde her türlü zorluğu yeneceğimize, her türlü oyunu boşa çıkartacağımıza kesinlikle inanıyoruz.

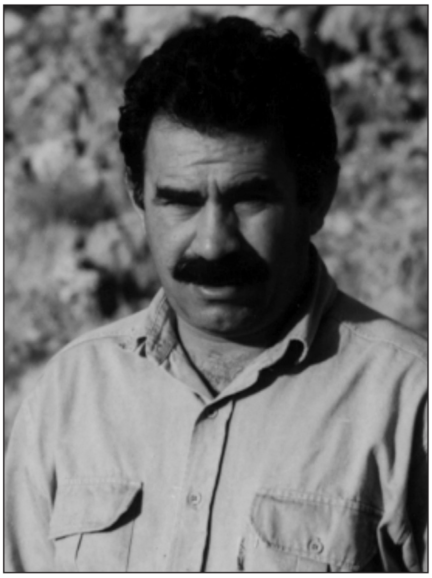
Dolayısıyla düşman şöyle saldırır, şu yöntemi kullanır diye yeni mücadele yılında kazanıp-kazanamayacağımızı kesinlikle ölçmüyoruz. Elbette doğru politikalar belirleyebilmek için bunları dikkate alıyoruz. Yeterli bir taktik duruş gösterebilmek, başarı tarzını elde edebilmek için kim ne düşünüyor, ne yapmak istiyor, gerçek niyeti nedir, üzerimize nasıl gelecek? Bunları kuşkusuz anlamaya çalışıyoruz. Fakat şunu iyi biliyoruz ki; üzerimize nasıl gelirlerse gelsinler, hangi yöntemi kullanırsa kullansınlar, ne kadar birleşirlerse birleşsinler başarının, zaferin ölçüsünü kesinlikle elde edemeyecekler. Belki zorlayacaklar bizi, belki bazı darbeler vuracaklar ama 32. PKK yılında zaferi, başarıyı kesinlikle kendi duruşumuz, mücadelemiz, bilincimiz, örgütlülüğümüz, cesaret ve fedakârlığımız belirleyecek. Kazanma ölçümüzü biz tayin edeceğiz. Bizim pratik yaklaşımlarımız belirleyecek. Her zamankinden fazla kazanma, başarma bu 32. yılda bize, kendimize, öncü Apocu militan topluluğa düşüyor. Onların Önderlik çizgisini doğru anlama ve yetkin tarzla, üslupla ve yeterli bir tempoyla uygulamasına bağlı kalıyor.

Başarıyı ve zaferi partileşmeyle kazanacağız

Bu bakımdan elbette başarı elde edebilmek için dışımızdaki, karşımızdaki güçlerin ne yaptıklarını sürekli değerlendireceğiz, uyanık olacağız. Doğru anlayacağız ve bunlar karşısında doğru tutum göstermeye çalışacağız. Ama gittiğimiz her yerde bileceğiz ki, başarı bize bağlıdır. Bizim örgütlülüğümüze bağlı, ciddiyetimize bağlı, disiplinimize bağlı. Bizim cesaret ve fedakârlığımıza bağlı, bizim uygulayacağımız tarza, üsluba, tempoya bağlı. Kazanmayı da biz belirleyeceğiz, -hiç kendimize yakışır görmüyoruz- ama eğer olumsuzluklar ortaya çıkarsa, o da bizden kaynaklı olacak. Karşımızdaki güçlerden kaynaklanmayacak. Kesinlikle önümüzdeki süreci kazanmak bizim duruşumuza, tutumuza, mücadeleye, göreve, çalışmaya, yürüyüşümüze bağlı olacak. O halde bu kadar her şey bize bağlı hale gelmişse, zaferi neyle yaratacağız? Başarıyı neyle kazanacağız? Partileşmekle! Her şeyin kazanılması, her türlü başarının elde edilmesi, özgür ve demokratik yaşamın yaşanması partileşmekle olur. Bütün doğrulukların, iyiliklerin, güzelliklerin, örgütlülüğün, cesaretin, fedakârlığın, uyumun insan toplumu olarak birlikte yaşamanın yaratılması partileşmekle olur. İşte bunun için Önder Apo *"Partileşelim, zaferi kazanalım"* dedi. Partileşelim mücadeleyi kazanalım, direnişi kazanalım, partileşelim zaferi kazanalım. Partileştiğimiz ölçüde her türlü çalışmada ve mücadelede üstün başarı kazanacağımız, her yerde ve her zaman başarıyı elde edeceğimiz kesindir.

Böyle bir bilinçle ve son derece hazırlıklı olarak böyle önemli bir süreçte, partimizin yeni bir kuruluş yıldönümüne doğru gittiğimiz bu süreçte arkadaşlarımızı mücadele alanlarına uğurluyoruz, görevlendiriyoruz, sevk ediyoruz. Onların her şeyden önce Parti ruhuyla hareket ederek, gittikleri her yerde mutlak suretle Önder Apo'ya ve şehitlerimize layık militanlar olacaklarına ve her zaman her koşulda başarının, zaferin yaratıcısı olacaklarına inanıyoruz. Bu inançla tüm yönetimimiz adına görev sahalarına giden yoldaşlara ve bir bütün olarak burada bulunan ve bulunmayan tüm Parti camiamıza ve özellikle gerilla güçlerimize, direnen halkımıza; 32. Parti yılında yürüttükleri her türlü mücadelede üstün başarılar diliyoruz. Direndikçe, Önderlik gerçeğini özümsedikçe ve örgütlü çalıştıkça her zaman kazanacağımızın, başarının hep bizim olacağının yüksek inancıyla herkesi selamlıyor ve başarılar diliyoruz.

- ***Yaşasın Özgürlük ve Demokasi Mücadelemiz!***
- ***Yaşasın Halkımızın Öncüsü Parti ve Gerilla Güçlerimiz!***
- ***Yaşasın Meşru Savunma Direnişimiz!***
- ***Biji Rêber Apo!***

Abdullah Öcalan

Koşullarımı daha da ağırlaştırarak beni teslim almak istiyorlar

"Şimdiki koşullarım daha kötü, geriye gitti, iyi olmadı. Buraya getirilenlerle henüz görüşmedim, bir aya kadar ancak olabileceğini söylediler. Bunu açılım, gelişme, iyileştirme olarak sunuyorlar ama öyle değil. Amaç iç kamuoyunu yanıltmak dış kamuoyunun, CPT'nin baskısını azaltmaktır. Durumum böyle bilinmelidir. İyileştirme falan yok"

AİHM, günlük tutmamı istiyor. Niye bunu istiyorlar? Kim istiyor, hangi dava için? Bakarız, gerçi bu on günlük hücre cezası şeyi de var. Günlük yaşantıyla duygu ve düşünceler birdir, onu ayırmak çok doğru olmaz.

Barış gruplarının halk tarafından büyük bir coşkuyla karşılanmasıyla ilgili yaklaşımları biliyorum, dinledim. Bu iş böyle olmaz. Bu oyun değildir, ciddi olunması, saygı gösterilmesi gerekir. Barış işi ciddi bir iştir, saygı ister. Her şey anlaşılmıştır. Bu grupların gelişi ve buna karşı Kürt halkının onurlu sahiplenişi, duruşu, Hükümetin gerçek yüzünü, niyetini ortaya çıkarmıştır. Hükümetin planı suya düştü. Oraya gidenler sadece DTP ya da PKK sempatizanı değildir. AKP'liler de gitti. Hükümeti korkutan da budur. Kendi oy kaybından korktu. Ama bu durum öyle oy hesabıyla yürütülecek bir durum değil. Barış ciddiyet ister. Ben, çağrıma uyup gelen bütün arkadaşlara teşekkür ediyorum. Böylece bana bağlılıklarını göstermişlerdir. Biz amacımıza ulaştık. Bu grupların gelişi ve Kürt halkının tutumuyla barıştan yana olduğumuzu gösterdik. Kürt halkı barış iradesini açıkça ortaya koymuştur. Ama buna karşılık Hükümet ciddi yaklaşmamıştır.

Bir yandan İçişleri Bakanı bir şey diyor, diğer yandan bu şehit aileleri istismar amaçlı Meclis'e giriyorlar, Meclis Başkanı'yla görüşüyorlar, saygısızca konuşuluyor, hakaret ediliyor. Bu saygısızlıktır, böyle olmaz.

Fikret Bila'ye göre Başbakan, Genelkurmay Başkanı'yla telefonla görüştükten sonra sürecin durdurulmasına gidilmiş. Başbakan yalanlıyor ama bakmayın, basına öyle söylerler tabi. AKP, bu işte ciddi değil. Kasım ayı içinde bir şeyler olabilir diyorlar ama göreceğiz. Bunlar bir tek halkı aldatmıyorlar devleti de aldatıyorlar. Günü birlik çıkarlarını düşünen politikacılar devlete de zarar veriyor, devletin itibarı ve saygınlığına gölge düşürüyorlar. Devlet adamlığı ciddiyet ister. Osmanlı'da devlet adamlığı vardı, devlet ciddiyeti vardı, bunlarda o da yok. Barış ciddi iştir, AKP samimi değil, bunların barış istedikleri yok. Bu açılım sürecinin geldiği son nokta yine "alavere dalavere Kürt Mehmet nöbete"dir. Yine her şeyin günahını Kürtlerin üzerine atmaya çalışıyorlar. Sözde burada beni de kandıracaklar, kendilerine alet edecekler. Öyle süreci yeniden değerlendireceğiz falan diyor, olmaz böyle. Erdoğan'ı ciddiyete davet ediyorum. Bundan sonra grup da gelmeyecek, gelmesinler. Gelmelerine gerek kalmadı. Avrupa'dan da gelmelerine gerek yok artık.

Zaten bunların barış gibi bir niyetleri yok. Bunlar barışta ciddi değil, samimi değil. Bunların tek amacı tasfiyedir. CHP ile MHP'yi de geçin, bunlar zaten barış istemiyor. Biri ulusalcı faşist diğeri milliyetçi faşist. Bunlar zaten savaş istiyor. Bülent Arınç'ın yaklaşımı biraz daha olumlu gibi görünüyor. Sayın Arınç'a buradan sesleniyorum. Bu AKP'nin yaptığı dine sığmaz, bin yıldır kardeştir diyorlar, kardeşliğe de sığmaz, demokrasiye de sığmaz. Sayın Bülent Arınç biliyorsunuz, İslam tarihini biliyorsunuz; Uhud savaşını, Bedir savaşını, Hendek savaşını hatırlasın. Beş bin asker ve beş bin korucu öldü diyorlar, kırk bin de bizden öldü diyorlar, toplam elli bin. Elli bin kişi ölmüşse orada savaş vardır. Terör diyorlar terör de olsa yine ortada bir savaş vardır. Savaş varsa ortada iki taraf olur. Ve barış da taraflar arasında olur.

Başbakan'ın duygusal davranmaya hakkı yok. On yıldır burada dünyanın en yalnız insanı durumunda tutuluyorum, ama en zor anımda bile duygusal davranmıyorum. Barış süreci oy kaygısıyla yürütülemez. Bunlar hala koltuklarının derdindeler. AKP, samimi değil. Bu barış grubunun gelmesiyle AKP'nin ne yapmaya çalıştığı açıkça ortaya çıkmıştır. Zaten benim grup çağırmamdaki amaç da buydu. Bunlar sözde burada beni kullanarak bu meseleyi kendilerince halledeceklerini hesaplıyorlardı. Beni bu amaçla kullanamazlar.

Tabi ki açılım maçılım hikâye, amaçları PKK'nin tasfiyesidir. Ben İsmail Beşikçi ve Baskın Oran'ın gazetede çıkan yazılarına cevap vereceğim. İsmail Beşikçi yazısında işte kırk milyon Kürt var, Kürtlerin de bir devletinin olması gerektiğini söylüyor. Olaya devletçi yaklaşıyor. Anlıyorum onu, İyi niyetlidir, dürüsttür. Bana devlet istemeliyim mesajını veriyor. Ama benim ne demek istediğimi tam anlamıyor. Kendisiyle görüşülebilir, selamlarımı

iletiyorum. Benim de sosyolojik yönüm güçlüdür. Beşikçi de sosyologtur ama devleti iyi tahlil edemiyor, beceremiyor. Bu son savunmalarımı okursa devlet konusundaki düşüncelerimi anlar. Devlet halklara özgürlük getirmez.

Devletin sosyalisti olmaz sömürünün zorbalığın kaynağı devlettir

Savunmalarımda devletin çözüm olmadığını tarihsel toplumsal temelde anlattım, açımladım. K. Marks, Lenin, Mao bunlar da devleti iyi tahlil edememişlerdir. İngiltere K. Marks'a kucak açıyordu, onlar tarafından besleniyordu, Almanya'ya karşı kullanma amacındaydı. K.Marks objektif olarak İngiliz politikalarına hizmet etmiştir. Alman sosyalistleri, komünistleri Marks'ı bu yüzden sevmezlerdi. O nedenle komünizm yerine Almanya'da milliyetçilik gelişmiştir. Hitler faşizmi deniliyor ama kapitalist modernite faşizmin ta kendisidir. Lenin, "sosyalist devlet" üzerine kafa yoruyordu. Prodhon, Kropotkin ve Bakunin bunlar devleti daha iyi tahlil etmişlerdi. Hatta Kropotkin, Lenin'e karşı çıkarak "sen diktatörlüğü getiriyorsun, demokrasiyi yok ediyorsun" diye karşı çıkmıştı. Ama sonuçta Sovyetler birliği yıkıldı, Çin bugün ki krizde kapitalizmi ayakta tutan ülkedir. Dolayısıyla Kropotkin haklı çıktı. Öncesinde Sovyetler Birliği de objektif olarak kapitalizme hizmet etmiştir. Devletin sosyalisti olmaz. Sosyalist devlet de olmaz. Baskının, sömürünün, zorbalığın kaynağı devlettir. Devlet tümüyle de kötüdür demiyorum. İyi yanları da var; demokratik devlet, hukuk devleti olursa.

Yine Baskın Oran yazısında "Türk üst kimliği korkunçtur" diyor. Çok geç kalınmış bir tespittir, benim yazılarımı incelemiştir. Tabi kendisinin de incelemeleri var. Ben siyasaldayken Baskın Oran o zaman asistandı. O zaman da yazıları vardı ancak son yıllarda daha iyi anlıyor. O da söylüyor, ben de söylüyorum Türk üst kimliğinde gerçek Türklük de yok. Evet, Türk üst kimliği korkunçtur, ben de dehşettir diyorum. Türk üst kimliği bütün halklara dayatılıyor. Türk üst kimliğini yaratanlar da Türk değiller. İttihat Terakki'nin kurucularından ikisi Kürt -biri Abdullah Cevdet- biri Arap, biri Arnavut'tur. İdeologları da Ziya Gökalp'tır. Biliyorsunuz Ziya Gökalp Zaza Kürt'tür.

Bunlar İngiliz politikalarıdır. İngilizler bunu hep yapmışlardır tarih boyunca. Ben 16. yüzyıla kadar çok iyi inceledim. 16. yüzyılda Portekiz gibi küçük bir devlet kurdurtarak İspanya İmparatorluğu'nu yıkmışlardır. Avusturya-Macaristan İmparatorluğunu da Prusya devletini kurdurarak yıktılar. İşte bu Türk üst kimliği politikasıyla ve buna dayalı Türk devletiyle Osmanlıyı yıktılar. Bu Türk üst kimliği anlayışı gerçek Türklükle alakalı değil, Türkleri de içine almıyor. Balkanlardaki Kafkaslardaki Türkler dışarıda kaldılar. Hani neredeler bunlar, neden onlara sahip çıkılmıyor? Bu Türk üst kimliğiyle Osmanlı Bakiyesi halklara dar bir elbise biçilmiştir. Dar ve kalın, katı ve değişmez yasalarla çevrilmiş bir elbise içine on kişi yirmi kişi sığdırmaya çalışıyorlar. Bununla kültürleri eriterek bir alaşım yaratmak istediler. Nihal Atsız bile bunu görmüştür. Oğlu da halen yaşıyor ve yazıyor. Bu Türklüğün korkunç bir Türklük olduğunu o bile söylemiştir. Bu Türklüğe karşı olduğu için kendi Türklük anlayışı nedeniyle yıllarca cezaevinde kalmıştır.

İngilizler önce Yahudi devletini Batı Anadolu'da kurdurmaya çalıştılar hatta toprak satın almak istediler Osmanlı kabul etmedi. Daha sonra Filistin'de kurdular. Şimdi de Güney'de küçük bir Kürt ulus-devletiyle de tüm Kürtleri Güney ulus-devletçiği etrafında toplayıp kontrol altına almak istiyorlar. Barzani'nin açıklamasını dinledim, benim için "Kürt düşmanlığı yapıyor" dedi. Benim amacım Kürtleri gerçek anlamda özgürleştirmektir. Barzani bunu ya anlamıyor ya da işine gelmiyor. Devlet kurabilir ama feodal temelde değil, demokrasiye açık olmalıdır.

İsmail Beşikçi 1920'lerden bahsediyor. Ben 1920'leri yıl yıl inceledim. İngilizler Türkleri Anadolu'ya sıkıştırarak küçük bir Türk devletçiği yarattılar. Hatta o zamanki milletvekilleri Meclis'te buna itiraz ettiler, karşı çıktılar. Misak-ı Milli bu değil dediler. Misak-ı Milli'yle Türklerin ve Kürtlerin oturduğu yerleri kastediyorlardı. Mustafa Kemal, Musul ve Kerkük'ü vermek istemiyordu ama İngilizlerin oyunları

nedeniyle Mustafa Kemal vermek zorunda kaldı. Şeyh Sait İsyanı-Dicle İsyanı bir provokasyondu. Bunun provokasyon olduğunu anlamadılar. Dersim isyanı sonunda da Mustafa Kemal, Seyit Rıza ile görüşecekti ama bunu yapmasına bile izin vermediler, onu beklemeden Seyit Rıza'yı idam ettiler. Mustafa Kemal gerçek bir isyancıydı. Ama Fevzi Çakmak Savunma bakanıydı. İnönü onlar başından beri İngilizlerin tarafındaydı. Hatta onlar tarafından görevlendirildiler. Bunlar Mustafa Kemal'in isyanına destek için katılmadılar, Mustafa Kemal ve kurulacak devleti İngiliz yanlısı politikalar çerçevesinde kontrol altına almak için Ankara'ya gönderildiler. Mustafa Kemal İngiliz politikalarını biliyordu, kabul etmiyordu. Mustafa Kemal 1925'e kadar Lenin'le ilişki içindeydi. Ve cumhuriyetin ancak Kürtlerle birlikte hareket edilerek kurulabileceğini biliyordu. Kürtlere özerklik verilmesinden bahsediyordu. Ama bu İngiliz yanlıları onu kuşattılar. 1925'teki suikastla Mustafa Kemal'i etkisizleştirdiler, yalnızlaştırdılar. Mustafa Kemal suikastta ismi geçen üç dört tanesini astırdı ama karşısında hepsi birleşince Mustafa Kemal onların gücünü anladı, ileri gidemedi. Mustafa Kemal'i etkisizleştirdiler, etrafını İngiliz yanlısı İttihat Terakkici kadrolarla sardılar. Ve kendi politikaları için onu ilahlaştırdılar.

Beni buraya getiren Gladio'dur

1944'e kadar İngiliz etkisi devam etti. 1944'ten sonra ABD devreye girdi, Türkiye ABD politikalarına teslim oldu. İşte bu Suphi Karaman ve Türkeş 1958'lerde ABD'de eğitilmişlerdir. Gladio'yu geliştirdiler. NATO bünyesinde Avrupa'da bu Gladio örgütleri kuruldu. İtalya'da çok güçlüdür mesela Berlusconi de o takımdandır. Ama Gladio'nun Avrupa merkezi Almanya'dadır. Beni buraya getiren de Gladiodur. Amerika istedi Gladio'nun Avrupa kanadı bunu yaptı. AB de bunlara uydu, bütün kapılar kapatıldı. Yunan dostlarımız da ihanet edince buraya getirildik. Bu işi ABD yapmıştır, beni buraya getirmiştir. Buraya getirilirken bir Amerikalı da vardı. Evet, uçaktaydı, hatta İngilizce konuşuyordu. Buraya kadar da geldi. Evet, buraya kadar da geldi. "Bakın Öcalan'ı sağ salim size teslim ediyorum" dedi. Kendisi de zaten doktordu, sağlık personeliydi. Benim sağ olmamı, yaşamamı istiyorlardı.

Burdaki cezaevi idarecilerinin bir rolü yok, onlarla bir problemim, ilişkim de yok. Bundan sonra ne olur bilemem. Beni öldürebilirler de ilaçla mı başka bir şekilde mi bilemiyorum, ABD'ye, beni buraya getiren güçlere kalmış bir şey. Bana geri adım attırmak için hücre cezaları ve fiziki müdahaleye varan yaklaşımlar oldu. Ama ben burada geri adım atmadım, atmam da. Ben ölsem de yaşasam da Kürt halkı onurlu bir barış dışında bir şeyi kabul etmez, etmemeliler, kendi iradelerini korurlar. Kürt halkı bu noktaya gelmiştir. Beni kullanarak benim üzerimden kesinlikle PKK'yi de tasfiye edemezler. 2004'te de işte Osmanları kullanarak beni ve PKK'yi tasfiye etmeye çalıştılar. AKP ve ABD'nin yaptığı Güney'deki küçük Kürt devletçiği çerçevesinde bu işi çözmekti. O yüzden bu Osman ve diğerlerini satın aldılar. Hala bu alçak ve şerefsizlere Talabani ve Barzani'nin dolarları veriliyor. Aslında parayı ABD veriyor. Bunlar için tek değer para ve kadındır. Hatta hatırlıyorum, Şam'daykken bu Halil Ataç yanımdaydı. Onu askeri sorumluluk için düşünüyorduk, Kemal Pir de ona değer veriyordu. Bir gün baktım elinde Mao'nun Askeri Yazılar kitabı var, okuyordu. Ne okuyorsun diye sordum, aldım baktım, Askeri Yazılar kitabında, o kadar yazının içinde sadece bir cümlenin altını çizmişti; "kadınsız yaşam olmaz". O zaman ben "bundan bir şey çıkmaz" demiştim kendi kendime.

Kürt halkının bu grupları karşılarken gösterdiği özgürlük iradesi kabul edilmiyor. Teslimiyet dayatılıyor. Ben halkların durumunu kadınların durumuna benzetiyorum. Kürt halkına "karılaştırma" dayatılıyor. Benim kadınlara ve kadın özgürlüğüne verdiğim önem ortadadır. Beş bin yıllık tecavüz kültüründen her zaman bahsediyorum. Tecavüz kültürüyle yaşamanın ne demek olduğunu Kadınlar daha iyi anlar. Kadının iradesi ve kişiliği beş bin yıldır yok edilmiştir. Kadın istese de varlık gösteremez. Kadın sosyal, psikolojik, ekonomik, siyasal, kültürel her yönüyle kuşatılmıştır. Bir kadının yanına en değme erkek verilse bile -kendimi de bunun dışında tutmuyorum- kadını yirmi dört saat içinde paçavraya dönüştürür. İşte Kürt halkına da bunu dayatıyorlar. Kadın meselesini savunmamda daha detaylı açıkladım. Ben aşk ve sevgiye karşı değilim ama özgürlük temelinde olursa, kişiliğini ve iradesini korursa.

Beni ve PKK'yi tasfiye ederek amaçlarına ulaşmaya çalışıyorlar

Ben yol haritamda da Kürdistan'da var olan üç çizgiden (politika, anlayış) bahsetmiştim. Birincisi inkâr ve imha. CHP ve MHP'nin çizgisi. Bunlar Kürtleri zayıflattık, son bir darbeyle yok edebiliriz diyorlar. Ergenekoncular da bunların içindedir. Bunlar ittihat ve Terakki zihniyetinin devamıdır. İşte Ermeni soykırımını yapanlar bunlardır. Kürtlere de bunu dayatıyorlar. İkinci çizgi ise Güney'de kendilerine bağlı küçük bir Kürt devletçiği kurdurup bütün Kürtleri buraya bağlayarak kontrol etmek çizgisidir. İngilizler, ABD ve AKP'nin çizgisidir bu. Barzani ve Talabani de bunlarla birlikte bu çizgiyi yürütüyor. İşte bunlar bu şekilde beni ve PKK'yi tasfiye ederek amaçlarına ulaşmaya çalışıyorlar. 2004'de işte Barzani ve Talabani'nin de desteğiyle AKP, bu Osman alçağını ve diğerlerini ön plana çıkararak beni tasfiye etmeye çalıştılar ama başaramadılar. AKP'nin bu çizgisi birinci çizgiden daha tehlikelidir. Bu kültürel soykırımdır. Sözde açılımla da bunu dayatıyorlar. Al işte Diyarbakır'da çocuklara Kürtçe öğreten bir kız vardı. Bu on yaşındaki kız kendi anadilinde eğitim veriyordu. Türkiye'nin savcısı buna bile tahammül edemedi. Kız hakkında soruşturma başlattı. Senin savcın Kürtlerin anadilini öğrenmesine bile tahammül edemiyor, bu mu açılım? Kürtlerin anadilini öğrenmesine bile tahammül edilmiyor. Dünyanın neresinde var bu? İsrail bile Filistin'e bunu yapmadı. Hitler bile böyle bir şey yapmadı. Diyarbakır utansın, Diyarbakır

zavallıdır, aydınların kanı kaynamıyor, anadilini öğretmek bir küçük kıza kalmış. Hükümet diyor ki biz işte Kültürel, ekonomik ve sosyal açılımlar yapıyoruz. Bunun anlamı Kürtlere sosyal, kültürel, ekonomik soykırımdır. Halkın yüzde sekseni işsiz, Diyarbakır'ın durumu ortadadır. Ağrı-Bitlis ekseninde Kürt açılımından söz ediliyor. Hükümet burada ekonomiyle,rant dağıtarak kendi yandaşlarını oluşturma politikası yürütüyor.

Radikal'de Hoşeng Osi'nin bir yazısını okudum. Yazısını beğendim. Erdoğan'ın birkaç rolü birden oynamak istediğinden bahsediyor. Bir futbol maçı üzerinden anlatıyor. Erdoğan da geçmişte futbol oynamıştı, futbolu iyi bilir. Futbolda oyunun kuralları önceden bellidir, oyunun ortasında kurallar değiştirilmez, değiştirilirse kural ihlali olur. Kürtler oyunda kural ihlali yapmıyor ama Erdoğan oyunun ortasında kendisi üç kural ihlali yapıyor. Bir yandan savunmada oynayacam diyor, kaleyi koruyorum diyor, işte bunu tek devlet, tek millet, tek bayrak deyip yapıyor, sözde kaleyi savunuyor. Bu birinci kural ihlali. Aynı anda oyun başlamışken bu sefer orta sahada oynayacağım diyor. İkinci kural ihlalini yapıyor. Yine aynı oyunda bu sefer ben ileride oynayacağım, gol atacağım diyor. Bu da üçüncü kural ihlalidir. Oyun böyle oynanmaz. İşte bu açılımla ileride oynayarak Kürtlere gol atmaya çalışıyor. Ama Kürtler bu golü yemez.

Kürtlerin örgütlemesi KCK'dir. Devletin bunu kabul etmesi gerekiyor. Ama biliyorsunuz işte bu nedenle bir kısım tutuklamalar oldu. İçinde avukatlar da var. Devlet, TÜSİAD'ı nasıl kabul ediyorsa KCK'yi de kabul etmelidir. KCK klasik anlamda bir sivil toplum örgütü değildir ama toplumun kendini demokratik örgütlemesidir. Daha iyi anlaşılsın diye bir metafor kullanıp benzetme yapacağım. Biliyorsunuz KCK Kürtçe okunuşu "Keçık"e benziyor. Keçık de küçük kız anlamına geliyor. İşte bizim KCK anlayışımız küçük kız, kadının sürekli aşk ve özgürlük arayışına benzer. Bu aşk mutlak aşka benzer. Bu aşka güç getirebilenler bu aşkı yaşasınlar güç getiremeyenler uzak dursunlar. Bizim tek devlet, tek millet, tek bayrakla bir sorunumuz yok. Bizim devletin üniter yapısıyla da bir sorunumuz yok. İstedikleri kadar tek tek kalabilirler. Biz çok şey istemiyoruz. Bunlar kendilerine örnek aldıkları Fransa'nın Korsikaya tanıdığı hakları tanısınlar yeter, başka bir şey istemiyoruz. Korsikalılara haklarını ve özgürlüklerini, bölgesel özerkliklerini verdiklerinde Fransa'nın üniterliği mi bozuldu? Hayır. Kürtlerin kendi anadillerini öğrenmelerine bile izin vermiyorlar.

Kürt halkı onurludur onurlu bir barıştan başka bir şeyi kabul etmez

Bu açılım hikâyesi de AKP'nin de değil ABD'nindir. 5 Kasım 2007 görüşmesinden sonra başlayan bir süreçtir. Bu sadece Hükümetin projesi değil. Devletin projesidir. Siz bunlara güç getirebilir misiniz? Daha önce Özal'a da sormuştum. Birşeyler yapmak istiyorum dediğinde; kendi kendime Özal ya devleti tanımıyor ya da samimi değil demiştim ama sonunu biliyorsunuz. Erbakan da aynı şekilde Suriye Devlet Başkanı aracılığıyla görüştü, mektuplar yolladı. Ben kendisine de söyledim; sizin buna gücünüz yetecek mi? Evet, dediler ama bir süre sonra o da devrildi. Askeri cepheden '97'de Karadayı onlar vardı. Aynı şeyi onlara da demiştim. İşte gücünüz var mı diye. Güçleri olmadığı ortaya çıktı. Buraya getirildiğimde de soruşturma aşamasında aynı şeyleri söylemiştim bazı yetkililere. '99'da Ecevit'le de aynı süreç yaşanmıştı ama olmadı.

Benim silahları bıraktırma iradem var, gücüm de var. Ta 1999'da hâkime de söylemiştim. Hakim bana "Apo sen silahları bıraktırabilir misin?" Diye sormuştu. Evet, güvence verilirse üç ay içinde silahları bıraktırabilirim, demiştim. Hükümete, AKP'ye yedi yıl süre verdik. Şimdi askerler de buna dahil; "ah biz keşke o süreci değerlendirseydik" diyorlar. Niye değerlendirmediniz, niye adım atmadınız, nerdeydiniz? Demek ki amaçları çözüm değilmiş, tasfiyeymiş. İşte söylediğim gibi 2004'te Osmanlar üzerinden bunu denemeye çalıştılar, olmadı.

Barış grubunun gelişinden de anlaşılıyor ki, silah bırakma konusunda hala PKK'yi ikna edebilirim. Arkadaşlar beni dinliyorlar, bana bağlılar. Ama ben artık karışmıyorum. Ben demokratik çözüm ve barış konusunda üzerime düşeni yaptım. Kürt halkı onurludur, onurlu bir barıştan başka bir şeyi kabul edemez. Kürtlerin barış iradesi oluşmuştur. Kürt halkı herkese, MHP, CHP, AKP, DTP bütün partilere, aydınlara sorsunlar; bizim barış irademiz var ya sizlerin var mı? Barışa karşı olanlara geçit vermeyin. Söylediğim gibi ben burada ölebilirim, öldürülebilirim de bilemiyorum ama ben olsam da olmasam da Kürt halkı ve Hareketi kendi kararlarını kendileri verecek, kendi özgürlüğünden, onurundan taviz vermeyecek bir noktaya gelmişlerdir. Ben buradan savaş kararı da veremem, vermem. Bu kararı sa-

dece PKK'nin kendisi verebilir. Gerilla arkadaşlarım bana bağlıdır biliyorum ama gerilla olmak zordur. Buradan gerillalara sesleniyorum, savaşacaklarsa doğru dürüst savaşsınlar, kendilerini iyi korusunlar. Kendi içlerindeki Ergenekon benzeri şeyleri tasfiye etsinler. İşte içlerindeki Ergenekon benzeri şeyler nedeniyle bulundukları mağarada toplu olarak imha oluyorlar. Bunları açığa çıkarmaları gerekiyor.

Kendi tarihini bilmeden tanıyamadan yürüyemezsiniz

Davutoğlu PKK sorunu hakkında devletin, kendilerinin üç eksenli planları olduklarından bahsediyor. Türkiye, Kuzey Irak, Avrupa. *Birinci* eksen Türkiye'dir; Türkiye'nin kendi içinde bazı hususları çözeceğini belirtiyorlar. *İkinci* eksen Kandil'dir; Barzani'nin desteğiyle çözeceklerini söylüyorlar. *Üçüncü* eksen Avrupa; Avrupa ülkelerinin işbirliğiyle bazı hususları çözeceklerini dile getiriyormuş.

Evet, bunlar kendileri konuşmuyorlar, bunları gidip sıkıştırıp konuşturuyorlar. Bu söyledikleri kendi düşünceleri değildir. İşte Diyarbakır'a o yüzden diyorum, Demokratik Siyaset Akademilerini geliştirin diye. Ama anlayan, uygulayan yok. Kendinizi bekleyen tehlikelerden haberiniz yok.

Kendi tarihini bilmeden, kendi katillerini tanıyamadan yürüyemezsiniz. Sizi öldüren, bitiren bu zihniyeti tanıyacaksınız. Kendisini öldüren, bitireni tanımayan şerefsiz, lümpen ve işe yaramaz bir konumdan kendisini kurtaramaz. İşte daha önce de söyledim Seyit Rıza'yı şafak vakti, daha Mustafa Kemal'i beklemeden asıyorlar. Kim asıyor? Kürt-Türk uzlaşmasını istemeyenler asıyor. Bunun yüz yıllık tarihi var Ta 1906 darbesine kadar dayanıyor, hala günümüze kadar varlığını sürdürüyor. İşte bu ekip asıyor. Şimdi bunların temsilcileri Kamer Genç, Deniz Baykal ve işte bu Kemal'dir. Bunlar hepsi bu çetenin devamıdır. Şimdi de Kamer Genç gibileri çıkmış Dersim hakkında ileri geri konuşuyorlar. Kendi tarihinize saygınız varsa bunları Dersim adına konuşturmayacaksınız. Kendi tarihinize saygınız olacak. Seyit Rıza'yı Mustafa Kemal'i beklemeden asmalarının nedeni, Kürtlerle uzlaşmasının önüne geçmekti. Yine Mustafa Kemal'i Kürt düşmanı olarak göstermek, burada bana da biliyorsunuz bebek katili, Türk düşmanı dediler. Bununla da nasıl Mustafa Kemali Kürt düşmanı olarak gösterdiyseler beni de Türk düşmanı olarak göstermek istediler. Böylece Kürt-Türk uzlaşmasını engellemeye çalışıyorlar bu süreci derinleştirmek istiyorlar. Bahçeli'nin Baykal'ın durumunu görüyorsunuz. Bu sorun çözülmesin de ne olursa olsun diyorlar.

Bu zihniyet ta yüz yıl öncesine dayanıyor. Hatta 1906'daki darbeyle başlıyor. Abdülhamit'in tahttan indirilmesiyle başlıyor bu işler. Aslında Abdülhamit padişahtır falan ama döneminin adamıdır, gereklerini yerine getiriyor. Dönemine göre bu zihniyete göre daha iyi, yurtsever, dönemini iyi okuyan biridir. Abdülhamit'in tahttan indirilmesi tek başına bir subayın işi de değildir, arkasında Almanlar, İngilizler vardır.1915'lerde Ermenilerin durumu biliniyor; Hitler, bunlar için "benim hocamdır" diyor. Hatta Hitler, bunlar Ermenileri öldürdüler de ne oldu, bir şey olmadı biz de bunu yapabiliriz diyor. Buradan aldığı dersle Yahudileri katlediyor, bundan cesaret alıyor. Belki abartılı oldu diyeceksiniz ama bunların Türk milliyetçiliği-Türkçülüğü, Hitler milliyetçiliğinin-Hitler faşizminin atasıdır, o niteliktedir. Kürtlerin durumu da Ermenilere benziyor hatta Ermenilerin durumundan daha kötü bir durumdalar; Ermeniler bir kere katledildiler ancak Kürtler defalarca katliamlardan geçirildiler ve hala katlediliyorlar. İşte 1944'lere kadar İngilizler etkili oldu, 1944'ten sonra ABD devreye girdi. Daha önce 1906'larda Abdülhamit'i tahttan indiren bu zihniyet, daha sonra Mustafa Kemal'i de etkisizleştirmeye çalışan aynı zihniyettir. İşte o zamanın zihniyetidir bu gün devam eden. Mustafa Kemal'in etrafını sarıp etkisizleştiren ekip aynı ekiptir. Bu Mustafa Kemal'i gökyüzüne çıkarıp, tanrısallaştırıp, yeryüzünde de kendi işlerini görmek amacındaydılar. Böylece Mustafa Kemal'i pratikten koparıp, etkisizleştirdiler. Napolyon'un, öldüğü Elbe adasına kapatılmasıyla Mustafa Kemal'in Çankaya'ya kapatılması durumu aynı durumdur. Yani Napolyon'un öldüğü adaya kapatan güçle, daha doğrusu siyaset tarzıyla Mustafa Kemal'i Çankaya'ya kapatan siyaset tarzı aynıdır. Tabi bu duruma düşmede Mustafa Kemal'in de Napolyon'un da eksikliklerinin payı vardır. Napolyon'un durumu biliniyor. O da bu duruma düşürüldüğünde, kendisi de içinde bulunduğu durumun farkında bile değildir. Tabi bütün bu politikaların arkasında İngiltere vardı. Bugün de İngiltere ve Amerika var. İşte bu politika ta 19. yüzyılın ortalarına kadar dayanır. O yüzden bu politikayı, İttihatçı Türkçü ideolojiyi yaratanlara, yapanlara gerçekte Türk değildir diyorum. İşte İttihat Terakki'nin kurucuları daha önce çok tekrarladım biliniyor Türk değildir; biri Arnavut, biri Bulgar'dır… Yani hiç biri aslen Türk değil. Ancak geliştirdikleri ideoloji Türkçülük ideolojisidir!

Bizim Türk halkıyla bir sorunumuz yoktur olamaz da

Burada yine tekrarlıyorum; bizim Türk halkıyla, Türk ulusuyla bir sorunumuz olamaz, yoktur da. Ben bilirim Türkler çalışkan, cefakâr bir halktır. Ancak kendileri için yaratılan bu Türkçülük ideolojisinden haberleri yoktur. En fazla bin Türk'ün haberi vardır bunlardan. Mümtaz'er Türköne'yi dinledim, ordudan bahsetmiş. İşte görüyorsunuz, daha yeni anlamaya başlamışlar. Kendisi milliyetçidir ancak bu ilişkileri, tehlikenin derinliğini daha yeni ortaya çıkarıyor, yeni görüyor, anlıyor. Baskın Oran'ın yazı dizisini okudum, okuyorum. İşte üstten yaratılan Türkçülük diyor, yukarıdan zorla dayatılan Türkçülük ideolojisi diyor, bu Türkçülüğü korkunç olarak nitelendiriyor. Ben bunları yeni söylemiyorum. Zaten Türk halkının bu geliştirilmek istenen oyunlardan, Türkçülük ideolojisinden haberi bile yok. Türkler kendisine yüklenen bu yükün farkında değildir. Hatta hiç farkında değiller. Biz işte kendi üzerlerinde oynanan bu oyunları, tezgâhları deşifre etmeye ça-

lışıyoruz. Gerçek dostluk budur. Gerçek Türk halkının dostluğunu yapıyoruz. Bu böyle bilinmelidir. Tarih, işte böyle çarpıtılmıştır. İşte Mustafa Kemal Kürtlerin katili, Kürtlerin düşmanı olarak bilinir! İşte benim adımı da bebek katiline, Türk düşmanlığına çıkardılar. Mustafa Kemal, Kürt düşmanı; Apo Türk düşmanı! Mustafa Kemal nasıl Kürt düşmanı değilse ben de Türk düşmanı değilim. Mustafa Kemal'i Kürt düşmanı beni de Türk düşmanı gösteren aynı zihniyettir. İşte bu aynı zihniyet bizim içimizde de vardı. Bizde Hogir vardı, ilk bebekleri öldüren budur Mardin'de. Jirki aşireti vardı, Hakkâri Yüksekova bölgesinde bizim arkadaşlarımıza yiyecek getiren, yardım eden yurtsever insanları da ilk öldüren odur. Aşiretin en değerli evlatlarını, insanlarını öldürüyor, bebeklerini öldürüyor ama benim adımı bebek katiline çıkarıyorlar! İşte Hogir'in JİTEM'e çalıştığı ortaya çıktı. JİTEM davasında yargılanan Kamil Atak ifadelerinde onun, Hogir'in Cemal Temizöz'ün yardımcısı olduğunu söylüyor. Bilirsiniz bu ünlü Kamil Atak, Cizre'nin değerli evlatlarını katletmişlerdir.

En yakınımdakileri tasfiye edip beni denetimlerine almak istiyorlardı

Yine bir fotoğraf vardı; Barzani, Aygan ve Necati Özgen aynı karede görünüyorlar. İşte bunu iyi anlamak lazım. Halil Ataç, Botan hani bir dönem bizde komutandılar! Şemdin Sakık, Sait Çürükkaya, bunlar o zihniyetin içimizdeki uzantılarıydılar, yaptıkları ortadadır. Mustafa Kemal'in nasıl çevresi boşaltılıp tek başına bırakıldıysa benim de çevremi bunlarla sarıp yalnızlaştırmaya çalıştılar. İşte Hamza-Hasan Bindal'in öldürülmesi olayı var. Şahin Baliçler vardı bu işin içinde. Burada amaçlanan en yakınımdakileri tasfiye edip beni yalnızlaştırarak denetimlerine almaktı. Beni öldürebilirlerdi. Ancak öldürülseydim PKK'yi denetimlerine alamayacaklarını görmüşlerdi. Biz de buna karşı önlemlerimizi almıştık. Herkese ona göre bir rol verip, konumlandırmıştım. Hatta söylüyorlar, "Apo'yu yaşatın ama çevresini boşaltın". Bugün hala burada yaşıyorsam, beni etkisizleştirip, benim üzerimden örgütü ele geçirme amaçları nedeniyledir. Hasan Bindal'in öldürülmesinde Sarı Baran, Şahin Baliç, vardı. Aslında karargâhta karargâhı ele geçirmişlerdi. Bir tek ben kalmıştım ele geçiremedikleri. İşte çocukluk arkadaşım Hasan Bindal'ı da öldürerek beni tümden yalnızlaştırmaya çalışmışlardı. Ben bunu sezdikten sonra ince bir manevrayla geri çekilerek buna müdahale ettim. Bunlar işte beni de tanrısallaştırıp, yalnızlaştırmaya, etkisizleştirmeye çalıştılar. Daha birçok tasfiyeci anlayış vardı. Bu tasfiyecilikle mücadele ettim. Biliyorsunuz daha önce "Tasfiyeciliğin Tasfiyesi" adıyla çözümlemelerim var. Okumuşsunuzdur. Bunlara karşı mücadelemizi sürdürdük. Yine bizim kaçan bu alçak, şerefsiz Osmanlar vardı, bunlar da tasfiye amaçlıyorlardı.

Tabi bunun başında Osman yok, Osman bir şey değildir, etkisizdir, asıl onların başında, arkasında olanlar var, arkasında bunları yönetenler var. Botan onlar, Halil Ataçlar var. Halil Ataç, biliniyor eski komutanımızdı. İşte örgütten kaçmışlar, biraz daha kadın, biraz daha para için yaşıyorlar! Bu durumlarını hala devam ettiriyorlar. Evet, bunlar bunu da yaparlar; yani para, kadın karşılığında Türkiye'ye geri de dönerler. Dönmeleri belki de iyi olur, böylece ne oldukları, ne kadar etkileri oldukları açığa çıkar, maskeleri tamamen düşer, kimlerin oyuncakları oldukları ortaya daha net çıkar. Ancak Türkiye şunu iyi bilmelidir ki bu alçakları, şerefsizleri kullanarak Barzani, Talabani'yi kullanarak PKK'ye silah bıraktırmaya, PKK'yi tasfiye etmeye çalışmasın. PKK'yi tasfiye edemezler. Yine Bitlis'te Ağrı'da ve diğer yerlerde kurdukları holdingler var biliyorsunuz, bu holdinglerle milyon dolarlarla Kürtlerin bir kısmını kendilerine bağlayabilirler. Ama Kürtlerin tamamını etkileyemezler, Kürtlerin büyük çoğunluğu kendi özgürlük mücadelelerinden, onurlarından asla vazgeçmezler. Güney'de dört parçada Kürtler ayaktadır, burada yine çağrımı yineliyorum, Ulusal Kongrelerini gerçekleştirsinler, örgütlülüklerini geliştirsinler. Kuzey Kürtleri dimdik ayaktadır, onurlu ve kararlı bir duruş içindedir. Buradan sesleniyorum; bu oyun tutmaz, bu oyun herkese kaybettirir. Sayın Erdoğan'a sesleniyorum; eğer bu sorunu çözmezsen, böyle sağa sola savurursan, yedi yıldır yaptığın gibi demagoji yaparsan, ciddiyetsiz davranırsan durumun Özal'ın ölümünden kırk sekiz saat öncesi gibi olur, Özal'ın son kırk sekiz saat içinde başına ne getirildiyse sizin de başınıza getirilir, sizi de bitirirler. Cesaretli olmalısınız. İşte "AKP'yi Amerika destekliyor" deniliyor ama bilinmeli ki, durumunuz Özal'ın Amerika ile olan ilişki durumundan daha iyi değildir. Çünkü her şeyden önce AKP'nin İslami kimliği var, Özal da bu yoktu. ABD bu kimliği çok benimsemez, tutmaz. Bütün bu işlerin arkasında Amerika var tabi. İşte Özal'ın sonu ortadadır. 1950'lerden itibaren Türkiye tamamen Amerikan politikalarına bağımlı hale getiriliyor.

Parlamento barışın kararını vermelidir barışın önünü açmalıdır

İşte Çiller ta 1967'den itibaren CIA'nın ajanıdır. Çiller aracılığıyla ülkeyi ne hale getirdikleri görüldü. Özal Kürt sorunun çözümünde Amerika'nın verdiği rolü yerine getiremeyince tasfiye edildi. Avrupa'da Kürt sorunun çözülmesini istemiyordu, çözümsüzlüğü derinleştirmeye çalışıyordu. Özal ölmedi, öldürüldü. İşte AKP'nin durumu da buna benziyor. Tabi o kadar kolay değil bu işler. Ben bunları burada bütün tehlikeleri göze alarak bunları deşifre ediyorum. Bundan dolayı da beni ortadan kaldırabilirler, bütün bunların farkındayım.

Bu sorun parlamento gündemine getirilip çözülmelidir. Parlamento barışın kararını vermelidir, barışın önünü açmalıdır. Demokratik siyasi çözümün kararını vermelidir. Yeni kayıpların, yeni acıların önüne geçmek istiyoruz. On altı yıldır ben bu kararı vermişim, bunun için çabalıyorum. Biz barış olabilir diyoruz. Cengiz Çandar daha önce yazmıştı, okudum; Özal Çandar'a; "bu sorunu çözmek benim boynumun borcudur, bu halka karşı borcumdur" de-

> “PKK’de kendi kararlarını kendisi verebilmelidir. Her alanda kendi öz örgütlülüklerini, öz savunmalarını geliştirebilmeliler. Ben PKK’yi tanırım. PKK sadece beş bin kişilik silahlı kişiden ibaret değildir. Kendini gizli tutan ve hemen eylem yapabilecek potansiyele sahip binlerce yapıları bünyesinde barındırır. Eğer çözüm gelişmezse bu güç Türkiye’yi zorlar. İşin kışı yazı baharı olmaz. Her yere her zamana yayılır bu çatışmalar”

miş. Biraz da Özal’ın anısına saygı gereği bu sorun çözülmelidir, diyorum. Ben burada PKK’nin silahsızlandırılması ve barış sürecine kanalize edilmesi konusunda kendimi ikna ettim. Ben değiştim, biz değiştik. Biz bu sorunu Özal’la çözmek istedik ama olmadı. Özal’ın çağrısına biraz geç karşılık verdim. Yine Erbakan’la çözemediğimiz için üzgünüm, o da çözmek istedi ancak sonuçta görülüyor ki, iki lider de hem Özal, hem Erbakan tasfiye edildi belli güçler tarafından. Şimdi AKP var. AKP’de çözemezse tasfiye edilir. Öyle çok meraklı da değiller AKP’ye. İşte Hüsamettin Cindoruklar falan var, görülüyor, birleştiler. Başka oluşumlar da var. Buradan rahatlıkla şunu söyleyebilirim. AKP’nin alternatifini de hazırlıyorlar, bu böyle bilinmelidir. Bu kış sürecinde barış gelişmezse baharla birlikte çok daha güçlü bir çatışma yaşanır. Hükümetin ve Devletin de barış kararı alması gerekir.

Kimse benden burada pratik önderlik beklemesin

PKK’de kendi kararlarını kendisi verebilmelidir. Kürtler de kendi kararlarını kendileri verebilmelidir. Her alanda kendi öz örgütlülüklerini, öz savunmalarını geliştirebilmeliler. Ben PKK’yi tanırım. PKK sadece beş bin kişilik silahlı güçten ibaret değildir. Kendini gizli tutan ve hemen eylem yapabilecek potansiyele sahip binlerce yapıları bünyesinde barındırır. Eğer çözüm gelişmezse bu güç Türkiye’yi zorlar. Bu işin kışı yazı baharı olmaz. Dağı ovası da olmaz. Her yere her zamana yayılır bu çatışmalar. Ben burada tespit yapıyorum. Kimse benden burada pratik önderlik beklemesin. Beni ölü bilsinler. Bir mezardan nasıl ceset diriltilemezse benden de pratik önderlik beklenemez. Ben tabuttayım, böyle bilmeliler. Bir daha bana bir şey sormasınlar. Nasılsa Öcalan yaşıyor, idare ederiz diyorlar. Öyle değil işte burada her an ölümle burun burunayım hatta daha önce oldu, yere yatırdılar, “öleceğin zamanda gelecek” dediler. Bu söylemler boş değildir. Cezaevi idaresi ve Hükümeti suçlamıyorum ama bunlar buradalar bana çok yakınlar. Bunları boşuna söylemiyorum. Burada ne kadar dayanırım bilmiyorum, intiharvari şeylere girmeyeceğim, her şeye rağmen dayanmaya çalışıyorum ancak son nefesimi verinceye kadar dostça, yoldaşça halkımıza bağlı bir şekilde yürüyeceğimin, son nefesimi burada bu şekilde onurluca vereceğimin bilinmesini isterim, bu böyle olacaktır. Eğer PKK bu koşullarda benden pratik önderlik bekliyorsa PKK basit yaklaşıyor diyeceğim, bunu ilan edeceğim. DTP de bu koşullarda benden bir şey isterse “DTP basittir” diyeceğim, buradan ilan edeceğim. Eğer Kürtler bu koşullarda benden pratik önderlik bekliyorsa Kürtler, Diyarbakır basittir, diyeceğim, bunu ilan edeceğim buradan. Kendi içlerinde tartışsınlar, kararlaştırsınlar, kendileri karar versin ne yapacaklarına. Ben de buradan PKK’nin aldığı kararlara müdahale edersem onlar da Öcalan basit yaklaşıyor, desinler, bunu ilan etsinler. Halka müdahale edersem, onlar da Öcalan basittir desinler, bunu ilan etsinler. Burada kendimi bu kadar yırtıyorum, görüyorsunuz imkânlarım sınırlı. Ama benim rol almam isteniyorsa koşullarımın düzeltilmesi gerekir, her yere ulaşabilmeliyim. Çıkarılmam lazım, on bir yıl etti, sağlık durumum da bunlarla bağlantılıdır. Hiç bir şeyi takip edemiyorum, birçok şeyden haberim yok. Tekrarlıyorum; Meclis, demokratik anayasa, demokratik çözüm ve barış kararını almalıdır. Parlamentoda barışın, demokratik çözümün kararı alınmalıdır. Halk bunun için, demokratik çözüm için demokratik eylemselliklerini yükseltebilmelidir, devam ettirmeli, geliştirmeli, topyekûn ayakta olmalıdır. Eğer Meclis bu kararı almazsa PKK ve Kürtler kendi kararlarını alırlar, ben de buna karışmam. Aldıkları kararlara karışırsam beni basit ilan etsinler.

Üzerimize KDP’yi YNK’yi saldırtarak sorunu çözemezler

Daha önce açıklamadım, ilk defa burada açıklayacağım. Belki biraz ağır kaçacak. Burada benimle görüşen yetkililer -2000’lerin başlarıydı- bana; “siz çok temizsiniz” dediler. Ve “Apo biliyor musunuz, biz Barzani’nin, Talabani’nin yanına gittiğimizde, onları ziyaret ettiğimizde karşımızda el-pençe divan duruyorlardı, çok basit bulduk diyorlardı. Yine aynı görevliler, Diyarbakır’ın, Mersin’in durumunu biliyormusunuz dediler; genelevden daha kötü durumda diyorlardı. Yine Mersin’e, Adana’ya işte Karadeniz’e ırgatlığa giden işçiler var. Bölge illerinde de avare avare dolaşanlar var. Şimdi bunlar da gelmiş bize “kendinizi değiştirin” diyorlar! Burada da belirtmek isterim biz, en güçsüz olduğumuz dönemde bize saldırdılar ama onları ne hale getirdik biliniyor. Öyle bizim üzerimize KDP’yi YNK’yi saldırtarak sorunu çözemezler. Onlar üzerinden baskı kurarak bu sorunu çözemezler. KDP ve YNK saldıramaz, saldırsa bile oradaki halkımız ayaklanır, bundan dolayı yapamazlar. Yine Osman alçağı gibilerini kullanarak bu sorunu çözemezler. İşte görüyorsunuz hepsi orada kendilerini adice yaşatıyorlar.

Karayılan sürecin ilerleyebilmesi için iki koşulun gerçekleşmesi gerektiğine ilişkin bir açıklama yapmış. *Birincisi* çatışmaların derhal son bulması, *ikincisi* Kürtlerin temsilcileriyle diyalog kurulması, bu konuda birinci olarak benimle, bu olmazsa PKK’yle, PKK olmazsa DTP’yle diyalog kurulabile-

ceğini, çözüm gelişmezse PKK'nin onlarca yıl meşru müdafaa temelinde direnebileceğini belirtmiş. Tabi ben burada illa benimle görüşsünler de demiyorum. Diğerleri var. PKK var, DTP var, onlarla görüşülebilir. İşte Cemal-Murat Karayılan diyor, direnebiliriz, gücümüz var, diye. Kararları kendilerinindir, savaşırlar da barışırlar da belki çok kayıp da verebilirler, öldürülebilirler de, bütün bunlar olabilir ama verdikleri karar kendilerinin olsun. Burada önemli olan birbirinden şu kadar kişi öldürdüm hesabı değildir. İki aşiret de kavga eder, kimin kimden fazla insan öldürdüğüne bakılmaksızın barış kararı verirler ve barışabilirler.

AKP'nin samimi olduğundan ciddi şüphe duyuyorum

Avukatlara da bu nedenle ceza veriliyor, avukatlara da bu şekilde baskı kuruyorlar. Kürtleri bitirme görevinin AKP'ye verildiği, CHP ve MHP'ye de muhalefet rolünün verildiği şeklinde yorumlar var. Yani tasfiye, doğrudur. Bunu önceden de söylemiştim. Sorunun çözümünü, özellikle PKK'nin askeri olarak bitirilmesinin dış güçlere havale edildiği yorumu var. Zaten öyle. Bu biliniyor, bilinen bir şey.

İran, kendi içindeki bu son sıkışmışlıkla birlikte böyle hareket ediyorlar. Daha da baskıcı hale gelebilirler. Kendi Bellucilerine, Kürtlerine ve Azerilerine karşı daha da sertleşebilirler. Ama aynı İran, Kandil'le de ilişkiye geçebilir ve geçmiş olabilir de. İran'ın her zaman böyle ikili politikaları olmuştur. Şu andaki ilişkileri nedir, bilemiyorum. Ama kendi tedbirlerini de iyi almalılar. Tedbir amaçlı tehlike altındaki yerler Bradost bölgesinde konumlanabilirler. Bunun için gerekli çalışmalar yapabilirler. Suriye daha çok Türkiye'ye bakıyor. Türkiye'ye göre davranacak. Suriye oradaki Kürtleri kendinden sayıyor. Diğer devletlere oranla Hafız Esad'tan beri daha olumlu bir duruşları var. Belki zaman zaman baskılarını arttırabilirler ama fazla ileriye, katliam düzeyinde gitmez. Suriye daha çok istihbaratla Kürtleri kontrol altında tutmak istiyor. Oradaki Kürtler, Suriye'ye karşı düşmanlık yapmasınlar. Ama kendi demokratik hakları için mücadelelerinden de taviz vermesinler, vazgeçmesinler. Bunun için gerekli olan tüm önlemlerini de almaları gerekiyor. Demokratik örgütlenmelerini geliştirsinler. Savunmalarımdan faydalansınlar.

Savunmamın eksik olan bölümleri verildi mi? Kaç sayfa eksik? Neresinden eksik?Orta sayfalarda 136 ve 149. Sayfalar mı? Bunlar tamamlanabilir. Alınamazsa da önemli değil. Eksik yerleri benim buradaki konuşmalarım dikkate alınarak da tamamlanabilir. Son savunma nasıl bulundu? Evet, çok derli-toplu. Çünkü ben pratiği iyi biliyorum. İkisi teorik ve pratik bir arada. Evet, Özgürlük Sosyolojisi çok önemli, gelişkin. Ama 4. ciltte çok önemli. Kürdistan bölümünü daha sonra yazacağım, biraz zaman alacak.

Birisi savunmalarımda 'Yeni Bir Zerdüştik Paradigma' yarattığımı söylemiş. Yeni bir Zerdüşti paradigma öyle mi? Zerdüşti dil. Nietzche işte "Zerdüşt Böyle Buyurdu" diyor. Yani Zerdüşt Böyle Buyururdu demek istiyor. Bu şekilde Zerdüştü esas alarak kendi düşüncelerini anlatıyor.

Bir de Neolitik dönemin çok fazla olumlandığı şeklinde bir görüş iletildi. Ama öyle değil, anlayamamışlar. Orada yaşanan bir dönem ve ilişkiler var. Tarih iki kere yaşanmaz. Ben o dönemin bu güne uyarlanması gerektiğini söylüyorum. Ben orada tekil ve evrensellik durumlarını çok iyi bir şekilde açıkladım. Özgürlük Sosyolojisi ve son savunma çok iyi ama 1 ve 2 de boş değil onlar da önemli. Şimdi bu savunmaları aşabilecek şekilde yine yazabilirim ama gerek yok, yeterlidir. Ben bu savunmalarımla yol yöntem gösteriyorum. Ben olmasam da bu savunmalar yol göstericidir, bunlardan faydalanarak yol alınabilinir. Ben bu savunmalarımda kapitalizmi de çok iyi çözümledim. Evet, ben çok başarılı bir kapitalizm eleştirisi yapıyorum, Kapitalist moderniteyi çok iyi çözümledim. Kapitalizmin maskesini düşürdüm. Avrupalı aydınlar utanç duymalılar. Onlar orada doğru dürüst bir şey yapamadılar. Ben bunları kendimi övmek için söylemiyorum. Mesela Hannah Arendt, çok iyi bir politik filozofudur ama şimdiki söylediklerimin ancak kıyısından geçiyorlar. Bu filozoflar sadece işin teorisiyle ilgileniyorlar. Ben hem teori hem de pratikle, pratik siyasetle de ilgileniyorum. Arendt ancak bir ufuk açıyor. Koskoca Marks'ı dahi kapitalizm yuttu, kapitalizmi iyi çözemediklerinden sonuçta kapitalizme hizmet etmiş oldular, Lenin de bu nedenle pratikte çaresiz durumdadır; İki şeyi geliştiriyor, endüstriyalizm ve ulus-devlet. Stalin de kapitalizme hizmet etmiştir. Mao yine aynı şekilde. Şu an Mao'nun yarattığı Çin, ABD kapitalizmini ayakta tutuyor, ABD'ye hizmet ediyor. Rusya da Avrupa kapitalizmini ayakta tutuyor ve ona hizmet ediyor.

Kürtler İngiltere'nin Ortadoğu ve Kafkasya planlarına engel oldular

1921 Kahire toplantısıyla Kürtlerin durumu masaya yatırılmıştır. İngilizler Mustafa Kemal'e verdiği destekten dolayı Kürtlere çok öfkelidir. Kurtuluş Savaşında Mustafa Kemal'e destek veren tek halk Kürtlerdir. Araplar Lawrence'nin politikalarını kabul ederek Osmanlıya karşı cephe aldı. Diğer halklar zaten çoğu ayrılmıştı. Sadece Kürtler Mustafa Kemal'e destek verdi. Binbaşı Noel, Kürdistan'a gelmişti, ilk Adıyaman'dan başlamıştı, Kürtleri Lawrence'nin Arapları örgütlediği gibi örgütlemek istemiş, birçok tedbir almışlardı Mustafa Kemal'e karşı. Ama Kürtler bizim orada başlamak üzere Göklü'den oradaki bazı aşiretler, bizim aşiret, Beraziler, Dengir Fırat'ın aşireti ve diğer aşiretlerin aldıkları önlem sayesinde Mustafa Kemal'i korudular. Araplar içinde Lawrence'in planları tutmuştu ama Noel'in Kürtler için planı Kürtler destek vermediği için başarısız oldu. Kürtler İngiltere'nin Ortadoğu ve Kafkasya planlarına engel oldular. Burada İngiltere Kürtlere karşı büyük bir öfke duydu. Ve Kürtlere karşı bilinen politikaları geliştirdiler. 1940'lardan sonra da ABD ile birlikte aynı politikalara devam ettiler.

Suriye'deki Kürtler Misak-ı Milli sınırları içinde vardı. Bu parçayı Fransızlara verdiler. Yine Irak Kürtleri

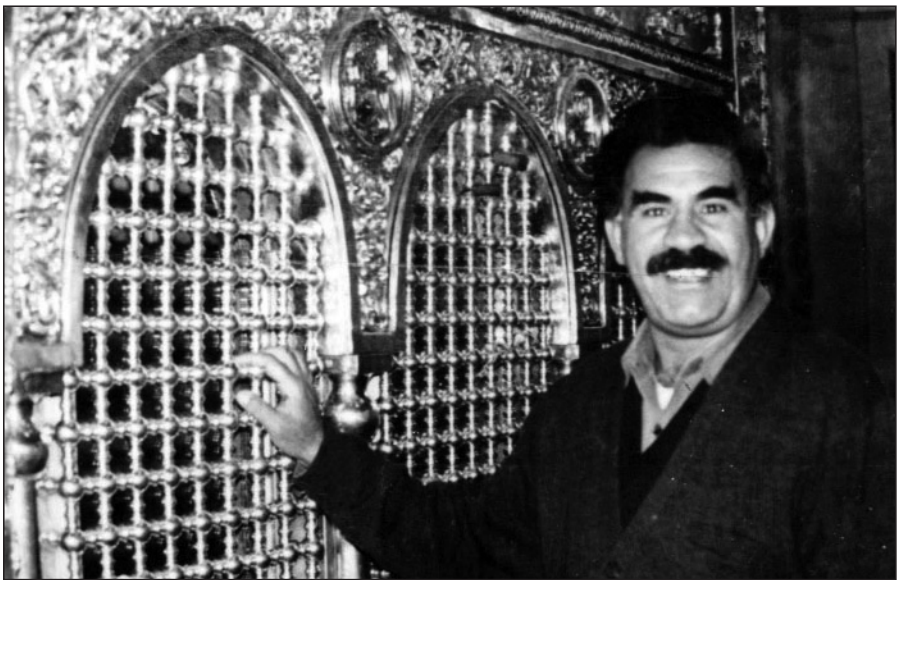
de Misak-ı Milli sınırları içindeydi. Bu parçayı da İngilizler alıp Irak'a dahil ettiler. Musul ve Kerkük'ü de orada büyük bir petrol bölgesi vardı, bu bağlamda burayı da İngilizler aldılar. Irak ve Suriye'deki Kürtlerin üzerine fiziki olarak gideceklerdi. Türkiye'deki Kürtlerin üzerine de aynı şekilde hem fiziki hem de kültürel soykırım olarak gideceklerdi. Ermenilerin uğradığı akibetin aynısını Kürtlere yapmayı planladılar.

Ben de burada siyasi bir rehineyim, bu konumum iyi bilinmelidir. Sağlık durumum da bununla bağlantılıdır. Ben bunu şöyle bir benzetmeyle açıklayabilirim; solunum cihazına bağlı birisi gibiyim. İstedikleri zaman fişi çekebilirler. İşte bunun gibi soruşturmalarla, cezalarla bir çekiyorlar bir takıyorlar. Burada sağlık durumum da iyi değil. Burası çok havasız, hava alamıyorum. Ayrıca gözlerimi sürekli kapatmak zorunda kalıyorum, açıp kapatmakta zorlanıyorum. Boğazımda sürekli akıntı var. Uyuyamıyorum. Klimayı açınca rahatsız oluyorum. Kış geliyor, daha da zorlanacağım. Burada bir gün yaşamak bile mucize. Ölebilirim de ama sağlığım bu sorunla bağlantılı. Benim konuşmamı istemiyorlar. Eğer barış için samimilerse ben rol alırım. Daha önce de belirttim, önüm açılmazsa bu rolü oynayamam. Gidip konuşursam ikna edebilirim. Ben bunu barış grubunun gelişiyle ispatladım. Gelenlere ve karşılayan halkımıza şükran borçluyum.

Benim üzerimden Kürt Hareketini tasfiye etmeye çalışıyorlar

Beni buraya getiren güç bellidir. Burada Türkiye Cumhuriyeti'ne sadece bekçilik ve gardiyanlık görevi verilmiştir. Burayı yine ABD ve İngiltere yönetiyor. Benim üzerimden Kürt hareketini tasfiye etmeye çalışıyorlar. İşte konuşmalarım nedeniyle verilen hücre cezaları ve şimdiki soruşturma bununla ilgilidir. Bununla ilgili savunmamı yazacağım, hâkime vereceğim. Bana işte İbrahim'in olduğu görüşmede soruşturma evrakında şu yazılı: "Meclis çözüm için bir karar almazsa PKK savaşsın" dediğim iddia ediliyor. Ben öyle bir şey dememişim. Benim burada savaş kararı vermem mümkün değil, doğru da değildir. Ben sadece durum tespiti yapıyorum. Olacakları önceden görüp tespit yapıyorum ama buna karşı böyle soruşturma yapılıyor, avukatlara yönelebilirler. İki durum var: Ya demokratikleşecek ve herkes bundan yararlanacak ya da bu baskı daha da gelişecek ve yeni tutuklamalar olacak. Avukatlarımın yaptığı örgüt üyeliği değil, örgüt çalışması değil. Avukatlarımın on yıldır yaptığı bir barış çabasıdır, barış çalışmasıdır.

Bugüne gelelim. Yeni bir dönem nedir? Bunu anlamak önemlidir. 1987'de başlayan kontra faaliyetleri Bilge Köyü Katliamı gibi olaylarla devam ettirilmek isteniyor. Halen korucuların yaptıkları olaylar var, bu tek merkezden yönetilen kontra faaliyetleridir. Bilge Köyü katliamı sürdürülmek istenen bu politikaların bir sonucudur. İfade ve dosyalarında da ortaya çıktı ki, bu olay askerlerin bilgisi dahilinde onlarla irtibatlı şekilde gerçekleştirilmiş. Bu olayı gerçekleştirip PKK'ye yıkmak istiyorlardı ama buradaki fark; olayı üstlenecek bir PKK'li bulamadılar.

Özal "bu sorunu çözelim" dediğinde ben "Özal ya samimi değil, oyun oynuyor ya da büyük bir risk alıyor ve başına ne gelecek bilmiyor" diye düşünmüştüm. Ancak daha sonra samimi olduğunu gördük ve başına ne geldiği ortada. Özal önceden başına gelecekleri bilmiyordu. Özal samimiydi. Erbakan da bizimle irtibat kurdu, bu soruna el attı, bu konuda da samimiydi. Ancak onu öldürmediler ama iktidardan indirdiler. Karadayı ve Kıvrıkoğlu Amerika'nın politikalarını biliyordu. Ergenekon'u biliyordu. Bu ikisi bazı şeyleri biliyordu ve biraz farklıydılar, farklı politikaları vardı. Aslında sorunu çözmek de istiyorlardı. Ama Ergenekon çok güçlüydü. Ecevit döneminde de Kıvrıkoğlu çözüme destek verdi. Ecevit onlar bazı şeyleri yapmak istediler. Burada da Bahçeli engel oldu. Bahçeli özel görevli biriydi. 2002'de aniden erken seçime götürdüler. Bahçeli, çözüm olursa kendilerinin ne duruma geleceklerini biliyordu. Çözüme engel oldu bu nedenle. Ve bu şekilde Ecevit'i devre dışı bıraktılar. Bir darbe bekliyorlardı ancak Amerika darbeye izin vermedi ve bekledikleri darbe gerçekleşmedi. Bahçeli şimdi de aynı şekilde çözüme engel olmaya çalışıyor. Ona verilen görevi yapıyor. Özal ve Erbakan zamanında siyasiler çözüm istedi asker buna engel oldu. Kıvrıkoğlu ve Karadayı döneminde askerler çözüm istediler ama siyasiler Çiller, Bahçeli engel oldu. Baykal da çözüme engel olmak için özel olarak görevlendirilmiştir. İşte Baykal, JİTEM tarafından parti içi darbeyle tekrar CHP'nin başına getirildi. Biliniyorki Altan Öymen'i devirerek Baykal'ı getirdiler. CHP'nin içinde bazı demokratlar var, çözüm isteyenler var. AKP içinde de iyi niyetli, çözüm isteyen demokrat kişiler var.

“Barış için elimden gelen her şeyi yaptım. Yol haritamı da verdim. Defalarca barış için çağrı yaptım, savunmalarımı yazdım. Artık benim burada yapabileceğim bir şey kalmadı. Ben barış için elimden geleni yapıyorum ama buradaki şartlarım elverişsiz. Rolümü oynamam için önümün açılması gerekiyor. Bu süreç 2006’da başladı. Benden ateşkes talep edildi, üç defa ilan ettirdim. Barış gruplarını getirttim”

Grupların gelmesinin nedeni şuydu: Biz, ben ve PKK barışa hazır olduğumuzu ispatlamaya çalıştık. Bunu ispatladık. “Biz barışa hazırız siz de hazır mısınız” mesajını verdik. Maxmur’dan gelenlere özellikle teşekkür ediyorum, şükranlarımı sunuyorum. Maxmur ve özellikle Kandil’den gelen arkadaşlar, büyük bir cesaret örneği gösterdiler, risk aldılar. Ben ve PKK barıştan yana olduğumuzu kanıtladık. Kandil’den gelenler de iyi niyetlidir. Barış için geldiler. Onlara da şükranlarımı sunuyorum, selamlarımı iletiyorum. Aslında devlet kötü yaklaşmadı, olumlu yaklaştı, serbest bırakılmaları olumluydu. İyi bir hava oluştu ama Bahçeli sabote etti, havayı tersine çevirdi. Bakın işte şu anda yine tasfiye yine imha gündemleştiriliyor. Devletin içinde çözümden yana olan bir kesim de var. Ama güçleri yetmiyor. Bu güçlerden hangisi galip gelirse AKP onlardan yana olacaktır. AKP her zaman güçlüden yana olmuştur. AKP, CHP, MHP zaten hepsi bir, danışıklı bunlar, kendilerine verilen rolleri oynuyorlar. Aslında birbirlerinden farklı değiller. Böyle bir-iki basit adımla bu sorun çözülmez. Nasrettin Hoca misali hani önce eşeğini kaybettirip sonra buldurarak “hoca mutlu oldun mu?” diyorlar ya; 12 yaşındaki Kürt çocuklarını önce hapishaneye dolduruyorlar sonra sizi hapisten çıkarmak için adım atıyoruz, diyorlar. Ve bunu bir adım olarak sunuyorlar. Üniversite’de bölümmüş, Kürtçe tv’den bahsediyorlar, bunu adım olarak sunuyorlar. Kürtlerin artık televizyona ihtiyacı da yok. Zaten Kürtlerin televizyonları vardı, televizyon verilmesi bir adım, bir hak olmaktan zaten çıkmıştır. AKP yine Kürtlerin oylarına oynuyor. Bunun iyi teşhir edilmesi lazım. GAP’tan holdinglerle, kredilerle Kürtleri kendilerine bağlamaya çalışıyorlar.

Ben ‘99’da gerillaları sınır dışına çektim. 2006’da ateşkes çağrısı yaptım. Üç kezdir ateşkesi uzattırdım. Barış için elimden gelen her şeyi yaptım. Yol haritamı da verdim. Defalarca barış için çağrı yaptım, savunmalarımı yazdım. Artık benim burada yapabileceğim bir şey kalmadı. Barış için elimden geleni yapıyorum ama buradaki şartlarım elverişsiz. Rolümü oynamam için önümün açılması gerekiyor. Bu süreç 2006’da başladı. Benden ateşkes talep edildi, üç defa ilan ettirdim. Barış gruplarını getirttim. Birinci ve İkinci barış grupları süreci yeterince değerlendirilemedi. Bu üçüncü barış grubudur. Ben “dürüstseniz, samimiyseniz biz bu işi çözeriz” demiştim. Ama samimi yaklaşmadıkları görülüyor, amacın tasfiye olduğu anlaşılıyor. Ben burada PKK üzerinde gücümün olduğunu onlara göstermek için barış gruplarını önerdim. Ayrıca AKP’nin samimiyetini test etmek istedim. Anlaşıldı ki AKP samimi değilmiş.

Şimdiki koşullarım daha kötü geriye gitti iyi olmadı

Burası eski yere göre daha kötü. Bunu bir gelişme olarak sunmaya çalışıyorlar ama aslında tecritin daha da ağırlaştırılmış halidir. Beni burada etrafımı daha da daraltarak, koşullarımı daha da ağırlaştırarak teslim almak istiyorlar. Burada nefes alamıyorum, boğazıma kadar dolmuşum. Kaldığım oda 6 metrekare kadar, öncekinin yarısı kadardır. Pencereden vuran güneş tamamen yakıyor, hava almak için mecburen pencereye dayanıyorum, bu seferde güneş yakıyor ama hava almak için dayanmak zorundayım. Öbür yerdeki pencere daha iyiydi, dışarıyı görmek ve hava almak açısından. Bu pencere yukarıya bakıyor, dışarıyı göremiyorum. Yani şimdiki koşullarım daha kötü, geriye gitti, iyi olmadı. Buraya getirilenlerle henüz görüşmedim, bir aya kadar ancak olabileceğini söylediler. Bunu açılım, gelişme, iyileştirme olarak sunuyorlar ama öyle değil. Amaç iç kamuoyunu yanıltmak dış kamuoyunun, CPT’nin baskısını azaltmaktır. Durumum böyle bilinmelidir. İyileştirme falan yok.

Yeni gelenlerle bir temasım olmadı. Buraya gönderilenlere çok acıyorum. Onların burada çok zorlanacaklarını biliyorum. Zaten geldikten sonra sadece bağırıp çağırma seslerini duyuyorum. Bu arkadaşların buradaki durumu kobay gibidir. Onları adeta feda etmişler, gözden çıkarmışlar. Buraya dayanmaları çok zordur, onlara çok acıyorum. Buraya, Türkiye’ye, FBI’ydan gelmişler. Görüşecekler bakalım ne kararlaştıracaklar.

Ciddi bir şekilde çalışalım ve bahara güçlü bir barışla girelim

Daha önce de belirtmiştim, hakkımda bir soruşturma açıldı. Buna ilişkin 8 sayfalık bir savunma sundum. Benim burada savaş kararı verdiğim iddia ediliyor. Savunmamda da belirttim, bu yanlış bir anlamadır. Benim burada talimat verme durumum olamaz. Ben sosyolojik bir tespitte, öngörüde bulunuyorum. Ben, sorunun çözülmemesi durumunda PKK’nin, kadrolarının ve tabanının kendi çözüm yollarını netleştireceğini söylüyorum. PKK’nin gençleri, tecrübeli yaşlı ve orta kadroları var, olgunlaşmış, eskiden daha güçlü durumdadırlar. Türkiye’de devasa açlık, işsizlik sorunları var. Bu durum bile çözümsüzlük halinde tehlikenin işaretini veriyor. Eğer sorun çözülmezse bunlar kendilerini savunacaklar, kendi çözümlerini kendileri ortaya çıkaracaktır. Ben burada çözüm yolunun illa ki savaş olacağını söylemiyorum. Başka çözüm yolları da olabilir, kendileri karar verirler. Bu böyle

bilinmelidir. Daha önce de söylemiştim; PKK kendi kararını kendi vermezse, kendi çözüm yolunu geliştirmezse, tasfiyeye direnmezse, kendilerini savunmazlarsa "PKK'ye basittir, sıradandır" diyeceğim. Yine DTP aynı şekilde kendi çözümünü geliştirmezse DTP'yi de aynı şekilde basit bir parti olarak değerlendireceğim. Kendi kararlarını verirler. Eğer ben aldıkları bu çözüm kararlarını engellersem onlar da beni basit ilan etsinler demiştim. Ben zaten burada açıkça talimat vermeyeceğimi, pratik önderlik yapamayacağımı deklere etmiştim. Ama bunları belirttiğim haftaki konuşmalarım hakkında "talimat veriyorsun" diye soruşturma açmışlar! Herhalde yanlış, farklı düzenlenmiş olabilir, yine uygun bir şekilde bu söylediklerim düzenlenebilir ve aktarılabilir. Ben buradan talimat vermiyorum, zaten bu koşullarım da yok. Savaş talimatı da vermedim. Ben olabilecekleri söylüyorum Yine söylüyorum, çözüm gelişmezse, Meclis çözüm yönünde bir adım atmazsa çatışma riski yüksektir, bu konuda kış bahar ayrımı yapmıyorum, bu işi de bahara bırakmayalım. Ciddi bir şekilde çalışalım ve bahara güçlü bir barışla girelim, çatışmayla değil. Ciddi yaklaşılırsa üç ayda sorun çözülür. Sorunun devam etmesi halinde çatışmaların yaygınlaşarak her yere Karadeniz'e şuraya buraya kadar yayılma tehlikesi var. Bunların olmaması için çözümün gelişmesi şarttır diyorum. Evet, bu birinci husus.

Şimdi ikinci hususa geçiyorum. Şimdi bizden kaçanlarla Osmanlarla, Nizamettinlerle bunları kullanarak bir şeyler yapmaya çalışıyorlar. İşte bu alçaklardan yüz kişilik grup gelecek diyorlar. Gidip pazarlık yapıyorlar. Bir şeyler yapabiliriz mesajı veriyorlar. Ama bu şekilde yürüyemeyeceklerini, bu şekilde yaşama şanslarının olamayacağını bilmeliler, yaşayamazlar da. Ben bunlara açıkça buradan sesleniyorum, uyarıyorum; ya gidip PKK'ye teslim olurlar ya da yaşayamazlar sonları kötü olur, ben artık kardeş de demiyorum. Devlet de bunları bu haliyle kabul etmez, bu bitmiş halleriyle devletin de işine yaramazlar. Durumları itirafçıların durumu gibi olabilir, itirafçıların sonu da bellidir, itirafçıların sonu neyse bunların durumları da aynen öyle olacaktır. Kullanıp kullanıp tekme vurup atacaklar. Türkiye'de şunu bilmeli bunları kullanarak, Barzani ve Talabani ile bizi köşeye sıkıştırarak bu sorunu çözemez, PKK'yi de tasfiye edemezler. Bu sorun böyle ucuz yöntemlerle çözülemez.

Barış Meclisi genişlemeli örgütlenmelerini geliştirmelidirler

Barış Meclisi'nin bu alanda daha kapsamlı çalışma yapması lazım. Aslında onların çalışmalarını dar görüyorum. Barış Meclisi genişlemelidir, örgütlenmelerini geliştirmelidirler. Her ilde ve bölgede, yerellerde kendi barış komitelerini kurabilirler. Yerellerde kendilerini barış komiteleri olarak örgütleyebilirler. Gelen gruplar, zaten barış heyetleridir, bunlar da Barış Meclisi'nin içinde yer alacaklardır zaten. Önce kendi içimizde barışı sağlamak lazım. Barış komiteleri bu misyonu oynayabilir. Bu komiteler gidip bu Güney'deki kaçanlarla Osmanlarla, Botanlarla, Güney'deki yetkililerle de görüşüp, bunları gelişmeler hakkında bilgilendirip, bunların yanlış adım atmalarını önleyebilirler. Yine gidip korucularla görüşüp onları ikna etmeye çalışmalılar. İşte görülüyor, o Bilge Katliamı gibi onlarcası olur, öngörülü olmak gerekir. Muş'ta bir işadamı cinayeti oldu, yine Urfa'da öldürülmeler oldu. Gazeteleri okudum yirmi tane cinayet planları gördüm. Ben buradan görüyorum ama bunların hiçbirinin farkında değilsiniz, bunların hiçbiri tesadüfü değildir. Tüm bunlar toplumsal barışa karşı geliştirilen planlardır, toplumsal barış yerine iç çatışmayı derinleştirmeye yöneliktir. Buna karşı barış sürecinde bu şekilde geçmişten gelen husumetlerin olmaması, iç çatışmaların olmaması, daha kanlı süreçlerin yaşanmaması için Barış Meclisi bu sorunlarla ilgili olmalı, bu kesimlere de ulaşabilmeli ve görüşebilmelidir. Devletin de buna bir şey diyeceğini sanmıyorum. Çünkü bu demokratik çözüm ve toplumsal barış anlayışına da uygundur.

Benim için işte Ergenekon davasında Ergenekon-Öcalan ilişkisi diyorlar. İşte Öcalan ve PKK Ergenekoncudur, diyorlar. Emniyet Müdürlüğü'nün benimle ilgili bir raporunda da bundan bahsedilmiş. Birileriyle görüştüğüm söyleniyor. Hatta işte beni gizli istihbarat örgütleriyle şunlarla bunlarla ilişkili gösterip onlar tarafından yönlendirildiğim söyleniyor. Bu konuda açıkça şunu belirtebilirim. Evet, gerek daha önce dışarıda ve gerekse sorgu sürecinde burada benimle görüştüler. Ancak bizi istedikleri noktaya getiremediler. Defalarca söyledim yine söylüyorum bizden birilerini etkilemiş olsalar bile bizi o noktaya çekemediler. İşte içimizden tasfiyeci gruplar çıkardılar. Tasfiyeci gruplar da böyle ortaya çıktı ama bizi tasfiye edemediler halen de edemezler. Bu tasfiyeci gruplar bizden birçok arkadaşımızı katlettiler. Böyle on, on beş tane cinayet var. Bunlardan birisini Hasan Bindal cinayetini daha önce ayrıntılı açtım. Burada beni sorgulayan bir görevliye "ben namus savaşçısıyım" demiştim. Bununla ilgili anım var. İşte çocukluk arkadaşım, çok değer verdiğim Hasan Bindal'la dolaşıyorum, onunla zaman geçiriyorum diye nenem; aileler arasındaki sorunlardan dolayı bana "ne işin var o namussuzla?" Diyordu. Ben bu namus anlayışına o zaman bile kuşkuyla bakmıştım. Bu cinayetler dışında bana da yönelimler, suikastlar oldu.

Barış olacaksa onurlu ve gerçek bir barış olmalıdır

Bana yönelik ilk suikast girişimi diye nitelendirebileceğim bir anımı anlatayım: Biz Şam'dayken 1982'de Dev-Yol'la Faşizme Karşı Birleşik Direniş Cephesi kurmak istemiştik. O zaman onların başında Taner Akçam vardı. Ergenekon bunlar üzerinden bana ulaşmak istemişti. Bana ilk suikast girişimlerinden biri olarak değerlendiriyorum. O zaman orada ben içerideyken, evdeyken birisi bilinen yöntemlerle silahın kabzasıyla kapıya tık tık vurdu. Ama sezdik, başaramadılar. Ben direk Taner Akçam'ı suçlamıyorum ama bu kişi hakkında şüphelerim

vardı, hala var. Yine burada sorguda bir görevli burada, sorgulama sırasında bana "Apo hatırlıyor musun?" Diye bir olayı hatırlattı. Ben Suriye'deyken 13 katlı bir apartmanda kalıyordum. Asansörle kaldığım yere çıkarken asansöre küçük bir kız çocuğu bindi, o ikinci katta indi ben 10. kata devam ettim. Oraya yerleşen Ateşe'nin kızıydı. Biz o zaman bunu imhaya yönelik bir işaret olarak yorumladık meğer bizimle ilişki kurma isteminin işaretiymiş. O zaman hata yaptım, taktik bir hata yaptım. Özal döneminde de önce Özal'ın taktik yaptığını sanmıştım hâlbuki Özal'ın bu konuda samimi olduğunu daha sonra anladık. Yine söylüyorum burada da çeşitli diyaloglar oldu, oluyor. Onlara da bunları belirtiyorum. Barış olacaksa onurlu ve gerçek bir barış olmalıdır. Daha önce de gelip benimle görüşenler oldu. Karadayı ve Kıvrıkoğlu dönemlerinde görüşmeler oldu. Kıvrıkoğlu döneminde Kıvrıkoğlu adına geldiğini söyleyen bir Albay da burada benimle görüştü. "Çatışmaları durdurup çözümün siyasi alana aktarılarak siyasi yolla çözelim" dediler. Ben de yöntem olarak olabilir dedim, bunu yapabiliriz. Hatta Ecevit de bu dönemde buna olumlu yaklaşıyordu. Rahşan Affına benzer bir başka af gündeme gelmişti. Fakat Bahçeli bunu engelledi, bugün de engelliyor. Bir de Çiller döneminde engelleme oldu. Kıvrıkoğlu ve Karadayı onları Ergenekoncu olarak değerlendirmiyorum. Hilmi Özkök tek başına bunlara direndi. Bu yönüyle onun durumu geçmişte Mustafa Kemal'in durumuna benziyor. Hilmi Özkök Mustafa Kemal'dir diyorum. Mustafa Balbay'ın günlüklerinde Hilmi Özkök için onlar yüzde bir biz yüzde doksan dokuzuz, deniyor. Hilmi Özkök birdir. İşte tek başına uçağa biniyor, yemeklerini evden getiriyor. Karadayı ve Kıvrıkoğlu çatışmayı sınırlandırma gibi istekleri var, şimdi de Başbuğ var, bu da onlara benziyor ama bakacağız, ileride göreceğiz.

AKP'nin yaptığı hiçbir şey yok açılımı devlet yapıyor

Şimdi Ergenekon diye ortaya çıkarttıkları da Ergenekon'un çok küçük bir bölümüdür aslında. Bahçeli öyle sıradan birisi değil, ciddidir, serttir. Yine CHP'yi JİTEM yönlendiriyor. AKP de zik-zak çiziyor, ciddi yaklaşmıyor. İşte ekonomiyi kullanarak, Kürdistan'da kendilerine bağlı holdingler yaratarak, Kürtleri bu holdinglere dolayısıyla kendisine bağlamak istiyor. İşte Baykal gibiler de şimdi diyorlar ki, bir üst kimlik olacak, Türklük üst kimliktir diyorlar, onun altında da alt kimlikler olacak, bu korkunç bir şey. Daha iyi anlaşılması açısından size şöyle bir örnek verebilirim: Kara deliği biliyorsunuz, sonu olmayan ve her şeyi yutan korkunç bir şeydir. Ben bu Türk üst kimlik tanımlamasına kara delik diyorum. Sadece diğer kimlikleri değil en başta Türk kimliğini yutan bir şeydir. Mümtaz'er Türköne kendisi milliyetçidir ama geliştirilmek istenen bu Türkçülüğü anlamıştır, bunun farkındadır. Benim geliştirdiğim kimlik kavramında üst kimlik yok. Daha önce de bahsettim, iç içe geçmiş çemberler teorisi. Bunu daha sonra genişçe açacağım. Bütün kimliklerin iç içe geçmesi, birbiriyle barışık bir şekilde ama birbirine tahakküm kurmadan geliştirdikleri bir sistem söz konusudur. Bütün kimliklerin birbirleriyle eşit olduğu ve özgür olduğu yan yana iç içe beraberce geliştiği bir durum. Ne Türklük, ne Kürtlük ne de diğer kimlikler birbirinden, biri diğerlerinden üstün olmayacak, hepsi aynı şekilde kendini koruyup, kollayıp geliştirecekler, birbirlerini de geliştirecekler. Bu demokratik ulus diye tarif edilebilir. Baskın Oran da buna benzer şeyler söylüyor. Demokratik Türkiye ulusundan bahsediyor.

İşte açılım deniyor. Aslında AKP'nin yaptığı hiç bir şey yok. Açılımı devlet yapıyor, AKP sadece imzacı. İşte TRT-6 gibi hamlelere de devlet içinde belli bir güç var bunlar karar verdi, AKP de uyguladı. AKP'ye düşen rol uygulamaktır. Ama AKP'nin içinde de çözüm isteyenler var mesela Arınç'ın açıklamaları olumlu gibi görünüyor. Bir de bu kabul ettirilmek istenen üst kimlik kavramı hakkında söyleyeceklerim var. İşte CHP'yi görüyorsunuz, tutturmuş bir Türklük kimliğidir gidiyor, "Türklük üst kimlik olacak" diyor. Daha önce defalarca söyledim. Bu Türkçülük ideolojisini geliştirenlerin kendileri de Türk değil zaten. Burada Türkçülük bir maske oluyor. Bu Türkçülük zihniyetine sahip yapı, kendini 1906'lardan bu yana bu şekilde yaşatıyor. Bunların Mustafa Kemal'i de getirdikleri durum ortada, çevresini kuşattılar, provokasyonlarla ve en son suikastla yalnızlaştırıp, teslim aldılar. Ve kendi politikalarını bu şekilde hâkim kıldılar. Biliniyor bu yapı-klik, İngiliz politikalarını yürüten bir kliktir. Hatta ben dışarıdayken bu konuda bir şey duymuştum; Mustafa Kemal ölmek üzereyken, -bu kelimeyi kullanmak doğru olur mu bilmiyorum ama Mustafa Kemal öyle ifade etmiş- "ben

zaten gidiyorum, bu İngiliz fahişeleri istediklerini yapabilirler" dediğini belirtiyorlardı. Biliniyor, Fevzi Çakmak, İngilizler İstanbul'u işgal ettiğinde Osmanlı'nın Savunma Bakanı'ydı. Fevzi Çakmak ve İsmet İnönü'yü Ankara'ya İngilizler gönderdi. Bu gidişleri kendiliğinden değildir, Mustafa Kemal'i, gelişen mücadeleyi kontrol altına almak içindir. Fethi Okyar'ı biliyorsunuz, Mustafa Kemal'in çocukluk arkadaşıdır, ona Serbest Fırka'yı kurduruyor ve daha sonra Hükümetin başkanı oldu. Şeyh Sait olayındaki tavrı nedeniyle Hükümetten istifa ettiriliyor, yerine İnönü getiriliyor. Şeyh Said olayı bir provokasyondu. Şeyh Said olayında iki kişiyi öldürüyorlar, "sen öldürdün" diyorlar, bir askeri rütbeli de var yanlarında, bu rütbelinin yanında iki askeri vuruyorlar, "Şeyh Said öldürdü" diyorlar, böylece Şeyh Said'e yöneliyorlar. Şeyh Said'in bunlardan haberi bile yoktur öyle isyan önderi de değil. Asıl gerisinde Azadi Örgütü var biliyorsunuz, onun başkanı da Cibranlı Halit Bey var. O dönem cezaevindedir.

Kendi katillerini ayakta tutuyorlar

Yine burada ben Dersim'den defalarca bahsettim. Öymen'in açıklamaları ortada, nasıl şimdi ortaya çıkıyor? Şimdi daha iyi anlaşılıyor dediklerim değil mi? Tabi bu duruma düşecekler. Kendi atasını, dedesini öldüren, katleden bu sistemi yüz yıldır bizzat kendileri besliyorlar. Kendi katillerini ayakta tutuyorlar. CHP zihniyetini ayakta tutan yine kendileri. İşte kendi katillerinizi tanımadan, bunları iyi çözmeden, tarihi iyi bilmeden anlayamazsınız. Aysel Doğan'ın da buradan kendine dikkat etmesini tekrardan belirtiyorum.

Yine Mustafa Suphi'nin durumu ortada. Kim ortadan kaldırdı Mustafa Suphiyi? Bunu bilmeden, Mustafa Suphi'nin başına getirilenleri bilmeden Türkiye'de sınıf mücadelesi, solculuk yapamazsınız. "Mustafa Kemal öldürdü" diyorlar ama Mustafa Kemal öyle bir durumda ki Mustafa Suphilerin niçin öldürüldüklerini kendisi de bilmiyor. Mustafa Kemal'i de çok abartıyorlar, her şeyi ona mal ediyorlar adeta putlaştırıyorlar. O da bir insan. İşte Can Dündar'ı biliyorsunuz "Mustafa" filmini çekti, Mustafa Kemal'i insan yönüyle anlatmaya çalışıyor. Mustafa Kemal'i böyle görmek gerekir, asıl Mustafa Kemal budur.

Basında, benim söylediklerimin tersini gündemleştiriyorlar. Ahmet Altan'ın da işte bir yazısı vardı, okudum. Orada Anadolu'nun Büyük Selanik haline getirilmesinden bahsediyor. Bu, o kadar basit değil. Mustafa Kemal'i tam kavrayamıyorlar. Türkiye'deki sosyalistler de Mustafa Kemal'i tam çözemiyorlar. Bunları anlamadan Mustafa Suphileri kimin öldürdüğünü kavrayamadan Türkiye'de sol ve sosyalist mücadele doğru yürütülemez. Zaten bu Türkiye Komünist Partisi, Perinçek onlar var, onlar zaten kontrol altında kontrol ediliyor, yapamazlar. Devrimci Yol da bunu kavrayamadı. Sol, bunu kavramak zorunda.

Demokrasi ve Özgürlük Hareketi diye bir hareket oluşturulmuş. DTP içinde ortak çalışma yürütmek gibi bir perspektifle çalışmak istiyorlarmış. Bu olabilir, çok da iyi olur. Filiz kendi özgünlüğünü koruyarak, kendi ekibini temsil etmeli ve bunu hissettirmelidir. Hakkâri'deki bir DTP'li gibi çalışmazsınız, onlar da Batı'da çalışır. Biz Kürtlerin tanımını yaptık, rengini verdik, onlar da kendi rengini verebilmeli. Türklere de barış gerekiyor hatta daha fazla gerekiyor, bunu onlara iyi anlatmak lazım. DTP'nin çatı olması gerektiğini daha önce de söylemiştim. DTP kendini Çatı Partisi olarak örgütleyebilir, onlar da içinde yer alabilir hatta genişletilebilir, başka kesimler de katılabilir. DTP kapatılsa bile yapısı ve gövdesi varlığını koruyacağı için yeni isimlerle yeniden bir araya gelebilir. Hani o Fırat'ın batısı diyorlar ya, Maraş, Antep, Malatya, Elazığ buralarda örgütlenme yapabilirler. Batı metropollerinde de İstanbul, İzmir, Ankara, Marmara, Ege, Akdeniz hatta Karadeniz hattında böyle bir çalışma yürütülebilir. Bu, Türkiyelileşmeyi de sağlar. Sınıf çalışması yürütülmesi gerektiğini söyleyenler de böyle bir örgütlenme içinde yer almalılar. Bütün aydınlara, sosyalistlere ve sol kesime bu yönde çağrıda bulunuyorum. Hatta avukatlar aydınlar da bunu iyi anlamalı, bu konuda rol almalı. Yine gidip aydınlarla, Hasanlarla, Cengizlerle onlarla görüşüp bunlar anlatılabilir, tartışabilirler. Daha yeni bir çalışma modeli ve örgütlenme tarzıyla yürünmesi için savunmalarımdan da yararlanılabilir.

Bu şekilde çalışma yürüterek, çok genişleyebilirsiniz. Gençler de katılabilir. Binlerce genç de çekilebilir. Sosyalistler de geleneksel yapılarını terk etmeye karşı çıkmamalılar. Denilmeli ki, "bunu en eski Mahirci söylüyor!" Mahirlerden etkilendim. Mahirlerin, Denizlerin en eski takipçisiyim. Onların mirasını aldık bugünlere kadar getirdik, bu böyle bilinmelidir. Kendimi övme gibi anlaşılmasın. Ancak bizim gelişim tarzımız ortadadır. Örnek alınabilir. Sorun iyi teşhis edilip insanlara aktarılabilirse, binlerce genç gelir. Anlaşıldı sanıyorum. Bu doğrultuda çalışılabilir.

Üç aşamalı çözüm önerisini yol haritasında geliştirmiştim

Devletin, PKK'nin sınır ötesine çekilmesi, örgüt üyelerinin 221. Maddeden pişmanlık yasasından yararlanması, yüz kişilik yönetici kadronun Avrupa'ya gönderilmesi, ondan sonra anayasal ve yasal değişiklikler yapılması yönünde bir planından söz ediliyor.

Bunu kesinlikle reddediyorum, benim böyle bir önerim yok. Bu 221. Madde kesinlikle tasfiyeci bir maddedir, Rahşan Affından bile daha geridir. Böyle bir şey olamaz. Bizim yol haritamızda böyle şeyler yok. Yol haritamda üç aşamalı bir plandan bahsetmiştim. Burada da açıklayabilirim: ***Birinci aşama*** Meclis'de bir araştırma komisyonunun kurulması, bu komisyonun çalışmalarına ben de katkıda bulunurum, beni de dinlerler. Ondan sonra Meclis'te bizimle ilgili, sorunun çözümüne ilişkin bir karar alırlar. Böyle bir karar alınırsa ikinci aşama devreye girer. ***İkinci aşama*** olarak; silahlı güçlerin sınır dışına çekilmesi devreye girer. Mesela Bradost olur, Kandil olur, Kuzey Irak olur, kendileri uygun gördükleri bir yerde toplanırlar. Tamamen çatışmasızlık sağlanır. Bundan sonra üçüncü aşama devreye

girer. ***Üçüncü aşamada*** anayasal ve yasal düzenlemeler yapılarak ona göre güçlerin ülkeye dönmesi sağlanabilir. Bunun dışındaki hiç bir öneri ya da görüş bizim çözümümüz değildir.

Maxmur için de aynı şeyi söylüyorum. Maxmur bir KCK birimidir. Maxmur'un üç kırmızı çizgisi var; kendi meclisleri, yürütmesi ve kendi öz savunmaları var. Bunların kabul edilmesi gerekir, bunlardan vazgeçemez. Bu hususlar görüşülür, tartışılır ve kabul görürse toplu olarak -ancak kendileri karar verirler– geri dönerler. Öyle dağılmazlar da, herkes geldiği yere gitmez. Geri dönüşe koşulları oluşup da karar vermeleri halinde onlar için benim yerleşime ilişkin önerim şudur; onlara Cudi'nin eteklerinde bir kent kurulur, oraya yerleşirler. Geliş olursa ancak böyle olur. Onun dışında hiç bir geliş tarzını kabul etmiyorum. KCK sisteminin dört boyutlu örgütlenmesinin kabul edilmesi gerekir: KCK konusunda daha önce de değinmiştim. Ben yol haritamda da KCK sistemiyle ilgili dört boyutu belirttim; Ekonomik, sosyal, siyasi-diplomatik, öz savunma. ***Sosyal boyut:*** bunun alt başlığında hukuk da var. ***Siyasi ve diplomasi boyutu***: Kürtlerin yaşadıkları her yerde sınırlara dokunmaksızın demokratik çalışma yürütme ve bir arada örgütlenme, koordinasyon serbestliği olmalıdır. Üçüncü boyut: ***Öz savunma***'dır. Kendi güvenliklerini kendileri sağlama boyutudur. Dördüncü boyut: ***Ekonomidir***. KCK örgütlenmesi tanınmalıdır. Bizim çözüm anlayışımız budur. Bunun dışındaki çözümlerin çözüm olamayacağını belirtiyorum. Ben daha önceki çözüm önerilerimde de bunları belirtmiştim.

Evet, sadece bir yol haritası değil çözüme ilişkin geniş bir çalışmaydı. 160 sayfalık bir çalışmaydı. Yol haritası bunun içinde yer alıyor. Hazırladığım yol haritası bir gün ulaşır. Orada, anlamlı çözüm önerilerim vardı, alıp okunur.

Kadınlar beş bin yıllık egemen sistemden kurtulmalıdır

Barzani ve Talabani'yle ilişkiler o kadar kötü olmaz. Onlar PKK'siz yapamayacaklarını biliyorlar. Şimdiki durum Kürtlerin genel bir kazanımıdır. Bu tüm Kürtlerin genel ortak bir yaklaşımıdır. Onlar da bu tabloyu görerek hareket ediyorlar, Kürtlerin birbirlerini karşı karşıya alacağı bir duruma düşmezler. İran'da idam edilen genç başka örgütten mi? Başka idam edilen var mı? Onların anısı için çok büyük düşünüyorum. Onlara sabır ve metanet diliyorum. Tarihte hak ettikleri görkemli yerlerini alacaklardır.

Davutoğlu'nun Ortadoğu'da yürüttüğü stratejide benden, benim fikirlerimden yararlanıyor ama bu onların yapabileceği, başarabileceği bir şey değil, gerçek sahiplerinin yapabileceği, başarabileceği bir şeydir. Zaten AKP hükümeti yedi yıldır burada benim söylediklerimi alıp kendine göre uygulamaya çalışıyor. PKK'yi PKK ile tasfiye etmeye çalışıyorlar. Benim fikirlerimi kullanarak Ortadoğu'da bir diplomasi geliştirmeye çalışıyorlar ve bunun temeline de PKK'yi tasfiye etmeyi koymuşlar ama bunu başaramazlar. Bizim projemizin asıl sahipleri varken, ortadayken taklidinin başaramayacağı açıktır.

KJB'nin açıklaması önemli bir değerlendirmedir. CHP, MHP ve AKP aslında rol bölüşümü yapmışlardır. Kürtlere CHP ve MHP ile ölümü gösterip AKP ile sıtmaya razı ediyorlar. Vereceğim örnek yanlış anlaşılmasın ama Kürtleri 18 yaşındaki bir genç kız olarak düşünürsek bu partiler de kart adamlar gibi "ona varma bana var" diye dayatıyorlar. Böyle bir zihniyet kabul edilemez. Onurlu, özgür Kürtler bunu kabul etmez.

KJB'ye başarılar diliyorum, Kadın Anayasası hazırlama çalışmaları, özgür kadın kimdir, nasıl yaşar kitap çalışması ve dört parçada kadınların katılacağı Ulusal Kürt Kadın Konferansı çalışmalarını yapabilirler. Ben kadın sorunu için beş bin yıllık tecavüz kültürü dedim. Nasıl Marksı anlamak için Hegel'i anlamak gerekir deniliyorsa, iyi bir kadın özgürlük savaşçısı olmak için de egemen olan beş bin yıllık tecavüz kültürünü iyi anlamak gerekir. Hegel'deki köle-efendi diyalektiği bende kadın-zorba egemen erkek diyalektiği şeklinde ifadelendirilmiştir. Bu ilişkiyi iyi görmek gerekir. Hegel köle-efendi diyalektiği temelinde ele alıyor ama biz beş bin yıllık bir kadın-zorba erkek çelişkisini işleyip kendimizi, bu sorunu çözümleyerek bu güne kadar taşıdık. Daha önce de söylemiştim; "sınırsız boşanma sınırsız aşk" demiştim. Ne ile boşanma? Bu beş bin yıllık egemen kültürden boşanmadır. Kadınlar bu beş bin yıllık pislikten kurtulmalıdır. Yine aşka nasıl çağrı yapıyorum? Aşka çağrım şu şekildedir; özgür ve demokratik bir yaşama olan aşktır. Kadınlar da yaşları ilerledikten sonra, 30-40 yaşlarına geldiklerinde aman evde kaldık diye korkmasınlar, korkmaya da gerek yok. Herkes şunu anlamalıdır ki, kadınlar özgürleşmeden hiç kimse, toplum özgürleşemez. Bu konuda savunmalarımdan ve daha önce belirttiğim görüşlerimden de faydalanabilirler.

PKK
büyük devrimler yaratmanın adıdır

“PKK’nin Kürdistan’da gereçekleştirdiği demokratik kültür ve sosyal devrimlerlerle toplumdaki ilişkiler yeni bir nitelik kazanmıştır. Aile yapısı, komşuluk ilişkileri değişmiştir; kadının erkeğe erkeğin kadına yaklaşımı değişmiştir; yaşlılara saygı, çocuklara yaklaşım, itibar ölçüleri, saygı ölçüleri değişmiştir. Artık ülkesi için, halkı için mücadele eden, demokratik mücadele, özgürlük mücadelesi içinde yer alan insanlar itibar görmektedir. Bu alanlarda ne kadar mücadele veriyorsa, ne kadar emek katıyorsa o kadar saygınlık ve itibar kazanmaktadır”

PKK denince akla her şeyden önce Ortadoğu’nun en büyük despotik devletine karşı on yıllardır kahramanca yürütülen kesintisiz bir mücadele gelir. PKK öncülüğündeki Kürt Özgürlük Hareketi, 1973 yılından başlayarak kendini örgütleyen ve en zor koşullarda bu örgütlülüğünü geliştirip mücadele ederek Kürdistan’da önemli gelişmeler yaratan bir hareket olarak bilinir. Bu yönüyle de PKK’nin öncülük ettiği Özgürlük Mücadelesi kahramanca bir mücadele olarak anlatılır.

1973’ten bugüne geçen 36 yıl, birkaç kuşağın bu mücadeleyi tanımasına şahit olmuştur. Bu yönüyle Kürdistan tarihinde ilk defa özgürlük ve demokrasi mücadelesi içinde büyüyen kuşaklar yaratan bir hareket olarak da değerlendirmek gerekiyor. Diğer Kürt isyanlarıyla karşılaştırıldığında bu konuda da ayrı bir özelliğe sahiptir. İsyanların en uzununun bir iki yıl sürdüğü düşünülürse, onlarca yıldır kesintisiz bir mücadele yürütmenin Kürt halkı açısından ne anlama geldiği daha iyi anlaşılır.

Kürdistan tarihinde gerçekten de bu kadar zor koşullarda böyle büyük bir mücadele yürüten bir siyasi hareket olmamıştır. Bundan sonra da böyle büyük bir siyasi hareketin Kürdistan’da ortaya çıkması mümkün değildir. Bu açıdan bu mücadele Kürtler için bir şanstır ve kutsallık değerinde bir özelliğe sahiptir. Nitekim Kürtler PKK’yi efsaneleştirmiştir. Bu efsaneleştirmede de haklıdırlar. Çünkü PKK Kürt halkının varlık yokluk savaşını vermiştir. Kürt halkının yürüttüğü bu özgürlük mücadelesi varlığını koruma mücadelesidir. Bu açıdan Kürt halkının neden bu hareketi efsaneleştirdiğini, kutsallaştırdığını, neden her yerde ***“PKK halktır halk burada”*** dediğini bu çerçevede anlamak gerekmektedir.

Çünkü PKK Kürt halkına her şeyini vermiştir. Özgürlük adına, demokrasi adına, irade adına, inanç adına, özgüven adına, kendi kimliğini, dilini, kültürünü tanıma, bu değerlerle yaşama adına ve ezik Kürt’ten başı dik Kürt haline gelme adına ne kadar yaratılan değer varsa hepsinde PKK’nin öncülük ettiği Kürt Özgürlük Hareketinin damgası vardır. Bu açıdan PKK’ye dünyanın herhangi bir yerindeki siyasal bir hareket gibi yaklaşılamaz.

PKK destansı bir karaktere sahiptir

PKK tabii ki fedai bir harekettir. Kahramanca yürütülen bir mücadeledir. En zor koşullar altında direnmesini bilen bir özgürlük hareketidir. Bu yönüyle de gerçekten destansı bir karaktere sahiptir. Genellikle de bu özelliği öne çıkarılır. PKK daha çok da bu özelliğiyle tanımlanır. Bunlar doğrudur, ancak 36 yılda (resmi kuruluşunun 31. yıldönümünde) PKK’yi değerlendirirken esas olarak da PKK’yi büyük yapan en temel özelliği olan ulusal, siyasal, toplumsal, kültürel, duygu ve düşüncede yarattığı büyük değişimle tanımlamak ve bu çerçevede değerlendirmek daha doğrudur. Eğer PKK’ye hakkı verilmek isteniyorsa, PKK gerçekten yerli yerine oturtulmak isteniyorsa esas olarak da Kürdistan toplumunda ve Kürdistan toplumu üzerinden Ortadoğu’da yarattığı değişimler üzerinden değerlendirmek, PKK’nin tarih içindeki yerini en doğru biçimde değerlendirmek olacaktır. PKK’nin yarattığı değişimi ve dönüşümü anlamadan PKK’yi tanımlamak, PKK’nin yürüttüğü mücadeleye de, ortaya çıkardığı sonuçlara da yüzeysel yaklaşmak anlamına gelir. Eğer halkta bu kadar derin bağlılık varsa bunu sadece yürüttüğü kahramanlık düzeyindeki mücadeleye bağlamak yanlıştır. Halkın PKK’ye derin bağlılığının altında yatan esas gerçek, Kürt toplumunun ulusal, siyasal, sosyal, kültürel, duygu ve düşüncede, davranışta, tutumda yarattığı büyük değişimdir. Bu değişim etkilerinin Kürt toplumunun derinliklerine işlemesidir. Kürt toplumunu bu 36 yılda büyük değişime uğratmasıdır. Kesinlikle şu andaki Kürt halk gerçekliğiyle PKK’nin mücadeleyi başlattığı dönemden önceki Kürt halk gerçekliği arasında muazzam bir fark vardır.

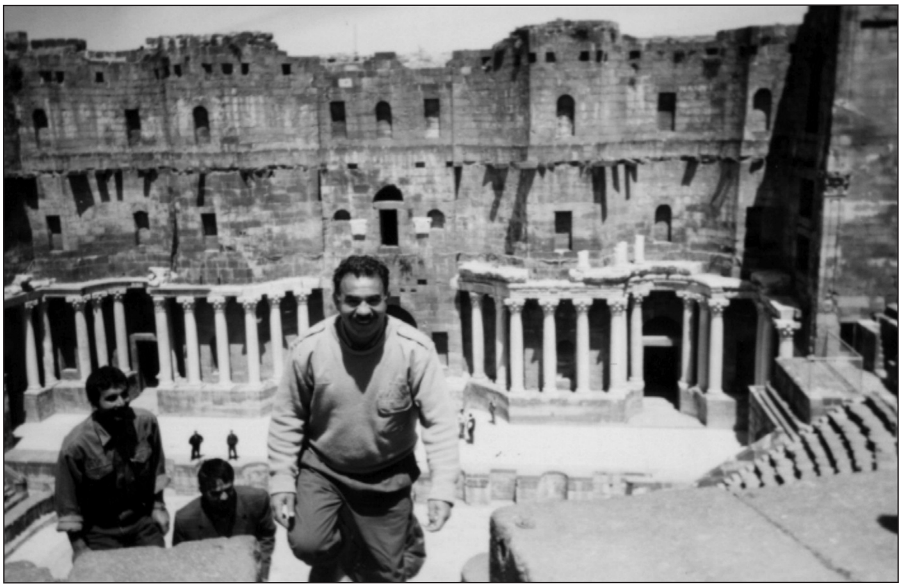
O günden bugüne Kürtlerde yaşanan değişim ve dönüşüm belki de dünyanın hiçbir yerinde, hiçbir zaman görülmemiş bir değişim ve dönüşümü ifade etmektedir. Denilebilir ki Kürt halk gerçeği bu süreçte yeni bir kimlik kazanmıştır. En temel kimlik özelliklerini, karakterini bu yıllarda kazanmıştır. Geçmiş bin yıl-

lara eş değerde önemli özellikler kazandığını, Kürt kimliğinin tanımlanması, Kürt kimliğinin özellikleri açısından geçen bin yıllara değer bir renk ve zenginlik kattığını, özellik kattığını rahatlıkla söyleyebiliriz. Bu açıdan PKK'nin yürüttüğü özgürlük mücadelesine, bu özgürlük mücadelesinde görülmemiş bir Önderlik sorumluluğu gösteren Önder Apo'ya ve on binlerce şehidine layık olmak, ancak PKK'nin ortaya çıkardığı bu değişimi tüm boyutlarıyla ortaya koymakla mümkündür. On yıllardan bugüne yaşanan bu değişimi kapsamlıca izah etmemek Önder Apo'nun ve şehitlerimizin yürüttüğü bu büyük mücadeleye yüzeysel yaklaşmak ve hakkını vermemek olur. Bu açıdan bu sorumlulukla 1973'ten bugüne ortaya çıkan değişimleri temel boyutlarıyla değerlendirmeye ve ortaya koymaya çalışacağız.

Kürdistan'ı sömürge olarak tanımlamak bile büyük bir suçtu

Önder Apo, Apocu grubu ilk oluşturmaya başladığında ***"Kürdistan sömürgedir"*** tanımlaması yapmıştır. Mücadeleye ilk adımını bu tespitle atmıştır. Bu tanımlamayı arkadaşlarına bile kimsenin duymaması için alçak sesle söylediğini belirtmiştir. Çünkü böyle bir söylemle ortaya çıkmak, inkâr ve imhayı hedefleyen Kürdistan'ı Türk uluslaşmasının yayılma alanı olarak gören Türk devleti açısından derhal ezilmesi gereken bir olgudur. Türk devleti bırakalım bu konuda mücadele etmeyi, Kürdistan'ı sömürge olarak tanımlamayı bile, bunun düşünülmesini bile en büyük suç sayan bir gerçekliğe sahiptir. İşte ilk mücadeleye adımını atarken Önder Apo'nun yaklaşımı da budur. Bu gerçeklik, Kürdistan'ın varlığının nasıl bir tehlike altında olduğunu da ortaya koymaktadır.

O dönemin Kürdistan'ını ve Kürt toplumunu tanımlama açısından Önder Apo'nun o dönemde yaptığı bir belirlemeyi de özellikle vurgulamak gerekmektedir. Önder Apo mücadeleye başladığı ilk günlerde *"kendisine ihanet etmemiş tek bir Kürt kalmamıştır"* belirlemesiyle Kürt toplumsal gerçekliğini, Kürt toplumunun ulusal, siyasal, sosyal ve kültürel durumunu çarpıcı bir biçimde, sarsıcı bir biçimde ortaya koymuştur. Belki bu sözler ilk duyulduğunda abartılı görülebilir, gerçekçi görülmeyebilir, ancak o dönemdeki Kürt toplumunun yaşadığı durum ve karşılaştığı tehlikeler çok boyutlu irdelendiği taktirde bu değerlendirmelerin çok isabetli olduğu anlaşılır. Bu değerlendirmeleri yapmadan, bu değerlendirmelerin sarsıcılığını hissetmeden Kürdistan'da doğru bir özgürlük mücadelesi yürütülemeyeceği ve tehlikelerin bertaraf edilemeyeceği görülür. Çünkü Kürdistan gerçeği tam da bunları ifade etmektedir. Kürt insanı ve Kürt toplumu yok olma tehlikesiyle karşı karşıyadır. Yok edilmek üzeredir, ama bu gerçeğin farkında değildir. Hatta bu yok oluş sürecinin birer dişlisi gibi yaşamaktadır. Yaşamıyla, duygusuyla, tutumuyla bu sürecin işlemesine araç olmaktadır, zemin olmaktadır. Bu durum da Önder Apo'nun belirttiği gibi bir gaflet ve ihanet durumudur. Dolayısıyla bilinçli ya da bilinçsiz Kürt insanı, Kürt toplumu kendine ihanet etme konumundadır. Kendine bu yönlü ihanet etmemiş tek bir kimse kalmamıştır. Çünkü bu ihanet gerçeğinden kurtulmak için yaşadıkları durumu bilince çıkarmak ve bundan kurtulacak bir duruş göstermekle mümkündür. Yoksa Kürt ve Kürdistan üzerindeki imha politikasını durdurmak, varlığını korumak mümkün değildir. 1970'lerin başındaki gerçeklik budur.

Kürdistan'a ilişkin ilk sistematik derli toplu bir analizi geliştiren PKK'dir

Kürdistan toplumunun ulusal, siyasal, sosyal, ekonomik ve kültürel yapısının ne durumda olduğu PKK'nin en temel belgesi olan **Kürdistan Devriminin Yolu**'nda ortaya konulmuştur. Nitekim bu kitapçığa manifesto adı verilmiştir. Kürdistan devriminin manifestosu olarak değerlendirilmiştir. Gerçekten de o günün koşullarında Kürdistan toplumunun tarihsel ve güncel durumunu en çarpıcı bir biçimde ortaya koyan bir belgedir. 1970'li yılların koşullarında sistematik, derli toplu bir bakışı Kürdistan Devriminin Yolu ortaya koymuştur. Zaten PKK'nin tutarlı, bütünlüklü bir siyasal hareket olarak çıkmasında bu manifestonun ortaya koyduğu düşüncenin büyük bir payı vardır. PKK böyle bir düşünce ortaya koyduğu için güçlü siyasal bir hareket olarak başlamış, kendini örgütlemiş ve sürekliliği olan bir mücadele vermiştir. Ama diğer hareketler Kürdistan tarihini, toplumsal yapısını bütünlüklü ve gerçekçi değerlendiremedikleri için, sistematik bir düşünceye sahip olamadıkları için, eksik ve eklektik bir düşünce yapısında oldukları için ihtiyaca uygun bir ideolojik-teorik

yaklaşım ortaya koymadıkları için doğru bir örgütlenme ve mücadele içinde olamamışlar, 12 Eylül geldiğinde de hemen dağılmışlardır. Bunun en temel nedenleri, onlar Kürdistan tarihine, toplumsal yapısına ve güncelliğine, dünya durumuna, bölge koşullarına uygun bir ideolojik ve teorik bir yaklaşım ve Kürt halkını inkar ve imha etmek isteyen inkarcı sömürgeci güçlere karşı mücadele edecek bir program ve pratik ortaya koyamadıkları için kısa sürede etkisizleşip tasfiye olmuşlardır. Kuşkusuz Kürdistan toplumsal gerçeğini gerçekçi ve bütün boyutlarıyla değerlendirmeden, düşmanı doğru tanımadan mücadele etmek, ayakta kalmak mümkün değildir. Bu gerçeklik bile PKK'nin ilk çıktığı koşullarda yaptığı Kürdistan ve Kürt toplumu konusundaki değerlendirmesinin ne kadar isabetli olduğunu ve bu değerlendirmelerle kendisini tehlikelere karşı koyarak güç yaptığı bir daha anlaşılmıştır.

Kürtlere tek yaşama kapısı olarak Türkleşme bırakılmıştı

Kürt toplumu açısından ilk önce ulusal durumunun ne olduğunu ve nasıl değişime uğradığını ortaya koymak gerekiyor. Şu açıktır ki 1970'lerin başında Kürtlerin ulusal varlığı gerçek anlamda bir tehdit altındadır. Varlığını yitirme tehlikesiyle karşı karşıyadır. O süreçte Önder Apo Türk devletinin Kürtler üzerindeki politikasının tek dil, tek kültür, tek millet, tek vatan yaratma politikası olduğunu özellikle vurgulamıştır. Türk devletinin Kürdistan'ı Türk ulusallaşmasının yayılma alanı olarak gördüğünü ve bu temelde de Kürtleri tümden ortadan kaldırmak istediği tespitini yapmıştır. Bu tespit gerçekten de 1970'lerin başında Türk devletinin Kürtler üzerinde izlediği politikayı ortaya koymaktaydı. O güne kadar Kürtler üzerinde öyle bir politika izlenmişti ki Kürtlerin iradesi kırıldığı gibi, giderek gönüllü olarak Türklüğe koşma biçiminde bir ruh hali ortaya çıkarılmıştı. Türk devleti politikalarıyla Kürtlüğü gerilik, Türklüğü ise çağdaşlaşma olarak gösterip, Kürtlük için hiçbir yaşam alanı tanımayarak Kürtler için tek yaşama kapısı olarak Türklüğü bırakmıştır. Öyle bir düşünsel ve ruhsal ortam yaratılmıştı ki Kürtlük geri kalmak olarak algılatılıyordu. Kimse de geri kalmayacağına göre, Türklüğe koşmanın kapısı açılmıştı. Zaten Kürtlük yaşamın her alanında sıkıntı ve zorluk demekti. Aşağılanmak, işkence, zor ve zulüm demekti. Karın doyurmak için bile Türk olmak gerekirdi. Öyle bir askeri, siyasi, sosyal, ekonomik, kültürel politika izleniyordu ki Kürtlere tek yaşama kapısı olarak Türkleşme bırakılmıştı. Bu politikada belirli düzeyde sonuç da almıştı. Bir Türkleşme eğilimi ortaya çıkmıştı. Artık bu eğilim zoraki olmaktan çıkıp gönüllü hale gelmişti. Bu gerçeklik bile Kürtler üzerindeki uygulanan ulusal imha politikasının ne kadar kapsamlı, derin ve çok boyutlu olduğunu gösterir.

Kürtlerin hiçbir örgütlülüğü olmadığı ve siyasi iradesinin bulunmadığı bu ortamda Kürt kimliği üzerinde böyle bir baskı uygulanırken, bunun tamamlayıcı olması açısından da Kürt dilinin zorla asimilasyona uğratıldığı bir baskı sistemi kurulmuştur. Kürt dilinin unutulması için her yol ve yöntem denenmiştir; her araç kullanılmıştır. Öyle ki Kürtçe konuşmaya para verme cezasının olduğu dönemler olmuştur. Çocuklar ev içinde bile Kürtçe konuşamaz duruma getirilmiştir. Türkçe bilmeyen hademelik bile yapamamaktadır. Böyle bir baskıyla Kürt dili yaşamın bütün alanlarında hiçbir değeri ve anlamı olmayan bir olgu durumuna düşürülmüştür. Böyle olunca da Türkleşmek çağdaşlaşmak olduğu gibi, Türkçe öğrenmek de bu çağdaşlaşmanın en önemli bir unsuru olarak görülmüş, Türkçe öğrenme eğilimi her bakımdan yükseltilmiştir.

Benzer biçimindeki baskı politikası Kürt kültürü üzerinde de uygulanmıştır. Kürtçe edebiyat yapmak mümkün değildir. Yazılı basın ya da diğer yollarla Kürt edebiyatı ve kültürü icra etmek yasak olduğu gibi, Kürtlerin sözlü kültürü olan dengbejlik başta olmak üzere müziği üzerinde de baskı kurulmuştur. Daha doğrusu yasaklanmıştır. Zaten Kürt kültürü hiçbir alanda kendisine imkân bulamamaktadır. Böyle olunca da Kürt kültürünü en fazla ayakta tutan Kürt müziği de giderek itibarını kaybetmiş, eski etkisini ve gücünü yitirmiştir.

1970'lerde Kürt sorununun mezara gömüldüğü sonucuna ulaşılmıştı

Kürt folkloru ise entegre edilmesi, asimile edilmesi kolay olduğundan bütün Kürt oyunları Türk oyunları haline getirilmiş, Türk oyunları olarak lanse edilmiş ve böylelikle Türk kültürünün bir parçası haline getirilmek istenmiştir. Zaten müzik alanında Kürt müziği, Kürt kültürü, Türk müziğinin ve Türk kültürünün malzemesi haline getirilerek bir de bu yoldan Kürtler üzerindeki asimilasyon politikası kolaylaştırılmıştır. Çünkü bu müziğe kulağı, bu folklora gözü yatkın olan Kürtler, müziğin Türkleştirilmesiyle, Türkçeleştirilmesiyle asimilasyonu daha kolay benimser hale getirmişlerdir.

1970'li yıllara ulaşıldığında Türk devleti Kürtleri Türk uluslaşması içinde erittiğine dair neredeyse büyük bir zafer kazandığını düşünmekteydi. Bir nevi Ağrı isyanından sonra mezarlı bir karikatürün üstünde *"hayali Kürdistan burada medfundur"* biçiminde yazıldığı gibi Kürt sorununun mezara gömüldüğüne dair bir sonuca ulaşıldığı düşünülüyordu. Aslında gerçek biraz da böyleydi. Gerçekten ulusal düzeyde, dil, kimlik, kültür düzeyinde büyük bir baş aşağı gidiş yaşanıyordu. Artık Kürtlükte bir gelecek görülmüyordu. 1960'ların sonunda belirli bir kıpırdama gözükse de, Kürtlere tek yaşama kapısı olarak Türkleşme bırakılmıştı bu baş aşağı gidişi engelleyecek bir örgütlülükte, bir kararlılıkta, bir ideolojik, örgütsel, toplumsal, ulusal uyanış yaratacak bir çerçevede değildi. Belirli düzeyde Güney Kürdistan'daki Kürt ulusal hareketinin etkileri, yine dünyada yükselişte olan ulusal kurtuluş hareketlerinin etkisi olsa da, başka ülkelerdeki ulusal hareketlerle karşılaştırıldığında çok geri bir durumu ifade ediyordu. Nitekim 12 Mart darbesiyle birlikte derhal budanmıştı.

PKK Kürdistan'ın dört parçasında ulusal gelişme yaratmıştır

Kaldı ki Güney'deki hareket giderek gerilemiş ve daha sonra İran ve Irak arasında yapılan uluslararası güçlerin de içinde bulunduğu 1975 Cezayir anlaşması sonrası tasfiye edilmiştir. Doğu Kürdistan'da zaten Şah rejiminin baskısı altında Kürtlerin herhangi bir hareketi söz konusu değildi. Hatta Kürtler Farsların bir kolu olarak görülüp eritilmek isteniyordu. Kaldı ki bu tez Türklerin Kürtler Türk'tür tezinden daha güçlü bir tarihsel temele sahipti. İran Şah rejimi de aslında Türkiye politikasını farklı biçimde takip ederek Kürtleri zaman içinde eritmeyi hedeflemekteydi. Suriye'deki yaşayan Kürtlerin ise diğer parçalarda güçlü bir hareket olmadığı taktirde kendi başına yapacağı fazla bir şeyi bulunmuyordu. Bu nedenle daha çok diğer parçalara bakan bir yaklaşımı vardı. Suriye'deki Arap hâkim ulusu da Kürtleri Araplaştırma politikası izliyordu. Onların da belirli bir mesafe aldığını söyleyebiliriz. Bugün hala giyimde ve kuşamda bile Arap etkisinin fazla olduğu yerler bulunmaktadır. Ama Güneybatı Kürdistan esas olarak diğer parçalardan, özellikle de Kuzey'den etkilenen bir ulusal yaklaşım içindedir. Güney Kürdistan'daki harekete bir duygusal yakınlık gösterseler de esas olarak da Kuzey Kürdistan'daki gelişmelerden etkilendikleri açıktır. Bu açıdan da Kuzey Kürdistan'daki asimilasyon, Türk egemenliğinin Kürdistan'da yarattığı sessizlik Güneybatı Kürdistan'ı da doğrudan etkilemiş; bu durumda Arap Suriye rejiminin Kürtler üzerindeki etkisini arttırdığı gibi, asimilasyonu da kolaylaştıran bir etkide bulunmuştur.

Kürt ulusal gerçekliğinin o gün yaşadığı durum bugünle karşılaştırıldığı takdirde gerçekten de muazzam bir değişiklik görülür. Hem Kuzey Kürdistan'da hem bütün parçalarda ulusal düzeyde büyük bir değişiklik yaşandığı kesindir. Bu değişikliklerde belirleyici olan da yine PKK öncülüğündeki Kürt Özgürlük Hareketidir. Ulusal düzeyde ortaya çıkan bu değişikliğin, bu uyanışın başka nedenleri olmakla birlikte, esas etkenin PKK'nin öncülük ettiği Kürt Özgürlük Hareketinin yürüttüğü mücadele olduğunu söylemek gerçeği ifade etmek olur. On yıllardır Ortadoğu'nun en büyük, hatta en güçlü devletine karşı kıran kırana bir mücadele yürütülmüştür. Bu mücadele herhangi bir anlık ayaklanma değildir, bir bölgesel isyan değildir. Neredeyse bütün toplumu içine çeken ve süreklileşen, birkaç kuşağın yaşayarak gördüğü ve etkilendiği bir özelliğe sahiptir. Tabii ki bu mücadelenin ulusal demokratik karakteri de olduğundan doğrudan ulusal düzeydeki duyguda, düşüncede, kültürde, sanatta, edebiyatta, kendi kimliğini tanımada ve bütün diğer ulusal sorunlarıyla ilgilenmede gelişme gösteren bir Kürt halk gerçeği, bir ulusal yapı ortaya çıkarmıştır.

Gerilla tam bir demokratik ulus ordusu gerçeğini ifade etmektedir

Bugün Kürt halkı Kuzey'de başta olmak üzere demokratik bir uluslaşma gerçeğini yaşamaktadır. Her alanda demokratik ulusal örgütlenmelerle uluslaşmasını demokratik temelde derinleştirmektedir. Dünyanın neresinde bir Kürt varsa ülkesiyle ilgilenmekte, ülkesinin özgürlük ve demokrasi sorunuyla yaşamakta, özgürlük ve demokrasi mücadelesine destek vermeye çalışmaktadır. Bu gerçeklik en yoğun biçimde Kuzey Kürdistan'da yaşansa da Doğu Kürdistan'da da, Güney Kürdistan'da da, Güneybatı Kürdistan'da da, Avrupa'da da, Rusya, Ermenistan ve başka ülkelerde de Kürt insanının durumu böyledir. Artık sadece günlük yaşamıyla uğraşan değil, demokratik bir ulus bilinciyle siyasi, sosyal, kültürel sorunlarla ilgilenen, bu konularla ilgisi olan bir ulusal gerçeklik ortaya çıkmıştır. Nerede bir mücadele varsa bütün Kürtler orayla ilgili hale gelmişlerdir. Oradaki mücadelelere maddi, manevi destek vermektedirler. Bu açıdan dört parçadaki Kürtler de birbirleriyle ilgili hale gelmişlerdir. Birbirlerinin sorunlarını eskisinden çok fazla takip eden bir konumdadırlar. Zaten PKK gerçeğinde, gerilla gerçeğinde bu açıkça ortaya çıkmıştır. PKK'de ve gerillada Kürdistan'ın bütün parçalarından insanlar vardır. Gerilla tam bir demokratik ulus ordusu gerçeğini ifade etmektedir. Bütün bunlar tabii ki onlarca yıldır yürütülen mücadelede adım adım kazanılan özelliklerdir. Kürt halkının demokratik ulus bilinci mücadeleden, acılardan, sevinçlerden, deneylerden süzülmüş büyük bir kapsama ve derinliğe kavuşmuş bir demokratik uluslaşmadır.

PKK çıkışından itibaren parçacı eğilimlerle mücadele etmiştir

Ulusal gerçeklik bugün PKK'nin mücadeleye başlamasından önceki döneme göre çok değişmiştir. Kürdistan'ın bütün parçaları birbirinden güç alır hale gelmiştir. Bugün Kuzey Kürdistan'ın gücü bütün Kürdistan'ın gücü durumundadır. Doğu Kürdistan'ın, Güney Kürdistan'ın, Güneybatı Kürdistan'ın gücü de bütün parçaların gücüdür. Bütün parçalar diğer parçalardan güç almaktadır. Doğu'nun gücünü sadece Doğu'daki örgütlenmeyle sınırlı görmek yanılgıdır. Doğu Kürdistan'ın bugünkü gücü bütün parçaların gücüyle yoğrularak, onların gücünden güç alarak bir demokratik ulusal duruş içindedir. Güneybatı açısından da gerçeklik böyledir. Bu tabii Kürdistan gerçeği açısından çok önemli bir gelişmedir. Eskiden ulusal parçalanmışlık Kürtler için çok büyük bir zaaf iken, bugün bu zaaf olmaktan çıkarılmış, bütün parçalar birbirini destekleyen bir konuma getirilerek bu zafiyet şimdi güce çevrilmiştir. Bu tabii kendiliğinden olmamıştır. PKK'nin yürüttüğü özgürlük mücadelesi bu sonuçlara yol açmıştır. Çünkü PKK daha çıkışından itibaren parçacı, bölgeci bütün eğilimlere karşı mücadele etmiştir. Parçacı ve bölgeci eğilimlerin Kürdistan üzerinde egemenlik kuran sömürgeci güçlerin yarattığı sonuçlar ve gerici yaklaşımlar olduğunu belirtmiş, buna karşı büyük mücadele vererek bu bölgeci, parçacı, kafalarda sınırlar yaratan eğilimleri

yıkarak Kürtlerdeki demokratik ulusal birlik duygusunu güçlendirmiştir.

Bugün yok oluşa giden bir Kürt gerçeği değil, Ortadoğu'da yükselen bir Kürt ulusal demokratik gerçeği vardır. Parçalanmış Kürt ulusal gerçekliğinden ulusal birliğe önemli adımlar atmış bir Kürt gerçekliği ortaya çıkarılmıştır. Bu gerçeklik de Kürtlerin baskılar ne olursa olsun onlar karşısında direnme ve ayakta kalma ve mücadelesini süreklileştirme imkânlarını çok boyutlu ortaya çıkarmıştır.

Bugün kendinden kaçan bir Kürt halk gerçekliği ortada yoktur. Bırakalım kendinden kaçması, Kürtlüğünden utanması, Türklüğe, Araplığa, Farslığa koşmasını, aksine Kürlüğünden gurur ve onur duyan bir ulusal gerçeklik ortaya çıkmıştır. Bu tabii milliyetçi, şovenist bir gurur değildir. Bu gurur, bugün on yıllardır büyük mücadele vererek ayağa kalkan, mücadeleyle haklarını arayan bir halk gerçekliği ortaya çıkarmanın, bir demokratik ulusal gerçeklik ortaya çıkarmanın, tüm parçalardaki Kürtlerin ulusal özgürlük ve demokrasi mücadelesi içinde olmasının gururudur.

Kürt halkı başı dik mücadele eden bir ulusal gerçekliğe ulaşmıştır

Bu mücadele içinde Kürtler tarihlerini de öğrenmişlerdir. Tarihleri öyle utanılacak bir tarih değildir. Tabii ki teslimiyet, kölelik altında yaşamak utanç vericidir. Yüzyıllar boyu Kürtler üzerinde böyle bir egemenlik kurulmuştur. Ama bunun yanında insanlığın ilk toplumsallaştığı bir coğrafyada, insanlığa büyük değerler katan bir halk gerçeği olduğunun bilincine varması büyük bir moral kaynağı olmuştur. Ovalarda ve devlet egemenliği altında köle olarak yaşamaktansa dağlara çıkarak o toplumsal değerlerini, o komünal değerlerini, o otantik kültürünü koruyarak aslında insanlığın özünü koruyan bir halk gerçekliği olduğunu görmektedir. Bu da Kürt halkına böyle bir halk olmanın gururunu yaşatmaktadır. Tarih içindeki bu pozitif ve olumlu yanıyla bugünkü direnişçi yanı güçlenen, her koşulda mücadele veren bir halk gerçekliği haline gelme durumu birleşince kendine özgüven duyan bir ruh hali ortaya çıkmıştır. Geçmiş on yıllardaki utanç verici, onur kırıcı, boyun eğen yaşamdan, bugün direnen, başı dik ve her koşulda mücadele eden, hiçbir baskıya boyun eğmeyen bir ulusal gerçekliğe ulaşmak tabii ki çok gurur verici bir durum olmaktadır.

"Bugün 21. yüzyılda Kürtlerin Ortadoğu'da her bakımdan yükselişe geçecek bir toplum olacağına dair çok büyük işaretler vardır. Bir toplumu, bir halkı, bir ulusu yükselişe geçiren esas olarak da düşünsel düzeyidir. Düşünsel ve sosyal düzeyde yaşadığı gelişmedir. Bugün demokratik kültür olarak, özgürlük kültürü olarak Kürtlerden ileri bir toplumsal gerçeklik yoktur"

Kürtler, kendine güveni artan belirli bir irade, güç haline geldikleri gibi, daha önce Kürtleri küçük gören, ciddiye almayan, Kürtlerle ilgili birçok küçük düşürücü öykü söyleyen, belirlemeler yapan Ortadoğu'daki diğer halkların da son on yıllarda gelişen özgürlük mücadelesiyle birlikte Kürtlere yönelik bakışları değişmiştir. Kürtler artık öyle başına vurulup ekmeği alınacak, alay edilecek, dalga geçilecek, hiçbir şeyden anlamaz bir toplum olmaktan çıkmış, özgürlük ve demokrasi duruşunda bütün diğer halklardan daha ileri bir duruma gelmişlerdir. Eskiden "Kürt ne bilir bayramı hor hor içer ayranı" derlermiş, "ağaçtan maşa, Kürt'ten paşa olmaz" derlermiş, "alavere dalavere Kürt Mehmet nöbete" derlermiş. Ortadoğu'da Kürt'ü böyle küçük gören birçok deyim üretilmiş. Ama gelinen aşamada, şu anda Ortadoğu'da yükselen demokratik ulus duruşuyla, iradeli tutumuyla, sosyal ve kültürel değerleriyle, özgürlük ve demokrasi bilinciyle, çağdaş demokratik ölçüleriyle amiyane deyimle Türkleri, Arapları, Farsları sollamışlardır. İdeolojik olarak da, düşünsel olarak da, örgütlülük düzeyi olarak da, mücadele azmi olarak da, toplumsal gerçeklik olarak da çok dinamik, canlı ve 21. yüzyılda yükselen bir demokratik ulus haline gelmişlerdir.

Bugün 21. yüzyılda Kürtlerin Ortadoğu'da her bakımdan yükselişe geçecek bir toplum olacağına dair çok büyük işaretler vardır. Bir toplumu, bir halkı, bir ulusu yükselişe geçiren esas olarak da düşünsel düzeyidir. Düşünsel ve sosyal düzeyde yaşadığı gelişmedir. Bugün demokratik kültür olarak, özgürlük kültürü olarak Kürtlerden ileri bir toplumsal gerçeklik yoktur. 21. yüzyılda özgürlük ve demokrasi yüzyılı olacağına göre, özgürlük ve demokrasi kültürünü en fazla Kürtler benimsediğinden, bu düşünceyle örgütlü bir toplum haline geldiğinden bu gelişmiş imkânlarıyla Ortadoğu'da en etkili halk haline geleceklerdir. Nasıl ki Araplar İslamiyet'le Ortadoğu'nun etkili gücü haline gelmişlerse, bir dönem Ruslar sosyalist düşünceyle dünyada etkili bir toplum, halk, ülke haline gelmişlerse, Kürtler de bu üstün yanlarıyla Ortadoğu'da ağırlığını koyacak bir halk olacaktır. Bu tabii bir siyasi egemenlik olmayacaktır, bir ekonomik egemenlik olmayacaktır. Bu, daha çok ideolojik ve kültürel anlamda, demokratik ve özgürlükçü değerler anlamında bir üstünlük olacaktır ve bu üstün yanlarını sadece kendileri için değil bütün halklar için kullanacaklardır.

Kürtler toplumsal özgürlük alanında Ortadoğu halklarına öncülük yapacaklardır

21. yüzyılda bütün halkların özgür ve demokratik yaşamı için Kürtler önemli bir dayanak güç olacaklardır. Bu yönleriyle, bu özellikleriyle Ortadoğu halklarına öncülük yapacaklardır. Sadece ideolojik alanda değil, örgütlülük alanında değil, özellikle de kadın özgürlük çizgisi de dikkate alındığında toplumsal özgürlük alanında Ortadoğu halklarına öncülük yapacaklardır. Tüm bu gerçeklik, Kürtlerin bugün

gerçekten de çok çarpıcı ve etkileyici demokratik bir ulus haline gelmiş olmasının kanıtıdır. Bu gerçekliği sadece bölge ülkeleri değil, uluslararası güçler de görüyor. Her ne kadar hala PKK'ye terörist deseler de, hala esas olarak Türk devletiyle, İran'la, Arap ülkeleriyle ilişki içinde olsalar da, Kürtler içinde daha çok da Güneylileri esas alsalar da, ama uluslararası güçler de görüyorlar ki Kürtler içinde ideolojik, teorik, siyasal, sosyal, kültürel ve örgütlenme düzeyinde en etkili güç PKK'nin öncülük ettiği mücadeleyle ortaya çıkan halk gerçekliğidir. PKK öncülüğünde yürütülen özgürlük mücadelesinin yarattığı değerlerin Doğu Kürdistan'ı da, Güney Kürdistan'ı da, Güneybatı Kürdistan'ı da etkilediğini görmektedirler.

Kürtler fiili olarak kendi varlıklarını kabul ettirmişlerdir

Bu durum PKK'nin ve Kuzey Kürtlerinin itibarını yükseltmektedir. Bu açıdan da Kürtlere bakış uluslararası alanda da değişmiştir. 20. yüzyılın başında Kürtlerin inkârı üzerine kurulan bir Ortadoğu düzeni vardı, bir dünya sistemi vardı. Bölge ülkeleri de Kürtler üzerindeki inkârcı, asimilasyoncu politikayı bu uluslararası sisteme dayanarak yürütüyorlardı. Ama Kürt halkının Özgürlük Mücadelesi, dünyadaki ve bölgedeki gelişmeler, Kürtlerin inkârına dayalı bu sistemi önemli oranda kırmıştır. Bugün Kürtlerin inkârına dayalı bölgesel sistem dayandığı temelleri yitirmiştir. Artık inkârcılığın öncülüğünü yapan Türk devleti bile Kürt'ü inkâr edemez duruma gelmiştir. Yasal olarak, hukuki olarak hala varlığını kabul etmese bile, ama o katı inkârcı politika kırılmıştır. Kürtler fiili olarak kendi varlıklarını kabul ettirmişlerdir. Bu zaten Kürtlerin ulusal düzeyde geldiği konumu ve başarıyı ifade ediyor. İnkârcı zihniyetin kırılması, iflas ettirilmesi, Kürt halkının ulusal düzeyde geldiği gücü gösteriyor. Eğer Kürtler demokratik bir ulus olarak güçlenmeselerdi, baş aşağı gidişi durdurup yükselen bir ulus haline gelmeselerdi, mücadele eden örgütlü demokratik bir ulus haline gelmeselerdi Türk devletinin Kürtlerin varlığını kabul etmesi mümkün değildi. Bırakalım yasal ve hukuki olarak tanımayı, fiili olarak Kürt'ün ismine bile tahammülleri yoktu. Kürtler mücadeleyle, büyük bedeller ödeyerek varlıklarının kabulünü dayatmışlardır. Bundan sonrası bunun siyasal bir çerçeveye, hukuki bir çerçeveye kavuşturulması süreci olacaktır. Aslında Kürtler Kürt sorununu kendi gerçekliği içinde çözmüşlerdir. Duygularında, düşüncelerinde, mücadelelerinde, örgütlülüklerinde, iradelerinde, kendine inançlarında, özgüvenlerinde artık Kürt sorunu bir çözüme kavuşmuştur. Şimdi sıra bölgedeki sömürgeci ülkelere siyasi ve hukuki olarak bunu kabul ettirmeye gelmiştir. Bu düzeye ulaşan bir ulus gerçeğinin kendisini hukuki ve siyasi olarak da kabul ettireceği kesindir.

Bugün dört parçada yaşanan siyasal bilinç ve ulusal gelişmeler giderek anlamsız hale gelmektedir. Kürtler açısından sınırlar bu birleşmeyi engelleyecek durumdan çıkmıştır. Nitekim dört parçadaki Kürtler arasında demokratik konfederal bir sistem kurmanın temelleri atılmıştır. Bugün ulusal konferans bilinci her parçada yüksek düzeyde ve doğru bir anlayışta gelişme göstermişse, bu da Kürtlerin demokratik uluslaşma bilinci ve kendi aralarındaki birlik anlayışının yükselmesi sonucudur. Artık parçacı eğilimler gerilemiş, Kürt toplumu içerisinde kabul edilmeyen bir duruma gelmiş, bu da demokratik bir ulus gerçeğinin gerçekleşmesi konusunda önemli gelişmeler ortaya çıkarmıştır. Zaten her parça kendi içinde eskiye göre ileri düzeyde bir birlik sağladığı gibi, Kuzey Kürdistan'da da demokratik uluslaşmada çok önemli mesafeler alınmıştır. Demokratik ulus, egemenlerin otoritesi ve devletçiği altında gelişen devletçi ulus gerçeğinden katbekat ulusu güçlendiren bir karaktere sahip olduğundan bugün uluslaşma bilincinin en yüksek düzeye çıkmasının sonuçlarını görmekteyiz. Demokratik ulus, tabana dayalı tüm sosyal ve kültürel örgütlenmelere dayandığından her türlü baskıcı ve sömürücü dayatmalara karşı da en büyük direnişçi duruşu ve potansiyelini ortaya çıkarmaktadır. Bu çerçeveden bakıldığında Kürtlerin direniş güçlerinin ve potansiyellerinin çok yüksek düzeye çıktığını, her türlü baskıyı boşa çıkararak özgür ve demokratik yaşamlarını kazanacaklarını söylemek gerekmektedir.

Bölgedeki devletler Kürt düşmanlığında birleşmişlerdir

Kürdistan'da siyasal alandaki değişimler de ulusal düzeydeki değişimler kadar çarpıcıdır. Şu açıktır ki Kürtler PKK öncesinde fazla örgütlü değildir. Bulundukları ülkelerde siyasi etkileri yoktur. Güney Kürdistan'daki Kürt ulusal hareketinin Irak içine belirli bir etkisi olsa da, güçlü bir toplumsal örgütlenmeye dayanmadığından, ideolojik ve teorik düzeyde toplumun örgütlülüğünü, siyasal ve sosyal yaşamını şekillendirecek bir karaktere sahip olmadığından, siyasi etkisi dış desteklere dayanarak ortaya çıkan bir özelliğe sahiptir. Esas olarak bölgede etkili olmak isteyen ABD'nin etkisiyle yürüyen bir hareket söz konusudur. Bu da daha çok Kürtlerin ulusal haklarını kazanmasını destekleyen bir politik yaklaşımın sonucu değil, bölgede İran ve İsrail'in desteklediği, bu çerçevede önemli petrol gelirlerine sahip Irak'ın geriletilmek istediği bir politik yaklaşım söz konusudur. 1975 Cezayir anlaşmasıyla Irak'la İran arasında anlaşma olmuş, Güney'deki Kürt hareketi de yüz üstü bırakılmıştır. 1975 yılı Güney Kürdistan'daki hareketinin tasfiye edildiği yıl olarak hatırlanır.

Kürtlerin Türkiye, İran, Suriye siyasetinde ise hiçbir etkisi yoktur. Zaten Ortadoğu düzeni 21. yüzyılın başında Kürtlerin inkârı üzerine kurulmuştur. Daha çok bölgede Arap, Fars, Türk devletlerini esas alan ve bunlara dayanan bir denge oluşturulmuştur. Sömürgeci devletler de bu siyasi durumda Kürtler üzerinde istedikleri baskı ve uygulamaları rahatlıkla gerçekleştirmişlerdir. Öte yandan bu uluslararası sisteme dayanarak bölgedeki devletler de Kürt düşman-

lığında birleşmişlerdir. Kürtlerin herhangi bir hareketini bastırmada anlaşmışlardır. Her ne kadar Irak'taki Kürt hareketini İran'ın desteklemesi söz konusu olmuşsa da, yine Türkiye ile belirli ilişki içinde bulunmuşlarsa da, bu hareketin Türkiye'ye, İran'a, Suriye'ye sıçratılmaması konusunda tam bir görüş birliği içindedirler. Hatta Güney hareketinin Türkiye ve İran'daki gelişebilecek ulusal hareketleri desteklememesi, hatta önünün alınması konusunda bu devletlere söz verdiği bilinmektedir.

PKK ilk olarak sömürgeciliğin Kürdistan'daki ayaklarına yöneldi

1970'li yıllara gelindiğinde Kuzey Kürdistan'da tamamen siyasi sömürgecilik hâkim olmuştur. Kürdistan'da siyasi güç olarak CHP ve AP vardır. Bunlar sömürgeciliğin Kürdistan'daki bürolarıdır. Kürt aşiret ileri gelenleri, ağaları, beyleri de bu partiler içinde yer almaktadırlar. Kimileri AP'de kimileri de CHP'de yer almaktadırlar. Kürtlük adına herhangi bir siyasi hareket yoktur. Siyasi sömürgeciliğin Kürdistan'daki ayakları olarak bu partiler sömürgeciliği pekiştiren, sömürgeciliğin sürdürülmesine en büyük güç ve destek veren konumdadırlar. 1960'larda İşçi Partisi alternatif bir parti olarak çıksa da, Kürt sorununda daha yumuşak bir yaklaşım, Kürtlerin taleplerine ve isteklerine duyarlı bir yaklaşım içinde bulunsa da siyasi bir etkisi yoktu. 1960'ların sonunda ortaya çıkan Kürt siyasi eğilimi de güçsüzdür. Yine ağırlıklı olarak Kürt egemen sınıflarının çocuklarının yer aldığı DDKO (Doğu Devrimci Kültür Ocakları) da dünyadaki ve Türkiye'deki gelişmelerle kıyaslandığında çok geri bir konuma sahipti.

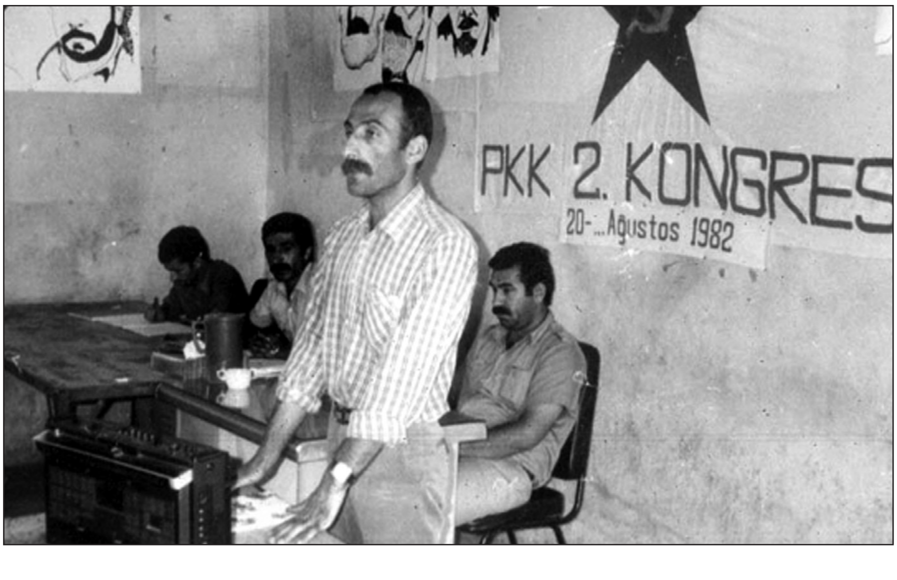
PKK işte bu siyasal ortamda ortaya çıkmıştır. Kürdistan'da siyasi sömürgeciliğin tam hâkim olduğu bir dönemde bu siyasi sömürgeciliğe karşı mücadele etmek açısından bir ulusal demokratik siyaset benimsemiş, bu ulusal demokratik siyasetle siyasi sömürgeciliğe karşı mücadele içinde olacağını ilan etmiştir.

İlk önceleri ideolojik mücadele yürüten PKK, daha sonra bu mücadelesini siyasi alana taşırmıştır. Bir taraftan devlete karşı ideolojik ve siyasi olarak mücadele yürütürken, diğer taraftan da devletin Kürdistan'daki ayakları olan ajanlaşmış yapı, kişi ve kurumlara karşı bir mücadele içine girmiştir. Özellikle Kürdistan'da sömürgeciliğin ayağı olan kimi aşiretler, kimi feodal çeteler bulunmaktadır. PKK Kürdistan'daki sömürgeciliği yıkma iddiasıyla ortaya çıkınca ilk önce sömürgeciliğin ayaklarıyla karşılaşmıştır. Örgütlenmesini halk içinde geliştirmek istediğinde daha baştan örgütlenme çalışmasını engelleyen devlet destekli yapılarla mücadele içine girmek zorunda kalmıştır. Bu güçlerin aynı zamanda sömürgeciliğin Kürdistan'daki ayakları olması, bu mücadelenin keskin bir biçimde sürmesini beraberinde getirmiştir. Bu mücadele, Kürdistan'da askeri hâkimiyetini kuran, siyasi sömürgeciliği yerleştiren, bu nedenle siyasi sömürgecilik dışında her türlü siyasi harekete, yaklaşıma, örgütlenmeye izin vermeyen, bu duruma karşı ulusal demokratik siyasetin sömürgeci siyaseti kırma ve kendisine yer açma mücadelesi olarak sürmüştür. Bu mücadele kısa sürede de etkili olmuştur. Giderek bazı yerlerde sömürgeci siyasetin ayakları olan feodal yapılar ve bu yapılanmaya dayalı sömürgeci partiler etkisizleşmeye başlamıştır. Zaten 12 Eylül darbesinin gerçekleşmesinin esas nedenlerinden biri ise Kürdistan'daki siyasi sömürgeciliğin sarsılmaya başlamasıdır.

15 Ağustos gerilla atılımıyla 12 Eylül faşizmi sarsılmıştır

Ulusal demokratik siyaset giderek Kürdistan'da etkili hale geldiğinden bunun önüne geçilmek isteniyordu. Ancak 12 Eylül siyasi sömürgeciliğin Kürdistan'da sarsılmasının önüne geçip hâkimiyetini yeniden inşa etmeye yönelse de bunu başaramamıştır. Çünkü 12 Eylül'ün tüm saldırılarına rağmen PKK varlığını sürdürmüş, Ortadoğu'da hazırlıklarını yaparak yeniden Türk devletine karşı askeri ve siyasi mücadele içine girme gücüne ulaşmıştır. 12 Eylül faşizmine karşı Diyarbakır zindanlarında gerçekleştirilen büyük direniş de Türk devletinin baskıyla, zulümle Kürdistan'da yeniden siyasi sömürgeciliği inşa etmesini engelleyen önemli bir faktör olmuştur. 12 Eylül faşizmi en başta da PKK'nin 1983 yılında Kuzey Kürdistan'a yerleşip 15 Ağustos 1984 yılında başlattığı gerilla mücadelesi ve Diyarbakır zindanındaki direnişle etkisiz kılınmıştır. Nitekim 12 Eylül faşizmi Türkiye ve Kürdistan'da siyasi egemenliğini tamamen kurduğunu, kendisi dışında hiçbir siyasi gücün yaşamayacağını düşündüğü bir zamanda 1984 15 Ağustos'unda gerillanın silahlı direnişiyle sarsılmıştır.

Türk devleti tüm isyanlarda olduğu gibi gerillanın direnişini de bastırmak

istemiş, ama bastırmayı başaramamış ve her gün siyasi otoritesi, etkisi giderek kırılmıştır. Kürt Özgürlük Hareketinin yürüttüğü ideolojik, askeri ve siyasi mücadele, Türk siyasi sömürgeciliğinin Kürdistan'daki ayaklarını da etkisiz kılmış ve güçsüz bırakmıştır. Artık onların toplum üzerindeki etkileri giderek kırılmaya başladığı için doğal olarak da Türk siyasi sömürgeciliğinin Kürdistan'daki etkisi de azalmıştır. Zaten Türk devleti siyasi sömürgeciliğini esas olarak da bu işbirlikçiler vasıtasıyla Kürdistan'da yürütüyordu. Bu işbirlikçileri etkisiz kalınca Kürdistan'da ağırlıklı olarak çıplak askeri zorla kendi varlığını sürdürmek zorunda kalmıştır.

Serhıldanlar sonrası Kürdistan'daki partiler tabela partisi haline geldi

1990'lı yıllara gelindiğinde Kürdistan'da serhıldanlar gelişmiştir. Serhıldanların gelişimi aynı zamanda Türk devletiyle işbirliği yapan aşiretçi feodal otoritelerin Kürt halkı üzerindeki etkisinin kırılması anlamına gelmektedir. Kürt halkı bu siyasal otoritelere karşı bir duruş göstererek, onların etkisinden çıkarak bir bütün olarak PKK'nin öncülük ettiği Özgürlük Mücadelesi etrafında birleşerek ulusal demokratik siyaseti desteklemişlerdir. Serhıldanlar, ulusal demokratik siyasetin halkla birleşmesini ifade etmektedir. Serhıldanlarla birlikte Kürdistan'daki siyasi sömürgeciliğin uzantısı partiler çökmüştür; tabela partileri haline gelmiştir. Siyasi sömürgeciliğin uzantısı ve Kürdistan'daki ayakları olan partiler yıkıma uğramıştır. Sadece koruculuğa ve belirli menfaat gruplarına dayanan kesimlerle ayakta durmaya çalışan partiler kalmıştır. Hangi parti iktidardaysa o partinin kendini var ettiği görülmüştür. Bu bazen ANAP olmuştur, bazen Doğru Yol olmuştur. Diğer yandan siyasal İslamcı partiler de Kürdistan'da varlığını şöyle ya da böyle sürdürmüştür. Esas olarak da Kürdistan'da siyasal İslamcı partiler dışındaki partiler çökmüştür. Diğer partiler devlet zoruyla, korucularla işbirliği içinde kendini var etmeye, seçimlerde de hilelerle, baskıyla kendisini etkili kılmaya çalışmışlardır. Ama şu gerçektir; serhıldanlardan sonra Kürdistan'daki sömürgeci partiler tabela partisi haline gelmiştir. Siyasal İslamcı partiler ise devletin himayesi ve hoşgörüsüyle ayakta kalmaktadır. Çünkü Kürtleri etkileyecek başka bir güç olmadığı için, siyasal İslamcı partilerin özel savaş gereği desteklendiği, Kürdistan'da güçlü tutulmaya çalışıldığı bilinmektedir.

1990'lı yıllarda gelişen serhıldanlar ulusal yapıyı güçlendirdiği ve ulusal duyguları etkilediği gibi, demokratik eğilimleri de geliştirmiştir. Artık toplumun farklı otoritelerin etkisinden kendini kurtararak demokratik örgütlenmeler içine girdiğini görüyoruz. Zaten ulusal demokratik siyasetin etkili hale gelip sömürgeci partilerin etkisinin kırılmasıyla birlikte partinin cephe örgütlenmesi olan ERNK önemli bir otorite haline gelmiştir. Ağırlıklı illegal örgütlendiğinden sınırlı bir yapıyla doğrudan ilişki kurmuş olsa da etkisinin örgütlenme gücünden öte bir düzeye ulaştığı kesindir. İşte bu ortamda HEP süreciyle başlayan ve daha sonra bugün DTP'ye gelen süreç, Kürdistan'da demokratik toplumun gelişmesi sürecidir. Toplumun demokratik eğiliminin gelişmesi sürecidir. Bu süreç yıllar yılı daha da gelişerek, derinleşerek siyasal sömürgeciliği önemli oranda tasfiye etmiştir. Her ne kadar toplumun tabandan örgütlenmesi ve demokratik toplumun derinleşmesi yeterince sağlanmamış olsa da sömürgeci siyasetin çöktüğü, demokratik siyasal örgütlenmelerin toplum tarafından desteklendiği gerçeği ortaya çıkmıştır. Bugün birçok yerel yönetimin DTP adayları tarafından kazanılması, sömürgeci siyasetin yenilgiye uğratıldığının, ulusal demokratik siyasetin ise başarı kazandığının ifadesidir.

Bugün hala Türk siyasi sömürgeciliği siyasal İslamcı partilerle ayakta durmaya çalışıyorsa, bunu sağlatan devlet desteğidir. Devlet siyasal İslamcı partiler dışında başka partilerin artık Kürdistan'da etkili olamayacağını bildiği için, onların gelişmesine engel olmamaktadır. Klasik asker-sivil bürokrasi diğer bölgelerde AKP'yi geriletmeye çalışsa da Kürdistan'da AKP'ye destek verdiği tartışmasız bir gerçektir. En azından şimdiye kadar destek verdiği tartışmasız bir gerçektir. AKP'nin Kürdistan'daki varlığına rağmen siyasi sömürgeciliğin çöktüğünü söylemek gerekir.

Bugün Kürdistan'da ulusal demokratik siyaset güçlenmiştir

AKP'nin de bir devlet partisi olarak ayakta kaldığı düşünülerek bu partinin etkisinin sınırlandırılması için de mücadelenin sürdürülmesi gerekmektedir. Ancak Kürt sorunu kesin çözülene kadar, Kürt Özgürlük Hareketi, demokratik siyaset ve Kürt halkı üzerinde baskı son buluna kadar bu tür partiler belirli düzeyde etkileri olmaya devam edecektir. Kürt sorunu çözüldüğü taktirde bu tür partilerin daha da etkisizleşeceği açıktır. Belki Kürdistan'da başka siyasal partiler ortaya çıkabilir, ancak siyasi sömürgeciliği sürdürecek ya da o zihniyetteki partilerin Kürdistan'da kalması mümkün değildir. Ya da Kürt sorunu çözüldüğünde Kürt halkının demokratik ve özgür yaşamını kabul eden, bu konuda kendine göre bir yaklaşımı olan bazı partiler de kısmen varlığını sürdürebilir. Ama esas olarak ulusal demokratik siyasetin Kürdistan'da etkili olacağını, diğer partilerin etkisiz hale geleceğini şimdiden söylemek mümkündür.

Bugün ulusal demokratik siyaset güçlenmiştir. Güney Kürdistan'da zaten Kürt siyaseti, ulusal siyaset etkilidir. Güney Kürdistan'daki hâkim siyasal partilerin Demokrasi ve özgürlük anlayışı çok sınırlı ve otoriter anlayışları aşılmamış olsa da sömürgeci siyasetten çok emperyalist siyasetin etkili olduğu bir gerçekten söz edilebilir. O yönüyle inkârcı ve imhacı bir siyasi eğilimin değil de Kürtler üzerinden Ortadoğu'daki siyasi egemenliğini sürdürmek isteyen güçlerin Güney Kürdistan'da etkili olduğunu söylemek mümkündür.

Ulusal demokratik siyaset Kuzey Kürdistan'da inkârcı sömürgeci siyaseti önemli oranda etkisizleştirdiği gibi, Türkiye'de de siyasi etkinliğini arttır-

mıştır. Artık Türkiye siyasetinde ulusal demokratik siyasete göre tutum alan bir partiler gerçeği vardır. Bir taraftan zorla, şiddetle siyasi sömürgeciliği yeniden kurmak isteyen bir anlayış devam etse de, esas olarak klasik politikanın iflas ettiğini inkârcı sömürgeci güçler de kabul emiş durumdadırlar. Eski politikaların yürümediği, eski politikalara dayanarak Kürt Özgürlük Hareketine karşı mücadele edilemeyeceği kanaatine ulaşılmıştır. Bu açıdan ulusal demokratik siyaset, klasik inkârcı sömürgeci siyaset iflas etmiştir. Klasik inkâr ve imha politikasının iflası Türkiye'yi yeni bir politik arayışa götürmüştür. Eski politikanın yürümeyeceğini gören Türk devleti, yeni Kürt politikası inşa etme sürecini başlatmıştır. Nitekim açılım dedikleri veya süreç dedikleri olgu aslında yeni bir Kürt politikası inşa etme sürecidir. Amaç, Kürt sorununu kalıcı temelde, demokratik temelde çözmek değildir. Aksine, Özgürlük Mücadelesi karşısında, meşruiyetini yitirmiş Kürt politikası yerine yeni siyasi argümanlarla, enstrümanlarla siyasi meşruiyetini tazeleyip Kürt halkının Özgürlük Mücadelesini bastırma temelinde yeni inşa etmek istediği politikayı kabul ettirmeye çalışmaktır. Türk devleti şu anda böyle bir tasfiye konsepti yürütmektedir. Ancak bu gerçekliğe rağmen Türk devletinin yeni bir politika inşa etmek zorunda kalması, PKK'nin öncülük ettiği Özgürlük Hareketinin siyasal alanda yarattığı büyük değişimi ortaya koymaktadır.

Topluma dayanan demokratik siyaseti hâkim kılmak büyük bir devrimdir

Artık sadece Kuzey Kürdistan'da da değil, Doğu Kürdistan'da, Güneybatı Kürdistan'da da ulusal demokratik siyaseti sahiplenecek bir halk gerçekliği ortaya çıkmıştır. Bugün artık etkin olan siyaset demokratik ulusal siyasettir. Kürdistan'da demokratik ulusal siyaset yerine başka bir siyaseti etkin kılmak kolay değildir. Artık ulusal demokratik siyaset sadece bir siyasi program olarak, talep olarak Kürdistan'da hâkim olmamıştır. Giderek tabandan örgütlenen, halkın siyasete duyarlı olduğu, halkın politikleştiği bir demokratik siyaset gerçekliği ortaya çıkmıştır. Önderliğimizin ortaya koyduğu demokratik konfederal sistem, ahlaki toplum gerçeği, esas olarak da demokratik siyaseti tüm toplumsal kesimlerde hâkim kılmayı hedeflemektedir.

Artık üst toplumun siyaseti ya da bazı elit kesimlerin yaptığı ve diğer toplumsal kesimlerin de izlediği siyasetten öte tüm halkın ilgilendiği, sahiplendiği, halkın kendini örgütleyerek siyasete katıldığı yeni bir siyasal yaklaşım, demokratik siyaset anlayışı Kürt toplumsal gerçeğinde hâkim olmaya başlamıştır. Bunun da büyük bir devrim olduğu görülmelidir. Sadece inkârcı sömürgeci siyaseti Kürdistan'da söküp atmak yetmiyor. Bu tabii önemli bir devrim olduğu gibi, üst toplum siyaseti yerine, halka, topluma dayanan demokratik siyaseti hâkim kılmak ise ayrı bir devrimdir. Bunlar belki istenildiği düzeyde gerçekleştirilememiştir. Hala demokratik konfederalizmi örgütleme, KCK sistemini kurma sorunları vardır, ama zihniyet olarak, anlayış olarak artık üst toplum siyaseti mahkûm edilmiş, demokratik siyaset, yani tabana dayalı demokratik konfederal siyaset ise toplum tarafından benimsenmiştir. Artık üst toplum siyasetinin demokratik konfederal siyaset, yani demokratik siyaset karşısında başarılı olma şansı zayıflamıştır. Bunun da önemli bir değişim olduğunu görmek lazım. Halkın siyasal bilincinde, siyasete yaklaşımında önemli bir değişiklik ortaya çıkmıştır. Eskiden siyasetten bana ne, beni siyaset ilgilendirmez diyen, hatta burjuva siyasetin, sömürgeci siyasetin çirkinliği nedeniyle siyasete uzak duran Kürt toplumu, bugün siyasetin, politikleşmenin çok önemli olduğunu, özgürleşme ve demokratik yaşamla demokratik siyasetin iç içe olduğunu, demokratik siyaset olmadan özgür ve demokratik yaşamın kazanılamayacağını çok iyi bilmektedir. Bu açıdan da siyasete duyarlı, politikleşmiş bir halk gerçekliğinin ortaya çıkması çok çok önemlidir.

PKK ilk ortaya çıktığında en büyük amacı özgürlüğü ve demokrasisi için mücadele veren bir halk gerçeği yaratmaktı. Yani ulusal demokratik siyaseti sahiplenen ve bu ulusal demokratik siyaset doğrultusunda mücadele eden bir halk gerçeği yaratmayı temel hedef olarak önüne koymuştu. Bugün PKK'nin daha ilk çıkışında ortaya koyduğu özgürlüğü ve demokrasisi için mücadele eden bir halk gerçekliği yaratma hedefine büyük oranda ulaşılmıştır. Tabii ki bu sadece programlarla, söylemle gelişmemiştir; aynı zamanda örgütlülüğüyle gerçekleşmiştir. Bugün Kürtleri örgütlenmeye yatkın bir toplum haline getirmiştir. Eskiden iki Kürt bir araya gelemezdi, örgütlenemezdi. Bugün hem örgütlenmekte hem de milyonlar harekete geçmektedir. Kürt toplumunun eskiden temel özelliği örgütlenmeye yatkın olmaması ve bir araya gelip ortak iş yapamama özelliğiyken, şimdi ortak iş yapma, bir araya gelme eğilimi yükselmiştir. Örgütlenmeye yatkın, bir araya gelip mücadele etmeye yatkın bir halk gerçekliği ortaya çıkmıştır. Bunun Kürt'ün yaşamında çok büyük değişiklik ve gelişme yarattığı açıktır.

Kürtler özgürlüğü için yediden yetmişe ayağa kalkan bir halktır

Kürtler örgütlülüğü temelinde on yıllardır ayaktadır. Dünyada Kürtler kadar yürüyen, mücadele eden, taleplerini ortaya koyan bir halk bulunmamaktadır. Sürekli ayakta olan bir halk gerçekliği vardır. Özgürlüğü ve demokrasisi için yediden yetmişe ayağa kalkan bir halk gerçekliği vardır. Bir yıl değil, on yıl değil, otuz yıldır siyasal mücadele içinde pişen, yetişen kuşaklar vardır. Özgürlüğü ve demokrasisi için mücadele eden birkaç kuşak ortaya çıkmıştır. Genç kuşaktan, orta kuşak, yaşlı kuşağa kadar hepsi Kürt halkının özgürlük ve demokrasisi için mücadele eden bir gerçekliği yaşamaktadır. Şu andaki Kürt demokratik siyaseti böyle bir tarihsel bilinç ve birikim üzerinde şekillenmektedir. Mücadelenin kesintisiz sürmesini sağlayan da bu bilinçtir, bu tecrübedir, bu siyasallaşmadaki derinliktir. Kürtlerin özgürlüğü ve demokrasisi için mücadele eden bir halk gerçekliği

haline gelmesidir. Siyasal düzeyde böyle bir ulusal gerçeklik yaşamasıdır.

"Demokrasi her şeyden önce hakkını savunan bir kültür ister. Demokratik kültür demek, her türlü baskıya ve zulme karşı haklarını savunmak demektir. Demokratik toplum aynı zamanda hakkını arayan, hakkı için mücadele veren bir topluluk demektir. İşte bugünkü Kürt gerçekliği böyle ağır bedeller temelinde ortaya çıkan bir halk gerçekliğidir"

PKK toplumun tüm kesimlerinin örgütlenmesini geliştirmiştir

Demokratik siyaset, bugün Kürdistan'da çok güçlü zeminlere kavuşmuştur. Kürdistan'da kadın siyasetin en temel öznesi haline gelmiştir. Yine Aleviler, Êzidiler, bütün azınlıklar Kürt Özgürlük Hareketiyle birlikte örgütlü güçler olarak siyasetin parçası haline gelmişlerdir. PKK kadının da, farklı etnik ve dinsel toplulukların da örgütlenmesi için büyük teşvik yapmış, büyük destek vermiştir. Özgürlüğün ve demokrasinin ancak böyle derinleşeceğine inandığı için yapmıştır bunu. Sadece güncel politik kaygılar, taktikler, güç biriktirme anlayışıyla değil, özgürlük ve demokrasinin ancak bunlarla gerçekleşebileceğine, özgürlüğe ve demokrasiye bağlı bir toplumsal gerçekliğin böyle ortaya çıkacağına inandığı için böyle bir demokratik siyaset anlayışıyla hareket etmiştir. Sadece inkârcı sömürgeci siyaset iflas ettirilmemiş, bunu sağlamaya çalışırken demokratik siyaset hem derinleştirilmiş hem de kapsamlılaştırılmıştır. Bu durum toplumda gerçekten büyük değişikliklere yol açmıştır. Davranıştan her türlü ilişkiye kadar demokratik siyasi kültür etkili hale gelmeye başlamıştır. Demokratik uluslaşmayla bu demokratik siyaset gerçeğinin birleşerek demokrasisine ve özgürlüğüne sahip çıkan demokratik bir siyasi hareket ortaya çıkarması Kürdistan'da önemli gelişmeler yaşatmıştır. Kuzey Kürdistan'daki gelişmeler bu gerçekliğin çarpıcı ifadesidir.

Öte yandan bugün Kürtlerde siyasi parçalanmışlık, demokrasi ve özgürlük açısından hiçbir karşılığı olmayan suni bölünmeler ortadan kalkmıştır. Siyasi parçalanmışlık yanında siyasete ilgisizlik de azalmıştır. Artık nerede bir Kürt varsa o siyasetle ilgilenmekte, demokratik siyasetin bir parçası olmaktadır. Kürtler metropollerde de, Avrupa'da da, dünyanın neresinde bir araya gelirse gelsin, hangi şehirden, hangi aşiretten, hangi cinsten, hangi dinsel ve etnik mezhepten, azınlıktan olursa olsun bir araya gelerek örgütlenmekte, örgütlü bir güç olarak demokratik siyaset içinde yer almaktadır. Özgürlüğü ve demokrasisi için politikleşme gerçeği içinde özgür ve demokratik yaşamın somut ifadesi olan ahlaki politik toplum gerçeğini ve kişiliğini oluşturmaya ve hâkim kılmaya çalışan bir doğrultuda hareket etmektedir.

Önder Apo PKK'nin öncülük ettiği özgürlük mücadelesinin yarattığı halk gerçeğini, Kuzey Kürdistan'daki demokratik gelişmeyi tamamlamak için *"Amed Kürdistan'da demokrasinin merkezidir"* dedi. Bu doğrudur, ama bu noktaya nasıl gelindiği de bilinmektedir. Çok ağır bedeller ödenmiştir. Sadece cezaevine düşenleri ölçü alsak bile dünyada cezaevi yatma rekoru Kürtlere aittir. Kesinlikle dünyanın hiçbir ülkesinde, hiçbir siyasal mücadelesinde, hiçbir biçimde bu kadar uzun yıllar cezaevinde yatan bir halk yoktur. Kürtler İnsanlık tarihi açısından siyasi anlamda dünyada cezaevi yatma rekoru kırmıştır. Kesinlikle on binlerce insan cezaevine girdiği gibi, bunlar bir iki yıl değil, on yıl, on beş yıl, yirmi yıl yatmışlardır. Yalnız tutuklanma ve zindanda yatma rekoru değil, gözaltına alınma rekoru da kesinlikle Kürlere aittir. İşte bu biçimde baskılara karşı boyun eğmeyerek ve direnerek bu demokratik gelişme ortaya çıkarılmıştır. Halk bu direnişle, bu duruşla demokratik kültür ve demokratik karakterini de ortaya koymuştur. Boyun eğseydi bu demokratik gelişme ortaya çıkmazdı.

Demokrasi her şeyden önce hakkını savunan bir kültür ister. Demokratik kültür demek, her türlü baskıya ve zulme karşı haklarını savunmak demektir. Demokratik toplum aynı zamanda hakkını arayan, hakkı için mücadele veren bir topluluk demektir. İşte bugünkü Kürt gerçekliği böyle ağır bedeller temelinde ortaya çıkan bir halk gerçekliğidir. Öyle bir günde, iki günde, üç günde ya da bir dönemlik ayaklanmayla değil, onlarca yıl ölerek, zindanlarda yatarak, işkence çekerek, köylerini boşaltılması pahsına direnilerek bunlar ortaya çıkarılmıştır. Bu yönüyle Kürdistan'da neredeyse mücadeleye katılmamış köy kalmamıştır, kasaba kalmamıştır. Bütün şehirler yürümüştür, bütün kasabalar ve köyler yürümüştür. Bu mücadeleyi de kesintisiz sürdürmüşlerdir. İşte bugün siyasal bilinçte ve siyasal örgütlenme eğiliminde büyük bir değişimden söz ediyorsak arkasında böyle büyük bir mücadele tarihi vardır.

Kürtleri dikkate almayan bütün siyasi hesaplar boşa çıkmaya mahkûmdur

Demokratikleşen halk gerçeği, buna dayalı demokratik siyaset, örgütlenmeye dayalı siyasi güç bugün yalnız Türkiye'de değil, bütün Ortadoğu'da Kürtlerin siyasi etkisini arttırmıştır. Bugün Kürtler siyasi etkisi olan bir güç haline gelmiştir. Siyaset yapan her güç Kürtleri dikkate almak zorundadır. Kürtleri dikkate almayan bütün siyasi hesaplar ister Türkiye'de, ister İran'da, ister Suriye'de, ister Irak'ta, ister Ortadoğu genelinde olsun boşa çıkmaya mahkûmdur. Çünkü Kürtler demokratik yaşamına ve özgürlüklerine tutkun bir halk haline gelmişlerdir. Bütün bölge ülkeleri ve bölgede siyasi güç olmak isteyen odaklar ancak Kürt halkının bu demokratik yaşamına ve özgürlüğüne saygı gös-

tererek siyaset yapabilirler. Bunun dışındaki her türlü siyasi yaklaşım Kürt halkının siyasal mücadelesi karşısında boşa çıkacaktır. Nitekim Türkiye de bölgedeki ülkeler de Kürtler üzerinde inkârcı sömürgeci politikalarını sürekli yeni ittifaklarla, yeni araçlarla, her türlü baskıyla yeniden hâkim kılmaya çalışıyorlarsa da başarılı olamıyorlar. Bunun nedeni, Kürdistan'ın siyasal yaşamında büyük bir değişikliğin ortaya çıkmasıdır. Bugün Kürtler kadar dinamik ve siyasal mücadeleye yatkın halk az bulunur.

Egemen sınıf siyaseti Kürdistan'da etkisizleşmiştir

Kürtlerde gelişen bu siyasal yaşamın en önemli karakterlerinden biri de yoksullara dayanan, halka dayanan, yani demokratik siyaset olmasıdır. Halka dayanan siyaset demokratik siyasettir. Demokratik siyaset topluma dayandığından güçlü bir karaktere sahiptir. Bugün Kürt demokratik siyaseti güçlüdür. Çünkü şu dış güce, şu siyasal konjonktüre, şu dengelere dayanma yerine Kürt halkının örgütlü gücüne, demokrasiye, özgürlüğüne ve ulusal değerlerine bağlılığına dayanılarak siyaset yapılmaktadır. Bu açıdan egemen sınıf siyaseti Kürdistan'da etkisizleşmiştir. Artık siyasette, yani Kürdistan'la ilgili sorunlarda karar almada ve bu kararı gerçekleştirmede halkın ağırlığı ve etkisi vardır. kuşkusuz doğru olan da budur. Toplumun yüzde doksanını bu halk oluşturuyorsa, o zaman siyasetsinin de bu halka göre şekillenmesi gerekmektedir. Şimdi Kürdistan'da halka göre şekillenen bir siyaset ortaya çıkmaktadır. Kürt egemen siyaseti etkisizleşmiştir, milliyetçi siyaset etkisizleşmiştir. Artık bunların Kürt siyasetinde, bölge siyasetinde etkinliği giderek azalmaktadır. Örneğin Güney Kürdistan egemen sınıfların siyasetinin ağırlığını çok hissettirdiği bir parçaydı. Ancak bugün KDP ve YNK'nin toplum üzerinde etkinliği azalmıştır. Bunun başka nedenleri olsa da esas olarak PKK'nin tabana dayalı yaptığı siyasetin, halkçı siyasetin, demokratik özgürlükçü siyasetin bütün parçalarda etkili olması bu gerçekliği ortaya çıkarmıştır. Bu nedenle artık halk öyle otoriter, despotik, üstten dayatılan rantçı, elit, siyasi yaklaşımları kabul etmiyor, onlara karşı tutum koyuyor. Son seçimlerde KDP ve YNK'nin başarısız olması, PKK'nin öncülük ettiği özgürlük mücadelesinin ortaya çıkardığı siyasal bilinçle doğrudan bağlantılıdır.

Öte yandan Kürdistan'da işbirlikçi siyaset de ölmüştür. Sadece sömürgeci siyaset iflas etmemiş, sömürgeciliğe dayalı işbirlikçi siyaset de artık Kürdistan toplumunda destek bulmamaktadır, lanetlenmektedir. Bu yönüyle artık açık işbirlikçilik yapma dönemi bitmiştir, şimdi örtülü işbirlikçilik yapılmaktadır. Kuzey Kürdistan'da görüldüğü gibi AKP içinde işbirlikçi Kürtler vardır. Ama onlar hem halkımızın dini duygularına seslenerek hem de propaganda yaparken 'biz de Kürt'üz, biz de bazı sorunların çözülmesini istiyoruz' gibi yaklaşım göstererek kendilerini ayakta tutmaya çalışmaktadırlar. Bu açıdan işbirlikçi siyasetin etkisizleştirilmesi de Kürdistan'da yaşanan diğer bir önemli siyasal bir gelişmedir. Hala Türkiye'de, İran'da koruculuk yaparak devletle işbirliği içinde olanlar vardır. Ama bunlar da artık geçmişteki gibi bu işi kolay ve istekli yapamamaktadırlar. İşbirlikçilik artık ya gizli yapılmaktadır ya da açıktan düşmanın cephesinde yer alarak yapılmaktadır. İşbirlikçiliğin bu kadar deşifre olması, bu kadar lanetli hale getirilmesi de ulusal demokratik siyasetin başarısının toplumda etkin hale geldiğinin kanıtıdır. Tüm bunlar Kürdistan'da siyasal yaşamın değiştiğini, siyasal eğilimlerin değiştiğini, siyasal yaklaşımların değiştiğini göstermektedir. Bu çerçevede bu siyasal bilince ve örgütlülüğe dayanarak bütün parçalarda Kürdistan'ın özgürlüğünü ve demokratik yaşamını gerçekleştirme imkânları çok artmıştır. Artık böyle bir demokratik kültüre, böyle bir siyasal anlayışa sahip bir halkı özgürlüğünden ve demokratik yaşamından yoksun bırakmak mümkün değildir.

PKK Kürdistan'da sosyal ve kültürel bir devrim gerçekleştirmiştir

Kürdistan'da köklü değişime uğrayan yapılardan biri de sosyal yapıdır. Sosyal yapı niteliksel bir değişime uğradığı gibi, sosyal yapıyı oluşturan bütün tabakaların, sınıfların, bileşimlerin yaşam anlayışları da, siyasal davranışları da, tutumları da değişmiştir. Bu açıdan bugün Kürdistan'da var olan sosyal yapıyla 1960-70'lerin yapısı arasında köklü bir değişiklik yaşanmıştır. 1990'ların başında diriliş devrimi dediğimiz bir demokratik devrim gerçekleşmiştir. Demokratik siyasal yaşamın gelişmesinden, inkârcı sömürgeci siyasetin tasfiye olmasından, iflas etmesinden söz ederken, bunu esas olarak yaratan Özgürlük Hareketi ve gerçekleşen de demokratik devrimdir. Belki tamamlanmamıştır, ama güçlü bir demokratik devrim gerçekleşmiştir. Bu demokratik devrim bir ulusal devrimdir, bir siyasal devrimdir, bir sosyal devrimdir, bir kültürel devrimdir. Bu yönüyle serhıldanlar en başta da sosyal yapıda büyük değişiklik yaşatmıştır. Artık özgürlük ve demokrasiye bağlı birey ve toplum gerçeği ortaya çıkmıştır. Egemenlere, ağalara, beylere bağlı bir sosyal yapıdan kurtularak özgürlük ve demokrasi için mücadele yürüten demokratik siyasi örgütlenmeler içinde yer alarak, bunun mücadelesini vererek bir demokratik ulus gerçeğine ulaşılmıştır. Artık Kürt toplumu bireylerinden, toplumsal kesimlerine kadar basit, dar aşiret çıkarları yerine, bir bütün olarak toplumun özgürlüğünü ve demokrasisini hedefleyen bir amaç etrafında bir araya gelmekte ve örgütlenmektedir. Örgütlenmesi, bir araya gelmesi, mücadelesi, çabası esas olarak da demokratik ulusun özgürleştirilmesi ve demokratikleşmesi üzerinedir. Zaten serhıldanlarda ayağa kalkış aslında sömürgeci baskılardan, ayağındaki ve elindeki bütün prangalardan, gerici bağlardan kurtularak özgürlük ve demokrasi mücadelesine atılmasını ifade etmektedir. Dikkat edilirse yediden yetmişe kadın, genç yaşlı herkes serhıldanlara katılmıştır. Bütün aşiret-

lerden, bütün illerden, ilçelerden ve köylerden bu mücadeleye katılım sağlanmıştır. Kürdistan toplumu bir bütün olarak ortak bir hedef etrafında birleşmiştir. Bu da Kürdistan'ın özgürlüğü ve demokratik yaşamıdır. Bu gerçeklik demokratik ulusu ve özgür düşünen bireyleri, demokrasi ve özgürlüğü düşünen bireyleri ortaya çıkarmıştır. Bu tabii toplumundan kopuk kapitalizmin yarattığı birey değildir. Yeni toplum yaratmak isteyen, özgür ve demokratik toplum yaratmak isteyen bireylerdir. Halkını ve toplumunu özgürleştirerek kendisinin de özgürlüğe ve demokrasiye kavuşacağına inanan bireylerdir. Serhıldanlar temelinde gerçekleşen sosyal devrim, insanların özgürlük ve demokrasi için düşündüğü, yaşadığı, ilişkilendiği, tartıştığı, bir araya geldiği bir toplumsal yaşam gerçeği ortaya çıkarmıştır.

Demokratik ve sosyal devrimlerle toplumdaki tüm ilişkiler değişmiştir

Artık Kürdistan'da etkili olan aşiret reisleri, ağalar beyler değildir, onların etkisi kırılmıştır. Onların yerine etkili olan ve toplumu kendi etrafında toplayan demokratik örgütlenmelerdir. Bunlar artık Kürdistan'daki temel otoritedir. Bu PKK'dir, bu ERNK'dir, bugün KCK'dir, Kongra Gel'dir, kadın örgütlenmemizdir, askeri örgütlenmedir, gençlik örgütlenmemizdir. Bunlar atık toplumdaki yaşamı belirleyen, yaşama yön veren sosyal olgular haline gelmiştir.

Bu demokratik devrim ve sosyal devrimlerle birlikte toplumdaki ilişkiler yeni bir nitelik kazanmıştır. Aile yapısı değişmiştir, komşuluk ilişkileri değişmiştir, kadının erkeğe-erkeğin kadına yaklaşımı değişmiştir, yaşlılara saygı değişmiştir, çocuklara yaklaşım değişmiştir, itibar ölçüleri değişmiştir, saygı ölçüleri değişmiştir. Bunların hepsinde köklü bir değişiklik ortaya çıkmıştır. Artık ülkesi için mücadele eden, halkı için mücadele eden, demokratik mücadele içinde yer alan, Özgürlük Mücadelesi içinde yer alan insanlar itibar görmektedir. Bu alanlarda ne kadar çaba gösteriyorsa, ne kadar mücadele veriyorsa, ne kadar emek katıyorsa o kadar saygınlık ve itibar kazanmaktadır. Eskiden devlet memuru olmak, devletle ilişkilenmek temel itibar konusuyken, şimdi lanetlenen konumlar olmuştur. Değer yargılarındaki bu değişim ilişkilerin karakterini, içeriğini değiştirmiştir. Bu çok önemli bir gelişmedir. Zaten en önemli sorun, ölçülerin değiştirilmesidir, değer yargılarının değiştirilmesidir. Demokratik devrim, sosyal devrim dediğimiz olgu, ulusal devrim, siyasal devrim dediğimiz olgu esas olarak da ölçülerin değişmesini beraberinde getirmiştir. İyi olan nedir, kötü olan nedir netleştirilmiştir. İyiler, kötüler, ölçüler hep özgürlüğe göre, demokrasiye göre, demokratik yaşama göre belirlenmiştir. Bu değerlere yakın olan iyi, ondan uzak duran kötü olmuştur. Faaliyetlerin iyiliği ve kötülüğü de bu yükselen ölçüler tarafından belirlenmektedir. Kişilerin iyiliği kötülüğü de bu ölçüler tarafından belirlenmiştir. Bunlar tabii önemli gelişimlerdir.

Zaten bir toplumda ölçüleri değiştirmek, değer yargılarını değiştirmek demek o toplumu köklü değiştirmek demektir. Ölçüler, beğeni ölçüleri, yükselen değerler, demokrasi ve özgürlük temelinde olduğu taktirde orada zaten özgürlük ve demokrasi mücadelesi başarı kazanmış demektir. Çünkü toplumu yaratan, yoğuran ölçülerdir. Bu ölçülerde yoğrulan, bu ölçülerde ilişkilenen, bu ölçülerde birbirlerine yakın ve uzak duran bir yerde tabii ki o toplum özgürlüğünü ve demokrasisini kazanır. Mahalle ilişkileri, komşuluk ilişkileri buna dayanır. Bu da aslında ortak amaçlar yarattığı için, büyük hedefler ortaya koyduğu için toplumdaki kaynaşmayı arttırmıştır, toplumdaki ilişkileri sıkılaştırmıştır. Demokratik ulus gerçeğinin bir sonucu da böyledir. Toplumdaki bireylerin ve sosyal toplulukların ilişkisinin sıkılaşması, demokratik ve özgürlükçü bir hedef doğrultusunda geliştirilmesi, aynı zamanda o ülkenin demokratik uluslaşması anlamına gelmektedir.

Öte yandan kadın erkek ilişkilerini değiştirmiştir. Artık ailede kadına yaklaşım, genç kıza yaklaşım, erkeğin kadına yaklaşımı, babanın kızına yaklaşımı, erkek kardeşin kız kardeşine yaklaşımı, birbirlerine yaklaşım kesinlikle demokratik ve özgürlükçü temelde olmuştur. Daha doğrusu ilişkiler bu çerçevede gelişmeye başlamış ve önemli bir sonuç da ortaya çıkmıştır. Cizre'de, Nusaybin'de serhıldanlarda kadın en önde yürüdüğü andan itibaren ailenin dokusu değişmiş, toplumun dokusu değişmeye uğramıştır. Bu eylemlilikler ve örgütlülükler katı ataerkilliğe dayanan toplum yerine, giderek kadının da saygı gördüğü, etkin olduğu bir toplum ortaya çıkarmıştır. Bu, işte büyük bir sosyal değişimi ifade eder. Bu yönüyle gerçekten büyük bir sosyal değişim ortaya çıkmıştır. Çünkü artık kadınlar yaşamın her yerindedir, gerilladadır, serhıldandadır, örgütlenmededir, siyasal yaşamdadır, kültürel yaşamdadır. Bütün bu yaşam alanları içine girmesi, sosyal yaşam ilişkilerini, sosyal yaşama bakışı, sosyal yaşamda kadına ve erkeğe bakışı köklü değiştirmiştir. Sosyal faaliyetin ölçülerini değiştirmiştir.

Toplumun değer yargı ve ölçülerinde köklü değişiklikler olmuştur

Düne kadar çocuğunu, kızını yetiştirip koca bulmak önemli bir değerdir. Biraz zenginliğine zenginlik katmak, parasına para katmak, karnını doyurmak bir değerdir. Özgürlük ve demokrasi ile ilgili değerlere göz dikme yoktur, onlara yaklaşma yoktur. Şimdi bu durum değişmiştir. Artık kimin kiminle evlendiği, kimin ekininin ne kadar verdiği, kimin ne kadar malı mülkü, parası olduğu değil de kimlerin ne kadar Özgürlük Mücadelesine yakın olduğu, ne kadar yurtsever olduğu, ne kadar topluma hizmet ettiği konuları konuşulmaktadır. Buna göre insanlar değerlendirilmektedir. İnsanların değer ölçüleri de sohbetleri de değişmiştir. Sosyal yaşam budur zaten. Değer ölçülerinin, değer yargılarının ve sohbetin değişmesidir. Sosyal yaşamda konuşulan konuların önceliklerinin ne olduğu önemlidir. Bu açıdan gerçekten Kürt toplumunda muazzam bir sosyal değişim olmuştur. Değer yargılarında, ölçülerde, ilişkilerde kök-

lü bir değişiklik olmuştur. Aile yapısı önemli bir değişikliğe uğramıştır.

Kadında ortaya çıkan gelişim bütün toplumu değiştirmiştir

Önder Apo, toplumsal değişimin, yani sosyal yaşamdaki değişimin esas olarak da kadındaki değişimle, kadının toplumdaki ve ailedeki yeriyle, erkeğin kadına bakışıyla değiştiğini bildiğinden kadının özgürleşmesine, kadının örgütlenmesine, kadının sosyal, siyasal, ekonomik, askeri her türlü faaliyet içinde yer almasına büyük önem vermiştir. Bu çalışmasını bir aşk düzeyinde yapmıştır. Zaten kadın çalışmasına yarım kalmış destansı çalışmam demiştir. Böylelikle kadının toplumdaki yerini değiştirerek, itibarını yükselterek aslında bütün sosyal yaşamı değişime uğratmanın önünü açmıştır. Bunun sonucu bütün sosyal ilişkiler değişmiştir, sosyal ilişkilerdeki ölçüler değişmiştir. Zaten kadına yaklaşım bir zihniyet devrimidir. Kürdistan'da önceleri ataerkil zihniyet köklü ve güçlüdür. Ataerkilliği geriletmek, bu temelde kadının etkin olduğu, özgür ve eşit görüldüğü bir toplumsal yapının ortaya çıkarılması, devrim içinde devrimi tetikleyen bir gelişmedir. Bu açıdan bizim devrimimiz devrim içinde devrimi tetikleyen, devrim içinde devrimleri yaşatan bir karaktere sahiptir. Bu yönüyle kadın şahsında bütün toplum da değişiyor, erkek de değişiyor, ilişkiler de değişiyor, dünyaya, ilişkilere, yaşama, demokrasiye bakış da değişiyor. Her türlü ilişkide, yaklaşımda, zihniyette değişiklik ortaya çıkarıyor.

Kadın değişirken erkek geride kalmıyor, toplum geride kalmıyor. Tabii ki ataerkil gelenek, erkeğin yargıları birden yıkılmaz, ama bu toplumun ve erkeğin değişmediği anlamına gelmiyor. Kadın değiştiği oranda kesinlikle toplumu ve erkeği de değiştiriyor. Zaten kadın Özgürlük Hareketinin gücü de buradadır. Böyle bir değiştirme gücü olduğu için kadın örgütlenmesi, kadın özgürlüğü çok büyük bir değer ifade etmektedir. Çünkü kendisiyle sınırlı kalmayan büyük değişimleri tetiklemektedir, büyük değişimleri ortaya çıkarmaktadır. Hiçbir siyasal, ekonomik, sosyal ve kültürel çalışma ve tedbir kadın özgürlüğünün gelişmesi kadar toplumda değişim yaratmaz. Kadının duruşundaki değişim bu tür tedbirlerin yarattığı etkiden katbekat değiştirme gücüne sahiptir. Bu açıdan Önder Apo kadında yarattığı değişimle bütün toplumu değiştirmiştir. Bu açıdan da zaten Önder Apo, ben nasıl bir toplum yarattığımı biliyorum demektedir. Kadın şahsında toplumu değiştirdiğini, kadın şahsında demokratik bilinci ortaya çıkardığını, özgürlük bilincini ortaya çıkardığını iyi bilmektedir. Öte yandan kadına yaklaşım, toplumda özgürlük bilincindeki gelişmeyi, demokratik bilinçteki gelişmeyi beraberinde getirmektedir. Bunlar bütün olarak sosyal yaşamda köklü, kapsamlı değişimleri ifade etmektedir.

Toplumda birbirine güven artmıştır

Bugün tüm aile, tüm köy aynı duyguları yaşamaktadır. Bu yönüyle toplumun psikolojik anlamda sağlığında da önemli gelişmeler sağlanmıştır. Kendine güvenmeyen, kendisiyle barışık olmayan, küs bir toplumdan, kendisiyle barışık, çevresiyle barışık bir toplumsal gerçeklik ortaya çıkmıştır. Belki yoksulluk vardır, sıkıntı vardır, ama morallerin yüksek olması toplumsal yaşamı dinamik ve canlı kılmaktadır. Toplumda birbirine güven artmıştır. Bu da tabii toplumun yaratıcılığını, dinamizmini, gücünü açığa çıkarmıştır. Demokratik devrimin, siyasal devrimin, ulusal devrimin, sosyal devrimin en önemli özelliği, toplumu güç yapmasıdır. Toplumu her alanda güç yapan bir enerji, bir potansiyel ortaya çıkarmasıdır. Bu açıdan son on yıllarda ortaya çıkan bu toplumsal yaşam biçimi her gün Kürt'ü yeniden yaratan bir yaşamdır. Kürt kendini yeniden yeniden yaratmıştır, yaratmaktadır. Her serhıldan Kürt'ü yeniden yaratmaktadır. Özellikle büyük serhıldanlar Kürt'ün kişiliğine derinlikli ve kalıcı özellikler kazandırmaktadır. Demokratik örgütlülük ve buna dayanan siyasal mücadele Kürt'ü ulusal alanda, siyasal alanda, sosyal alanda ve kültürel alanda yeniden yaratmaktadır. Böyle bir toplumsal dinamizme sahip bir Kürt halk gerçekliği ortaya çıkmıştır.

Ortadoğu'da özgür ve demokratik yeni bir Kürt toplumu doğuyor

Bu konuda en önemli örnekler Newrozlar ve büyük serhıldanlardır. Bu hareketliliğe yediden yetmişe herkes katılmaktadır, bütün toplum katılmaktadır. Kürdistan'da toplum özgür ve demokratik yaşama büyük bir umutla sarılmıştır ve bütün toplum ortak bir amaç etrafında birleşmiştir. Bu yönüyle mitingleri, yürüyüşleri bir şölen havasında geçmektedir. Büyük bir coşkuyla bu gösterilere katılmaktadır. Son barış gruplarının gelmesinden sonra Türkiye'deki gösterilen tepki Kürt halkındaki bu yeni karakterle ilgilidir. Türkiye'deki şovenist tepkiler Kürt halkındaki bu duygu değişiminedir. Bu sosyal yaşam ilişkisine tepki duyulmaktadır. Onlara göre Kürt, ezik, geri, boyun eğen, umutsuz, iradesiz olmalıdır. Türk devleti ve toplumunun bir kesimi ortaya çıkan bu mevcut Kürt toplumsal yapısını içine sindiremiyor. Kaldı ki aydınları bile sindiremiyor. Kürt'e hak verilse bile bu ikinci, üçüncü sınıf olmalı. Kürt boyun eğmeli ve kendine ne verilse razı olmalıdır. Öyle kendini eşit, özgür görmemelidir. Başı dik ve moralli olmamalıdır. Kürt özgürlüğü ve demokrasisi için yaşamamalıdır. Sadece yemeli, içmeli, kendisine verilene razı olmalıdır. Demokratik iradesi, özgürlük iradesi, demokratik yaşam özlemi, özgürlük özlemi olmamalıdır. Bu konudaki özlemleri Türk'ün, Arap'ın, Fars'ın önüne geçmemelidir. Kürt geridir, ilkeldir. Böyle çağdaş, moralli olmamalıdır. Çünkü Kürt'e gerilik layık görülmüştür. Kürt denilince akla gerilik gelmelidir. Kürt denilince akla boyun eğme gelmelidir. Onun için işte mağara numaran kaç diyorlarmış. Şimdi Kürt toplumu Türkiye toplumunu geri görüyor, çağ dışı görüyor, şovenist görüyor, milliyetçi görüyor, zalim görüyor, apolitik göriyor, sosyal ilişkilerinde geri görüyor.

Kürtler on yıllarda yaşanan bu büyük toplumsal kaynaşma içinde çok çağdaş, çok dinamik, özgür ve demokratik ilişkilere sahip bir toplumsal gerçeklik ortaya çıkarmıştır. Bunu görünce öfkeleniyorlar, bunu görünce tepkileniyorlar. Büyük sosyal değişim budur. Kürt sosyal değişimi gerçekten muazzamdır. Her gün kendisini değiştirdiği gibi çevresini de değiştiriyor, Ortadoğu'yu da değiştiriyor. Bütün tabuları yıkıyor. Tabii ki kapitalizmin bütün toplumsal değerleri yıkması gibi bir yıkıcılık değildir bu. Özgürlük ve demokrasiye engel olan şeyleri yıkıyor. Bütün ilişkileri özgürlük ve demokrasiye bağlıyor, ama toplumcu bir biçimde bağlıyor. Bireyci, bencil temelde değil, toplumsal çerçevede ve kadının etkin olması temelinde yeni bir ahlak yaratarak, yeni ilişkiler yumağı yaratarak, yeni değerler yaratarak ortaya yeni bir toplum çıkıyor. Özgür ve demokratik bir yeni toplum doğuyor Ortadoğu'da. Bunu herkes görüyor. Demokratik ve özgürlükçü değerlere tutarlıca sahip çıkanlar buna seviniyor, ama sömürgeci ulusun hâkimleri ve egemen ulus kibrini taşıyanlar ise buna öfkeleniyorlar.

Bugün Kürt kadını toplumun en temel öznelerinden biridir

Kürt kadınının, Kürt gencinin büyük bir ayağa kalkışı vardır. Kürt kadınının ve Kürt gencinin büyük ayağa kalkışı, bugün Ortadoğu'nun en büyük değiştirici ve dönüştürücü dinamizmidir. Sadece Kürdistan toplumunu değiştirip dönüştürmüyor, Türkiye'yi de, İran'ı da, Suriye'yi de, Irak'ı da, Ortadoğu'yu da değiştirecek bir dinamizme sahiptir. Bugün Kürt kadını toplumun en temel öznelerinden biridir. Zaten bunun sonucudur ki birçok yerde belediye başkanlıklarını kadınlar kazanmıştır. Bu öyle kendiliğinden olan bir şey değildir. Kürt kadınının bu kazanımları ve toplumdaki yeri, kotayla ilgili ortaya çıkan bir durum da değildir. Tabii ki Kürt Özgürlük Hareketi siyasal yaşamda kadınlara, gençlere kota sağlamaktadır, ama bu öyle temeli olmayan bir şey değildir. Kürt kadını büyük mücadele vererek, büyük bedeller ödeyerek, büyük emek vererek siyasal, sosyal, kültürel, ekonomik yaşamda hakkı olan yeri elde etmek istiyor. Bu konudaki ataerkil geleneğin kırılmasını istiyor. Bu yönüyle de siyasal yaşamda yer verilmesini kotalarla güvenceye alıyor.

Bu durum Kürdistan'da büyük değişimler ortaya çıkarıyor. Her ne kadar bazı gerilikler olsa da Kürdistan'da esas olan eğilim demokratik değişimden yanadır. Esas olan değişimin gücüdür. Gerilikler ise bu değişimin gücü karşısında her gün gerilemekte, erimektedir. Bu yönüyle Kürt toplumuna, Kürdistan'a on yılların öncesi gibi bakılamaz. Hala Türkiye'de bu bakış vardır. Hatta dünyada da bu bakış vardır. İşte Kürdistan'da geleneksel olarak var olan, bazı yaklaşımlarda ortaya çıkan töre cinayetleri öne çıkarılarak aslında Türkiye'deki, İran'daki, Araplardaki gerilikler gizlenmeye çalışılmaktadır, ama gerçek bu değildir. Tabii ki Kürdistan'da da töre cinayetleri vardır, gerilikler vardır, ama bu halkımızın özgürlük mücadelesiyle, kadının mücadelesiyle geriletilmiştir. Mücadelemiz bu konuda önemli bir mesafe almıştır. Ama Özgürlük Hareketinin tüm topluma hâkim olduğu da söylenemez. Özellikle de geleneksel bazı geri değer yargılarıyla kapitalizmin dayattığı çürütücü ilişkiler arasında sıkışan ve bunun sonucunda bunalımlar, krizler yaşayan bir toplumsal gerçeklik vardır. Bu açıdan geçmişten kalan gericilikle çağdaş gericilik tabii ki özgür ve demokratik yaşama, ahlaki ve politik toplum gerçeğine, demokratik ilişkilere karşı bir direniş içindedir. Ama hiçbir yerde olmadığı kadar her bakımdan özgür ve demokratik yaşam anlayışının, özgür ve demokratik toplum duruşunun, birey duruşunun, kadın duruşunun geliştiği, güçlendiği ve bu konuda Kürt toplumunun büyük değişime uğradığı ve gerçekten göz kamaştırıcı ve çarpıcı bir değişimi yaşadığı tartışılmaz bir gerçekliktir.

PKK'nin öncülük ettiği özgürlük mücadelesinin yarattığı büyük değişimlerden biri de kültür alanıdır. Duygu alanıdır, düşünce alanıdır, beğeni ölçüleridir. Yine ölüme mahkûm edilen Kürt kültürünün ayağa kalkışı vardır. Otantik kültürün ayağa kalkışı yanında, bu kültürün yeni komünal demokratik değerlerle bezenmesi, yeni bir içerik ve biçim kazanması vardır. Böylece otantikten beslenen ve yeni değerlerle bezenmiş birçok eser ortaya çıkmaktadır. Bu açıdan Kürt kültürü, Kürt sanatı, Kürt edebiyatı PKK ile bir Rönesans'ı yaşamaktadır, yeniden doğuşu yaşamaktadır. Kürt halkının yürüttüğü özgürlük mücadelesi tabii ki duygularda büyük bir değişimi yaratmıştır, duygularda patlama yaratmıştır. Büyük umutlar ortaya çıkarmıştır. Acılarıyla, sevinçleriyle çok dinamik bir toplumsal gerçeği ortaya çıkarmıştır. Bilindiği gibi toplumların edebiyat, sanat, kültür alanında gelişmeler yaşadığı, yeni toplumsal özellikler, yeni kişilik özellikleri, yeni kültürel özellikler kazandığı süreçler toplumun altüst oluş yaşadığı, büyük bir dinamizm kazandığı, yeni değer yargıları ve ölçüler yarattığı süreçlerdir.

Kürdistan'da büyük bir kültürel soykırım uygulanmıştır

PKK'nin öncülük ettiği Kürt Özgürlük Hareketinin önemli bir karakteri vardır. Aslında dünyada büyük devrimler, büyük toplumsal altüst oluşlar ilk önce kültürel zeminde, sanatta ve edebiyatta gelişir. Buna dayanarak sosyal ve siyasal devrimler gerçekleşir. Ancak Kürdistan'daki sömürgeciliğin karakteri, Ortadoğu'daki devletlerin karakteri Kürdistan'da öyle bir baskı rejimi kurmuşlardır ki en başta da Kürt'ün kökünü kurutmak için duygusunu, düşüncesini, kültürünü ezmek, biçmek istemişlerdir. Kürt'ü en başta da kültür sanat alanında kurutarak Kürt'ü çaresiz, direnemez, ayağa kalkamaz hale getirmek istemişlerdir. Bu açıdan büyük bir kültürel soykırım, büyük bir kültürel baskı yaratmışlardır. Kültürel alanda yarattıkları kurutma nedeniyle zaten Kürt'ü ölmüş bir olgu olarak değerlendirmişlerdir. Bu nedenle mücadele geliştikten sonra bunu bir Apo icadı olarak değerlendirmişlerdir. Yani ölüme yatmış, kurumuş bir toplumsal ger-

çeklikten, canlı, dinamik, yeni değer ölçüleri yaratan bir hareket, bir toplumsal uyanış ortaya çıkardığı için Önder Apo'ya öfkelenmişlerdir. Kürt Özgürlük Hareketine Apo icadı demelerinin nedeni budur. Yani bunun sosyal zemini yoktu, kültürel zemini yoktu, siyasal zemini yoktu, bunların hepsini kurutmuştuk; ama Apo geldi, başımıza böyle bir bela çıkardı diyerek öfkelenmektedirler.

PKK Kürt'ün ölen duygularını ve umutlarını yeniden canlandırmıştır

Nitekim Önder Apo da *"ben iğneyle kuyu kazar gibi yoktan var ettim"* diyerek bu gerçeği ifade etmektedir. Gerçekten de PKK'nin öncülük ettiği özgürlük mücadelesinin böyle zor koşullarda gelişmesi vardır. Çok sıkıntılı, sancılı gelişmesi vardır. Büyük bir emekle, çabayla yaratılması vardır. Bu açıdan yeniden bir yaratmadır denilebilir. Bu tabii en başta büyük bir duygu, düşünce, irade patlamasıyla gerçekleşebilir. İşte Önder Apo ilk önce büyük yurtseverliği, büyük özgürlükçülüğü, büyük bir demokratik kültürü, adaleti, eşitliği ve bütün olumlu toplumsal değerleri kendisinde somutlaştırarak ve bunu bir örgütsel irade haline getirerek ve topluma mal ederek kimsenin mücadele edileceğine inanmadığı zor koşullarda mücadele yürüterek büyük gelişmeler ortaya çıkarmıştır. Bu açıdan Önder Apo PKK gerçeğini, gerilla gerçeğini anlatırken *"PKK gerçeği, gerilla gerçeği aynı zamanda bir kültür hareketidir; bir duygu hareketidir, bir düşünce hareketidir."* demiştir. Kürt'ün ölen duygularının, ölen kültürünün, ölen değer yargılarının, ölen ölçülerinin, ölen umudunun, bütün bunların hepsinin bu mücadele şahsında canlandırılmasından söz etmiştir. Gerçekten de Kürt Özgürlük Hareketiyle birlikte toplumun gözü açılmıştır. Yeni düşüncelere, yeni ufuklara, yeni umutlara sahip olmuştur. Geleceğine umutla bakmıştır. Daha adil, özgür, demokratik bir yaşamı özlemiştir. Bu da tabii toplumu büyük bir heyecanla ve coşkuyla yeni yaşamı kazanma mücadelesine itmiştir. Gencin, kadının, yaşlının hepsinin dinamik hale gelmesi, gözlerinin açılması, ölümü yaklaşan insanların bile dinçleşmesi aslında böyle bir mücadele gerçeğiyle bağlantılıdır.

Bu tabii büyük düşünceleri, büyük duyguları ortaya çıkarmıştır. Gerçekten de bir kültür devrimi yaşanmıştır. Eski değer yargıları, eski ölçüler yıkılmıştır. Yeni bir sosyal yaşam yaratılmıştır. Bu yeni sosyal yaşam da tabii yeni kültürle olmuştur. Değer yargıları, ölçüler aynı zamanda yeni kültürün şekillenmesidir. Ret-kabul ölçüleri sosyal yaşamın yanında yeni kültürün şekillenmesidir. Çünkü sosyal yaşam bu kültürle şekillenmektedir. Ya da sosyal ilişkiler yeni bir kültür oluşturmaktadır. Sosyal yaşamla kültür arasında birebir bağ vardır. Kültür sosyal yaşamı zenginleştirmektedir, sosyal yaşam yeni kültür ortaya çıkarmaktadır, yeni kültürlerin ortaya çıkmasına zemin sunmaktadır.

Kültür, bütün yaşamın nasıl gerçekleştiğinin ifadesi olmaktadır. Bir yaşam biçimdir. Tabii yaşam biçimi de sosyal ilişkilerle gerçekleşmektedir. Bu açıdan sosyal devrimin, kültür devriminin iç içe geliştiği bir devrim gerçekleşmiştir. Toplumdaki değer yargıları, beğeni ölçüleri tümden değişmiştir. Ret-kabul ölçüleri değişmiştir. Tabii bu toplumsal dinamizm sanata, edebiyata, müziğe ve bir bütün olarak tüm kültür-sanat faaliyetlerine yansımıştır. Nitekim serhıldanların gerçekleştiği, Özgürlük Mücadelesinin boyutlandığı 1990'lı yıllar, aynı zamanda kültürün de yükselişe geçtiği yıllardır. Başta müzik alanı olmak üzere mücadelenin yarattığı değerler eserlere dönüşmüştür. MKM'nin kuruluşu, her yerde yeni sanatçıların ortaya çıkması, bu sanatçıların yeni değerleri, ölçüleri işlemesi, bu yeni değerler ve ölçüler temelinde toplumun duygusunun ve düşüncelerinin şekillenmesi, Kürt kimliğinin, kültürünün, dilinin yeniden canlanması anlamına gelmiştir. Dili, kültürü yok edilen, kimliği Türk ulusu içinde eritilmek istenen Kürt gerçekliği, en başta da kültürü yok edilerek ortadan kaldırılmak istenen Kürt gerçeği, kültürüyle birlikte yeni bir canlanma içine girmiştir. Kültür alanındaki gelişmeler bütün alanları, siyasal yaşamı, sosyal yaşamı bütün alanları etkilemiştir. En başta da toplum yeni duyguları en güzel biçimde ifade eden sanat ürünleriyle mayalanarak yaşadığı dinamizmi anlamlandırmıştır. Yaşadığı dinamizmi ve güzellikleri daha güzel ifadelere sanat ürünleriyle kavuşturmuştur.

Kürt kültüründe Rönesans yaşanmaktadır

1990'lı yıllardan sonra gerçekleşen büyük bir kültür devrimi vardır. Artık Kürt kültür eserleri, sanatı ve edebiyatı toplumda itibar görmektedir. Kürt toplumu yediden yetmişe Kürt müziğiyle, Kürt sanatıyla, Kürt edebiyatıyla tanışmıştır. Artık kendisinin de özgün bir yaşam gerçeği olduğunu, kendisinin de bir kültürü, sanatı, edebiyatı olduğunu fark etmiştir. Bu temelde yaşam ve mücadele felsefesini, özgürlük felsefesini, ret ve kabul ölçülerini daha da zenginleştirip derinleştirerek giderek sönmeye yüz tutan, matlaşan Kürt özellikleri daha canlı, daha dinamik ve etkileyici kılma dönemi başlamıştır. Buna da Kürt Rönesans'ı denilmiştir.

Kürt kültürü, edebiyatı ve sanatı tarihin hiçbir döneminde olmadığı kadar canlanmaya başlamıştır. Büyük bir asimilasyondan ve yıkımdan sonra bir nevi küllerinden yeniden kendini yaratan bir kültür devrimi gerçekleşmiştir. Tabii ki Kürt tarihinde Kürt'ün yaşamı kültürel olarak çok büyük zenginliklerle doludur. İster yazılı olsun ister sözlü olsun, folklor olsun Kürt'ün büyük kültürel zenginlikleri vardır. Ama bu bastırılmış, ötelenmiş ya da Türk, Fars, Arap kültürünün materyalleri haline getirilmiştir. İşte PKK'nin öncülük ettiği Kürt Özgürlük Hareketinin ortaya çıkardığı devrimle birlikte hem otantik değerlerine sahiplenme hem de bu otantik değerleri ölçüleri yüksek, çok güzel olan yeni değer yargılarıyla bezenerek Kürt kültürü, Kürt kültür yaşamı yeni bir yükselişe geçmiştir. Bu yönüyle gerçekten de Kürt kültürü bir devrimi yaşamaktadır, bir Rönesans'ı yaşamaktadır.

Bütün engellemelere rağmen kendisini kabul ettiren bir Kürt kültür gerçekliği vardır. Nitekim gelişen bu Kürt kültür gerçekliği karşısında bu kültürel uyanış karşısında bunun önüne geçemeyeceklerini gördüklerinden onu saptırmaya, içeriğinden boşaltmaya yönelmişlerdir. Kürtçe diliyle de olsa, ama içeriği özgürlükten, demokrasiden, amaçtan, iradeden yoksun, insanları güzel amaç ve hedeften koparan, böylelikle mevcut hâkim rejimler tarafından yönetilebilecek bir toplum gerçeği ortaya çıkaracak bir kültürü Kürt toplumu içinde etkin kılmaya çalışmaktadırlar. Bugün gelinen aşamada inkârcı sömürgeci güçlerin gelişen Kürt kültürü karşısında bunu tümden yasaklamak ve durdurmak yerine, içeriğini boşaltarak, sistem içileştirerek, bireycileştirerek, Kürt'ün toplumsal değerlerinden, özgürlük ve demokrasi değerlerinden koparak folklorik bir hale getirmeye çalışmaktadırlar. Böylece Kürtler özgürlük ve demokrasi için yoğunlaşmayacak, bunun için düşünmeyecek, bunun için yaşamayacak, bu amaçları en temel kültürel değer haline getirmeyecek ve üzerinde egemenlik kurulacak ya da itaat ettirilecek bir kültürel beğenilere ve eserlere kolaylıkla yöneltilebilecektir. Ama demokratik devrimin, siyasal devrimin, sosyal devrimin, ulusal devrimin gücü bütün bu engellemelere rağmen kendi güzel demokratik ulusal kültürünü, özgürlük kültürünü, demokrasi kültürünü, onun sanat ve edebiyat eserlerini ortaya çıkarmaktadırlar. Özellikle kadın özgürlüğü ekseninde yaratılan yeni yaşamın, yeni ilişkilerin güçlü bir kültürel dinamizm, sanat ve edebiyat dinamizmi ortaya çıkardığı açıktır. Bu da Kürt kültürüne başka kültürlerin etkili olamayacağı yeni bir zenginlik, yeni bir dinamizm kazandırmaktadır.

Öte yandan büyük zorluklar içinde mücadele eden bir halk gerçeği olduğundan, mücadele içinde çelikleşen bir toplumsal gerçek ortaya çıktığından bu yaratımları, bu değerleri, yaşadığı acıları ve güzellikleri, kendi yaşam biçimi ve özellikleri haline getirdiği için bu ister istemez müziğine de, sanatına da, edebiyatına da yansıyarak büyük kültürel değerlere zemin olmaktadır.

Kürt Rönesans'ı Ortadoğu'da büyük bir kültürel dinamizm yaratacaktır

Bugün şunu rahatlıkla söyleyebiliriz: Sanatın, edebiyatın, kültürün, müziğin gelişmesine en büyük zemin Kürdistan coğrafyasıdır, Kürdistan toplumudur, Kürdistan'da yaşanan gelişmelerdir. Ulusal, siyasal, sosyal alanlarda yaşanan bütün gelişmeler ve bu mücadele içinde oluşan toplumsal şekilleniş, bireysel şekilleniş dünyanın en güzel edebiyatını, müziğini, sanatını yaratacak en güzel kültürel değerler ortaya çıkaracak büyük bir zenginliğe sahiptir. Belki de bugün Kürt kültürü kadar zengin potansiyellere sahip başka bir halk gerçekliği, başka bir toplum gerçekliği yoktur. Bu hem tarihindeki kültürel zenginliklerin açığa çıkması açısından böyledir hem de yaratılan yeni değer yargıları ve ölçüler açısından böyledir. Kürt toplumunda ortaya çıkarılan yeni toplumsallık, yeni özgürlük ve demokrasi alanları, demokratik zihniyetin, kadın özgürlük zihniyetinin ve bütün topluluklarda gelişen demokrasi anlayışı ve özgürlük hedefinin ortaya çıkardığı dinamizminin yarattığı büyük bir kültürel zemin ve potansiyel vardır. Bu büyük bir kültür devriminin sonucu gerçekleştiği için, gerçekten de kültür devrimleri içinde kültür devrimleri yaratacak çok büyük kültürel hazineler, zenginlikler ortaya çıkaracak bir kültürel değerler toplamına sahiptir. Eğer kapitalist modernitenin, sömürgeci kültürün etkisi frenlenirse, Batı'dan gelen kültür saldırısına karşı konulursa, ortaya çıkan bu zeminin, toplumsal dinamizmin bütün dünyaya renk katacak, zenginlik katacak, özellikle Ortadoğu'da büyük bir kültürel dinamizm ortaya çıkaracak bir Kürt Rönesans'ının, bir Kürt kültürünün ve sanatının hamle yapacağı bir döneme girmiş bulunuyoruz.

Tabii ki Kürt dili konusundaki engeller hala bu ortaya çıkan güzel değerlerin daha güçlü eserlere dönüşmesinde sıkıntı yaratmaktadır. Kuşkusuz dil sadece bir iletişim aracı değil, aynı zamanda bir kültür taşıyıcısıdır. Sözcükleriyle, deyimleriyle, vurgularıyla bir kültürü ifade etmektedir. Bir toplumun üslubunu, olaylara, olgulara yaklaşımını ifade etmektedir. Bu açıdan dilin ayağa kalkışının kültürel hamleye de önemli kaktı sunacağı açıktır. Bu konuda da geçmişe oranla bir gelişme var. Tabii bir taraftan asimilasyon toplumdaki dilin eritilmesine ve unutulmasına yol açarken, diğer taraftan da toplumda dilini öğrenme ve dilini geliştirme konularında bir hassasiyet gelişmektedir. Bunu giderek daha da geliştirme imkânları doğacaktır. Özellikle de radyo, televizyon, basın alanında biraz daha imkânlar ortaya çıkarsa, bu yönlü Kürtçe araçlar ve kurumlar çoğaltılırsa asimilasyon ve eritme politikaları karşısında daha güçlü durulabilir. Bu açıdan tabii ki anadilde eğitimin gerçekleşmesi, dilin sosyal, siyasal, kültürel, ekonomik alanlarda kullanılması önemlidir. Yaşanan duygu ve düşünce devriminin, kültür devriminin Kürt diliyle, kültür sanat eserlerine çevrilmesi de önem arz etmektedir.

Kürt müziğinde önemli gelişme ivmesi vardır. Tabii ki bu alanda sanat felsefesi ve sanatçı duruşu tam oturtulamamıştır. Bu konuda sapmalar, yanlışlıklar ve yanılgılar vardır. Bu tabii olumsuz bir eğilim olarak ortaya çıkmaktadır. Eğer bu eğilime karşı mücadele edilirse, bu eğilim geriletilebilirse Kürt kültürü hem içerik hem biçim olarak hem de otantik değerlerinin yeni değerlerle, güzelliklerle bezenmesiyle birlikte daha büyük gelişmeler yaşayacağı kesindir. Bu konuda sorun imkânların, zeminin olup olmaması değildir. Bu yönüyle kültür devrimi aslında duyguda ve düşüncede yaşanmıştır. Kültür ve sanat yaratımının zemini çok güçlü bir biçimde oluşmuştur. Şimdi doğru bir sanat ve sanatçı anlayışıyla bunları özgür ve demokratik yaşamın, ahlaki ve politik toplumun, komünal demokratik ilişkilerin hem yaratıcısı hem de bu değerlerden beslenerek daha yeni ve güzel değeler yaratma görevi ve sorumluluğu bulunmaktadır.

Güneybatı Kürdistan'da yeni bir mücadele süreci başlamıştır

"Güneybatı Kürdistan'da başta direniş kültürünü oturtacağız. Bu kültürü geliştireceğiz. Hem zindanda hem de dışarda değerlerimizi koruyacağız. Devletin baskıları değerlerimizden uzaklaşmamıza neden olamayacaktır. Bu temelde Önderliğimize ve Partimize sahip çıkacağız. Yeni mücadele yöntemleriyle, Kürt'ün siyasi, sosyal, kültürel haklarını ifade edeceğiz. İmkânlarımız ölçüsünde bu hakları hem yaşayacağız hem de toplum içinde yaşatacağız"

Suriye'deki Kürt sorunu, II. Dünya Savaşı'ndan ve Kürdistan'ın parçalanmasından sonra başlamıştır. O dönemde emperyalist güçler arasında yapılan görüşme ve anlaşmalar çerçevesinde küçük parça yani Güneybatı Kürdistan, Fransız hâkimiyeti altında kaldı ve Suriye devletinin bir parçası olarak ele alındı.

Fransa'nın, bölgedeki emperyalist menfaatleri çerçevesinde ve bazı nedenlerden dolayı Kürt meselesine yaklaşımı olumsuz temelde olmuştur. Bunun nedenlerinden *birincisi,* Fransa'nın Arap dünyasında Arap milliyetçiliğine daha fazla önem vermesiydi. Bu yaklaşım tamamıyla direk Fransız emperyalizminin menfaatlerine dayanmaktadır. O dönemde emperyalist güçler başta İngiltere ve Fransa olmak üzere Arap milliyetçiliğinin daha fazla canlandırılmasına veya canlı tutulmasına muhtaçtılar. Arap milliyetçiliğini canlı tutarak ve bu milliyetçiliği güçlendirerek İran ve Türkiye gibi bölgedeki diğer güçlere karşı canlı bir denge unsuru olarak tutmak istiyorlardı. Bu temelde bakıyoruz ki Fransa Suriye'de kaldığı süre boyunca Arap kartını Kürt kartından daha fazla tercih ediyordu. Bu şekilde de Kürtlerin talepleri ve istemleri karşısında inkâr siyasetini esas almaktaydı.

Fransa'nın Kürtlere karşı böyle olumsuz bir siyaset yürütmesindeki *ikinci* bir neden de, Kürt halkının Fransa'nın Suriye'yi işgal sürecinde

ulusal kurtuluş güçlerinin yanında yer almasıdır. Kürtler birçok yerde Fransız ordusuna karşı ulusal kurtuluş mücadelesi yürüten Suriyeli güçlerin yanında yer aldı. Bu süreçte Kürt bölgesi Kürt ve Fransız çatışmasına tanıklık etmiştir. Tabii Güneybatı Kürdistan parçasında bir Kürt hareketinden bahsedebiliriz. Bu Kürt hareketi, Kuzey Kürdistan'da bastırılan isyanların ardından Türk devletinin asimilasyon politikasına karşı harekete geçmişti. Silahlı mücadele de bu kapsamda değerlendirilmiş ve 1927'de Lübnan'da kurulan Kürt örgütü Xoybun Kuzey Kürdistan'da Kürt isyanlarını örgütlemeye çalışmıştır. Özellikle Ağrı dağında İhsan Nuri Paşa önderliğinde gelişen ayaklanmada bunu görebiliriz.

Bu çalışma bir aydın hareketi olarak Kürt dili ve gramerinin gelişimi temelinde yürütülüyordu ve daha çok Bedirhan Bey'in torunları ve Osman Sabri gibi aydınlar tarafından yürütülüyordu.

Burada emperyalist Fransız siyasetini ve Kürt hareketini değerlendirmek gerekmektedir. Her şeyden önce Arap milliyetçiliğini geliştirmenin arkasında emperyalist güçlerin bölgesel güçlere yani İran ve Türkiye'ye daha fazla baskı yapabilmesi için başka kartlara ihtiyacı vardı. Belli bir çerçevede kendi menfaatleri doğrultusunda Kürt kartını kullandılar. Bu nedenle Türkiye'ye karşı gelişen Kürt hareketlerine karşı toleranslı davrandılar. Bunun için Xoybun örgüt olarak Lübnan'da kuruldu ve bu örgütün temel gücü de Suriye'de yaşayan Kürt halkı ve Kürt aydın kesimiydi. Suriye ve Lübnan da açık bir şekilde Fransız denetimi ve sömürgesi altında

olan ülkelerdi. O sürece baktığımızda Fransa Türkiye'ye baskı yapmak için Kürt hareketine pozitif temelde yaklaşmaktaydı. Fakat emperyalist güçler Türkiye ile var olan sorunlarını çözdükleri zaman, yine Türkiye Cumhuriyetini kendi çıkarları için tehlikeli olmaktan çıkardıkları zaman, İngiltere ve Fransa Kürt hareketlerine karşı farklı ve olumsuz bir tutum içine girdi. Buna örnek olarak İhsan Paşa serhıldanında Fransa'nın izlediği politikaları gösterebiliriz. Fransa başlangıçta isyancılara karşı sanki pozitif bir tutum sergiliyordu. Bu Kürt serhıldanı kırıldıktan sonra, görüyoruz ki Kürtler mücadele etme çabalarına karşı gün be gün Fransızların engelleriyle karşılaştı. Kürt grupları Osman Sabri önderliğinde Kuzey Kürdistan'da eylem gerçekleştirdiklerinde Fransa devleti onlara engel yaratarak Osman Sabri'yi yakaladı ve bir Afrika ülkesine sürgün etti. Neticede 1946 yılında Fransız ordusu tamamıyla Suriye topraklarından çekildiğinde öyle bir hukuksal çerçeve çizdi ki, Kürtlerin hiçbir hakkı yoktu. Bu da sonuna kadar Kürtlere düşmanca bir yaklaşımdı. Bu yaklaşım emperyalist güçlerin Kürtlere yaklaşımıydı. Yani emperyalistler, Fransa ve İngiltere şahsında Kürtler üzerindeki imha ve inkâr politikasını kabul etmişlerdi ve onaylamışlardı. Bunun için bölgeden çekildiklerinde ve çekildikten sonra Kürtlere tanınabilecek bir statüye, konuma ve hukuksal hakka yer vermediler. Ve böylece Kürt sorunu Suriye'de devam etti. Fransa'dan sonra milliyetçi Suriye devleti Kürtlerin varlığını kabul etmemeyi resmi bir siyaset haline getirdi.

Nasır hareketi Arap devletlerinde milliyetçi hareketleri geliştirdi

Geçen yüzyılın son 50 yılında Arap milliyetçiliği kendini daha fazla örgütledi. Avrupa'nın milli anlayışından etkilendi. Yine bölgedeki eski Arap egemenliğinin etkileriyle örgütlenme formüleri, milliyetçi, şoven anlayış temelinde Arap devletlerinde de gelişti. Bu örgütlü güçler zamanla iktidarı ele geçirdiler.

Her ne kadar bu iktidarlar ilk başlarda ilerici hareketler gibi emperyalizme, Siyonizme karşı söylemlerle kendilerini tanıtmışlarsa da özde yüksek düzeyde milliyetçiliği, başkasını kabul etmemeyi, anti-demokrasiyi ve hâkim sınıf egemenliğini kendi milliyetçilikleri içinde saklıyorlardı. Zamanla Arap örgütlerinin eğilimleri daha fazla gün yüzüne çıktı. 1952 yılında Mısır'da Nasır askeri darbeyle iktidar oldu. Bu durum diğer Arap devletlerinde de milliyetçi hareketlerin iktidar olmasını teşvik etti. Özellikle Fransa ve İngiltere Arap ülkelerinden çekildikten sonra kendi yerlerine kendilerine bağlı kukla hükümetler kurdular. Bu durum hem Arap toplumunu oldukça rahatsız ediyordu, hem de Arap milliyetçiliğini yani orta sınıf küçük burjuva çıkarlarını temsil eden milliyetçiliği de rahatsız ediyordu. Kukla hükümetlerden kendisini kurtarmak isteyen halkla, küçük burjuva sınıfının ortak çıkarları bir iktidar arayışına sürüklendi. Mısır'da Nasır hareketinin başarısı, diğer Arap ülkelerindeki hareketleri de teşvik ediyordu. Bu durum bazı milliyetçi güçlerin Suriye ile Mısır'ın bir olma taleplerini yarattı. 1957 yılında Mısır ve Suriye bir birlik kurdular ve adını da Birleşik Cumhuriyet koydular. Bu birlik Arap milliyetçiliğine dayanıyordu. Tam da Arap milliyetçiliğinin kabardığı bir zaman diliminde bu olay gerçekleşti. Amaçları da belirledikleri coğrafik çerçevede Atlantik Okyanusu'ndan Fars körfezine kadar Birleşik bir Arap devleti kurmaktı. Bu Birleşik Arap devleti esas olarak Arap milliyetçiliğinin hâkim olmasını, diğer halkların, kavimlerin kendini ifade etme hakkını tanınmamayı hatta plan ve programları çerçevesi bütün bu ülkelerde var olan ulusları, kavimleri Arap kavmi içerisinde eritmeyi hedefliyordu. Bu nedenle Suriye'deki Kürtlerin sorunu inkârcı temelde ele alındı. Bu çerçevede Suriye-Mısır birliğinden Kürt sorunu hakkında olumlu hiçbir gelişme olmamıştır. Tam tersine Kürt toplumu üzerinde Arap kavmi düşüncesi zorla hâkim kılınmak istenmiştir. Burada Kürtlerin asimilasyonu esas alınmıştır.

Tam da bu süreçte Kürtlerin özgürlük için arayışları gelişti. 1957 yılı aynı zamanda Kürdistan Demokrat Partisinin kuruluş yılıdır. Bütün Kürtlerin kurtuluşu özgürlüğü ve bağımsızlığını hedeflemişti ve özellikle de Kuzey Kürdistan'da silahlı mücadeleyi ve Suriye'deki Kürtlerin haklarını dile getirmeyi amaçlamaktaydı.

Bu istemler karşısında olumsuz şoven yaklaşımlar devlet tarafından Kürtler üzerinde yürütülmekteydi. En dikkat çekici örnek 1960 yılında Amude sinemasının yakılması olayıdır. Bu olay sonucunda yüzlerce Kürt genci, öğrencisi yaşamını yitirdi. Bu olaya başka bir boyuttan da bakılabilir. Öğrenci Kürt gençliği bu olayla hedef alınmıştır. Kürtlerin gelecek nesline yapılan bir darbeydi. Kürt düşüncesine yapılan bir darbeydi.

Fakat esasta Suriye'de Kürtler üzerine saldırılar Mısır ve Suriye arasındaki anlaşmanın bozulmasından sonra başlamıştı. 1961 yılında Mısır ve Suriye'nin kurmuş olduğu birlik parçalandı. Suriye'de artık Kürtler konusunda normal olmayan bir proje yürürlüğe girmiş oldu. Bu projelerden biri Kürtlerin yaşadığı bölgelerden zorla çıkartılıp Suriye'nin güneyine sürgün edilip asimilasyonla karşı karşıya bırakılmalarıdır. Bu politikalar Kürt bölgesinde var olan hükümet yöneticileri tarafından belgeli planlamalarla yürütülmüştür. Çok açık bir şekilde merkezi hükümetten bu proje temelinde Kürtleri kendi bölgelerinden çıkarılmasını ve asimile olmaları için Kürtleri Suriye'nin güneyine gönderilmesini istemişlerdir. Kürtleri de her zaman potansiyel düşman olarak görmüşlerdir. Bu temelde sürekli propaganda yapmışlardır. Nasıl ki Türk devleti Irak'a karşı bu politikayı yürütüyorsa, Suriye devleti de Araplar içerisinde en üst düzeyde bu politikayı yürütmüştür.

Kürtler esasta darbeyi BAAS Partisi iktidarı gelince aldı

Yine bu dönemde gerçekleştirilen bir proje de sayım projesidir. 1962 yılında geri ve milliyetçi bir nüfus sayımı temelinde binlerce Kürt ailesi Suriye kimliğinden, vatandaşlığından tecrit edilmiştir. Bu ailelerin çoğunluğu 1957-1960'larda Suriye askerliği yapmışlardır. Yani bu aileler Suriye vatandaşlığı konusunda üzerlerinde hiçbir şüphe olmayan ailelerdir. Belgeleri, mülkleri, mal varlıkları, yaptıkları evler ve resmi kurumlardaki hizmetleri hepsi bu topraklarda atalarının yaşadığını ispatlamaktaydı. Fakat Suriye devleti bu aileleri haksız bir şekilde Suriye vatandaşlığından tecrit etti. Bu tecritin sebebi neydi? Bu tecrit etmenin temel nedeni "Suriye'de Kürt yoktur yani Suriye dokusunda Kürt diye bir şey yoktur ve var olan Kürtler de farklı farklı sebeplerden dolayı Türkiye ve başka yerlerden göçmüş Kürtlerdir" demekti. Bu yüzden bunlar başka yerlerden gelmişlerdir ve Suriye vatandaşı değillerdir, mültecidirler, yabancıdırlar, bunların vatandaşlık hakları yoktur. Bunların Suriye devletinden isteyecekleri sosyal, kültürel ve siyasal bir talepleri de olamaz. Ve bu şekilde inkâr politikasının gerekçesini de yaratıyorlardı. Aynı yılda bir hamle şeklinde Kürt partililerine baskılar, Kürt siyasetçilerini tutuklamalar gerçekleşti. Onlara işkence yapıldı. Bu kişilere farklı farklı yaptırımlar ve yasaklamalar getirildi. Güneybatı Kürdistan'da Kürt dili ve kimliği üzerinde tamamıyla bir yasaklama gerçekleştirildi.

> **"Suriye ve Kürt toplumunun esas darbe aldığı olay BAAS'çıların iktidarı ele geçirmesi sonucunda olmuştur. BAAS diriliş anlamına gelmektedir. BAAS Partisinin iktidarlaşması da Arapların eski egemenliğinin, egemenlik tarihinin yeniden diriltilmesidir"**

Suriye ve Kürt toplumunun esasta darbe aldığı olay BAAS Partisinin iktidarı ele geçirmesiyle birlikte olmuştur. BAAS diriliş anlamına gelmektedir. BAAS Partisinin iktidarlaşması da Arapların eski egemenliğinin, egemenlik tarihinin yeniden diriltilmesidir ve Arap milliyetçilğinin hâkimiyetini bir hak olarak görmektedirler. Bu nedenle BAAS'çılar bütün farklı hareket ve düşüncelere karşı mücadele ediyor, çok despotik ve gerici yöntemlerle saldırarak onları tasfiye ediyorlardı.

Suriye'de BAAS iktidar süreci çok farklı sonuçlar doğurdu diyebiliriz. Bu sonuçlardan biri, Suriye'de bulunan tüm muhalif kesimlerin tasfiye edilmesidir. Kürtler Suriye'deki muhalefette en dinamik olan güçtü. Eğer biz diğer devletlerle karşılaştırırsak, gerçekten de muhalefet ve siyasi aktiviteler Suriye'de Kürtler için de iyi bir düzeyde yürütülüyordu. BAAS iktidarı bu muhalefete saldırdı. Teslim aldığını teslim aldı, teslim alamadıklarını ise tamamıyla tasfiye edip ortadan kaldırdı. Bu temelde toplumu kendi ilkeleri çerçevesinde biçimlendirdi. Toplumu öz dinamiğinden uzak, kalıpçı BAAS ilkeleri temelinde biçimlendirdi. Suriye'de BAAS iktidarı totaliter kaba bir iktidar, yani tek parti iktidarına dayanan kurum ve bir toplumdan oluşturuldu. Komünist Partisi gibi, Nasır Partisi gibi partileri bu iktidara ortak yaparak bunları bütün muhalefet güçlerinden tecrit ettiği gibi yine bu güçleri kullanarak dünyaya 'demokratik' yüzünü göstermeye çalışmıştır. Fakat esasta rakipsiz, alternatifsiz BAAS iktidarı tek başına devlet kurumlarını ve toplumu yönetiyordu.

Arap köylülerini getirip Kürt bölgesine yerleştirdiler

Başka bir noktada da yükseltilen şovenist dalga yine Kürt karşıtıydı. Devletin bir taslak gibi eskiden dile getirdiği projeler BAAS iktidarıyla tamamıyla yürürlüğe girmiştir. Bir baraj yapımının ardından bölgede Arap köylülerini getirip Kürt bölgesine yerleştirdiler. Cizre'de hudut boylarındaki verimli toprakları zorla Kürtlerin elinden alarak, bütün Kürt köylerini topraklarından mahrum bırakarak, o toprakları Araplara paylaştırdılar. Arap köylerine okul, yol, elektrik yaptırdılar. Kürtler ise tüm sosyal, yaşamsal haklardan mahrum bırakıldı. Kürtler kendi topraklarından mahrum bırakıldıklarından ellerinde herhangi bir yaşam olanağı bırakılmadı ve onlar da ekonomik sebeplerden dolayı göç etmeye zorlandılar. Kürtler mecburen Şam, Halep gibi şehirlere giderek ekmeklerini kazanmaya çalıştı.

Bu direk bir şekilde Kürtleri tehcir etme politikasıdır. Zaten vatandaşlıktan tehcir etme politikası devam etmektedir. Maalesef Kürtlerin top-

rakları ellerinden alındığı zaman, sömürgeci bir siyaset uygulandığı zaman aynen bugün İsrail nasıl ki, Arap-Filistin yerleşim yerlerinde köy kuruyorsa, Suriye devleti de Kürtlerin içerisinde Arap yerleşim birimleri kuruyordu. Kendilerini ilerici gösteren bazı Arap partileri de bu durumu alkışlıyorlardı. Ve bunu bir toprak reformu olarak değerlendiriyorlardı. Bu konuda yani Kürtlerin asimilasyonu konusunda Arapların sağı da solu da ortak düşünceye sahipti. Suriye devletinin Kürtlere karşı biraz olumlu yaklaşımı 1970'lerin sonu ve 1980'ler yılları arasında görülebilir. Bunun nedeni ise, Suriye rejiminin mezhepsel karakterinden dolayı bölgesel çıkarları noktasında Irak rejimiyle belli bir çelişki yaşamasıydı. Yani Irak BAAS'ı ile Suriye BAAS'ı belli bir çelişki yaşıyorlardı. Irak rejimi Suriye rejimi için bir tehditti.

Suriye Türkiye'nin sınır üzerindeki hâkimiyetinden de rahatsızdı

Suriye'nin İsrail'le olan çelişkileri dolayısıyla emperyalist güçlerle var olan çelişkisi, Suriye-Türkiye ilişkilerinde de mesafe yaratmaktaydı. Suriye Türkiye'nin sınır üzerindeki hâkimiyetinden rahatsızdı. Yine tarihsel olarak var olan çelişkiler vardı. Suriye Antakya'yı, İskenderun'u kendi toprak parçası olarak görmekteydi. Bu durum Türkiye'yi çok rahatsız etmekteydi. Suriye'nin Irak ile yine Türkiye ile var olan çelişkileri, Şam yönetimini belli bir arayışa sürüklüyordu. Bu rejimlerin yaşadıkları ya da yaşabilecekleri çelişkileri, sorunları kullanabilme arayışındaydı. Kürt sorunu 1970'li yıllarda Irak'ta ve 1980'de Türkiye de Suriye'nin dikkatini çekmişti ve Suriye bu durumu değerlendirmek istedi. Bundan sonra gerçekten de Güney Kürdistan ve Kuzey Kürdistan'da gelişen Kürt hareketlerine karşı olumlu bir yaklaşım içerisine girdi. Tabii Türkiye ve Irak'ta gelişen bu Kürt hareketlerine olumlu yaklaşım kendisiyle beraber gerekçesiz yapılan baskının dozajını azaltmış, yani Suriye hem Türkiye ve Irak'ta gelişen Kürt hareketleriyle olumlu ilişkiler geliştirip hem de Suriye'deki Kürtlere baskı geliştirmesi mümkün değildi. Görüyoruz ki, Kürtler üzerindeki baskı politikasında bir azalma var. Fakat resmi bir şekilde hiçbir zaman Kürtlerin varlığını itiraf etmemiş, bir halk olarak hukuksal anlamda siyasi, kültürel bir boyutta Kürtleri tanımamıştır.

Bu süreçte aynı zamanda Kürtlerin üzerindeki baskılar hafifletilmedi. Buna örnek olarak vatandaşlıkla ilgili ve farklı birçok sorun devam etti. Tabii bu konuda Önder Apo'nun ve PKK tarafından yürütülen siyasetin önemini iyi değerlendirmeliyiz. İlk defa Kürt hareketi olumlu bir ilişkiyi bölgesel bir devletle kuruyordu. Eğer bugün ulusal bilinç, ulusa örgütlülük, toplumun Kürtlük bilinci temelinde demokratikleşmesi Güneybatı Kürdistan'da gelişmişse, bunun sebebi Önder Apo'nun hem Kürt devriminin çıkarı temelinde Suriye devleti ile ve hem de bölgede diğer bazı güçlerle ilişkileri geliştirmesidir. Bu siyaset Kürt toplumda Kürt bilincinin gelişmesine sebep olmuştur. Bu temelde Kürtlerin ihtiyacı olan siyasal ve örgütsel boyutta karşılanmıştır.

Güneybatı Kürdistan toplumu kaybolan pusulasını PKK ile buldu

Bu temelde Güneybatı Kürdistan toplumu PKK ile yitirmiş olduğu pusulasını buldu. PKK hareketi Güneybatı Kürdistan'daki kadro hareketiyle toplumu umutsuz durumdan çıkarmıştır. Diğer Kürt hareketleri Kürt toplumunda manevi anlamda çok olumsuz etkiler yaratmıştı. Toplumsal bir parçalanmayı yaratmışlardı. Çok ciddi bir çalışmaları olmamıştı. Örgütlülükleri halkın acısına çare ve umut olmaktan uzaktı. Amaçları belli değildi. Amaçtan çok örgütsel çıkarlarını savunuyorlardı. Onların pratik bir hareketleri olmadığından her zaman parçalanmayla, dağılmayla yüzyüze ve istihbarat sızmalarına zemin oluyorlardı. Bunlar halkın umudunu kırdılar. Fakat PKK çalışmasıyla bir kez daha bu umudu yarattı. Özgürlüğü, bağımsızlığı ve kurtuluşu hayal düzeyinden gerçekleştirme düzeyinde gözle görülür, elle tutulur bir hale çevirdi. Bu durum Suriye toplumu üzerinde olumlu bir etki yarattı. Artık Kürtlük meşrulaştı, alenileşti. Binlerce Kürt kızı ve Kürt oğlunun katılımıyla, binlerce insanın örgütlendirilmesi ve binlerce insanın farklı farklı alanlarda çalışma yürütmesi, yine eğitim çalışması, ulusal kurtuluş mücadelesine halkın katkı sunması, Kuzey Kürdistan'da örgütlenme çalışması, bunların hepsi devletin Kürtler için geliştirdiği olumsuz tedbirleri ortadan kaldırdı. Yani devletin yarattığı bütün zorluklar ve engeller aşılmış oldu. Şüphesiz bu Önder Apo'nun ustalığı ve PKK yöneticilerinin yaratıcılığıyla gerçekleşti. Halk çalışması farklı bir düzeye ulaştı. Halk üreten, sonuç alan bir örgütsel formülasyonla tanıştı. Halk umutsuzluktan kurtuldu. Bölgede Kürt sorununun çözümü noktasında doğru bir

programın sahibi oldu. Kürtlük artık aleniydi. Bu temelde Kürdistan parçaları arasında doğru ilişkiler kuruldu. Bu şekilde mücadele devletin kontrol edebileceği düzeyden çıkarılmış oldu. Artık mücadele PKK önderliğinde yürütülen bir hâkimiyet sahasına girmiş oldu. Ve en önemlisi de, Kürtlerin yaşadıkları yerdeki Kürt aileleri yine şehir ve köylerde demokratik değişim-dönüşüm moduna girmiş oldular. Bu durum uluslararası komplo sürecine kadar devam etti.

Suriye Adana ittifakıyla Türkiye sınırlarını kabul etti

Uluslararası komplo bölgede birçok gücün amaçlarının değişmesine sebep oldu. Özellikle de Suriye devleti farklı farklı sorunlarla muhattap olmuştu. Uluslararası alanda baskı altındaydı. Bir yandan İsrail'in tehditleri, Lübnan ile yaşadığı sorun, Arap devletleri içinde teşhir edilmesi, yine Türkiye'nin tehditleri yani bunların tümü Suriye devletini, direnebileceği bir konumdan uzak tuttu ve teslimiyet yolunu açtı. 1998 Adana ittifakıyla Suriye Türkiye sınırlarını kabul etti. Daha önce bu sınırları kabul etmiyordu. Suriye'nin bir parçasının (Hatay'ı) Türkiye sınırları içerisinde yer aldığını savunuyordu. Fakat Adana ittifakıyla Türkiye'nin sınırlarını kabul etti. Yine Türkiye ile istihbarat paylaşımını kabul etti. Aynı zamanda Kürt Özgürlük Hareketine karşı ortak hareket etmeyi kabul etti.

Adana ittifakı Suriye'nin bir dereceye kadar bölgede bağımsız hareket eden Türkiye ile adeta eşgüdümlü hale gelen bir devlet haline geldiğine tanık oluyoruz. Suriye artık Türkiye siyasetini esas almaktadır. Türkiye planlarını hayat geçirmektedir. Ve bu devlet bölgede Türkiye'nin başını çektiği anti-Kürt ittifakına dahil olmuştur. Bu Türkiye'ye tabi olma tutumunun Suriye'ye yansıması şu şekilde olmuştur: Beşar Esat iktidarının reform yapacağı yönündeki beklentilerin tümü suya düştü. Bütün Suriye toplumu ve muhalif güçlerde hayal kırıklığı yaşandı. Çünkü Suriye, Türk devletinden aldığı destekle otoriter duruşunda ısrar etmekte ve muhalif demokratik güçler üzerinde baskısını devam ettirmekteydi. Aynı zamanda Kürtler üzerindeki inkâr politikasını yürütmekte ısrar etmekteydi. Çünkü Türkiye'yle bu pencereden sorunlarını halletmek istemekte ve Türkiye'nin de bir kalkan gibi kendinsine dışarıdan gelen baskılara engel olacağını hesaplamaktaydı. Bu Türkiye'ye taviz veren siyaset, yansımasını özellikle PKK ve Kürt hareketine hiç bir gerekçe olmadan saldırmasında göstermiştir. Tutuklamalar çok kapsamlı bir şekilde yapılmaktadır. Yine Kürtlerin haklarını yasaklamayı geçen yıllardan hatta on yıl öncesinden daha fazla yoğunlaştırmıştır. En şiddetli dönemde bile Kürtler kendi işyerlerinin ismini Kürtçe koyabiliyorlardı. Fakat bugün bakıyoruz Suriye istihbarat güçleri kim ki Kürt isimlerini çalışma yerlerine yani dükkânlarına koyuyorsa, kırmızı mühürle kapattırmaktadır. Yeni bir mülkiyet kanunu çıkarılmıştır. Özellikle de Kürtlerin yaşadığı alanlar sanki devlet toprakları istila edilmiş gibi ele alınmakta, bunun için de Kürtlerin özel mülkiyet hakkı yasaklanmaktadır. Hatta bu toprakları kiralama hakkı bile, eğer 3 yıldan fazla ise istihbarat kurumlarının onayıyla olması gerekmektedir. Ki bu istihbarat kurumları da tamamıyla Kürt karşıtıdır. Bu kurumların Kürt bölgesinde olmasının asıl sebebi ise baskı, aç bırakma ve tehcir etme temelindedir. Suriye devleti göç eden Kürtleri bile rahat bırakmamaktadır.

Mülkiyet kanunun yanında diğer bir kanun da, yapı-inşaatların yasaklanmasıdır. Bu kanunu bırakalım şoven milliyetçi ve ırkçı olmasını sadist bir kanun ve yasaklamadır. Bu, adeta Kürtlerin çektiği acılardan zevk almadır. Mesela bu kanuna göre yeni yapılan evler eğer onaysız yapılmışsa yıkılıyor ve tüm masrafları ev sahibine ödettiriliyor. Bu şekilde halk büyük bir maddi yük altında bırakılıyor. Neticede bugün Suriye'de yürütülen siyaset çok şiddetli bir şekilde Kürt karşıtlığıdır. Türkiye'nin başını çektiği şoven milliyetçi uygulamaların benzeri Suriye'de de Kürtlere karşı uygulanmaktadır.

Diğer taraftan bölgesel anti-Kürt politikasına Suriye de dâhil olmuştur. Son dönemde Türkiye'de Kürt sorununun çözüm planı diye bahsedilen, başta 'Kürt Açılımı', 'Demokratikleşme' ve daha sonra 'Milli Birlik Projesi' dedikleri planın özünde PKK'nin tasfiye edilme projesi olduğu ve bu projede Suriye ve İran'ın da yer aldığı açığa çıktı. Hemen bundan sonra Eylül ayında Beşar Esat Türkiye ziyareti öncesinde şunu söyledi: "Biz bu projeyi destekliyoruz. Biz bu projeyleyiz, hatta biz PKK içerisinde bu parçadan olan insanları silahlarını bırakması temelinde affetmeye hazırız." Sanki birileri onlardan af istemiş gibi!... Sanki dağa çıkmış silahlı PKK gücünün Suriye'den, Türkiye'den ve diğer bölge

devletlerinden affedilme istemi varmış gibi!... Bu yanlış ve gerici yaklaşımlarla onlar da Kürtleri tasfiye etme projesine katkılarını göstermişlerdir. Tabii ki bu yaklaşımlara karşı Kürt hareketi de belli bir tavır içerisindedir. Fakat bu noktada önemli olan bizim geçmiş çalışmalarımızı değerlendirip, eleştirisini yapabilmemizdir.

Güneybatı Kürdistan'da direniş kültürünü oturtacağız

Her şeyden önce Hareketimiz Önderliğin Güneybatı Kürdistan'da yarattığı gelişim ve değerlere yeterince layık olamamıştır. Bu durum belli bir boşluğun yaşanmasına sebep oldu. Bunun için her şeyden önce hareket olarak bunun özeleştirisini vermeliyiz ve veriyoruz da. Çok ciddi bir şekilde var olan durumu göz önüne alarak bilimsel bir temelde özeleştirimizi veriyoruz. Yine Güneybatı Kürdistan'daki çalışmalarımız tasfiyeciler tarafından hedef alındı. Çünkü Güneybatı Kürdistan Kürt özgürlük hareketi PKK'nin temel mücadele kaynaklarından bir tanesidir. Bunun için de bütün PKK'yi tasfiye etme çabaları, bakıyoruz ki esasta Güneybatı Kürdistan'daki çalışmayı hedef almaktadır. 2003 ve 2004 yıllarında ortaya çıkan dış destekli tasfiyeciler, bu sahayı esas aldılar. Çalışmalar üzerinde çok olumsuz bir etki de yarattılar. Maalesef onlardan arda kalan, olumsuz etkileri bugüne kadar var olan olumsuz etkileri ortadan kaldırıp Güneybatı Kürdistan'ı Önder Apo'nun düşüncesinin zemini haline getirmede istenilen düzeye ulaşamadık.

Güneybatı Kürdistan'da bize karşıt güçler çok açık bir şekilde propaganda yapıp dolaşıyor. Apocu hareketin temsilcileri ister PYD olsun ister farklı kurum ve kuruluş temsilcilerimiz kadın, gençlik, kültür, yine şehit aileleri devletin istihbaratlarının temel saldırı hedefleri olmuşlardır. Fakat esasta bu parçalardaki çalışmalarımızı gerileten esas temel nokta ne düşmanın baskısı ne de tasfiyeci güçlerin tahribatlarıdır. Bunların etkileri olabilir istesek de, istemesek de. Objektif anlamda bunların olumsuz etkileri çalışmalara yansıyacaktır. Fakat esasta çalışmaları olumsuz anlamda etkileyen, hareketimizin kadrolarının buna layık olabilecek yeterlilikte militan ölçülerde çalışmalara yaklaşmamasıdır. Bunlar çalışmalarımızda çok ciddi eksikliklerdir. Yani birçok arkadaşımız değişim ve dönüşümü iyi anlamamıştır. Önder Apo'nun ve PKK kadrolarının yaratmış olduğu birikimlere layık olacak şekilde, bu birikimleri ustalıkla, yeni mücadele tarzı ve yöntemiyle militan ölçüleri şimdiki koşullara göre uygulayıp yürütemiyorlar. Bunun içinde düşman çok rahat engeller yaratabilmektedir. Eğer arkadaşlarımız stratejik anlamda dönüşümü yapabilirlerse ve hareketin yarattığı gelişmelere bağlı olarak, organik bir şekilde Kuzey Kürdistan ve diğer parçalardaki gelişmelere uygun bir tempoyla çalışma yürütebilirlerse, o zaman bütün düşmanların ve tasfiyecilerin yarattığı engeller boşa çıkacaktır.

Eğer bugün PKK engelleri aşıp uluslararası komployu boşa çıkarmışsa, bu kendisinde yaratmış olduğu stratejik değişimle bağlantılıdır. Dolayısıyla kurumlarımız, siyasi partilerimiz, militanlarımız, kadrolarımız stratejik değişimi gerçekleştirebilenler, kabul edip benimseyebilenler, pratikte başarılı olabilenlerdir. Bunu yapamayanlar çalışmalarda başarılı olamazlar. Bugün Güneybatı Kürdistan'da mücadele tarzımız Önderliğe ve hareketimize layık değilse bunun sebebi bu noktada aranmalıdır.

Herşeyden önce biz bu durumu kabul etmiyoruz. Ne Önderliğimiz, ne Partimiz ne arkadaşlarımız tarafından şehitlere ve mücadeleye olan bağlılığımız bu durumu meşru görmemize ve onaylamamıza izin vermemektedir. Bunları aşmak temelinde geleceğe yönelik plan ve projelerimiz vardır. Başta direniş kültürünü oturtacağız. Bu kültürü geliştireceğiz. Hem zindanda ve hem de dışarda değerlerimizi koruyacağız. Devletin baskıları değerlerimizden uzaklaşmamıza neden olamayacaktır. Bu temelde şehitlerimize layık olacağız, Önderliğimize ve Partimize sahip çıkacağız. Bütün engellere karşı hiç tereddüt etmeden örgütsel çıkarlarımızı yeni mücadele yöntemleriyle, Kürt'ün meşru, siyasi, sosyal, kültürel haklarını ifade edeceğiz. Bunun için mücadele edeceğiz. İmkânlarımız ölçüsünde bu hakları hem yaşayacağız hem de toplum içinde yaşatacağız.

Bu temelde Güneybatı Kürdistan'da yeni bir mücadele süreci başlamıştır. Sancılarla ve eksikliklerle geçen on yıllık mücadele sürecini yeniden gözden geçirme temelinde, yine özgürlük mücadelesinin yarattığı gelişmeler ve ortaya koyduğu değerler temelinde, özellikle PKK 10. Kongre çizgisiyle ortaya çıkan mücadele ilkelerini esas alarak yeniden Güneybatı Kürdistan'da ve Suriye'de örgütleneceğiz. Buna tüm kalbimizle ve benliğimizle inanıyoruz ki bu da başarmanın garantisi olacaktır.

Sorun muhataplarıyla çözülür kaçkınlarla değil

"Avrupa'da yıllardır sürgünde yaşayan bazı Kürt aydınlarla ve yine tarihin değişik zamanlarında Kürt halkının özgürlük mücadelesine, değerlerine ters düşen, esamesi bile okunmayan, yaşam nedenini PKK ile mücadeleye, PKK'nin tasfiye olmasına bağlayan değişik çevrelerle ilişkilenmek istemektedirler. Kürt özgürlük mücadelesi olmasaydı kendisi bilinmeyecek olan, PKK olmazsa hiç kimsenin hatırlamıyacağı kadar küçülen mücadele kaçkınları olarak anılması gereken bazı ihanetçi tipleri, şahısları bir araya getirip kendi sanatçısını, siyasetçisini, örgütünü oluşturmak istemektedirler"

Kürt sorunu ve sorunun çözümü bütün yakıcılığıyla Türkiye'nin gündemindedir. Sorunun neden bu kadar yakıcı olduğu anlaşılırdır. Tarihsel boyutlarıyla yine toplum üzerindeki ekonomik, siyasi, psikolojik etkisiyle yakıcı bir sorundur. Bu sorun şimdiye kadar sürekli inkâr ve imha, kültürel soykırım, sürgün ve asimilasyon politikalarıyla çözülecek denildi. Bunun için çok kararlı ve acımasız davranıldı. Fakat sonuçta Kürt halkı yenilmezliğini, yıkılmazlığını ve eskisi gibi artık yönlendirilemezliğini ortaya koymuştur.

Yürütülen tartışmalar artık PKK'nin tasfiyesi, belinin kırılması, inkâr ve imha düzeyinde değil de 'Kürt sorunu vardır ve bu sorun artık çözülmelidir' biçimine dönüştürülmesi sürpriz değildir. Şüphesiz bu noktaya kolay gelinmemiştir. Türkiye'nin gündemini ve geleceğini belirleyen önemli bir sorun olduğu için ve yine mücadele tarihimizde çok önemli bir dönemeç olduğu için Zap direnişini anmadan geçmek doğru olmaz. Zap saldırısı aslında stratejik bir saldırıydı. Hareketimizin tasfiyesi hedeflenmişti. Gerillanın imhası ve yok edilmesi hedeflenmişti. Bunun için başta Amerika olmak üzere Avrupa ve bölge devletleri muazzam bir destek ve moral güç vermişlerdir. Fakat Zap saldırısı bir kıyaslama yapmak gerekirse Vietnamlıların Diet Bien Phu Zaferi gibi inanılmaz bir direnişle karşılandı. Yenmek için gidenler yenilerek geri dönmek zorunda kaldılar. Türk ordusu belki de ilk kez gerillayla artık baş edemeyeceğini bu kadar açık anladı. Öyle ikide bir sınır ötesi operasyon ve saldırılarla bırakalım sonuç almayı her gün biraz daha prestij yitirip darbeleneceğini gördü. Bununla birlikte ketum kalmayı, eskisi kadar yüksek sesle konuşmamayı tercih etmek zorunda kaldı. Türk devleti Zap'ta eğer sonuç alsaydı Türkiye'nin geleceğini ve siyasetini artık ona göre belirleyecek ve Kürt sorununu da istediği zaman istediği biçimde ve istediği kadar çözebilecekti. Ne var ki bu tümüyle boşa çıkartıldı.

İlk kez Türkiye'de Önderliğin muhatap alınması gerektiği tartışıldı

Zap saldırısında hesaplayıp da elde edemedikleri askeri başarıyı siyasi alanda 2009 Mart yerel seçimlerinde kazanmak istediler. Devletin tüm gücünü ve imkânlarını seferber ederek sonuç almak istediler. Ancak Zap yenilgisi gibi benzer bir yenilgiyi de Mart yerel seçimlerinde aldılar. Bu siyasi bir yenilgiydi. Bundan sonra Türkiye'nin gündemi biraz daha farklı oluştu. Önderliğimiz bu durumu çok iyi yerinde ve zamanında değerlendirdi. Hareketimizin hiç bir dönem olmadığı kadar güçlendiğini anladı. Direniş gücünü ve savaş kapasitesini gördü. Halkımızın Önderlik etrafında kenetlenmesini ve özgürlüğüne ne kadar bağlı olduğunu gördü. Ve kendisine, halkımıza olan güvenle ve bunun vermiş olduğu rahatlıkla sürece müdahale etmek istedi. Bu bir eylemsizlik süreciydi. Ardından bir yol haritası hazırlayacağını açıkladı. Yol haritasını açıklayacağım dedikten sonra tüm tartışmalar Önderlik eksenli gelişti. Türkiye'de ilk kez Önderlik olmadan bu sorunun çözülemeyeceği tartışıldı. Önderliğin muhatap alınması gerektiği tartışıldı. Türkiye toplumunda aydın ve akademisyen çevrelerinde ilk kez o tür tartışmalar, eğilimler oluştu. Türk devleti de zorlandı. İnisiyatifin Önderliğimizde olduğunu gördü. Ve sürece müdahil olmak istedi. İlkin 'Kürt açılımı' daha sonra 'Demokratik açılım' ardından 'Milli birlik projesi' dedikleri projeyi gündeme getirdiler. Bu, aslında Önderliğimizin de bir kaç defa dile getirdiği gibi hareketimizle Türk devleti arasında bir sınama, birbirinin zihnini okuma ve anlama süreciydi. Önderlik süreci daha da netleştirmek istedi. Bu amaçla barış gruplarının Türkiye'ye gelmesini önerdi. Önderlik bununla iki şey hedefledi; *birincisi* sorunun çözümünde halkımız adına, hareketimiz adına tek muhatabın kendisi olduğunu Türkiye ve dünyaya bir kez daha hatırlatmak, *İkincisi* toplumdaki gelişme ve tartışmalarla beraber devletin adım atmaya dönük bir isteği varsa buna bir şans tanımaktı.

Hareketimiz Önderliğimizin önerisini bir talimat olarak algılayıp gereklerini en kısa süre içerisinde yerine getirdi. Barış grupları milyonlarca kişi tarafından karşılandı. Halkımız hareketinin yürütmüş olduğu siyasetin doğru sonuç verdiğini görünce bunun heyecanını ve coşkusunu yaşadı. Önderliğimizin politik

yaratıcılığını, süreçteki inisiyatifini görünce kararlı ve iddialı bir şekilde tam bir serhıldan hamlesiyle ayağa kalktı.

Milyonların ayağa kalkışı AKP hükümetini siyaseten adeta çökertti

Şüphesiz AKP iktidarı bu konuda da bir yanılgıya düştü. Sanıyoruz Önderliğimizin talimatının hareketimiz tarafından doğru algılanamayacağını düşünmüşlerdir. Talimatın gereklerinin beklenen süre içerisinde yerine getirilemeyeceğini hesaplamışlardı. Hatta böyle bir talimat ile 1999'lı yıllardaki gibi hareketin içinde bir tartışmaya yol açıp açmayacağı, gruplaşmaların olup olmayacağı, hareketin çözülüp çözülmeyeceğini anlamak ve görmek istediler ve bu beklentiyi yaşadılar. Bu biçimde yorumlamışlardır. Bir kere barış grupları gelir de serbest bırakırlarsa gerillalar sanki sınır boylarında kafileler biçiminde karşılıksız ve beklentisiz, hevesli bir şekilde teslim olacaklarmış gibi bir beklenti içerisindeydiler. AKP'nin bütün bu beklentileri boşa çıktı. Tam bir ham hayal içerisinde olduğunu gördü. Milyonların ayağa kalkışı, hareketinin Önderlik etrafında kenetlenişi süreç karşısındaki kararlı, iddialı duruş AKP hükümetini siyaseten ve psikolojikmen adeta çökertti. Çünkü hesapları tutmamıştı. Fakat AKP bir kere bir sürecin içerisine de girmiştir. Adına ne derse desin ister Kürt açılımı ister demokratik açılım ister milli birlik projesi desin bir sürecin içerisine girmiştir. Girmeye zorlanmıştır. Bu noktadan sonra ya sorunu çözen taraflardan olacak ya da AKP çözülmekten ve erimekten kurtulamayacaktır. AKP böyle önemli bir eşiğe gelmiştir. Şu an da sürecin demokratik çözüm ve diyalog yönünde ne kadar ilerleyip ilerleyemeyeceği AKP'nin bu konuda ne kadar istekli, kararlı ve iddialı olduğu çok açık değilse de geri adım atma niyetinde olduğu görülmektedir. Yani böyle bir irade ve cesarete sahip olmadığı anlaşılmaktadır. Deyim yerinde ise manevra yapmaktadır.

Sürecin geliştirdiği doğal bir sonuç olarak Mecliste bir tartışma başladı. Meclisteki tartışmayı önemsiyoruz. Bu Meclis Kürt'ün inkârı, katliam ve yok

sayılması üzerine kuruldu. Bu Meclis Kürt halkı için sürekli asimilasyon, inkâr, imha, sürgün ve katliam kararları alan bir meclistir. Tarihinde ilk kez bunun dışında adı ne olursa olsun içeriği ne olursa olsun ne kadar sahte olursa olsun ama yine de çözüm adı altında tartışma yürütmektedir. Bu önemlidir. Bu, meclisin isteyerek, anlayarak başlattığı bir çalışma ve gelişme değildir. Kesinlikle mücadelemizin bir başarısı ve kazanımıdır. Bu tartışmalardan süreci ilerletecek ve çözüme dönük ciddi bir şeyin çıkacağını sanmıyoruz. Fakat böyle olsa bile sorunun varlığının kabul edilmesi ve tartışmaların bu eksende yürütülmesi bir başarıdır ve kazanımdır. Görünen o ki Türk sömürgeciliği asimilasyon, ve kültürel soykırım politikasını güncel ve siyasi politikalarla, yöntemlerle sürdürme gayretindedir. Bundan vazgeçmemiştir. Baştan beri Önderliğimizin reddi, hareketimizin tasfiyesi hedeflenmiştir. Zaten otuz yılı aşkın süredir geliştirilen her türlü özel savaş yönteminin amacı da budur. Her zaman Önder Apo'ya alternafit bir lider, sahte bir Kürt halk önderi çıkartmak istediler. Her zaman PKK alternatifi bir oluşum ya da örgüt geliştirmek istediler. Kendisi için düşünen, kendisi için yaşamak isteyen, kendisi için mücadele eden özgür, demokratik bir Kürt yerine kendi Kürt'ünü beyaz Kürt'ü yaratmak istediler.

Son dönemlerde yaşanan siyasi atmosferin tamamen Özgürlük Hareketinin lehine olduğunu gören AKP hükümeti sürece müdahale ederek süreci tersine çevirip Özgürlük Hareketini farklı yol ve yöntemlerle tasfiye planları yapıyor. Zap'ta aldığı ağır askeri yenilgi ve yine 29 Mart yerel seçimlerinde devletin tüm desteğine rağmen AKP hükümetinin seçimlerde istenilen başarıyı sağlayamaması ve hemen ardından da Önderliğimizin Kürt sorunun çözümüne ilişkin hazırladığı yol haritası ve yine Kürt sorunun çözümüne katkı sunması amacıyla barış gruplarının Türkiye'ye gitme çağrısına Hareketimizin olumlu yanıt vermesi vb gelişmeler devletin siyasi olarak da yenilgisini getirmiştir. Özgürlük Hareketi karşısında inisiyatifi yitiren devlet Kürt sorununda tekrardan inisiyatifi ele geçirmek için AKP hükümetini görevlendirmiştir. AKP hükümeti Kürt açılımı adına harekete geçmiştir. Adına ister Kürt açılımı denilsin isterse Milli Birlik ve Bütünlük Projesi denilsin hedeflenen Kürt Özgürlük Hareketinin tasfiyesidir. Yitirdikleri inisiyatifi tekrar ele geçirmektir.

AKP özel savaş yürütüyor

AKP hükümeti sorunun çözümüne ilişkin samimi değildir. Çözüm için sahte Önderliklikler yaratmaya çalışılarak sorunun özünü çarpıtarak, sahte çözüm önerileriyle çözümsüzlüğü derinleştiriyor. Sorunun özü beli, muhatabı ise biliniyor. Ancak AKP ısrarla sorunu muhataplarıyla görüşmekten kaçınıyor. Sahte, özel savaş yöntem-

leriyle sorunu çözeceğini sanıyor. Daha önceden hareketimizden kaçanlarla veya Avrupa'da kendilerine "kanat önderleri" olarak lanse eden bazı Kürtlerle görüşerek bunları hareketimize karşı kullanmak istiyor. Kendilerine faydası olmayan, posası çıkmış bazı kişileri Türkiye'ye götürerek bakın işte 'barış grupları gelmeye devam ediyor ve biz daha önce anlaşmıştık dağdan ve Maxmur'dan gelişler devam ediyor' diyerek kirli özel savaş propagandası yapmak ve bu kişileri hareketimize karşı kullanmak istiyorlar. AKP bu konuda hem Avrupa'da ve hem de Kürdistan'ın diğer parçalarında özel savaşı yürütmek amacıyla Mehmet Metiner ve Haşım Haşimi'yi görevlendirdiği belirtiliyor ve bu basına da yansıdı. Avrupa'da Mehmet Metiner'in hem bize yakın olan Kürt aydın çevreleriyle ve hem de dışımızdaki bazı Kürtlerle görüştüğünü ve bunların Türkiye'ye geri dönüp politika yapması için çalıştığı deşifre edildi. Yine aynı şekilde Haşim Haşimi'nin de Güneyde bizden kaçanlarla görüşerek Türkiye'ye dönmeleri için bizzat AKP tarafından görevlendirilerek çalıştığı biliniyor.

AKP'nin alternatif önderlik ve hareket yaratma çabası

AKP bizden kaçanları veya kendilerine bile hayrı olmayanları Türkiye'ye götürerek Hareketimize ve Önderliğimize karşı alternatif bir önderlik ve hareket oluşturma çabasından ziyade -ki belki böyle bir amaçları da vardır, bilemiyoruz- işte bakın 'açılımlarımız devam ediyor, biz bu konuda samimiyiz ve doğru bulduğumuz bu yolda yürümeye devam edeceğiz. Bu konuda sadece muhatap Abdullah Öcalan veya DTP değil, bunun dışında da bazı güçler var onlarla görüşüyoruz' diyerek bu sorunun gerçek muhataplarıyla görüşmekten özenle kaçınarak, çözümsüzlüğü derinleştiriyor. Oyalıyor, oy avcılığı yapıyor. Kaçanları Türkiye'ye götürerek Özgürlük Hareketi aleyhine konuşturup halkımızın kafasını bulandırmak istiyor. Aslında bu özel savaş politikasıyla: *Birincisi,* bakın barış grupları gelmeye devam ediyor, *ikincisi,* alternatif önderlik ve hareketler yaratılmak isteniyor ve *üçüncüsü,* Özgürlük Hareketini karalama kampanyasına yeniden hız vererek halkın kafasını bulanıklaştırmak, karıştırmak istiyorlar. Ancak çok iyi biliyoruz ki otuz yıldır Hareketimize karşı yürütülen bu kirli özel savaş oyunları da tutmayacaktır. Halkımız bu oyunları yutmayacaktır. Devletin oyalama, sahte çözüm arayışları Önderliğimizin, Hareketimizin ve halkımızın ağına takılacaktır. Bu sahte çözüm oyunları tüm yönleriyle daha şimdiden deşifre edilmiştir.

AKP'nin sorunu çözüyorum, demokratik açılımlar geliştiriyorum, komşularımla sıfır sorun yaşamak istiyorum propagandası da sahte ve demagojiden ibarettir. Sorunun muhatabı İmralı'da Önderliğimizdir, çözüm perspektifleri yol ve yöntemleri ise yine Önderliğimizin hazırladığı yol haritasında yazılıdır. Sahte önderlikler yaratmakla, kaçanlar üzerinden politikalar geliştirmekle, deşifre olmuş, tarihin tozlu raflarında atılmayı bekleyen hiçbir kıymeti harbiyesi olmayan bazı adımlar atılarak sorunun çözülemeyeceğini biliyoruz. Önderliğimiz muhatap alınmadan, yaşam koşulları değiştirilmeden, DTP'nin üzerindeki baskılar kaldırılmadan, Kürt sorunun çözümü anayasal güvencelere kavuşturulmadan bu sorun çözülemez. AKP bazı kaçkınları Türkiye'ye götürerek sorunu çözeceğine inanıyorsa yanılıyor.

> **"Kürdistan'da aydın olma özellikleri bilinmektedir. Kürt halkına, onun değerlerine, özgürlük mücadelesine, Önderliğine mesafeli kalmakla, düşmanca yaklaşmakla, küçümsemekle, devletin ağzıyla konuşup değerlendirmekle sadece aydın ve yurtseverlik kavramları kirletilebilir"**

Şunu hatırlatmakta yarar vardır. Türk devleti gibi intikamcı, inkârcı ve kompleksli bir devlet hatta bir toplum -ki toplum böyle oluşturuldu- tarihinde sorunları gerçeğe saygı gereği diyalogla ve müzakereler yolu ile çözme pratiğine pek sahip değildir. Osmanlı tarihinde de görülmüştür. Cumhuriyet tarihinde de bu vardır. Ya gücü yettiği kadar işgal eder ya da gücü yetmediği kadar daralır çözülür ve terk eder. Hala bu zihniyetten vazgeçmemişlerdir. Amaçları oyalamadır, PKK'nin tasfiyesidir. Yani Kürt sorununu çözmek yerine PKK'yi çözmek asıl amaçları olmaktadır.

Tüm baskılara rağmen DTP onurlu mücadele çizgisinden vazgeçmemiştir

Bunun için DTP'ye muazzam yöneldikleri açıktır. Bir demoklesin kılıcı gibi anayasa mahkemesi başlarında sallandırılmaktadır. Onlarca, yüzlerce DTP yöneticisi tutuklanmış ve cezaevlerine atılmıştır. DTP'nin içerisine oynayarak karşıtlaştırma, gruplaştırma halkın iradesine karşı PKK'ye karşı bir çizgiye çekme gayretlerini yükseltmişlerdir. Fakat DTP onurlu mücadele çizgisinden vazgeçmemiştir. Böyle olunca arayışları başka biçim de sürmüştür. 10 Kasım'da Mecliste CHP milletvekili Onur Öymen faşist, ırkçı bir zihniyetle Dersim katliamını hatırlatarak sorunun aynı yöntemlerle çözülmesini savunmuştur. Sözüm ona CHP içerisinde yenilikçi Dersimli, Kürt ve Alevi Kılıçdaroğlu Onur Öymen'in bu sözlerini alkışlayacak kadar alçalmış ve kişiliksizliğini ortaya koymuştur. Yenilikçi diye ortaya sürülen bu tipler. Yine Türk devletinin manipüle etme çabaları vardır. Karşısında her ne kadar yenilmez, yıkılmaz ve yönlendirilemez bir irade olsa da kaç kişiyi ne kadar etkilesek de kârdır hesabı ile söyleyeceği yalan kaç gün ve ne kadar zaman tutarsa avantajımızadır, hesabı ile sahte gündem oluşturulmaya çalışılmaktadır. Halen dağlarda bu kış silahlı gerilla kalmayacaktır. Bu kış dağlar gerilladan temizlenecektir. Maxmur kampı boşaltılacaktır gibi söylemlerle abartılı beklentiler oluş-

turmaya, toplumu ve ilgili siyaset çevrelerini etkilemeye çalışmaktadırlar. Bununla da çözümde ne kadar kararlı ve istekli olduklarını, ama sorunu tıkayan tarafın da Kürt tarafı olduğunu kanıtlamaya çalışmaktadırlar. Halbu ki bu tür sorunlar dünyanın başka yerlerinde nasıl çözüldüyse Türkiye'de de Kürdistan'da da öyle çözülmesi gerekmektedir. PKK bundan fazlasını istememektedir.

Kürt Halk Önderi ve PKK Kürt halkının iradesidir

Ortada bir sorun varsa tarafları vardır, ortada bir savaş varsa savaşan taraflar vardır, barış da savaşan taraflar arasında olur. Çözüm savaşan taraflar arasında olur. Taraflar da bellidir. Kürt Halk Önderi ve PKK Kürt halkının iradesidir. Bu iradeyi yok sayarak herhangi bir çözüm arayışının tasfiye amaçlı olmaktan öte gitmeyeceği açıktır. Türk devletinin şu anda uygulamaya çalıştığı bir tasfiye konseptidir.

Şimdi tam bir siyaset cambazlığı ya da sahtekârlığıyla çok seslilik ya da demokrasi adına karşıt Kürt iradesi ve eğilimi oluşturmaya çalışmaktadırlar. Yani Kürtlerin kendi iradelerini kendi siyaset tarzlarını geliştirecek kadar akıllı ve kabiliyetli olmadıklarını düşünüp saygısızlıklarını ortaya koymaktadırlar. Kürt'e siyaset lazımsa biz yaptırırız Kürt'e örgüt lazımsa biz geliştiririz demektedirler. Ancak getiririz, geliştiririz dedikleri kendilerine ait olandır. Kendi Kürt'ünü yaratma çabasıdır. Kendi sanatçısını yaratma çabasıdır. Kendi Kürt politikacısını kendi Kürt alternatifini geliştirme yaratma çabası içerisindedirler. İşte *"DTP çok yönlü değildir, çok sesli değildir. Demokrasi yoktur kendi içinde tartışan özgürleşen partiler olmalıdır DTP PKK'nin etkisindedir. O açıdan daha çok demokrasi ve seslilik gerekmektedir demektedirler."* Bunun için de tam bir seferberlik ruhuyla devletin tüm imkânlarını tecrübelerini kullanarak hummalı bir çalışma geliştirmektedirler. Avrupa'da yıllardır sürgün ya da göçmen düzeyinde yaşayan bazı sanatçılarla, sözüm ona aydınlarla, tarihin değişik zamanlarında PKK'nin Kürt halk özgürlük mücadelesinin değerlerine ters düşen, kendileri açısından sorun olmaktan çıkartılan esamesi bile okunmayan, yaşam nedenini PKK ile mücadeleye bağlayan, tasfiye olmasına bağlayan bazı kişilerle ilişkilenmek istemektedirler. Yine Kürt özgürlük mücadelesi olmasaydı kendisi bilinmeyecek olan, gündem dışı olan Yaşar Kaya, PKK olmazsa hiç kimsenin hatırlamayacağı kadar küçülen Kemal Burkay, yine mücadele kaçkınları olarak anılması gereken Osman, Botan gibi ihanetçi tipleri, şahısları bir araya getirip dediğimiz gibi kendi sanatçısını, siyasetçisini, örgütünü oluşturmak istemektedirler. Tabii bütün bunlarla safça duran bazı dürüst aydınları ve yurtseverleri yönlendirmek, bazı imkânlar sunarak cezbetmek istemektedirler. Fakat şunu belirtmek durumundayız: Bu çalışmayı bir görev olarak belleyerek bir misyoner gibi adeta komisyon parasını alarak çalışan onursuz bir kişilik olarak bilinen Mehmet Metiner'e bakarak ne olduğunu anlayabiliriz. Hiçbir onurlu Kürt aydını, sanatçısı devletin sunacağı hiçbir imkâna tenezzül etmez etmemelidir. Hiçbir Kürt aydını ve yurtseveri Kürt halkının onuruyla geleceğiyle oynanırken böyle vaatlerle ve bazı çıkarlar karşılığında kendisini pazarlamayı düşünemez. Bunların etkileyebileceği kişiler kendisi dışında kimsesi olmayan, kimsenin değer vermediği sözünün dinlenmediği tipler olacaktır. Bazı tipleri diriltmeye çalışacaklardır, yaşatmaya çalışacaklardır. Birçok çevreden ve kişilere ulaşıp işte Türkiye'ye demokrasi gelecektir, Kürt sorununu çözeceğiz, PKK zaten baskıcıdır, gelin demokratik ortamda rahat sanat yaparsınız, siyaset yaparsınız, benzeri vaatler ve çıkarlar sunarak yönlendirmeye, kandırmaya ve bu oyuna çekme gayreti içerisine gireceklerdir.

Bilinmelidir ki Kürdistan'da yurtseverlik ölçüleri kanıtlanmıştır. Kürdistan'da aydın olma özellikleri bilinmektedir ve kanıtlanmıştır. Kürt halkına, onun değerlerine, özgürlük mücadelesine, Önderliğine mesafeli kalmakla, düşmanca yaklaşmakla, küçümsemekle, devletin ağzıyla konuşup gözüyle görüp değerlendirmekle sadece aydın ve yurtseverlik kavramları kirletilebilir.

Aydın olmak sorgulamak, eleştirmek, üretmek fedakârlıkla fedailik yapmaktır. Yurtsever olmak kendi halkının özgürlüğü için hiçbir şeyini esirgemeden mücadele de yerini almaktır. Kürdistan halkı yurtsever olmanın bedellerini nasıl ödediğini yaşayarak kanıtlamıştır. Her gün geliştirdiği serhıldanlarla, direnişlerle ve mücadelesiyle ortaya koymuştur. Yine Kürt aydını PKK gibi ideolojik olmak zorunda değildir. Hayata ve dünyaya, tarihe ve geleceğe her o konuda PKK gibi bakmak zorunda değildir. Bilimsel eleştiri, saygı sınırları içerisinde kalınarak katkı biçiminde yorumlanabilir ve değerlidir. Fakat karşıtlaşarak, halkın değerlerini küçümseyerek, iradesini küçümseyerek, Önderliğini küçümseyerek, hele hele PKK ve Kürt halkının iradesine rağmen özgürlüğün mümkün olabileceğini düşünerek hareket etmek düşmanlıktır. Bunun aydın olmayla, sanatçı olmayla hiç bir alakası yoktur.

Devletten çağrı alan aydın ve sanatçılar kendilerini sorgulamalıdır

Dünya'da başka halkların özgürlük mücadelelerinde nasıl aydın olunmuş, ne tür fedakârlıklarla halkın demokratik özgürlük mücadelelerinde yer alınmış bunlar bilinmektedir. Tarihin en özgürlüğe susamış halkının ağırlaşarak bin yıllardan beri gelen sorunu, bugün yakıcı şekilde çözümü dayatırken Kürdistan halkının aydınları on kat daha böyle olmak zorundadır. Aydın olmak biraz kendini aşmaktır. Halkının onurlu ve özgür geleceğini her şeyin üstünde tutmaktır. Aydın bireysel kariyer, menfaat ve duygularının okşanmasıyla başı dönmeyendir. Hatta bu kadar inkârcı ve asimilasyoncu bir devlet yurtsever, sanatçı ve aydına işte 'gelin yolu açmışız zemini oluşturmuşuz Türkiye'ye dönün' diyebiliyorsa bu yurtsever sanatçı ve aydınlar kendilerinden bile şüphe etmelidirler. Nerem zayıf, nerem eksikti ki ben böyle bir teklifle muhatap oluyorum diye düşünebilmelidirler. PKK'nin mücadelesine soğuk bakarak, tepkilenerek devletin kafasıyla düşünüp

işte 'PKK'de demokrasi yok hiyerarşik bir sistem var kendi dışında düşünce eleştiri ve gelişme kabul etmez' gibi algılama ve yargılar şüphesiz doğru değildir. Böyle düşünenler PKK'yi bizzat yaşayabilirler, görüşebilirler. PKK'deki muazzam dönüşümü, hiçbir devlette olmayan, hiçbir demokratik kurumda dahi gözükmeyen bir demokrasinin ve açıklığın PKK'de nasıl olduğunu görürler. PKK'yi eleştirmek ne suçtur ne de günahtır. Amacına uygun gerçekten saygın kaygılarla yapılacak her eleştiri bir katkıdır. Böyle anlaşılır. Fakat halkın özgürlük mücadelesi için hiçbir emek üretmeyen hiçbir direniş göstermeyen hiçbir fedakârlıkta bulunmayan sadece eleştiri bombardımanıyla ve suçlayarak doğruluğunu kanıtlamaya çalışanın da aydın sayılamayacağı bir gerçektir. Aydın her zaman zorlayan ve doğruyu bulmanın büyük arayışı için de olandır. Ruhunu ve beynini kapitalist moderniteye teslim eden, onun gibi düşünen onun gibi yargılayan, onun gibi değer yargıları oluşturan bir aydının aydın sayılamayacağı, aksine egemen sistemin ideolojik aracı rolünü oynayacağı açıktır.

Her türlü kompleksten uzak emekçi, mütevazı ve halkın özgürlüğü ve geleceği esastır diye düşünülürse gerçekten bu halkın mücadelesine bir katkıda bulunulmuş olunur. Şu da bir gerçektir; Türk devletinin adına çok seslilik, demokratik açılım, demokratikleşme dediği bu amaçla değişik vaatlerle yönlendirmelerle Kürdistan'a çekmeye çalıştığı kişiler Kürt halkı nezdinde zaten ne durumda oldukları bilinen kişilerdir. Bunların hiçbir itibar ve saygınlıkları yoktur. Aslında Kürt halkı nezdinde bitmişlerdir ve unutulmuşlardır da. Esameleri okunmamaktadır. Belki ülkenin sınırları dışında yakından bile dahi görülmedikleri ve bilinmedikleri için acaba diye bakanlar olmuş olabilir. Bunlar gerçekten hayatın içinde halkın içinde ne olduklarını göreceklerdir. İnanıyoruz ki halk bunların arkasına teneke bağlayacaktır. Hiçbir itibar göstermeyecektir. Bu çabalar beyhude ve ham hayalci bir çaba olarak daha başta sonuçsuz kalmaya mahkûmdur. Kürtler gelinen aşamada çok sesli bir toplum gerçeği ile sorunlara yaklaşan demokratik konfederal sistemi kurmanın büyük gayreti içerisine giren bir düzeye yakalamışlarıdır.

Onurlu hiçbir Kürt'ün ve Alevi'nin yeri CHP değildir

En sosyal kesim, en siyasi alan, en demokratik alan kendi iç örgütlülüğünü ve birliğini koruyarak çalışmasını ve örgütlemesini geliştirmektedir. Devletin 'Güneydoğu'da çok seslilik' dedikleri; aşiret, kabile, mezhep hatta aile, kadın çelişkilerini yoğunca kullanmayı ve siyaset adına da bunun üstünün perdelenerek sergilenen oyunları ifade etmektedir. Yoksa Kürdistan'daki demokratik tartışma ve çok seslilik gerçekten güçlüdür. Bunu yaratan da Önder Apo ve hareketimizin kendisidir. Tartışma sadece gelişmedir. Halk ve Hareket olarak buna ne kadar hevesli olduğumuz bundan korkmadığımızı çok iyi biliniyor.

Kürdistan halkı çok tarihi ve önemli bir süreçten geçmektedir. Sadece Kürt sanatçı ve aydınlar değil tüm mezhep ve inanç sahipleri ezilen, horlanan varlığı ve hakları hiçbir şekilde kabul edilmeyen tüm kesimler özgürlüklerinin halkımızın özgürlükleri ile mümkün olabileceğini görerek Önder Apo'nun şahsında hareketimizle daha güçlü kenetlenerek mücadeledeki yerlerini alabilmelidirler. Özellikle Kürdistan'da, Türkiye ve Avrupa'da Alevi halkımız CHP'ye karşı güçlü ve amansız bir mücadele vermelidir. Tam bir tarihi intikam anlayışı ile bu mücadeleyi vermelidir. Onur Öymen'in katliam sözleri, faşist ve intikamcı yaklaşımı güçlü gösterilerle karşı koyuşlarla lanetlenmelidir. Onurlu hiçbir Kürt'ün ve Alevi'nin yeri CHP değildir. Onur Öymen'in Dersim Katliamı'nı hatırlatan ve aynı zihniyeti taşıyan sözlerine karşı Kılıçdaroğlu'nun mutlaka lanetlenmesi bir sorumluluktur. Şimdiye kadar bir biçimde CHP'de yer almış Alevi ve Kürtlerin CHP'yi terk etmesi en onurlu davranış olacaktır. Aynı şekilde Êzidi, Asuri ve Süryani halkımız yine demokratik kültürel İslamcı zihniyeti benimseyen halkımız kendi inançlarını özgürlük inancıyla birleştirerek ideolojik bombardımanlara karşı mücadele gücünü koruyarak kendisini korumasını bilmelidir. Fethullah Gülen cemaati ve sömürgeciliğe hizmet eden diğer kesimlere karşı mücadelesini yükselterek ancak özgür inançla yaşayabileceğini bilmelidir. Fethullah Gülen'in bugün Kürdistan'da 40 bin Kürt gencini okuttuğu iddia edilmektedir. 40 bin Kürt gencini beyinsel sömürgeciliğe uğratmış bir insandır. Fethullah Gülen'in bugüne kadar Kürt halkının hayrına ve Kürt halkının özgürlüğü için bir tek sözü olmamıştır. Dolayısıyla özgür inanç; özgür yaşam ancak özgür Kürdistan'la mümkündür. Bu tarihi süreçte hiçbir dönem olmadığı kadar kendimize olan güvenle Önderliğimizin etrafında kenetlenerek Önderliğimizin özgürlüğü halkımızın özgürlüğüdür inancıyla mücadeleyi başarıya götüreceğimize inanıyoruz.

BÊRÎTAN KİŞİLİĞİ BİR ÇİZGİDİR ÖNDERLİK GERÇEĞİNİN EN YALIN TEMSİLİDİR

"Bêrîtan kişiliğinin güçlü bir çizgi temsilciliği yaptığını ve güçlü bir iradeyi ortaya koyduğunu söyleyebiliriz. Bêrîtan arkadaş başarısızlıklara karşı başarının, zayıflıklara karşı gücün ve iradenin, hataya karşı doğru yaşamın ve uygulamanın, yetersizliklere karşı yeterli temsilin sahipliğini yaptı. Bêrîtan arkadaşımız Önderlik eğitimi görmedi, uzu süreli parti okullarından geçmedi. Fakat Önderlik çizgisini anlamanın, kavramanın, özümsemenin en derin temsilcisi haline kendisini getirebildi. Parti ve mücadele ortamında Önderlik gerçeğini doğru ve yeterli uygulayacak biçimde kendisini eğitebildi"

Şahadetinin 17. yıldönümünde büyük Şehidimiz Bêrîtan (Gülnaz Karataş) arkadaşı ve onun şahsında tüm Özgürlük Mücadelesi şehitlerimizi saygıyla ve minnetle anıyoruz.

Bêrîtan arkadaş da sizler gibi bu topraklarda yaşadı ve mücadele etti. Apocu çizgiyi ruhuna kadar özümsemeye ve tüm gücüyle temsil etmeye, uygulamaya çalıştı. Önder Apo tarafından partileşmenin, PKK'lileşmenin, militanlaşmanın örnek kişiliği, sembolü olacak bir kişiliği, bir düzeyi yakaladı. Hakilerin, Mazlumların, Hayrilerin, Kemallerin, Agitlerin sağlam bir izleyicisi oldu. Zilanları, Semaları yarattı. Bugün de Nudalar, Adiller, Viyanlar, Şilanlar, Akifler öncülüğünde Kürdistan'ın dört parçasında Parti mücadelemiz en güçlü haliyle devam ediyor. Üçüncü Önderliksel doğuş temelinde yeniden partileşme hareketini yürütüyoruz.

Bu yürüttüğümüz yeniden partileşme süreci açısından Bêrîtan kişiliğinden çıkartacağımız temel dersler nelerdir? Şimdi bu 17. yıl temelinde kendimizi, duruşumuzu, çalışmalarımızı sorgulamamız gerekiyor. Böyle bir soruyu sorduğumuzda hiç kuşkusuz en başta söyleyeceğimiz söz, Bêrîtan kişiliğinin güçlü bir çizgi temsilciliği olduğu, güçlü bir duruşu ve iradeyi oluşturduğu, başarının, doğrunun ve yeterliliğinin temsilciliğini yaptığıdır. O bütün anlamazlıklara, anlam zayıflığına karşı Önderlik gerçeğini ve Apocu çizgiyi derinden anlamayı, özümsemeyi en kısa zamanda gerçekleştirdi. Başarısızlıklara karşı

başarının, zayıflıklara karşı gücün ve iradenin, hataya karşı doğru yaşamın ve uygulamanın, yetersizliklere karşı yeterli temsilin sahipliğini yaptı.

Bêrîtan arkadaş 1991 yılında mücadele saflarımıza katıldı; 1992 yılında da şehit düştü. Neredeyse iki yılı bile doldurmayan zaman süreci içerisinde Önderlik gerçeğini anlamanın ve uygulamanın zirvesine ulaştı. Demek ki, Önderlik çizgisini anlama ve uygulamanın zamanla bağı yoktur. Çok zaman önce mücadele saflarına katılmış, çeşitli süreçlerden geçmiş olmayı gerektirmiyor. Demek ki Apocu militan olmanın yaşı yoktur. Her yaştan insan Önderlik gerçeğini, Önderlik çizgisini en ileri düzeyde anlayabilir ve uygulayabilir. Demek ki parti militanı olmanın, militan çizgiyi en ileri düzeyde temsil etmenin cinsiyetle bağı yoktur. Bunun için kadın ya da erkek, genç ya da yaşlı olmak herhangi bir fark içermiyor. Her yaştan, her cinsten insan eğer kendini katar, ister ve çaba harcarsa Apocu militan çizginin en derin anlayanı ve en başarılı uygulayanı olabiliyor. Demek ki parti militanı olmanın öyle çok eğitilmişlikle, hazırlıklı olmakla da bir alakası yok. Bêrîtan arkadaşımız Önderlik eğitimi görmedi, uzu süreli parti okullarından geçmedi. Fakat Önderlik çizgisini anlamanın, kavramanın, özümsemenin en derin temsilcisi haline kendisini getirebildi. Parti ve mücadele ortamında Önderlik gerçeğini doğru ve yeterli uygulayacak biçimde kendisini eğitebildi.

Bir sonuca daha önemle vurgu yamak gerekir. Parti militanı olmanın, her koşulda militan çizgiyi pratikte doğru bir biçimde temsil etmenin öyle

imkânla, fırsatla, örgüt desteğiyle de bir bağı yoktur. Bêrîtan arkadaş yapayalnız kaldığı bir ortamda, hiç kimseden pratik destek alamadığı koşullarda, mermisi tükenmiş, herhangi bir mücadele aracı elinde kalmamış olarak gerici saldırılara karşı beyniyle, yüreğiyle direnmeyi bildi. Hem de kendisine emir veren yönetimin farklı davrandığı, bir biçimde teslim olduğu bir ortamda bunu yaptı. O doğru kararın, iradenin ve direnişin bu anlamda en üst düzeyde temsilcisi oldu. Buradan baktığımızda şunları rahatlıkla söyleyebiliyoruz: Demek ki direnebilmek, mücadele edebilmek, başarı kazanabilmek, doğruları temsil etmek için maddi imkânlar çok fazla önem taşımıyor. Çok parası olmuş, silahı olmuş, mükemmel silahlara sahip olunmuş, haddinden fazla cephanesi olmuş, çok sayıda savaşçısı bulunmuş olmanın, yerinde ve zamanında doğruyu temsil etmenin, direnişin araçları olmuyor. Bunlarsız da direnilebiliyor, Parti militanı olunabiliyor. Parti çizgisi hem de en üst düzeyde, en doğru bir biçimde temsil edilebiliyor. Bêrîtan gerçeği böyle bir militan temsilin en üst örneklerinden birini temsil ediyor. O, bu özelliğiyle, zindan direnişçiliğini pratik mücadele içerisine bütün özellikleriyle taşımayı temsil ediyor. O, gerillacılığın kendi iradesi, inisiyatifi ve özgücüyle savaşma ve kazanma gerçeğini temsil ediyor.

Bêrîtan arkadaş Üçüncü Partileşme Hamlesinin örnek kişiliğidir

Diğer yandan, bu yakıcı örnek bize gösteriyor ki, doğruyu temsil etmenin, yeterli pratik yapmanın, başarılı olmanın öyle yönetimle, örgütle de çok fazla bir bağı yok. Bir kişinin bunları yapabilmesi tamamen kendisine bağlı. Hiç kimse, hiçbir yönetim ya da örgüt, eğer bir kişi Önderlik çizgisini doğru ve başarılı uygulamaya tam karar kılmış ve kendini vermişse, o kişiyi yanlışa sürükleyemiyor; kararından caydıramıyor, teslimiyete ve başarısızlığa götüremiyor. Bu tür hususlar sadece etken olabiliyorlar. O bakımdan da Bêrîtan gerçeği, bir militanın yalnız başına da olsa, hiçbir imkâna sahip bulunmasa da, yanında yöresinde olanlar, hatta kendisine emir verenler büyük hata ve yanlış içine girseler de doğruyu bulmanın, temsil etmenin, hayata geçirmenin en kesin ve keskin örneği oluyor. Ve işte bundan dolayı Bêrîtan kişiliği bir çizgidir.

Bu tür ölçüleri ve özellikleri temsil ettiği için Önder Apo, Kemal Pir ve Bêrîtan kişiliğini Üçüncü Partileşme Hamlesinin örnek militan kişilikleri olarak ifade etti. Nasıl militanlaşmak gerektiği konusunda önümüze sembol olarak bu büyük fedai mücadele kişiliklerini koydu. Bunu doğru anlamamız, gerçekte her zaman, her an, özel olarak da elbette böyle bir yıldönümünde iliklerimize kadar hissederek kendi durumumuzu, anlayışlarımızı, duygumuzu, davranışlarımızı, düşünce ve onun yol açtığı pratiklerimizi doğru bir eleştirel ve özeleştirel sorgulamaya tabii tutmayı; bunları böyle bir net çizginin terazisinde tartarak, orada ölçüye vurarak hata ve eksiklikler varsa onları bulup gidermeyi kesinlikle gerçekleştirmeliyiz. Şehidi anmak, şehidin anısına bağlı olmak, şahadetten ders çıkarmak ancak böyle olur. Şehidin izinden gitmek, yolunu takip etmek, amaçlarının, özlemlerinin takipçisi ve yaratıcısı olmak ancak böyle gerçekleşir. Bunun dışında şehit anmanın, şahadet üzerine değerlendirme yapmanın, şehitlerin anısını doğru tanımlayıp izlerinden yürümenin mümkün olamayacağını bilmemiz lazım. Bu bakımdan da içinde bulunduğumuz koşullarda, Parti kongrelerimizin ortaya koyduğu yeniden partileşme hamlesini etkili bir biçimde yürütmeye çalıştığımız bu ortamda her zamankinden daha çok böyle bir sorgulayıcılığı, eleştirel ve özeleştirel bir yaklaşımı göstermemiz gerekiyor. Böyle davranmak, doğruya ulaşmak, Önderlik ve şehitlerin izinden başarıyla yürüyebilen bir militan olabilmek açısından zorunludur.

Bütün bunları niye böyle bir yıldönümünde bir kere daha ifade etmek, dile getirmek gerekiyor? Çünkü gerçekten de terslikler var, yetersizlikler ve her şeyden önce anlayışsızlıklar var. Anlayışta farklılıklar, sapmalar var. Bu kadar yakıcı Önderlik, şehitler ve parti gerçeğine rağmen, mevcut pratik duruşumuzda bunlarla yüz seksen derece çelişecek, karşıt olacak düzeyde bireycilikler, keyfiyet, kendine görelikler var. Anlayışta ve pratikte kendini esas alma olayları var. Bu kadar somut olan, yakıcı ve gözümüzün önünde olan, daha anısı taptaze bir yaşamı, gerçekleşmeyi ifade eden bir pratik ile bunların en derin, en anlaşılır, açık bir biçimde Önderlik tarafından ifade edilmesi söz konusuyken; bunlara ters düşme, bütün bu pratik gerçeği, sembol düzeyindeki örneği, Önderlik gerçeğini ve ifadelerini görmeyerek ya da onları kendine göre yorumlayarak hareket etme, davranma durumları söz konusu.

Büyük kahraman yenilmez kişilikler şehitlerimiz şahsında ortaya çıkmıştır

Bu neden böyle oluyor? Bu kadar yakıcı gerçekler önümüzdeyken, niye onları anlama ve temsil etmede zayıf kalıyoruz? Neden bu kadar uzak durma ve ters düşme yaşanıyor? Elbette bu hususlar bizim somut gerçeğimizi ifade ediyor ve bu durumu daha fazla devam ettirtmeden, bu yakıcı gerçekler karşısında kendimizi özeleştirel sorgulamadan geçirerek düzeltmemiz, doğruya çekmemiz, Önderlik ve şehitler gerçeğini doğru ve derinlikli anlayan, özümseyen, onları günlük pratiğin her anında ve alanında başarıyla temsil eden bir düzeye çekmemiz gerekiyor. Böyle olmadan Parti militanı olamayız, Apocu çizginin militanları haline gelemeyiz, kadın özgürlük çizgisine dayalı bir özgürlük militanı olamayız. Böyle olmadan doğruyu uygulayamayız. Doğru işler yapamayız, başarı elde edemeyiz, yeterli hale gelemeyiz, zafer kazanamayız. Belki yine bu hareketin içinde şu veya bu biçimde yaşarız, devam edip gideriz, ama hep zayıflık etkeni, hata etkeni, yetersizlik etkeni, başarısızlık etkeni oluruz. Peki, pratikte böyle durumlar var mı? Evet, hem de fazlasıyla var. Böyle durumlarla pratrikte yüz yüzeyiz ki, gerçekten nasıl değerlendireceğimizi, hangi sonuçları çıkartacağımızı, nasıl hesap alıp vereceğimizi bilemiyoruz.

Bu niye böyle oluyor? Böyle olması bir zorunluluk mu? Böyle olması bir kader mi? Kesinlikle öyle değil. Bu kadar yanlışı, hatayı yapmak, yetersiz, başarısız, etkisiz duruma düşmek bir zorunluluk mu? Bunun imkânı mı yok? Hayır, imkânlar her zamankinden daha fazla. Koşullar mı uygun değildir? Hayır, koşullar da daha fazla uygun, elverişli özellikler sunuyor. Düşünce açıklığı mı az, Önderlik görevleri mi yerine getirilmemiş? Hayır, Önderlik görevleri her zamankinden daha fazla, daha aydınlatıcı bir biçimde Önder Apo'nun mücadelesi ve çalışmalarıyla, on beş bin kahraman şehidimizin gerçeğiyle, sadece bizi değil, Türk toplumunu değil, insanlığı, dünyayı aydınlatacak kadar gelişmiş ve genişlemiş düzeyde. Halk desteği mi az? Tam tersine, Kürt halkı gerçekten de gericiliği sadece Türkiye'de değil, bölgede ve dünyada titretiyor. Özgür ve demokratik yaşam tutkusu nasıl olur, nasıl temsil edilir, bunun uğrunda nasıl mücadele edilir, nasıl cesaretle fedakârlık yapılır herkese bunları öğretiyor. Bu doğrultuda destanlar yazıyor. Bütün insanlığa coşku, moral, heyecan verecek, öncülük edecek bir düzeyi temsil ediyor. Peki, bütün bunlar birer gerçekse, o zaman bunları en üst düzeyde anlayacak, temsil edecek bir militan duruş, kadro duruşu, komuta duruşu, savaşçı duruşunun gelişmesi gerekmiyor mu? Her şeyi doğru, derin anlayan ve güçlü, başarılı uygulan militan kişiliklerin ortaya çıkması gerekmiyor mu? Elbette gerekiyor. Normal durum, doğru olan budur.

Örgütün büyümesinde, mücadelenin geliştirilmesinde, imkânların değerlendirilmesinde ciddi zayıflıklar, yetersizlikler, ciddi hatalar ve yanlışlar var. Önderlik ve şehitler gerçeği günlük yaşam içinde göz göre göre her an davranışta, söylemde, ruhta, ilişkide katlediliyor, eziliyor. Hata üstüne hata yapılıyor. Doğru sözün, sağlam duruşun, güzel davranışın temsilciliği zayıf yapılıyor. Kuşkusuz hiç yapılmıyor değil, ama az ve yetersizdir. Hiç bir güç, imkân yokken, bilinç durumu bir mum ışığı kadar ölgünken bile bu kadar doğruyu ve başarıyı temsil eden büyük kişilikler, militan örnekler şehitlerimiz şahsında ortaya çıkmışken, peki, bu kadar imkân, güç, fırsat olduğu bir ortamda bunların çok doğru, güçlü, etkili temsil edilememesini nasıl yorumlayacağız? Bunun bir anlamı, izah tarzı, yorumu var mıdır? Bu konuda hiçbir gerekçe yetersizliklerin ve hatanın izahını veremez.

Özgürlük davasına yeterince bağlanamayan şehitler gerçeğini anlayamaz

Gerçekler böyleyken, bunun aksine kendi içimizde bin bir gerekçe yaratıyoruz. Kendini kandırma bizde şimdi diz boyu. Nasıl olsa hareket, halk, Önderlik işleri başarıyla yürütüyor; o zaman ben de bu başarının sahibiyim diye kendini kandıran, hiçbir iş yapmadan ve böyle bir ortamda gerçekte her şeye ters olarak duran, bir de böyle olduğu halde, yani verdiği zararın hesabını vermesi gerekirken, ben bu işin içindeyim, bu ortamda duruyorum, daha ne isteniliyor diyerek bir sürü hak isteyen tutumlar ortaya çıkıyor. Bunlar doğru değildir, kendini kandırmaktan başka bir şey değildir. İçimizde böylesine kendini kandıran kişilikler bulunuyor. Bu kişilik kesinlikle insanın özüyle çelişiyor. Kürt halkının tarih içinden gelen tarihiyle çelişiyor. Her türlü zulme karşı duran, özgür yaşamak isteyen kadın gerçeğiyle, gençlik gerçeğiyle, emekçi halk gerçeğiyle çelişiyor. Parti gerçeğimizle, Önderlik gerçeğimizle, şehitler gerçeğimizle çelişiyor. Kesinlikle onları doğru anlar ve temsil eder düzeyde değildir. Bu açıdan demek ki, her türlü kendini kandırmayı, bunu ifade eden gerekçelendirmeyi bir yana iterek, doğru, sağlam özeleştiri vermeyi ve kendimizi eğitip militan çizgisinde partileşmeyi başarmamız lazım.

10. Kongreyle PKK'nin, 7. Kongreyle PAJK'ın başlattığı Üçüncü Yeniden Partileşme Hamlesinin gereklerini güçlü bir biçimde yerine getirir hale kendimizi ulaştırmamız lazım. Bu konuda bütün şehitlerimiz ve tabii ki Önder Apo'nun da gösterdiği gibi, Bêrîtan gerçeği böyle olamama önündeki her türlü gerekçeyi elimizden alıyor. Hiçbir arkadaşımız diyemez ki, yaşım küçük, onun için bu işleri yapamıyorum; hiçbir arkadaşımız diyemez ki, yeni katıldım, bir yıllığım, iki yıllığım, o yüzden Partiyi anlayamıyorum; hiçbir arkadaşımız diyemez ki, elimde imkânlar yok, araçlar yok, o nedenle Partiyi, Önderlik gerçeğini doğru anlama ve uygulama gücüm yok. Hiçbir arkadaşımız diyemez ki, benim şu toplumsal özelliğim var onun için anlayamıyorum. Hayır, bütün bu gerekçelerin hepsi kendini kandırmaktan başka bir şey değildir. Bêrîtan kişiliği bütün bu gerekçelendirmelerin hepsini çok net bir biçimde mahkûm ediyor. Ne farklı cinsten, etnik mezhepten olmak, ne farklı toplumsal alandan gelmek, ne çok asimile olmak, ne yeni katılmış olmak, ne genç olmak, hiçbir şey Önderlik gerçeğini derinliğine anlama ve uygulama önünde engel oluşturmuyor. Eğer bunu gerçekleştiremiyorsak bu bizden kaynaklanıyor, kendimizden kaynaklanıyor, katılımımızdan kaynaklanıyor, kendimizi eğitme durumumuzdan kaynaklanıyor, Önderlik çizgisine, şehitler çizgisine yaklaşımımızda kaynaklanıyor. Özgürlük, eşitlik, demokrasi gibi yüce amaçlara bağlanıp bağlanamama durumumuzdan kaynaklanıyor. Başka yerden değildir. Kendisini özgürlük davasına yeterince bağlayamayan, adayamayan, katamayan, bu doğrultuda duyarlı, çalışkan, cesur, fedakâr olamayan birisi elbette ki Önderlik ve şehitler gerçeğini anlayamaz, militan olamaz, içinde bulunduğu anın görev ve sorumluluklarının ne olduğunu yerinde ve zamanında doğru bir biçimde tespit edemez, kararlılıkla onları uygulayamaz. Dolayısıyla bütün bunları yapamamanın bin bir türlü gerekçesini kendi içinde yaratır. Ondan sonra da bu zayıf durumu kamufle etmeye, maskelemeye çalışır. Böyle maskelemeler oluyor mu? Oluyor tabii. Bu konuda kendimize bin bir türlü gerekçe yaratıyoruz: Şu şöyle engel oldu, filan bana böyle söyledi, yönetimden bana şu gelmedi, böyle imkânım olmadı gibi kendimizi yanıltacak, aldatacak, yanlışa, eksiğe gerekçe yaratacak bin bir türlü gerekçe

uyduruyoruz. Bu, kendini kandırmadır. Başka da hiçbir anlamı yoktur.

İnkâr ve imha sistemi bir korku imparatorluğu haline gelmiş durumda

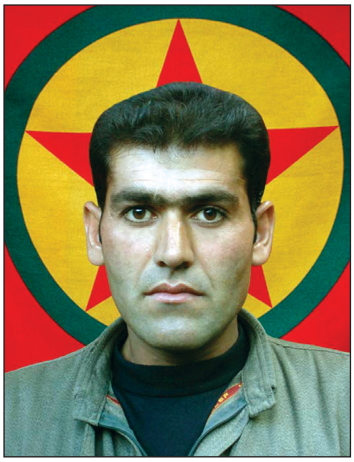
Bu açıdan da mevcut ölçülerin doğru bir biçimde sorgulanması lazım. Pratik duruşumuzu, çalışma durumumuzu, ortaya çıkan sonuçları, örgüt yaşamımızdan pratik görevlerin yerine getirilmesine kadar her şeyi doğru bir biçimde sorgulamaya kavuşturabilmeliyiz. Hiçbir gerekçeye sığınmadan, her türlü bireyselliği, keyfiyeti, kendine göreliliği aşma temelinde sorgulamayı kesinlikle yapabilmeliyiz. Bizi doğruya ulaştıracak ve başaran, zafer kazanan kişilik haline getirecek olan kesinlikle böyle bir sorgulama, düzeltme, kendini yenileme durumudur. Bunu gerçekleştirmemizin önünde kesinlikle hiçbir engel yoktur. Önderlik en zor koşullara, işkence ortamına rağmen elimize en derin bir zihniyet durumuna ulaşmamızı sağlatacak kapsamda çözümlemeler vermiş bulunuyor. Haftalık olarak süreci doğru anlamamızı ve ona göre kendimizi pratikleştirmemizi sağlatmak için bize yön ve fikir veriyor. Halkımız ayaktadır. Kürt halkı büyük bir duygu devrimi, kendine güven devrimi, kültür devrimi yaşıyor. Varını yoğunu özgür ve demokratik yaşama sevk etmiş bulunuyor. Bu konuda cesaretin ve fedakârlığın en üst örneğini gösteriyor. Koşullar, siyasi ortam doğruları görmemiz, anlamamız ve hayata geçirmemiz açısından elverişlidir. Hiyerarşik devletçi sistem epeyce parçalanmış, teşhir olmuş durumda. Kürdistan üzerindeki inkâr ve imha sistemi yürütülemiyor. İnkâr ve imha sistemi parçalı kılınmıştır. Sömürgecilik kendini yürütmekten, idare etmekten, şimdiye kadarki uygulamalarını sürdürmekten aciz durumdadır. Son örnekler ortada; dağa çıkıyoruz korkuyor, dağdan iniyoruz korkuyor, savaş yapıyoruz korkuyor, barış istiyoruz korkuyor. İnkâr ve imha sistemi bir korku imparatorluğu haline gelmiş durumda. Öyle ki, gölgesinden korkup boğulur gibi bir durumu yaşıyor ve korkusu içinde debelenip boğulup gidiyor. Gerçek budur. Sömürgecilik bu kadar zayıf düşmüştür. Buna karşı özgürlük ve demokrasi bilincini geliştirme, örgütleme, mücadeleye dönüştürme imkânlarımız, fırsatlarımız her zamankinden katbekat fazla, elverişli durumda ve önümüzde bulunuyor. Tabii bir de büyük şehitlerimiz var. Sayıları on beş bini geçiyor. ***"Yaşamı uğruna ölecek kadar seviyoruz"*** diyerek kendini şahadete ulaştıran pratikler var. Tek başına kaldığı ortamda, hiçbir mücadele etme aracı elinde kalmadığı halde, yüksek bir Önderlik ve özgürlük tutkusuyla kendisini gericiliğe teslim etmeyen, Önderlik çizgisinde özgür yaşamı seçen örnekler vardır. Ve bunlar her gün Kürdistan'ın dört parçasında kahramanca savaşarak şehit düşüyorlar. Bütün bunlar birer yakıcı gerçek. O halde doğru anlamanın ve başarılı uygulamanın önünde hiçbir engel yok. O bakımdan da yetersizliğin, zayıflığın, hatanın izahı yoktur. Öyle bir pratik kabul edilebilir bir durum değildir. Böyle bir duruma düşmenin izahı olmaz, raporu olmaz. İçinde bulunduğumuz koşullar bu kadar yüce ve güçlü değerlere sahip olduğumuz koşullar olduğuna göre, bizim pratiklerimiz hep başarılı olmak, zafere kilitlenmiş, doğruyu başarıyla yürütüyor olmak durumundadır. Buna ters tutumlar, davranışlar, pratikler kabul görecek pratikler olamaz. Koşullar, imkânlar bu kadar elverişliyken, bizi doğruya çeken örnekler önümüzdeyken, Önderliği anlayamadık, doğru karar veremedik, yeterli tarz tutturtamadık, yeterli iş yapamadık diyemeyiz. Böyle sözün anlamı da, gerçeği de, tutarlılığı da olmaz.

Şehitler gerçeğine doğru sahip çıkmak gerekir

O bakımdan da, bir 25 Ekim gününde, büyük şehit Bêrîtan yoldaşın 17. şahadet yıldönümünde, bütün bu gerçekler ışığında kendi durumumuzu bir kere daha bütün yönleriyle ve derinliğine gözden geçirmeliyiz. Bunu büyük bir samimiyetle, tutarlılıkla, cesaretle ve güçlü yapmalıyız. Hiçbir şeyi gizlemeden, örtbas etmeden, hiçbir zayıflığa sığınmadan, kendini Bêrîtan çizgisinin güçlü bir anlayanı ve uygulayanı olmak için ruhuyla, duygusuyla, davranışıyla, tarzıyla yenileyen, yeniden yaratan, yeni kişilik yaratan noktaya kesinlikle çekmeliyiz. Bu mümkün müdür? Evet, mümkündür. Hem de her zamankinden daha fazla mümkündür. Bu durumu her zamankinden daha fazla başarabiliriz. Yeter ki isteyelim, yeter ki doğru anlayalım, yeter ki doğru katılalım; Önderlik ve şehitler gerçekliğimizi, halk direnişimizi doğru anlayarak, onunla kendimizi doğru bir biçimde bütünleştirelim. Kendimizi bu ölçüde kattığımız, böyle bir tutum ve davranışın sahibi haline getirdiğimiz zaman hiçbir yetersizlik, zayıflık, hata bizimle olmaz. Her zaman ve her yerde bu tutum sahibi olanlar başarı kazanırlar, doğruyu yaparlar; doğru olanı, iyi olanı, güzel olanı temsil ederler. Yeterli davranırlar, başarı kazanırlar. Her yerde ve her zaman başarının, zaferin temsilcisi olurlar. Bizim de amacımız, hedefimiz budur. Hepimize layık olan böyle bir düzeyi tutturmaktır. Böyle bir düzeyi tutturabilmek için de Bêrîtan çizgisinde kendimizi daha yoğun, daha derin, daha gerçekçi, daha samimi sorgulayalım. Yeniden Partileşme hamlesinin güçlü başaran militanı olmak için çıkartılması gereken bütün dersleri çıkaralım, alınması gereken bütün doğruları alalım ve onları yeterince temsil eder, uygulayabilir hale gelelim. Böyle yaparsak doğru yapmış oluruz. Önderlik çizgisine doğru yaklaşmış, katılmış oluruz. Halkın direnişini doğru anlamış, katılmış oluruz. Şehitler gerçeğine doğru sahip çıkmış, onların anısına doğru bağlanmış oluruz. Böyle yaptığımız, bu hale geldiğimiz zaman, hep militan çizgiyi doğru temsil eden ve başarıyla uygulayan oluruz. Her birimiz böyle olursak bu Üçüncü Partileşme Hamlesi güçlü bir biçimde yürür. Süreç hep başarıyla ilerler. Parti ve halk olarak özgürlük ve demokrasi mücadelemizi zafer yolunda güçlü adımlarla ilerletiriz. İçinde bulunduğumuz süreci Önder Apo'nun özgürleştiği, Kürt sorununun demokratik siyasi çözümünün gerçekleştiği, Türkiye'nin ve Ortadoğu'nun demokratik dönüşümü yaşadığı bir süreç haline getiririz. Hedefimiz bu, çabamız bu doğrultudadır.

Adı, soyadı: **Celal Avcıl**
Kod adı: **Akif Mardin**
Doğum yeri ve tarihi: **Mardin 1977**
Şahedet tarihi: **16 Ekim 2009**
İran sınırı

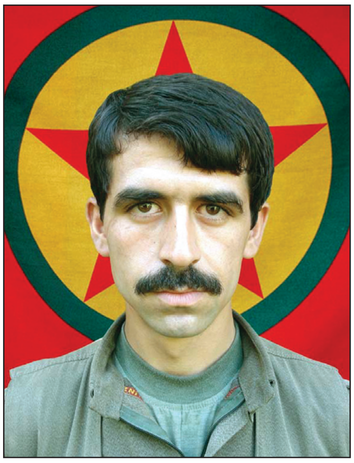
Adı, soyadı: **İzzettin Aktaş**
Kod adı: **Erdal Botan**
Doğum yeri ve tarihi: **Şırnak 1982**
Şahedet tarihi: **16 Ekim 2009**
İran sınırı

Adı, soyadı: **Gülistan Ebubekir**
Kod adı: **Sarya Cudi**
Doğum yeri ve tarihi: **Kamışlo 1980**
Şahedet tarihi: **23 Ekim 2009 Şırnak**

Adı, soyadı: **Nayim Çakar**
Kod adı: **Dijvar Serhat**
Doğum yeri ve tarihi: **Muş 1990**
Şahedet tarihi: **25 Ekim 2009 Medya Savunma Alanları**

Adı, soyadı: **Ziyaddin Günay**
Kod adı: **Erdal Mardin**
Doğum yeri ve tarihi: **Mardin 1987**
Şahedet tarihi: **25 Ekim 2009 Medya Savunma Alanları**

Adı, soyadı: **Hacı Yüce**
Kod adı: **Hamza Derik**
Doğum yeri ve tarihi: **Mardin 1968**
Şahedet tarihi: **26 Ekim 2009**
Yedisu/Bingöl

Adı, soyadı: **Muhammed Osman**
Kod adı: **Necmi Xabur**
Doğum yeri ve tarihi: **Halep 1983**
Şahedet tarihi: **26 Ekim 2009**
Yedisu/Bingöl

Adı, soyadı: **Erdal Yıldızöz**
Kod adı: **Bager Andok**
Doğum yeri ve tarihi: **Amed 1986**
Şahedet tarihi: **26 Ekim 2009**
Yedisu/Bingöl

Adı, soyadı: **Ziyaddin Çayır**
Kod adı: **Çiya Zınar**
Doğum yeri ve tarihi: **Muş 1987**
Şahedet tarihi: **26 Ekim 2009**
Yedisu/Bingöl

Adı, soyadı: **Şerafet Adşimet**
Kod adı: **Şervan Partizan**
Doğum yeri ve tarihi: **Silvan 1990**
Şahedet tarihi: **26 Ekim 2009**
Yedisu/Bingöl

Adı, soyadı: **Asım Muhammed**
Kod adı: **Ciwan Derik**
Doğum yeri ve tarihi: **Derik 1982**
Şahedet tarihi: **6 Kasım 2009**
Mutki/Bitlis

Adı, soyadı: **Mülazım Aysal**
Kod adı: **Şiyar Mutki**
Doğum yeri ve tarihi: **Bitlis 1986**
Şahedet tarihi: **6 Kasım 2009**
Mutki/Bitlis

"Gün batımında güneşin son ışınları bana bu mektubu yazmam için bir yol gösterdi. Sonbaharda insanın ayaklarının altında gıcırdayan ağaç yapraklarının sesleri beni çağırıyor ve 'bırakın dökülsünler' diyor. Şu an içinde bulunduğum zaman özgürlük yolunun nişanıdır. Hiçbir zaman ölümden korkmadım. Ben ölümünün sıcaklığını hissediyorum ve tanıyorum. Çünkü ölüm benim en eski arkadaşımdır. Eğer zalim ve egemenler beni öldürmekle Kürt ve Kürdistan sorununu ortadan kaldıracaklarını düşünüyorlarsa, bu kof bir hayaldir. Hiçbir zaman ben ve benim gibi binlerce gencin ölümü ile bu amaçlarına ulaşamayacaklardır. Her ölüm beraberinde yeni bir yaşamı getirir..."

İhsan Fetahiyan

İhsan Fetahiyan
11 Kasım 2009 Sine/İran